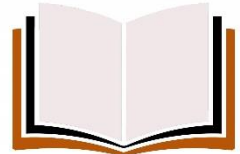

აგათა კრისტო

თავადი სარკვევით

წინასიტყვაობა

აგათა კრისტი - მილერი(1890-1976) - ინგლისელი მწერალი ქალი ორმოცდაათი წლის მანძილზე ნაყოფიერად მოღვაწეობდა დეტექტიურ ჟანრში.

იგი სამწერლო ასპარეზზე სრულიად შემთხვევით გამოვიდა.

ოცდახუთი წლის აგათამ უფროსი დის დაჟინებული მოთხოვნით სანაძლეოზე დეტექტიური რომანი დაწერა. ეს ცდა წარმატებით დამთავრდა და ინგლისს ახალი მწერალი ქალი მოევლინა. თავიდან მართალია, პირქუშ მოთხრობებს თხზავდა, სადაც მთავარი პერსონაჟები, ჩვეულებრივ, იხოცებოდნენ.

დებს იმ დროისათვის საშუალო ინგლისური ოჯახისთვის ჩვეული ტრადიციული აღზრდა არ მიუღიათ.

მამა, მილერი, ამერიკელი იყო; დედა, თუმცა ინგლისელი გახლდათ, ქალიშვილების აღზრდას განსაკუთრებულ მნიშვნელობას არ ანიჭებდა. თავად აგათა კრისტი მოგვიანებით თავის მოგონებებში წერდა, რომ ხიხ საუკუნის 90-იანი წლების ინგლისში საშუალო ფენის ოჯახებიდან გამოსულ გოგონებს იშვიათად თუ აგზავნიდნენ სკოლებში - ეს უცნაურ ტონად ითვლებოდაო. ჩვეულებრივ, ოჯახებში იწვევდნენ გუვერნანტ ქალებს, რომლებიც უცხო ენებსა და ხელსაქმეს ასწავლიდნენ. ზოგჯერ გოგონები სხვადასხვა კლასში დადიოდნენო: ცეკვის, შვედური ტანვარჯიშის, ხატვისა თუ სიმღერის.

აგათა მილერს გუვერნანტი ქალი არ ჰყოლია. ოჯახმა გამოძებნა ფულადი სახსრები და გოგონა პარიზს გაგზავნა სიმღერის

შესასწავლად, რადგან მას მუსიკალური სმენა აღმოაჩნდა. თავისუფალ დროს აგათა ბევრს კითხულობდა. განსაკუთრებით ზღაპრებს, დიკენსის რომანებსა და კონან დოილის სათავგადასავლო ნაწარმოებებს. მომღერალი მისგან, როგორც ვიცით, არ დადგა. აგათა უფრო პროზაულ გზას დაადგა - მედიცინის სკოლა დაამთავრა. 1914 წელს იგი ცოლად გაჰყვა არჩიბალდ კრისტის, რომელიც ომის დროს საფრანგეთში იმყოფებოდა. მიუხედავად იმისა, რომ 1929 წელს ისინი გაიყარნენ, აგათა თავისი ნაწარმოებების გამოქვეყნებას კვლავ კრისტის გვართ განაგრძობდა.

ფარმაცევტად მუშაობისას მან ზედმიწევნით შეისწავლა წამლებისა და საწამლავეების თვისებები, რამაც ასახვა ჰპოვა მის ნაწარმოებებში.

მეორედ მან ინგლისელ არქეოლოგზე, მელოუენზე იქორწინა. მასთან ერთად არაერთხელ უმოგზაურია ანტიკური შუმერული ქალაქის გათხრებზე მესოპოტამიაში; იმოგზაურა ეგვიპტესა და ტრიპოლიტანიაში. მის ნაწარმოებებში მოქმედება სწორედ ამ ადგილებში ხდება, თუმცა, აგათა კრისტის პოპულარობისთვის ეს, რა თქმა უნდა, არ იქნებოდა საკმარისი. ნაწილობრივ ეს პოპულარობა მან ინგლისის საზოგადოების დეტექტიური ჟანრის ესოდენ დიდი დაინტერესებით მოიხვეჭა. როგორც მაშინ მისი თანამემამულე მწერალი სომერსეტ მოემი აღნიშნავდა, დეტექტიურ ნაწარმოებებს მაღალინტელექტუალური ადამიანები კითხულობენ, ვინაიდან ადამიანში ოდითგანვე ძევს მოთხოვნილება საინტერესო თავგადასავლებისადმი.

მწერალ ქალს საოცარი უნარი აქვს ცნობისმოყვარეობა აღუძრას მკითხველს კვანძის გახსნამდეც კი, რაც ხშირად მოულოდნელობებით მთავრდება, თუმცა ფსიქოლოგიურად დამაჯერებელია.

აგათა კრისტის საყვარელი გმირებია სამძებრო აგენტი ჰერკიულ პუარო თავის განუყრელ მეგობართან - კაპიტან ჰასტინგსთან ერთად და მის მარფლი.

აგათა კრისტი მისთვის ჩვეული ლაკონურობით, თხრობის სიმსუბუქითა და სილადით გვამცნობს მისი თანამედროვე ინგლისის ტრადიციულ თავისებურებებს, ადამიანთა ტიპებს, დიდი ქალაქების ხმაურიან ცხოვრებას, პროვინციის, ერთი შეხედვით, მოჩვენებით მყუდროებას და ამით აღწევს სიუჟეტის დინამიკურ განვითარებას.

I თავი

ქალბატონმა ვენ რიდოკმა სარკიდან ოდნავ უკან დაიხია და ამოიოხრა.

- კეთილი, საკმარისია, - ჩაილაპარაკა თავისთვის. - მოგწონს, ჯეინ?

მის მარტლმა მუშტრის თვალთ შეათვალიერა ლანვანელის ნახელავი.

- ჩემი აზრით, მშვენიერი კაბაა, - მიუგო მან.

- კაბა მართლაც კარგია, - თქვა ქალბატონმა ვენ რიდოკმა და ამოიოხრა. - გამხადე, სტეფანი, - უთხრა მოახლეს.

ხანში შესულმა ჭალარათმიანმა, თხელტუჩება მოახლემ ხელბაწეულ ქალბატონ ვენ რიდოკს კაბა ფრთხილად გახადა. ქალბატონი ვენ რიდოკი სარკის წინ ატმისფერი ატლასის პერანგის ამარა დარჩა. კორსეტში საგულდაგულოდ იყო გამოკრული, ჯერ კიდევ ლამაზი მოყვანილობის ფეხებზე ნეილონის წინდები ეცვა. მის სახეს მუდმივი მასაჟებისა და ნელსაცხებლის სქელი ფენის წყალობით, შორიდან მაინც, ახალგაზრდული იერი დაჰკრავდა. კოხტად დავარცხნილი, მორუხო-მოცისფრო ჰორტენზიისფერი თმა ჰქონდა. ძნელად თუ ვინმე წარმოიდგენდა, როგორ გამოიყურებოდა სინამდვილეში ქალბატონი ვენ რიდოკი. ყველაფერი, რისი გაკეთებაც ფულით შეიძლებოდა, ამ ქალს ნამდვილად გაეკეთებინა. თანაც ამას ემატებოდა დიეტა, მასაჟები და სისტემატური ვარჯიშები.

რუთ ვენ რიდოკმა თავის მეგობარს გადახედა და გაეხუმრა:

- როგორ გგონია, ჯეინ, ვინმე იფიქრებს, რომ ჩვენ ტოლები ვართ?

მის მარტლმა ერთგული მეგობრის შესაფერი პასუხი გასცა:

- რა თქმა უნდა, არა, - დაამშვიდა მეგობარი. - შენც ხომ იცი, რომ მე ზუსტად მეტყობა ასაკი.

მის მარფლი სანდომიანი, ჭალარა, ხანში შესული ქალბატონი გახლდათ, თეთრ, დანაოჭებულ სახეზე ნაზი ვარდისფერი დაჰკრავდა, ცისფერი, გამჭვირვალე ფაიფურისებრი თვალები კი მიამიტურად უციმციმებდა. ქალბატონ ვენ რიდოკზე ვერავინ იტყოდა, ხანში შესული ქალბატონიაო.

- კი გეტყობა, ჯეინ, - აღნიშნა ქალბატონმა ვენ რიდოკმა და ჩაიციხა. - მეც მეტყობა, ოღონდ ცოტა სხვაგვარად. იცი, ჩემზე რას ამბობენ: რა მშვენივრად ინარჩუნებს ეს ბებერი კუდიანი ფიგურასო. კარგად იციან, რომ ბებერი კუდიანი ვარ! ოჰ, ღმერთო ჩემო, ნუთუ ასე მეტყობა?

იგი მძიმედ დაეშვა ატლასგადაკრულ სკამზე.

- კარგი, სტეფანი, - მიმართა მოახლეს, - შეგიძლია წახვიდე.

სტეფანიმ აკრიფა ტანსაცმელი და გავიდა.

- კეთილი ქალია სტეფანი, - თქვა რუთ ვენ რიდოკმა. - აგერ უკვე ოცდაათ წელზე მეტია ჩემთან არის. ის ერთადერთი ქალია, რომელმაც იცის, როგორც გამოვიყურები სინამდვილეში. ჯეინ, შენთან სალაპარაკო მაქვს.

მის მარფლი გადმოიხარა და მოსასმენად მოემზადა. მისი გარეგნობა როგორღაც ვერ ეხამებოდა ძვირფასი სასტუმროს მდიდრული საწოლი ოთახის ფონს - საკმაოდ ძველმოდური შავი კაბა ეცვა და დიდი, საყიდლებისთვის განკუთვნილი ჩანთა ეჭირა. თუმცა, ყოველი მოძრაობა იმაზე მეტყველებდა, რომ ის ნამდვილად კეთილშობილი ქალბატონი ბრძანდებოდა.

- ჯეინ, ძალიან შეწუხებული ვარ კერი ლუიზის მდგომარეობით.

- კერი ლუიზის? - გაიმეორა მის მარფლმა და ფიქრებს გაჰყვა. ამ სახელმა შორეულ წარსულში დააბრუნა.

პანსიონატი ფლორენციაში. თვითონ - თეთრყირმიზი, ინგლისელი გოგონა, რომელიც კათედრალური ტაძრის ეზოში ცხოვრობდა, და მარტინების ორი ქალიშვილი - ამერიკელები, რომლებიც ინგლისელ გოგონას აოცებდნენ თავიანთი უჩვეულო აქცენტით, პირდაპირობითა და ენერგიულობით. რუთი ტანადი, მგზნებარე გოგონა იყო, მუდამ მეშვიდე ცაბე გეგონებოდათ. კერი ლუიზი კი მომცროსი ტანისა, მოხდენილი და სევდიანი.

- უკანასკნელად როდის ნახე, ჯეინ?

- ოჰ, არც ისე დიდი ხნის წინ. ასე, ოცდახუთიოდე წელი იქნება მას შემდეგ. რა თქმა უნდა, შობის დღესასწაულს ყოველთვის ვულოცავთ ერთმანეთს.

რა უცნაურია მეგობრობა! ის, ახალგაზრდა ჯეინ მარფლი, და ორი ამერიკელი გოგონა. მათი გზები იმთავითვე გაიყარა, თუმცა ძველი სიყვარული, თითო-ოროლა წერილი და საშობაო ბარათები მაინც შემორჩათ. უცნაურია, რომ სწორედ რუთი გახლდათ ამ ორი დიდან ერთ-ერთი, ვისაც მის მარფლი უფრო ხშირად ხვდებოდა, თუმცა რუთს სახლი, უფრო სწორად, სახლები, ამერიკაში ჰქონდა. მაგრამ გასაოცარი არაფერია. როგორც მისი წრის ყველა ამერიკელი, რუთიც კოსმოპოლიტი იყო. ერთ ან ორ წელიწადში ერთხელ ყოველთვის მიემგზავრებოდა ევროპაში, ლონდონიდან პარიზში მიდიოდა, შემდეგ რივიერაზე და ისევ უკან ბრუნდებოდა, თანაც ყოველთვის ცდილობდა გამოეძებნა დრო ძველ მეგობრებთან შესახვედრად. ასეთი შეხვედრები ხშირად ჰქონდა; იქნებოდა ეს კლარიჯში, სავოიაში, ბერკლიში თუ დორჩესტერში; შეხვედრებს მოსდევდა გულითადი წვეულებები, სასიამოვნო მოგონებები და ნაჩქარევი, გულთბილი გამოთხოვება. რუთს არასოდეს ეცალა სენტ მერი მიდში ჩასასვლელად, მის მარფლს კი არასოდეს უფიქრია ამაზე. ყველას თავისი ცხოვრების ტემპო აქვს. რუთის ცხოვრება სწრაფად - პრესტო -

მიექანებოდა, მაშინ როცა მის მარფლისა - მდორედ - ადაჯიო - მიედინებოდა.

ასე რომ, ეს ის ამერიკელი რუთი იყო, რომელსაც მის მარფლი უფრო ხშირად ხვდებოდა, ვიდრე კერი ლუიზს, რომელიც ინგლისში ცხოვრობდა და აგერ უკვე ოც წელზე მეტია არც ენახა. უცნაურია, მაგრამ - ბუნებრივი. იმიტომ რომ, როცა ერთ ქვეყანაში ცხოვრობენ, არ ცდილობენ ძველ მეგობრებთან საგანგებოდ შეხვედრას, მიაჩნიათ, რომ ადრე თუ გვიან, მოულოდნელად მაინც ნახავენ ერთმანეთს. მაგრამ ასე არ ხდება, თუ სხვადასხვა წრეში უწევთ ტრიალი. ჯინ მარფლისა და კერი ლუიზის გზები არასოდეს შეყრილა, თუმცა, ეს არც ისე ძნელი იყო.

- რატომ გაწუხებს კერი ლუიზის მდგომარეობა? - ჰკითხა მის მარფლმა.

- მეც არ ვიცი, რატომ!

- ავად ხომ არ არის?

- ძალიან სუსტია, ყოველთვისაც ასეთი იყო. ვერ ვიტყვი, რომ ახლა ჩვეულებრივზე უფრო ცუდად გრძნობდეს თავს. ისევეა, როგორც ჩვენ ყველა.

- უბედურია?

- ო-ო, არა.

არა, შეუძლებელია, გაიფიქრა მის მარფლმა. ძნელია კერი ლუიზი უბედურ ქალად წარმოიდგინოთ, თუმცა მის ცხოვრებაშიც იყო ისეთი წუთები, როცა, ალბათ, უბედურადაც უგრძვნია თავი, მაგრამ ეს ამჟამად არავის დაუნახავს. იქნებ გასაჭირშია? შესაძლებელია. ან იქნებ უნდობლობა დაუფლებია? კი ბატონო, მაგრამ უბედური რომ იყოს - არასოდეს.

ქალბატონი ვენ რიდოკის სიტყვები დროულად გაისმა.

— კერი ლუიზს... — თქვა მან, — ამ ცხოვრებით არასოდეს უცხოვრია. მან არც კი იცის, რას ნიშნავს ეს. ალბათ სწორედ ეს მაწუხებს.

— მისი ფინანსური მდგომარეობა... — დაიწყო მის მარფლმა, მაგრამ შეჩერდა და თავი გააქნია, — შეუძლებელია.

— არა, ეს თავად კერი ლუიზს ეხება, — თქვა რუთ ვენ რიდოკმა. — კერი ლუიზი ყოველთვის მეოცნებე იყო. რა თქმა უნდა, მაშინ ეს მოდურად ითვლებოდა. ახალგაზრდობაში ყველანი მეოცნებენი ვიყავით, ეს ყველა გოგონას სენი იყო. ჯინ, მასსოვს შენ კეთროვანთა მოვლაზე ოცნებობდი, მე კი მონაზვნობა მიტაცებდა. შეიძლება, ეს ყველაფერი სისულელე იყოს, მაგრამ ქორწინება თავიდან ამოუგდებს ხოლმე ქალს ასეთ სისულელეებს. თუმცა, რაც არ უნდა ითქვას, მე არა ვარ უკმაყოფილო ჩემი ქორწინებით.

მის მარფლმა გაიფიქრა, შერბილებულად ნათქვამიაო. რუთი ხომ სამჯერ იყო გათხოვილი და სამჯერვე უმდიდრეს მამაკაცზე და ყოველი მორიგი გაყრა ხელს უწყობდა მისი ბალანსის გაზრდას ბანკში, რაც სულაც არ უფუჭებდა გუნებას.

— რა თქმა უნდა, — თქვა ქალბატონმა ვენ რიდოკმა, — მე ყოველთვის მტკიცე ხასიათი მქონდა და ამიტომ სულიერად არასოდეს დავეცემულვარ. ცხოვრებისგან ბევრს არაფერს მოველოდი, მით უმეტეს — კაცებისაგან (ამან კარგის მეტი არაფერი მომიტანა), ზედმეტ განცდებსაც თავს ვარიდებ. მე და ტომის დღესაც არაჩვეულებრივი მეგობრობა გვაკავშირებს. ჯულიუსი კი ხშირად მეკითხება აზრს ბაზარზე. — უცებ სახე მოედრებულა — ვხვდები, რატომაც ვწუხვარ კერი ლუიზზე. მას ყოველთვის ახირებული მამაკაცები მოსწონდა.

— ახირებული?

— ჰო, მეოცნებეები. ეს კერი ლუიზის სუსტი ადგილია. მაშინ ის მშვენიერი გოგონა იყო, სულ რაღაც ჩვიდმეტი წლისა თუ იქნებოდა. ფართოდ გახელილი თვალებით მისჩერებოდა იმ ბებერ გულბრანდსენს, რომელმაც მთელი თავისი ზრახვები გადმოუშალა, თითქოს ვაცობრიობისათვის დიდი სიკეთის მოტანას

აპირებდა. სწორედ ამით დაახვია თავბრუ. ის უკვე ორმოცდაათს გადაცილებული იყო, როცა იქორწინეს. ქვრივი, უკვე მოზრდილი შვილების მამა მხოლოდ და მხოლოდ მისი ფილანთროპული აზრების გამო შეერთო კერი ლუიზმა. იჯდა და თვალელებში შეჭყურებდა მოხიბლული, როგორც დებდემონა ოტელოს. ბედად იაგო არსად გამოჩნდა, თორემ ყველაფერს აურევდა. ასეა თუ ისე, გულბრანდსენი შავკანიანი არ ყოფილა. არ ვიცი, შვედი იყო, ნორვეგიელი, თუ რაღაც ამის მსგავსი.

ფიქრებში ჩაძირული მის მარფლი თავს უქნევდა. გულბრანდსენის სახელმა ერთგვარად საყოველთაო მნიშვნელობა შეიძინა. ეს იყო ვაცი, რომელმაც გონიერებით, გამჭრიახობითა და საოცარი პატიოსნებით ისეთი კოლოსალური ქონება დააგროვა, რაც მხოლოდ ჭეშმარიტ ქველმოქმედებას უნდა მოხმარებოდა. მის სახელს ჯერაც შერჩენოდა მნიშვნელობა: გულბრანდსენის ტრესტი, გულბრანდსენის კვლევითი საზოგადოება, გულბრანდსენის დავრდომილთა თავშესაფრები. და ბოლოს, ყველასათვის კარგად ცნობილი კოლეჯი, რომელიც მან მუშათა შვილებისათვის გახსნა, სადაც ფართო განათლებას იღებდნენ.

- შენ ხომ იცი, კერი ლუიზი ფულის გამო არ გაჰყვებოდა, - უთხრა რუთმა. - მე თუ საერთოდ გაყვებოდი, მხოლოდ ქონებისთვის, კერი ლუიზი კი - არა. არ ვიცი, რა ეშველებოდა, გულბრანდსენი რომ არ მომკვდარიყო, როცა კერის ოცდათორმეტი წელი შეუსრულდა. ეს ხომ საუკეთესო ასაკია ქვრივი ქალისათვის. მართალია, დიდი გამოცდილება მიიღო, მაგრამ ახლაც ძალიან მიმნდობი და დამყოლია.

შინაბერა უსმენდა მას და თავაზიანად თავს უქნევდა, სანამ გონების თვალს გადაავლებდა თავის ნაცნობ ქვრივებს, რომლებიც სენტ მერი მიდის დასახლებაში ცხოვრობდნენ.

- მართლაც დიდი ბედნიერება იყო, როცა კერი ლუიზმა ჯონი რესტარიკზე იქორწინა, თუმცა, მან კერი მხოლოდ ფულისთვის

შეირთო. ფული რომ არა, არც იქორწინებდა კერიზე. ჯონი საოცრად თავკერძა, ფუფუნების მოყვარული, უქნარა არამზადა გახლდათ, მაგრამ ასეთი კაცი ბევრად უფრო უვნებელია, ვიდრე ნებისმიერი ახირებული. ერთადერთი, რაც ჯონის სურდა, უბრუნველი ცხოვრება იყო. მას უნდოდა, კერი ლუიზს საუკეთესო მკურავებთან ევლო, იახტები და მანქანები ჰყოლოდათ და ერთად ყოფნით სიამოვნება მიეღოთ. ამგვარი მამაკაცი კი საიმედოა. მიეცი მას კომფორტი და ფუფუნება და კატასავით მოჰყვება კრუტუნს, თან საოცრად მომხიბვლელიც იქნება. სერიოზულად არასოდეს მიმიღია მისი მხატვრობა და თეატრალური სისულელეები, კერი ლუიზი კი თავბრუდახვეული იყო - ყველაფერ ამას ჭეშმარიტ ხელოვნებად მიიჩნევდა და ჯონისაც აიძულებდა ამით ეცხოვრა. მაგრამ იმ საშინელმა იუგოსლავმა ქალმა გამოიჭირა და გაიტაცა. - ჯონის ნამდვილად არ უნდოდა გაჰყოლოდა. კერი ლუიზს რომ დაეცადა და უფრო გონივრულად მოქცეულიყო, დაუბრუნდებოდა.

- ძალიან განიცდიდა? - იკითხა მის მარტლმა.

- სასაცილოა, მაგრამ დანამდვილებით არც ვიცი. თავიდან საოცრად მიმტევებელი იყო, შეიძლება შემდეგ განიცდიდა კიდევ. ძალიან მიმტევებელია. საერთოდ გაგიჟებით სწაღდა ჯონისთან გაყრა, რათა მას და იმ ქალს ექორწინათ. თანაც თავისი ბინა შესთავაზა ჯონის ბიჭებს, რომლებიც პირველი ქორწინებიდან ჰყავდა, ვინაიდან მათთვის ეს ხელსაყრელი იქნებოდა. საბრალო ჯონი კი იძულებული გახდა შეერთო ის ქალი და მასთან მტანჯველი ექვსი თვე გაეტარებინა. შემდეგ კი გააფთრებული ხევში გადაიჩეხა მანქანით. ამბობდნენ, უბედური შემთხვევა იყო, მე კი ვფიქრობ, ჯონის ხასიათის ბრალია ყველაფერი!

ქალბატონი ვენ რიდოკი გაჩუმდა, სარკვე აიღო და ყურადღებით შეათვალიერა საკუთარი თავი. შემდეგ პინცეტი მოიმარჯვა და წარბის ერთი ღერი ამოიგლიჯა.

- რალა დარჩენოდა ამის შემდეგ კერი ლუიზს გარდა იმისა, რომ ლუის სეროქოლდს გაჰყოლოდა ცოლად. კიდევ ერთი მეოცნებე! კიდევ ერთი ახირებული კაცი! არა, იმას კი არ ვამბობ, თითქოს ის კერის ერთგული არ იყოს. მგონი, ძალიან ერთგულიც არის, მაგრამ ისიც იმავე სურვილით არის შეპყრობილი - სხვებს ცხოვრება გაუუმჯობესოს. მაგრამ სინამდვილეში, ხომ იცი, თუ ადამიანმა თვითონ არ გაიუმჯობესა ცხოვრება, სხვა ვერავინ უშველის.

- საინტერესოა, - ჩაილაპარაკა მის მარფლმა.

- ოღონდ, რა თქმა უნდა, ყველაფერს თავისი მოდა აქვს, ისევე, როგორც ტანსაცმელს (ძვირფასო, ნახე, როგორ ქვედაბოლოებს გვთავაზობს კრისტიან დიორი?). რას ვამბობდი? ჰო, მოდაზე ვლაპარაკობდი. ფილანთროპიაც მოდაა. გულბრანდსენის დროს განათლების სფერო იყო ქველმოქმედების საგანი, მაგრამ ამან უკვე თავისი დრო მოჭამა. განათლების საქმეში ახლა სახელმწიფოა ჩარეული. მიაჩნიათ, რომ განათლების უფლება ყველასა აქვს, მაგრამ როცა უკვე მიიღებენ განათლებას, ამ უფლებას აღარაფრად დაგიდევენ. არასრულწლოვანთა დანაშაული - აი, რა იტაცებთ დღეს! ახალბედა თუ პოტენციური დანაშავენი. ამათბეა მთელი ქვეყანა შეშლილი. უნდა ნახო ლუის სეროქოლდის თვალები, სათვალის იქიდან ნაპერწკლებს როგორ აფრქვევს. ენთუზიაზმით ანთებული თვალები! ის მამაკაცთა იმ კატეგორიას მიეკუთვნება, რომელთაც მოზღვავებული ძალა აქვთ, სიამოვნებით მიირთმევენ ბანანსა და ნამცხვარს და მთელ თავიანთ ენერჯიას საქმეს ახმარენ. კერი ლუიზი ყველაფერ ამას ყლაპავს, როგორც ყოველთვის, მე კი ეს არ მომწონს, ჯენ. მათ მეურვეთა შეკრება ჰქონდათ და ერთმა აზრმა მოიცვა ყველა. გადაწყვიტეს არასრულწლოვან დანაშავეთათვის შეექმნათ სასწავლო დაწესებულება, დაკომპლექტებული ფსიქიატრებითა და ფსიქოლოგებით და ბევრი სხვა ვიღაც-ვიღაცებით.

ლუისი და კერი ლუიზიც იქ ცხოვრობდნენ, ამ ბიჭების გარემოცვაში, რომლებიც არც თუ ისე ნორმალურები უნდა იყვნენ. იქაურობა სავსეა პროფესიონალი თერაპევტებით, მასწავლებლებითა და ენთუზიასტებით - ნახევარზე მეტი სრულიად არანორმალურია; ამდენი ახირებული ერთად და მათ შორის ჩემი პატარა კერი ლუიზი!

მან შეისვენა და უმწეო თვალები მის მარფლს მიაპყრო.

მის მარფლი შეშფოთდა:

- მაგრამ, რუთ, შენ არ მეუბნები, ასე რამ შეგაშინა.

- აკი გითხარი, არ ვიცი-მეთქი! სწორედ ეს მაწუხებს. ამასწინათ შევიარე იქ და ვიგრძენი, რომ რაღაც ხდებოდა ირგვლივ, თანაც სახლში; დარწმუნებული ვარ, არ ვცდები. ყოველთვის მქონდა გარემოს შეგრძნების უნარი. გახსოვს, რომ გიამბე, როგორ ვარწმუნებდი ჯულიუსს შერეული მარცვლეული გაეყიდა, სანამ გაკოტრდებოდა? განა მართალი არ ვიყავი? დიახ, იქ რაღაც ხდება. მე არ ვიცი, რა ხდება და რატომ ხდება: არ ვიცი, ეს იმ საშინელ ახალგაზრდა დამნაშავეებს ეხება, თუ ოჯახთანაა დაკავშირებული. ვერაფერს გეტყვი. ლუისი მხოლოდ თავისი ოცნებებით ცხოვრობს, ირგვლივ ვერაფერს ხედავს; კერი ლუიზიც, ღმერთი იყოს მისი მფარველი, წარმტაცი ხედების, მომაჯადოებელი ბგერებისა და ოცნებების გარდა ვერასოდეს ვერაფერს ხედავდა, არც ესმოდა და არც ფიქრობდა სხვა რამეზე. ეს მიმზიდველია, მაგრამ პრაქტიკული კი არა. იქ რაღაც უბედურება ხდება და მიხნდა, ჯეინ, პირდაპირ იქ გაემგზავრო და ზუსტად გაიგო, რა ხდება.

- მე? - აღმოხდა მის მარფლს. - რატომ მე?

- იმიტომ, რომ შენ საოცარი ალღო გაქვს. მუდამ ისეთი სათუთი და მიაშიტი იყავი, ჯეინ, მაგრამ მაინც არაფერი გაოცებდა; შენ ცუდს უფრო იჯერებ ხოლმე.

- ცუდი ხშირად დასტურდება კიდევ, - ჩაილაპარაკა მის მარფლმა.

- საოცარია, რატომ გაქვს ასეთი ცუდი წარმოდგენა ადამიანის ბუნებაზე, მაშინ, როცა ასეთ მშვენიერ, მშვიდ სოფელში ცხოვრობ, ნამდვილ სოფელში.

- შენ არასოდეს გიცხოვრია სოფელში, რუთ. ზოგჯერ ისეთი რამეები ხდება ასეთ ნამდვილ, მშვიდ სოფლებში, რომ გაოცდები.

- ოჰ, უნდა გითხრა, რომ ვერაფრით გამოაცხებენ. მაშ, წახვალ და გაიგებ რა ხდება იქ, სტოუნიგეითში, არა?

- კი მაგრამ, რუთ, გეთაყვა, ეს ძნელი საქმე იქნება.

- არა, სულაც არა. მე უკვე ყველაფერი მოვიფიქრე. ნუ გამიჯავრდები, მაგრამ იქ უკვე ნიადაგიც შევამზადე.

ქალბატონი ვენ რიდოკი ცოტა ხნით დადუმდა, მის მარფლი უხერხულად შეათვალიერა, სიგარეტს მოუკიდა და საკმაოდ აფორიაქებული ახსნა-განმარტებას მოჰყვა.

- ალბათ დამეთანხმები, რომ ომის შემდეგ ამ ქვეყანაში საქმეები ცუდად წაუვიდა იმათ, ვისაც ცოტა შემოსავალი აქვს, უნდა ითქვას, შენნაირ ადამიანებს, ჯეინ.

- ჰო, რა თქმა უნდა. ჩემი ძმისშვილის სიკეთე რომ არა, ნამდვილად დიდი სიკეთე, არ ვიცი რა მეშველებოდა.

- ძმისშვილი არ ახსენო, - მიუგო ქალბატონმა ვენ რიდოკმა. - კერი ლუიზმა არაფერი იცის მის შესახებ, თუნდაც იცოდეს, ის, ალბათ, რეიმონდს იცნობს მხოლოდ როგორც მწერალს და წარმოდგენაც არა აქვს, რომ შენი ძმისშვილია. კერი ლუიზი დავარწმუნე, ჩვენს ძვირფას ჯეინს ძალიან უჭირს-მეთქი, ზოგჯერ საჭმელსაც ძლივს შოულობს, მაგრამ თავმოყვარეობა იმის ნებას არ აძლევს, რომ ძველ მეგობრებს დახმარებისთვის მიმართოს, ფულსაც ვერ შესთავაზებ-მეთქი. კარგი იქნებოდა მისთვის მყუდრო გარემოში დიდი ხნით უზრუნველი და უშფოთველი დას-

ვენება, გემრიელი კერძები, ძველი მეგობრების გვერდით ყოფნა-მეთქი. - რუთ ვენ რიდოკმა შეიცადა, შემდეგ გამომწვევად დაუმატა, - აბა, ახლა შენ იცი, თუ გინდა გამიბრაზდი.

განცვიფრებულ მის მარფლს კეთილი, ცისფერი გამჭვირვალე თვალები გაუფართოვდა.

- რატომ უნდა გაგიბრაზდე, რუთ? მეტად გონებამახვილური და დამაჯერებელი მოტივია. დარწმუნებული ვარ, კერი ლუიზი გამოეხმაურებოდა.

- ბარათი გამოგიგზავნა. ალბათ, შინ დაგხვდება. გულახდილად მითხარი, ჯენ, შენ მართლა არ ფიქრობ, რომ მე უტაქტოდ მოვიქეცი? ხომ არ გეწყინა...

ქალბატონ ვენ რიდოკს ენა დაება, ხოლო მის მარფლმა მისი აზრი სხარტად გამოთქვა:

- სტოუნიგეითში მივდივარ როგორც ქველმოქმედების საგანი, ასე თუ ისე, მოტყუებით, არა? მაგრამ რაკი აუცილებელია, ამას არაფრად ჩავაგდებ. შენ ხომ მიგაჩნია, რომ ჩემი წასვლა საჭიროა, მეც გემორჩილები.

ქალბატონი ვენ რიდოკი, მის მარფლს მიაჩერდა.

- რატომ? ამ ამბისა გაიგე რამე?

- არაფერი! უბრალოდ, შენ დარწმუნებული ხარ, რომ რაღაც ხდება.

- შენ კი ახირებული ქალი არა ხარ, რუთ.

- არა, მაგრამ მე გარკვევით არაფერი ვიცი.

- მახსოვს, - თქვა ფიქრებში ჩაძირულმა მის მარფლმა, - ერთ კვირა დილით ეკლესიაში, ეს იყო საშობაო მარხვის მეორე კვირა, გრეის ლემბლის უკან ვიჯექი და რომ ვაკვირდებოდი, სულ უფრო და უფრო მაწუხებდა მისი მდგომარეობა. იცი, დარწმუნებული ვიყავი, რაღაც საშინელი ამბავი იყო მის თავს, მაგრამ რატომ ვიყავი დარწმუნებული, ამის თქმა არ შემიძლო. საოცრად მტანჯველი გრძნობაა.

- მართლა ხდებოდა რაღაც?

- ჰო, მამამისი, მოხუცი ადმირალი, ძალიან უცნაურად იქცეოდა ბოლო დროს, ჰოდა, ზუსტად მეორე დღეს, ნახშირის სამტვრევი ჩაქუჩით გამოედევნა გრეისს, თან გააფთრებული ღრიალებდა, ანტიქრისტე ხარ და თავი ჩემს ქალიშვილად მოგაქვსო. ძლივს გადაურჩა საბრალო გოგო. ადმირალი საგიჟეთში მოათავსეს, გრეისი კი რამდენიმე თვე იწვა საავადმყოფოში და როგორც იქნა, გამომჯობინდა, მაგრამ ეს მეტად მძიმე შემთხვევა იყო.

- ალბათ იმ დღეს უეჭველად რაღაც წინათგრძნობა გქონდა ეკლესიაში, არა?

- ვერ ვიტყვი, რომ ეს წინათგრძნობა იყო, უბრალოდ ჩემი ვარაუდი ფაქტზე იყო დაფუძნებული - ასეთი რამეები ყოველთვის ფაქტებს ემყარება, რაც არცთუ ისე იოლი შესამჩნევია ერთბაშად. მას საკვირაო ქუდი უკუღმა ეხურა. არ შეიძლებოდა ამისათვის ყურადღება არ მიგექცია, რადგან გრეის ლემბლი მეტისმეტად კოჰწია ქალი იყო; ამას ვერც დაბნეულობას მიაწერდი და ვერც გულმავიწყობას, ერთადერთი, რაც შეიძლებოდა გეფიქრა, ის იყო, რომ ჩქარობდა და სიჩქარეში ვერ შენიშნა, ქუდი უკუღმა როგორ დაიხურა.

წარმოგიდგენია? თურმე მამამისმა მარმარილოს პრეს-ჰაპიე მოუქნია და სარკე გატეხა. ქალმა საჩქაროდ დაავლო ხელი ქუდს, თავზე მოიგდო და სახლიდან გამოვარდა. იმასლა ფიქრობდა, როგორმე ბრდილობის წესები დაეცვა და მოსამსახურეებს არაფერი შეეტყობო. მან ყველაფერი ეს „საყვარელი მამის მეზღვაურულ ხასიათს“ მიაწერა და აზრადაც არ მოსვლია, რომ მამამისს სინამდვილეში გონება არეული ჰქონდა, თუმცა, ამას აშკარად უნდა მიმხვდარიყო. მამა ყოველთვის შესჩიოდა, ვიღაცები მითვალთვალებენ, მტრები მყავსო, რაც, ჩვეულებრივ, ამ სენს ახასიათებს.

ქალბატონი ვენ რიდოკი მოწიწებით შესცქეროდა თავის მეგობარს.

- შეიძლება, ჯეინ, - თქვა მან, - ეს შენი სენტ მერი მიდი არც თუ ისე იდილიური თავშესაფარია, როგორც წარმომედგინა.

- ადამიანის ბუნება, ძვირფასო, ყველგან ერთნაირია. ზოგი რამ ქალაქში უფრო ძნელი შესამჩნევია, სულ ეს არის და ეს.

- მაშ, მიემგზავრები სტოუნგიკითში?

- მივემგზავრები. უსამართლობაა ალბათ ჩემი ძმისშვილის, რეიმონდის მიმართ, ვინმეს ვაფიქრებინო, რომ ჩემზე არ ზრუნავს. კიდევ კარგი ჩემი საყვარელი ბიჭი მექსიკაშია ექვსი თვით, ამ დროის განმავლობაში კი ალბათ ყველაფერი დამთავრდება კიდევ.

- რა დამთავრდება?

- კერი ლუიზის მიწვევა ხანგრძლივი დროით ხომ არ იქნება, სამი კვირით ალბათ, ან ერთ თვემდე. ეს კი საკმარისი იქნება.

- საკმარისი იქნება რომ გაარკვიო, იქ რა ხდება, არა?

- დიახ, რომ გავარკვიო, რა ხდება.

- ჩემო ჯეინ, - თქვა ქალბატონმა ვენ რიდოკმა, - შენ საოცრად გწამს საკუთარი თავისა, არა?

მის მარტლმა ოდნავ შეფარული საყვედურით მიმართა:

- შენ გწამს ჩემი, რუთ. შემეძლია მხოლოდ დაგარწმუნო, რომ ვეცდები შენი იმედები გავამართლო.

II თავი

სანამ სენტ მერი მიდში დაბრუნდებოდა (ოთხშაბათობით მგზავრობა იათია), მის მარფლმა მეტად პედანტურად და საქმიანად შეკრიბა გარკვეული ცნობები.

- მე და კერი ლუიზს მიმოწერა გვექონდა, მაგრამ უმეტესად საშობაო მისალოცებს ან საეკლესიო კალენდრებს ვუგზავნიდით ერთმანეთს. მე ფაქტები მაინტერესებს, რუთ, ძვირფასო, ამავე დროს ისიც, თუ ვის გადავეყრები სტოუნიგეითის ოჯახურ გარემოში.

- კეთილი, შენ უკვე იცი კერი ლუიზისა და გულბრანდსენის ქორწინების ამბავი. მათ შვილი არ შესძენიათ, რასაც კერი ლუიზი ძალიან განიცდიდა. გულბრანდსენი ქვრივი იყო და სამი მოზრდილი ვაჟიშვილი ჰყავდა. შემთხვევა მიეცათ თუ არა, გოგონა იშვილეს, ორი წლის პიპა - ასე ეძახდნენ ბავშვს - საყვარელი არსება იყო.

- სადაურია? საიდანაა წარმოშობით?

- სიმართლე გითხრა, ახლა არ მახსოვს, ჯეინ, ალბათ ბავშვთა სახლიდანაა ან კიდევ, შეიძლება, გულბრანდსენმა გაიგო, ვიდაცას ბავშვის გაშვილება უნდოდა და მოიყვანა. რატომ მეკითხები? გგონია, ეს მნიშვნელოვანია?

- ისე, ბავშვის წარმოშობა უნდა ვიცოდეთ. განაგრძე გეთაყვა.

- შემდეგ მოხდა ის, რომ კერი ლუიზი მიხვდა, ბოლოს და ბოლოს

მასაც ეყოლებოდა შვილი. ექიმებისაგან გამიგია, ხშირად ხდება ასე.

მის მარფლმა თავი დააქნია.

- ეს მეც ვიცი.

- მართლაც, ასე მოხდა. უცნაურია, მაგრამ კერი ლუიზი შეც-
ბუნებული დარჩა, ხომ გესმის, რასაც ვგულისხმობ. ადრე, რა
თქმა უნდა, გაგიჟდებოდა სიხარულისაგან, მაგრამ მას ისეთი
ერთგულებით უყვარდა პიპა, რომ მის წინაშე ლამის დამნაშა-
ვედ თვლიდა თავს ამ გაუგებრობისათვის. შემდეგ გაჩნდა მილ-
დრიდი. იგი ძლიერ ულამაზო ბავშვი იყო. ძალიან ჰგავდა გულ-
ბრანდსენს, რომელიც ღირსეული და დარბაისელი კაცი გახ-
ლდათ, მაგრამ საოცრად შეუხედავი. კერი ლუიზი ისე იყო მოწა-
დინებული, არ განესხვავებინა აყვანილი შვილი საკუთარისა-
გან, რომ, მგონი, პიპას უფრო ანებივრებდა და მილდრიდი იჩაგ-
რებოდა. ფიქრობ, მილდრიდს გულს სტკენდა ეს, თუმცა მე მათ
ხშირად არც ვხვდებოდი. პიპა მშვენიერი გოგონა დადგა, მილ-
დრიდი კი უბრალო გარეგნობის გოგო იყო. ერიკ გულბრანდსე-
ნი გარდაიცვალა, როცა მილდრიდს თხუთმეტი წელი შეუსრულ-
და, პიპას - თვრამეტი. ოცი წლის პიპა იტალიელ მარკიზ დი სან
სევერინოზე დაქორწინდა. ოჰ, იგი ნამდვილი მარკიზი იყო, ვინ-
მე ავანტიურისტი კი არა. პიპა, სხვათა შორის, მემკვიდრედაც
ითვლებოდა (ბუნებრივია, სხვა შემთხვევაში სან სევერინო არ
იქორწინებდა მასზე - ხომ იცი, იტალიელები როგორებიც არი-
ან!). გულბრანდსენმა თანაბარი რაოდენობის თანხა დაუტოვა
ანდერძით ორივეს - აყვანილსაც და ნამდვილ შვილსაც. მილ-
დრიდმა კანონიკ სტრიტზე იქორწინა - შესანიშნავ პიროვნებაზე,
რომელსაც ქრონიკული სურდო ჰქონდა. მილდრიდზე ათი თუ
თხუთმეტი წლით უფროსი იყო. დარწმუნებული ვარ, ბედნიერე-
ბი იყვნენ.

სტრიტი შარშან გარდაიცვალა და მილდრიდი სტოუნიგეითში
დაბრუნდა დედასთან საცხოვრებლად. რა დრო გასულა; ამასო-
ბაში მე ორჯერ გავთხოვდი, მაგრამ სჯობს იმათზე ვისაუბროთ.
პიპა თავის იტალიელზე დაქორწინდა. კერი ლუიზი კმაყოფილი
იყო ამ ქორწინებით. გვიდოს დახვეწილი მანერები ჰქონდა, ძა-

ლიან მომხიბვლელი ყმაწვილი და შესანიშნავი სპორტსმენიც გახლდათ. ერთი წლის შემდეგ პიპას ქალიშვილი შეეძინა და მშობიარობას გადაჰყვა. ეს საშინელი ტრაგედია იყო და გვიღო სან სევერინო ძალიან მოტყდა. კერი ლუიზი საკმაოდ ხშირად ჩადიოდა იტალიაში, სწორედ ამ დროს რომში ჯონი რესტარკს შეხვდა და მასზე იქორწინა. მარკიზმაც ხელახლა იქორწინა და ძალიან დიდი სურვილი გაუჩნდა, რომ მისი პატარა გოგონა ინგლისში აღზრდილიყო თავის საოცრად მდიდარ ბებიასთან. ასე რომ, ყველანი სტოუნგივით დასახლდნენ — ჯონი რესტარკი, კერი ლუიზი, ჯონის ორი ბიჭი — ალექსი და სტეფანი (ჯონის პირველი ცოლი რუსი იყო) და პატარა ჯინა. ამის შემდეგ, მილდრიდმა მალე მღვდელზე იქორწინა. მერე დაიწყო ჯონისა და იმ იუგოსლავი ქალის ამბავი, რასაც გაყრა მოჰყვა კიდევ. ბიჭები კი მაინც სტოუნგივით ჩამოდიოდნენ არდადეგებზე და კერი ლუიზის ერთგულები იყვნენ. შემდეგ მგონი, 1938 წელი იყო, კერი ლუიზი ლუისზე დაქორწინდა.

ქალბატონმა ვენ რიდოკმა შეისვენა.

- ლუისს ხომ არ იცნობ?

მის მართლმა თავი გააქნია.

- არა. მგონი, 1928 წელს ვნახე უკანასკნელად კერი ლუიზი. დიდი სიყვარულით დამპატიჟა კოვენტ გარდენში - ოპერაში.

- მართლა? ლუისი მართლაც შესაფერისი პიროვნება იყო მისთვის. ის რევიზორთა ერთ-ერთი ცნობილი ფირმის თავკაცი იყო. მე მგონი, ისინი პირველად გულბრანდსენის მემკვიდრეობასთან და კოლეჯის ფინანსებთან დაკავშირებით შეხვდნენ ერთმანეთს.

ის მშვენიერი გარეგნობის მამაკაცი იყო, დაახლოებით კერი ლუიზის ასაკისა იქნებოდა, კაცი, რომელიც პატიოსანი ცხოვრებით ცხოვრობდა, მაგრამ მაინც ახირებული გახლდათ და თავ-

გამოდებით ცდილობდა ახალბედა დამნაშავეთა განთავისუფლებას.

რუთ ვენ რიდოკმა ამოიოხრა.

- როგორც ახლახან გითხარი, ჯენ, ფილანთროპიაც მოდაა. გულბრანდსენის დროს განათლება იყო ქველმოქმედების საგანი, მანამდე კი გაჭირვებულთათვის უფასო სასაბუღალტროების გახსნით იყვნენ გატაცებულნი...

მის მარფლმა თავი დაუკრა.

- დიახ. მახსოვს - პორტვეინის ჟელე და ხბოს თავის წვნიანი ავადმყოფთათვის. დედაჩემი ხშირად ამზადებდა.

- მართალია, ფიზიკურმა საზრდომ გზა გაუხსნა სულიერ საზრდოს... ყველანი შეშლილები იყვნენ დაბალი კლასის წარმომადგენელთა აღზრდა-განათლებაზე. კეთილი, ეს წარსულს ჩაბარდა. მაღე, ასე მგონია, ძალიან მოდური იქნება, შვილები გაუნათლებლები დატოვონ, თვრამეტ წლამდე წიგნს არ გააკარონ. ასეა თუ ისე, გულბრანდსენის მეურვეობისა და განათლების ფონდი ერთგვარ სიძნელეებს განიცდიდა, რადგან სახელმწიფომ ჩაიბარა მისი ფუნქციები. ამ დროს გამომჩნდა ლუისი თავისი მხურვალე ენთუზიაზმით - დაენერგათ არასრულწლოვან დამნაშავეთა შემოქმედებითი წვრთნა. მან დიდი ყურადღება დაუთმო საგანს, რომელიც მთავარი იყო მის პროფესიაში - ანგარიშების შემოწმებას, სადაც ასპარეზი ეძლეოდა გონებაგამჭრიახი ყმაწვილების თაღლითობას. ის სულ უფრო და უფრო რწმუნდებოდა, რომ არასრულწლოვანი დამნაშავეები არც ისე უჭკუონი იყვნენ და, რომ მათ გონება უჭრიდათ და ნიჭიც ჰქონდათ, ოღონდ ეს ნიჭი სწორად უნდა წარემართათ.

- ამაში რაღაც აზრი კი დევს... - თქვა მის მარფლმა, - მაგრამ ეს არ არის სრული ჭეშმარიტება, მახსოვს...

მან შეწყვიტა ლაპარაკი და საათს დახედა.

- ოჰ, ძვირფასო, 6.30-იანზე არ დამავიანდეს.

რუთ ვენ რიდოკი ჩაეკითხა:

- სტოუნიგეითში გაემგზავრები?

მის მარტლმა წამოკრიფა თავისი დიდი ჩანთა და ქოლგა და განაცხადა: - თუ კერი ლუიზი მეპატიჟება...

— ის აუცილებლად დაგპატიჟებს, ხომ წახვალ? მპირდება, ჯეინ?

ჯეინ მარტლი შეპირდა.

III თავი

მის მარფლი სადგურ მარკეტ კინდლში ჩამოვიდა მატარებლიდან. ერთმა კეთილმა ახალგაზრდა მგზავრმა ჩემოდანი ჩაატანინა. მის მარფლმა, რომელსაც ბადურა, გახუნებული ტყავის ხელჩანთა და ფუთები ეჭირა ხელში, მადლობისმაგვარი რაღაც ჩაილაპარაკა:

- ძალიან თავაზიანი ბრძანდებით... ისე ძნელია ახლა მეზარგულის პოვნა, ისე ცოტანი არიან... მე ყოველთვის ვღელავ მგზავრობის დროს.

სიტყვები სადგურის რადიოს ხმამ ჩაახშო, რომელიც ხმამაღლა და გაურკვეველად აცხადებდა, რომ 3 საათსა და 18 წუთზე გასასვლელი მატარებელი პირველ ბაქანზე იდგა და საცაა დაიძვრებოდა მეზობელი სადგურისაკენ.

მარკეტ კინდლი ერთი დიდი, ცარიელი, ფარღალა სადგური იყო; აქა-იქ თუ დაინახავდით მგზავრებს ან რამე შენობას. სხვა სადგურებისაგან კი იმით განსხვავდებოდა, რომ ჰქონდა ექვსი ბაქანი და ერთი ჩიხი, სადაც ერთვაგონიანი მატარებელი მედიდურად ქშინავდა.

მის მარფლმა, რომელსაც უფრო ძველი, გაქუცული ტანსაცმელი ეცვა, ვიდრე ჩვეულებრივ იცვამდა (რა ბედნიერებაა, ძველი კოპლებიანი კაბა რომ არ გადააგდო), ეჭვის თვალი მოაფლო იქაურობას, მოულოდნელად ახალგაზრდა კაცი მიუახლოვდა.

- მის მარფლი თქვენ ბრძანდებით? - მან მის მარფლის სახელი ისეთი შემართებით წარმოსთქვა, თითქოს მოყვარულთა თეატრის სპექტაკლში თამაშობსო. - მე სტოუნიგეითიდან თქვენს დასახვედრად ჩამოვედი.

მის მარტლმა მადლიერების გრძობით ახედა ყმაწვილს, რომელმაც შეიძლება შენიშნა კიდევ ამ ხანდაზმული ქალბატონის უმწეო მდგომარეობა და მეტად გამსჭვალავი ცისფერი თვალები. ახალგაზრდა კაცის გარეგნობა მის ხმას არ შეესაბამებოდა, მაგრამ ეს ნაკლებ მნიშვნელოვანი იყო, შეიძლება ითქვას, უმნიშვნელოც კი; წამწამებსაც ნერვიულად ახამხამებდა.

- ოჰ, გმადლობთ, - თქვა მის მარტლმა. - აი, მხოლოდ ეს ჩემოდანი მაქვს.

ქალმა შეამჩნია, რომ ყმაწვილმა ჩემოდანს ხელიც არ ახლო. მან თითოთ ანიშნა მეზარგულს, რომელიც ურიკით ყუთებს მიაგორებდა, მოსულიყო.

- გაიტანეთ, გეთაყვა, - უთხრა მან და ქედმაღლურად დაუმატა: - სტოუნიგეითისაკენ.

მეზარგულმა მხიარულად გადმოსძახა:

- ახლავე. დიდხანს არ გალოდინებთ!

მის მარტლი მიხვდა, რომ მისი ახალი ნაცნობი არც თუ ისე ნასიამოვნები უნდა დარჩენილიყო ამით. ისე გამოვიდა, თითქოს ბუკინგემის სასახლე არაფრად ჩააგდეს, თითქოს ის და ლე-ბურნუმ როუდის #3 ერთი ყოფილიყოს.

- თანდათან აუტანელი ხდება რკინიგზა! - ჩაილაპარაკა ყმაწვილმა.

გასასვლელისაკენ რომ მიუძღვოდა მის მარტლს, თავი გააცნო, — მე ედგარ ლოუსონი ვარ. ქალბატონმა სეროქოლდმა მთხოვა დაგხვედროდით. მე ბატონ სეროქოლდს ვეხმარები საქმეებში.

ერთგვარი თავმომწონეობა იგრძნობოდა იმაში, რომ მოუცლელმა, საქმიანმა კაცმა, საკმაოდ მომხიბვლელად, გვერდზე გადადო თავისი მნიშვნელოვანი საქმეები, რათა რაინდულად შეესრულებინა პატრონის მეუღლის თხოვნა.

და მაინც, შთაბეჭდილება მთლიანად დამაკმაყოფილებელი არ იყო - ერთგვარად თეატრალიზებული ელფერი დაჰკრავდა.

მის მარფლი დაინტერესდა ედგარ ლოუსონის პიროვნებით.

ისინი გამოვიდნენ სადგურიდან და ედგარი ხანდაზმულ ქალბატონს იქითკენ გაუძღვა, სადაც საკმაოდ ძველი „ფორდი ვ. 8“ იდგა.

- წინ დაბრძანდებით ჩემს გვერდით, თუ უკან გირჩევნიათ? - ჰკითხა ედგარმა.

ამ დროს ახალი, ორადგილიანი პრიალა როლს ბენტლი კრუტუნით შემოსრიალდა სადგურის მოედანზე და ფორდის წინ შეჩერდა. იქიდან ახალგაზრდა ლამაზი ქალი გადმოხტა და მათკენ გაეშურა. მას უსუფთაო ველვეტის განიერი შარვალი და გაღვლილი უბრალო პერანგი ეცვა, რაც თითქოს ერთგვარად ხაზს უსვამდა იმას, რომ ეს ყმაწვილი ქალი არა მარტო ლამაზი, არამედ ამავე დროს მდიდარიც იყო.

- შენც აქა ხარ, ედგარ? მეგონა, შემაგვიანდებოდა. ეს მის მარფლია, არა? მეც მის დასახვედრად მოვედი. - მან მის მარფლს შესცინა და სამხრეთულ მზემოკიდებულ სახეზე ლამაზი კბილების რიგმა მომხიბვლელად გამოანათა. - მე ჯინა მქვია. - თქვა მან. - კერი ლუიზის შვილიშვილი ვარ. როგორ იმგზავრეთ? ალბათ საძაგლად, არა? რა მშვენიერი ბადურაა, მეც ასეთები მომწონს. ამას და პალტოს მე დავიჭერ, თქვენ უკეთ მოთავსდებით.

ედგარს სახე წამოენთო და შეეპასუხა:

- მისმინე, ჯინა, მე აქ მის მარფლის შესახვედრად მოვედი, ასე გადაწყდა...

ჯინამ გაიღიმა და თეთრმა კბილებმა კვლავ გამოანათა:

- ჰო, ვიცე, ედგარ. უცებ ვიფიქრე, უმჯობესი იქნებოდა, მეც თუ მოვიდოდი. მის მარფლს მე წავიყვან, შენ კი ბარგს დაელოდე.

მან მის მარფლს კარი დაუხურა, მანქანას მეორე მხრიდან შემოურბინა, შიგ ჩახტა და სადგურიდან გამოასრიალა.

როცა მის მარფლმა უკან მოიხედა, ედგარ ლოუსონის სახეს მოჰკრა თვალი.

- არა მგონია, ძვირფასო, ბატონი ლოუსონი კმაყოფილი დარჩენილიყოს, - თქვა მან.

ჯინამ გაიცინა.

- ედგარი დიდი იდიოტია, - თქვა მან. - ყველაფერს ისეთი ბარბეიმით აკეთებს, იფიქრებ, ძალიან მოწადინებულაო.

- ნუთუ არ არის მოწადინებული? - იკითხა მის მარფლმა.

- ედგარი? - ჯინას დაცინვაში გაუცნობიერებელი შეუბრალებლობა იგრძნობოდა. - ოჰ, ის ნამდვილი დარტყმულია.

- დარტყმული?

- სტოუნიგეითში ბევრია დარტყმული, - თქვა ჯინამ, - ლუისისა და დიდედას გარდა, ბიჭების, მის ბელევერის და ჩემ გარდა, რა თქმა უნდა. მაგრამ დანარჩენები... ზოგჯერ, ასე მგონია, მეც მათ ვემსგავსები თანდათან. დეიდა მილდრიდიც კი როცა სეირნობს, თავისთვის ბუტბუტებს; წარმოგიდგენიათ, სასულიერო პირის ქვრივი ამას აკეთებდეს?

მანქანა გამოვიდა სადგურიდან და სწორ, ცარიელ გზას გაუყვა. ჯინამ ერთი თვალი ჰკიდა თავის თანამგზავრს.

- თქვენ დიდედასთან ერთად სწავლობდით სკოლაში, არა? რა უცნაურია.

მის მარფლი ძალიან კარგად მიხვდა, რასაც გულისხმობდა იგი; ახალგაზრდებს ხომ დაუჯერებლად მიაჩნიათ, რომ ხანშიშესულები შეიძლებოდა ერთ დროს ახალგაზრდებიც ყოფილიყვნენ, ნაწნავები ჰქონოდათ და გამრავლების ტაბულისა და ინგლისური ლიტერატურის შესწავლაზე თავიც ეტეხათ.

- ეს ალბათ, - დაიწყო ჯინამ მოწიწებით, თან აშკარად ჩანდა, არ უნდოდა უტაქტოდ გამოსვლოდა, - ძალიან დიდი ხნის წინ იყო.

- ნამდვილად ასეა, - უთხრა მის მარფლმა, - ვფიქრობ, ეს აზრი ჩემთან შეხვედრისას გაგიჩნდათ, ასე არ არის?

ჯინამ თავი დაუკრა: - სწორად მიმიხვდით. დიდუდას, იცით, სულ არ ეტყობა ასაკი.

- დიდი ხანია არ მინახავს. მაინტერესებს, ძალიან შეიცვალა თუ არა.

- თმა, რა თქმა უნდა, გაუჭაღარავდა, - თქვა ჯინამ გაურკვეველად, - ართრიტის გამო უჯობოდ უჭირს სიარული, ამ ბოლო დროს უფრო მეტად აწუხებს. ვფიქრობ... - უცებ შეწყვიტა ეს საუბარი და ჰკითხა, - ადრე ყოფილხართ სტოუნინგეითში?

- არა, არასოდეს. მაგრამ ბევრი მსმენია.

- მართლაც საშინელი ადგილია, - თქვა ჯინამ მხიარულად, - რაღაც გოთური სიმახინჯია. ამას სტივი დიად ვიქტორიანულ საპირფარეშოების ეპოქას ეძახის. მაგრამ რამდენადმე თავშესაქცევია. აქ ყველაფერი, რა თქმა უნდა, გასაოცარი გულმოდგინებით კეთდება. ყოველ ნაბიჯზე შეგიძლიათ ფეხი წამოჰკრათ ფსიქიატრებს, რომლებიც არანაკლებ კმაყოფილნი არიან, ვიდრე ბოისკაუტთა რაზმის უფროსები. ყმაწვილი დამნაშავენიც განებივრებულნი არიან, ყველა არა, რა თქმა უნდა. ერთმა მასწავლა, როგორ აღებენ საკეტს მავთულით, მეორემ კი, რომელსაც ანგელოზივით სახე ჰქონდა, ბევრი რამ ამიხსნა ამ მუქთახორებზე.

მის მარფლმა გულისყურით მოისმინა ეს ინფორმაცია.

- ყველაზე ძალიან თავზე ხელაღებულებთან ურთიერთობა მომწონს, - თქვა ჯინამ, - სულაც არ მიყვარს ხუშტურიანები. რა თქმა უნდა, ლუისი და დოქტორი მავერიკი ფიქრობენ, რომ ყველა ისინი შექანებულები არიან, მათ მხედველობაში აქვთ ამ

ყმაწვილების ჩახშული სურვილები, აწეწილი ოჯახური ცხოვრება, მათი დედების ჯარისკაცებთან ერთად გაქცევა და ბევრი სხვა ამგვარი. მე პირადად ვერ გამიგია, რატომ უნდა იყოს ასე. ხომ არიან ადამიანები, რომლებისთვისაც საშინელ ოჯახურ ცხოვრებას დაღი არ დაუსვია.

- დარწმუნებული ვარ, ეს ძალიან რთული საკითხია, - თქვა მის მარფლმა.

ჯინამ გაიცინა და თავისი მომხიბვლელი კბილები ისევ გამოაჩინა.

- ეს მე სულაც არ მაწუხებს. მაგრამ ზოგ ადამიანს აქვს მისწრაფება ცხოვრება გარდაქმნას, გააუმჯობესოს. ლუისი ჭკუას კარგავს ასეთ რამეებზე. მომავალ კვირას ბერლინში მიემგზავრება; პოლიციის სასამართლოში ერთი საქმეა გასარჩევი - ხუთჯერ უკვე ნასამართლევი ბიჭისა.

- ის ყმაწვილი, სადგურზე რომ დამხვდა - ბატონი ლოუსონი... ბატონ სეროქოლდს ეხმარება, როგორც თავად მითხრა; მისი მდივანია?

- ოჰ, ედგარს სამაგისო ჭკუა სადა აქვს, მდივნად იმუშაოს. ისე, იშვიათი ვინმეა. სასტუმროებში ჩერდებოდა ვიცე--კანცლერის ან სამხედრო მფრინავის სახელით, ისესხებდა ფულს და მერე გაქრებოდა. ნამდვილი უსინდისოა. მაგრამ ლუისს მკაცრ რეჟიმში ჰყავს ყველანი. ის ცდილობს, ყველამ ერთ ოჯახად იგრძნოს თავი, საქმეს უჩენს და ყველაფერ ამას აკეთებს იმისათვის, რომ მათ საკუთარი პასუხისმგებლობა იგრძნონ. შემოძლია ვთქვა, რომ ერთ მშვენიერ დღეს შეიძლება რომელიმე მათგანმა სასიკვდილოდ გაგვიმეტოს კიდევ - ჯინამ მხიარულად გადაიკისკისა.

მის მარფლს არ გასცინებია.

მათ შეუხვიეს ერთობ შთამბეჭდავ ჭიშკარში, სადაც მეკარე ჯარისკაცებით იდგა. მანქანა გაუყვა შექერით ჩაყოლებულ ხეივანს. ხეივანი ცუდად იყო მოვლილი.

ჯინამ თავისი თანამგზავრის გამოხედვა რომ ამოიცნო, უთხრა: — ომის დროს აქ მეზაღე არ ჰყოლიათ, არც მას შემდეგ უზრუნიათ ხეივანზე; ამიტომაც გამოიყურება ასე საშინლად.

მათ მოუხვიეს და სტოუნგიეითიც გამოჩნდა მთელი თავისი ბრწყინვალეობით. ზუსტად ისეთი იყო, როგორც ჯინამ თქვა, უზარმაზარი ვიქტორიანული გოთიკა - პლუტოკრატიის ერთგვარი ტაძარი. ფილანთროპიამ კი სახლს სხვადასხვა ფრთაზე დაუმატა დამხმარე შენობები, რომლებიც, მიუხედავად იმისა, რომ სტილით ძალიან არ განსხვავდებოდა, მაინც არღვევდა შენობის მთლიანობას და გაუგებარი ხდებოდა მისი დანიშნულება და მიზანი.

- რა საშინელებაა, არა? - თქვა ჯინამ ალერსით, - აი, დიდება ტერასაზეა. მე აქ გავაჩერებ მანქანას, თქვენ კი მისკენ წაბრძანდით.

მის მარფლი ძველი მეგობრისაკენ გაეშურა.

შორიდან პატარა, თხელი ფიგურა საოცრად ახალგაზრდული ეჩვენა, მიუხედავად იმისა, რომ ჯოხს ეყრდნობოდა და აშკარად ნელა მოდიოდა ტკივილების გამო. თითქოს ახალგაზრდა ქალი მოხუცს ბაძავდა.

- ჯეინ! - შესძახა ქალბატონმა სეროქოლდმა.

- ძვირფასო კერი ლუიზ!

დიახ, უეჭველად კერი ლუიზი იყო. საოცრად უცვლელი, კვლავ განსაცვიფრებლად ახალგაზრდული, თუმცა, თავისი დისაგან განსხვავებით, ის არც კოსმეტიკურ საშუალებებს ხმარობდა და არც გრიმს გასაახალგაზრდავებლად. შევერცხლილიყო, თუმცა ისედაც ვერცხლისფერი დაჰკრავდა ქერა თმაზე ყოველთვის, ამიტომაც ფერი ცოტათი თუ შესცვლოდა. სახის კანს ისევ

ის ვარდის ფურცლის ფერი შერჩენოდა, თუმცა ახლა დამჭკნარი ვარდის ფურცლისას წააგავდა. თვალეში ისევ ის სხივი ედგა და მიამიტური გამომეტყველება შერჩენოდა; ფიგურა - თხელი, ახალგაზრდული; თავი - ისევ ისე, ცნობისმოყვარე ჩიტივით ოდნავ წინ წამოხრილი.

- ჩემი ბრალია, - თქვა კერი ლუიზმა ალერსიანი ხმით, - ამდენი ხანი რომ არ მინახავხარ. რა დრო გავიდა მას შემდეგ, ძვირფასო ჯეინ. რა სასიამოვნოა, რომ ბოლოს და ბოლოს გვეწვიე.

ტერასის ბოლოდან ჯინამ დაიძახა:

- დიდება, შინ შემოდით, აცივდა, ჯოლი გაგიბრაზდებათ! კერი ლუიზმა წკრიალა ხმით გაიცინა.

- მუდამ ასე დამტრიალებენ თავს, - თქვა მან, - სულ იმას გაიძახიან, რომ მე მოხუცი ვარ.

- შენ კი ამას არ გრძნობ, არა?

- არა, ჯეინ, მიუხედავად იმისა, რომ ამდენი ავადმყოფობა და ასეთი ტკივილები მაწუხებს, შინაგანად ისეთივე ხალისიანი ვარ, როგორც ჯინა. ყველა ასეა ალბათ. მხოლოდ სარკეში ჩანს ასაკი, ადამიანს კი არ სჯერა. ასე მგონია, რამდენიმე თვის წინ ვიყავით ერთად ფლორენციაში. გახსოვს ფროილან შუიჩი და მისი ფეხსაცმელები?

და ორი ხანშიშესული მანდილოსანი გულიანად იცინოდა თითქმის ნახევარი საუკუნის წინ მომხდარ ამბებზე.

მათ გვერდითა კარისაკენ გასწიეს. კარებში გამხდარი, შუახნის, ამპარტავანი მანდილოსანი შემოხვდათ. მოკლედ შეკრეჭილი თმა ჰქონდა, კოხტად შეკერილი ტვიდის კოსტიუმი ეცვა.

მან გააფთრებით მიმართა კერი ლუიზს:

- ხომ არ გაგიჟდით, კმარა, ამდენ ხანს გარეთ რომ ხართ. სულ არ უფრთხილდებით თავს. რას იტყვის ბატონი სეროქოლდი?

- ნუ მეჩხუბები, ჯოლი, - შეევედრა კერი ლუიზი.

და მის მარფლს მის ბელევერი გააცნო.

- ეს მის ბელევერია, რომელიც თითქმის ყველაფერია ჩემთვის: ძიძა, ურჩხული, მოდარაჯე ძაღლი, მდივანი, დიასახლისი და უერთგულესი მეგობარი.

ჯულიეტ ბელევერმა ჩაიფრუტუნა და ბარაქიანი ცხვირის წვერი გაუწითლდა; ეს სიფიცხის ნიშანი იყო.

- იმას ვაკეთებ, რაც შემიძლია, - თქვა ხრინწიანი ხმით. - შემოღილებს ოჯახია. აქ წესრიგის დამყარება შეუძლებელია.

- საყვარელო ჯოლი, რა თქმა უნდა, შეუძლებელია. საინტერესოა, რატომ ცდილობ ამას. მის მარფლს სად მოასვენებ?

- ცისფერ ოთახში წავიყვანო? - იკითხა მის ბელევერმა.

- დიახ, ჯოლი, გეთაყვა. შემდეგ ჩაიზე ჩამოიყვანე. მგონი, დღეს ბიბლიოთეკაში ვსვამთ, არა?

ცისფერ ოთახში მძიმე, ძვირფასი, გახუნებული ფარჩის ფარდები ეკიდა. ეს ფარდები, როგორც მის მარფლმა შეამჩნია, ალბათ, ორმოცდაათი წლის მაინც იქნებოდა. აქვე მასიური, მდიდრული წითელი ხის ავეჯი იდგა და საწოლიც ასეთივე მასიური წითელი ხისა იყო. მის ბელევერმა გააღო კარი, რომელიც სააბაზანოში გადიოდა. მის მარფლისთვის მოულოდნელი იყო ამ მეტად თანამედროვე, ჯადვარის ფერის, მოელვარე ქრომით მოპირკეთებული აბაზანის ხილვა.

ბრაზმორეულმა მის ბელევერმა თქვა:

- ჯონ რესტარიკმა ათი სააბაზანო გააკეთა სახლში, როცა ვარა შეირთო. ერთადერთი, რაც გაუთანამედროვეებიათ აქ, დანარჩენი ყველაფერი უცვლელადაა. გადაკეთებაზე სიტყვასაც ვერ დასძრავდით ჯონ რესტარიკთან, ამის გაგონებაც კი არ უნდოდა. ამბობდა, რომ ეს სახლი ეპოქის სრულქმნილი ნიმუშიაო. თქვენ იცნობდით ოდესმე ჯონ რესტარიკს?

- არა, არასოდეს შევხვედრივარ. ქალბატონი სეროქოლდი და მე იშვიათად ვხვდებოდით, თუმცა მიმოწერა ყოველთვის გვექონდა.

- სასიამოვნო კაცი იყო, - თქვა მის ბელევერმა, - არა, კარგი არასოდეს ყოფილა, რა თქმა უნდა! საძაგელი იყო, მაგრამ ოჯახში მის სიახლოვეს ყოფნა სიამოვნებდა ადამიანს. უსაზღვროდ მომხიბვლელი გახლდათ. განსაკუთრებით ქალებს მოსწონდათ. ბოლოს ამან დაღუპა. სრულიად განსხვავდებოდა კარასაგან.

შემდეგ მკვახედ და საქმიანად განაგრძო:

- მსახური დაგეხმარებათ ბარგის გახსნაში. ჩაის დალევამდე ხელებს ხომ არ დაიბანდით?

თანხმობა რომ მიიღო, მის მარფლს უთხრა, კიბის ბაქანზე დაგელოდებითო.

მის მარფლი შევიდა სააბაზანოში, ხელები დაიბანა და ჯადვარის ფერის ლამაზ პირსახოცზე აჩქარებით შეიწმინდა. შემდეგ ქუდი მოიხადა, და ფაფუკი თმა შეისწორა.

კარი რომ გამოაღო, მის ბელევერი უკვე კიბებზე ელოდებოდა. ისინი დაეშვნენ განიერ, ბნელით მოცულ კიბებზე, გაიარეს უზარმაზარი, ასევე ბნელი ჰოლი და შევიდნენ ოთახში, სადაც წიგნის თაროები ჭერამდე ასულიყო, დიდი ფანჯარა კი ხელოვნურ ტბას გადაჰყურებდა.

კერი ლუიზი ფანჯარასთან იდგა და მის მარფლიც მას მიუახლოვდა.

- მეტად იმპოზანტური სახლია, - თქვა მის მარფლმა, - ასე მგონია, დავიკარგები-მეთქი.

- ჰო, მესმის. ერთობ უაზრო რამაა. ეს ერთმა მდიდარმა კაცმა ააშენა, არ ვიცი, ლითონის ნაკეთობათა მეწარმე იყო, თუ რაღაც ამგვარი. ამის შემდეგ მალე გაკოტრდა, თუმცა არც ეს ვიცი დანამდვილებით. აქ თოთხმეტი უზარმაზარი მისაღები ოთახი

იყო. ვერ გამიგია, რა საჭიროა ერთ მისაღებ ოთახზე მეტი; ახლა კიდევ ეს უზარმაზარი საწოლი ოთახები, ამდენი უსარგებლო სივრცე. ჩემს ოთახს ხომ ძლივს გადალახავ - საშინლად დიდი მანძილი მაქვს გასავლელი საწოლიდან ტუალეტის მაგიდამდე, თანაც საოცრად ტლანქი, წითელი ფარდები ჰკიდია.

- არც გაგიახლებია და არც შეგიცვლია რაიმე ოთახში? განცვიფრებულმა კერი ლუიზმა შეხედა:

- არა. ძირითადად ყველაფერი ისევ ისეა, როგორც მაშინ, როცა ერიკთან ერთად დავიწყე აქ ცხოვრება. მართალია, რამდენჯერმე გადაღებეს, მაგრამ ისევ იმ პირვანდელ ფერზე. ასეთი რამეები მეორე ხარისხოვანია, ხომ ასეა? მე მინდა ვთქვა, რომ არ უნდა მჭირდებოდეს თავის მართლება, ამდენ ფულს რომ ვხარჯავ ასეთ რამეებზე, მაშინ, როცა ამდენი საქმეა ირგვლივ ბევრად უფრო მნიშვნელოვანი.

- ნუთუ არაფერი შეგიცვლიათ სახლში?

- ოჰ, როგორ არა. ბევრი რამ. მხოლოდ სახლის შუა ნაწილი შევინარჩუნეთ ადრინდელ მდგომარეობაში - დიდი დარბაზი და ოთახები აქეთ-იქიდან. ეს საუკეთესო ოთახებია. ჯონის, ჩემს მეორე ქმარს, ძალიან მოსწონდა ისინი და ამბობდა, მათ ხელს არ ვახლებო, არც გადავაკეთებო. ის ხომ მხატვარი იყო, დიზაინერიც და ეს საქმე კარგად ესმოდა. აღმოსავლეთი და დასავლეთი მხარეები მთლიანად გადაკეთდა. ყველა ოთახი განცალკევდა და გაიყო ისე, რომ მასწავლებლებს სამუშაო ოთახებიცა აქვთ და საწოლი ოთახებიც. ბიჭები კი ყველანი კოლეჯის შენობაში ცხოვრობენ - აქედან კარგად მოჩანს.

მის მარფლმა პირდაპირ გაიხედა, სადაც დიდი, წითელი აგურის შენობები მოჩანდა ხეებში. შემდეგ მან თვალი მოჰკრა იქვე ახლოს რაღაცას და ჩაეღიმა.

- რა მშვენიერი გოგონაა ჯინა, - თქვა მან.

კერი ლუიზს თვალები გაუბრწყინდა.

- დიახ. მოგწონს! - ჰკითხა მან ალერსით. - ისე მიხარია, რომ დაბრუნდა... ომი რომ დაიწყო, ამერიკაში გავაგზავნე, რუთთან. რუთმა გიამბო რაიმე მის შესახებ?

- არა. ისე, ახსენა.

კერი ლუიზმა ამოიოხრა.

- საბრალო რუთი! ძალიან განიცადა ჯინას ქორწინება. ვარწმუნებდი, შენ არაფერში გადანაშაულებ-მეთქი. რუთს ვერ გაუგია, რომ ძველი ბარიერები დაინგრა, კლასობრივი განსხვავებულობის დრო წავიდა, უკიდურეს შემთხვევაში, მიდის.

- ჯინა სამხედრო სამსახურში იყო, როცა იმ ყმაწვილს შეხვდა. მაშინ ის მეზღვაური გახლდათ და კარგი რეპუტაციით სარგებლობდა. ერთ კვირაში იქორწინეს კიდევ. მართალია, ძალიან იჩქარეს, მაგრამ დროც არ ჰქონდათ, რომ კარგად გაეცნოთ ერთმანეთი და გაეგოთ, შეეწყობოდნენ თუ არა ერთმანეთს, თუმცა ახლა ასე ხდება. ახალგაზრდები ისევე იქცევიან, როგორც მთელი მათი თაობა. ზოგჯერ გვგონია, რომ ისინი უჭკუოდ მოქმედებენ, მაგრამ მაინც იძულებული ვხდებით შევეგუოთ მათ გადაწყვეტილებას. რუთი მაინც საშინლად ღელავდა.

- შესაფერისად არ მიაჩნდა ეს ბიჭი?

- მუდამ იმას იმეორებდა, რომ არავინ არაფერი იცოდა ამ ბიჭის შესახებ. ის შუაგულ დასავლეთიდან ჩამოვიდა, არც ფული ჰქონდა და, ბუნებრივია, არც პროფესია. ასეთი ბიჭები ასობითაა ყველგან, მაგრამ რუთი მაინც არ იზიარებდა ჯინას შეხედულებას. მიუხედავად ამისა, მათ იქორწინეს. ისე გამეხარდა, როცა ჯინა ჩემს მოწვევაზე დათანხმდა და მეუღლესთან ერთად ჩამოვიდა. აქ ყველანაირი სამუშაოა და, თუ უოლტერი მოინდომებს, შეუძლია მედიცინა შეისწავლოს, ხარისხი დაიცვას, ან სხვა რამ გააკეთოს, ბოლოს და ბოლოს, ეს ხომ ჯინას სახლია. რა ბედნიერებაა, როცა სახლში ასეთი თბილი, მხიარული და სიცოცხლით სავსე არსებაა, რა კარგია, რომ ისევე აქ არის.

მის მარფლმა თავი დაუქნია და ფანჯარაში გაიხედა. ისევ იმ ორს შეხედა, ტბასთან რომ იდგნენ.

- მართლაც, შესანიშნავი წყვილია, - თქვა მან, - არ არის გასაკვირი, რომ ჯინას ის შეუყვარდა.

- ჰო, მაგრამ, ეს... ეს ხომ უოლი არ არის, - ქალბატონ სეროქოლდს ენა დაეხა და ერთგვარი თავშეკავებით თქვა, - ეს სტივია, ჯონი რესტარკის უმცროსი ვაჟი. როცა ჯონი აქედან წავიდა, ბიჭებს არდადეგებზე წასასვლელი არსად ჰქონდათ, ამიტომ ისინი ჩემთან დარჩნენ. აქ, როგორც საკუთარ სახლში, ისე გრძნობენ თავს. სტივი საერთოდ აქ ცხოვრობს. მას თეატრალური ხელოვნება იზიდავს. ჩვენ, ხომ იცი, თეატრი გვაქვს, წარმოდგენებს ვმართავთ, ხელოვნების ამ სახეობის განვითარებას ვუწყობთ ხელს. ლუისი ამბობს, რომ ამ არასრულწლოვანთა უმეტესობას დანაშაულისკენ უბიძგებს თავისმოწონებისა და გამოჩენის სურვილი, მათ ხომ გაუბედურებული ოჯახური ცხოვრება აქვთ, ძარცვისა და ყაჩაღობის შემდეგ კი გმირებად მიაჩნიათ თავი. ჩვენ ვაიძულებთ მათ თვითონ დაწერონ პიესები, თვითონვე ითამაშონ ამ პიესებში, თვითონვე დადგან და გააფორმონ სპექტაკლი. სტივი ხელმძღვანელობს თეატრს. დიდ მონდომებასა და ენთუზიაზმს იჩენს ამ საქმეში. საოცარია მისი თავდადება.

- მესმის, - თქვა მის მარფლმა დინჯად.

ის შორსმხედველი იყო (ეს კარგად იცოდნენ მისმა მეზობლებმა სენტ მერი მიდში) და ნათლად დაინახა სტივენ რესტარკის მიმზიდველი, ხორბლისფერი სახე, როცა ჯინასთან პირისპირ იდგა და გატაცებით რაღაცას უყვებოდა. ჯინას სახეს ვერ ხედავდა, რადგან გოგონა ზურგით იდგა, მაგრამ სტივენ რესტარკის გამომეტყველებაში კი არ შეცდებოდა.

- ჩემი საქმე არ არის, - თქვა მის მარფლმა, - მაგრამ, მგონი, მივხვდი, კერი ლუიზ, რომ მას ჯინა უყვარს.

- ოჰ, არა... - კერი ლუიზი შეწუხდა, - ოჰ, არა, მაგას ვერ დავი-
ჯერებ.

- შენ ყოველთვის ღრუბლებში დაფრინავდი, კერი ლუიზ. აქ
საეჭვო არაფერია.

IV თავი

სანამ ქალბატონი სეროქოლდი რაიმეს იტყოდა, მისი მეუღლე ჰოლიდან შემოვიდა, თან ხელში რამდენიმე გახსნილი წერილი ეჭირა.

ლუის სეროქოლდი ტანმორჩილი კაცი იყო, განსაკუთრებული გარეგნული მიმზიდველობა არ ჰქონდა, მაგრამ პიროვნული თვისებებით მაშინვე გამოარჩევდით. ერთხელ რუთმა თქვა, დინამო-მანქანას უფრო მოგაგონებთ, ვიდრე ადამიანსო. ჩვეულებრივ მთელი მისი არსება იმით იყო მოცული, რაც იმ წუთში მის ყურადღებას იპყრობდა, სხვას ვერავის და ვერაფერს ამჩნევდა ირგვლივ.

- ცუდი ამბავია, ძვირფასო, - თქვა მან, - იმ ბიჭმა, ჯეკი ფლინტმა, ისევ ძველებური გაიხსენა. მე კი ნამდვილად მეგონა, რომ სწორ გზაზე იდგა, საიდანაც აღარ გადაუხვევდა. ის ყველაზე მტკიცე იყო. გახსოვს, რომ აღმოვაჩინეთ, თურმე რკინიგზა იტაცებდა - მე და მავერიკს გვეგონა, - რომ თუ რაიმე სამუშაოს იშოვიდა რკინიგზაზე, აღარც მოეშვებოდა და სწორადაც მოიქცეოდა. მაგრამ ისევ ძველი ამბავი განმეორდა. პიტიმ ამანათების ფოსტა გაქურდა. იქ კი არაფერი ყოფილა ისეთი, მას რომ სჭირდებოდეს თავისთვის, ან გასაყიდად. ეს იმის ნიშანია, რომ აქ ფსიქოლოგიური მომენტი მოქმედებს. ჩვენ სინამდვილეში ძირისძირამდე არც ჩავყოლივართ ამ სენს, მაგრამ მე არ ვაპირებ ამ საქმის მიტოვებას.

- ლუის, ეს ჩემი ძველი მეგობარია, ჯეინ მარფლი.

- ოჰ, გამარჯობათ, - მიმართა ბატონმა სეროქოლდმა დაბნეულად, - მოხარული ვარ... მას ეძებენ, რა თქმა უნდა. ისე, მშვენიერი ყმაწვილია. მართალია, ჭკუა ძალიან არ ამძიმებს,

მაგრამ ნამდვილად კარგი ბიჭია. საშინელი ოჯახის შვილია. მე...

უცებ შეწყვიტა საუბარი და „დინამო-მანქანა“ სტუმარზე გადაერთო.

- დიახ, მის მარფლ, მოხარული ვარ, რომ ჩამობრძანდით და ცოტა ხნით მაინც დარჩებით ჩვენთან. კაროლინს უდიდეს შვებბას მისცემს, გვერდით რომ ძველი მეგობარი ეყოლება, რომელთანაც მოგონებებით გაერთობა. მას უმძიმს ასეთ გარემოში ყოფნა - ამ საბრალო არსებების ცხოვრება ხომ მწუხარებით ავსებს ადამიანს.

მის მარფლმა იგრძნო ამ კაცის მიმზიდველობა და მიხვდა, რაოდენ მოხიბლული უნდა ყოფილიყო მისი მეგობარი. მის მარფლს ეჭვიც არ ეპარებოდა, რომ ლუის სეროქოლდი ის კაცი იყო, ვინც მუდამ თავს იწონებს სხვათა წინაშე, აი რა დატვირთული ვარო. ამას შეიძლებოდა ბოგიერთი ქალი გაეღიზიანებინა, მაგრამ არა კერი ლუიზი.

ლუის სეროქოლდმა სხვა წერილიც ამოარჩია.

- სასიამოვნო ახალი ამბებიც გვაქვს. ეს უილტშირისა და სომერსეთის ბანკიდანაა. ახალგაზრდა მორისი საქმეს შესანიშნავად ართმევს თავს. უფროსები უბოძოდ კმაყოფილნი არიან მისით და, ალბათ, მომავალ თვეში დააწინაურებენ. ყოველთვის მჯეროდა, რომ უმთავრესი, რაც მას სჭირდებოდა, პასუხისმგებლობა იყო და კიდევ ფინანსური ოპერაციების ზედმიწევნით ცოდნა.

ლუისი მის მარფლს მიუბრუნდა:

- ამ ბიჭების უმრავლესობამ არც კი იცის ფულის ყადრი. მათი წარმოდგენით ფული მხოლოდ კინოში შესასვლელად ან სოსის ბუტერბროდის და სიგარეტის საყიდლადაა საჭირო - ამავედროს, მათ გონება უჭრით არითმეტიკაში და ამითი ჟონგლიორობენ. დიახ, როგორც იტყვიან, მე მჯერა მათი ცნობის-

მოყვარეობისა და ვწვრთნი საბუღალტრო საქმესა და ანგარიშში. ამავე დროს, მინდა ვაზიარო ფულის შინაგან რომანტიკას, თუ შეიძლება ასე ითქვას. მიეცით მათ ცოდნა და პასუხისმგებლობა, დაე, მართონ ოფიციალურად. მხოლოდ ასე თუ მივაღწევთ უდიდეს წარმატებებს. ოცდათვრამეტიდან მხოლოდ ორმა გვიმტყუნა. ერთი, საათითაქო ფირმაში მთავარი მოლარეა, ჭემმარითად პასუხსაგები ადგილია.

უცებ შეწყვიტა და მეუღლეს მიმართა: - ჩაის სუფრა უკვე გააწყვეს, ძვირფასო.

- მეგონა, აქ დავლევდით, ჯოლის ასე ვუთხარი.

- არა, დარბაზში. დანარჩენებიც იქ არიან.

- მე კი მეგონა, გარეთ უნდოდათ დალევა.

კერი ლუიზმა ხელმკლავით შეიყვანა მის მართლი დიდ დარბაზში. სუფრა მეტად ულაზათოდ იყო გაშლილი. ჩაის ჭურჭელი ლანგარზე უწესრიგოდ ელაგა. უბრალო თეთრი ფინჯნები როკინგებისა და სპოუდის ჩაის სერვიზის ნარჩენებში შერეულიყო. აქვე ეწყო რამდენიმე ნაჭერი პური და იაფფასიანი, უხარისხო ნამცხვარი, იდგა ორი ფიალა ჯემიც.

შუახნის ჩასუქებული ჭაღარა ქალი მაგიდას მიუჯდა. ქალბატონმა სეროქოლდმა თქვა:

- ეს მილდრიდია, ჯეინ. ჩემი ქალიშვილი მილდრიდი. ბავშვობის მერე აღარ გინახავს.

რამდენადაც ეს მის მართლმა შენიშნა, მილდრიდ სტრიტის პიროვნება ყველაზე მეტად ეხამებოდა ამ სახლს. ის მდიდარი და ღირსეული ქალბატონი გახლდათ. მან გვიან, ოცდაათი წლის ასაკში იქორწინა ინგლისის ეკლესიის მსახურზე და ახლა უკვე ქვრივი იყო. ის ზუსტად ისე გამოიყურებოდა, როგორც სასულიერო პირის ქვრივს შეეფერებოდა. ამ შეუხედავ, პატივსაცემ მანდილოსანს ოდნავ დაღვრემილი, ფართო, უაზრო სახე და

უსიცოცხლო თვალები ჰქონდა. მის მარფლს გაახსენდა, რომ მილდრიდი ბავშვობაშიც ძალიან შეუხედავი იყო.

- ეს კი უოლი ჰადია, ჯინას მეუღლე.

უოლი ზორბა ტანის ყმაწვილი იყო, უკან გადავარცხნილი თმა და მოღუშული გამომეტყველება ჰქონდა. მან უხერხულად დაუკრა თავი მის მარფლს და თან ნამცხვარი ჩაიტენა პირში.

ამ დროს ჯინა სტივენს რესტორიკთან ერთად შემოვიდა. ორივენი საოცრად მხიარულები ჩანდნენ.

- ჯინას ერთი მშვენიერი იდეა გაუჩნდა დეკორაციებთან დაკავშირებით, - თქვა სტივენმა, - იცი, ჯინა, შესანიშნავად აუღე ალღო სცენის გაფორმებას.

ჯინა ნასიამოვნები დარჩა ამით. ედგარ ლოუსონი შემოვიდა დარბაზში და ლუის სეროქოლდის გვერდით დაჯდა. როცა მას ჯინა გამოელაპარაკა, თავი ისე ეჭირა, თითქოს ვერც გაიგო.

მის მარფლს ეს ყველაფერი შემაშფოთებლად მოეჩვენა და მოხარული იყო, რომ საშუალება მიეცა ჩაის შემდეგ თავის ოთახში წასულიყო მოსასვენებლად.

სადილად უფრო მეტი ხალხი შეგროვდა: ახალგაზრდა დოქტორი მავერიკი, ფსიქიატრი თუ ფსიქოლოგი (მის მარფლს საკმაოდ ბუნდოვანი წარმოდგენა ჰქონდა ამ ორ ცნებაზე), რომლის საუბარი ფაქტობრივად გაუგებარი იყო მისთვის, რადგან ის მთლიანად პროფესიული ენით მეტყველებდა; აქ გახლდათ ორი სათვალისიანი ახალგაზრდაც, რომლებიც კოლეჯში ასწავლიდნენ; ბატონი ბაუმგარტენი - შრომითი თერაპიის სპეციალისტი, და სამი მეტად მორიდებული ახალგაზრდა, რომლებიც ერთი კვირით სტუმრად იმყოფებოდნენ ამ სახლში. ერთ-ერთი მათგანი, ქერათმიანი, ცისფერთვალება ყმაწვილი, ჩინებულად ხმაობდა ხელკეტს, როგორც ჯინამ ჩაუჩურჩულა მის მარფლს.

სადილი მაინცდამაინც მადისაღმძვრელი არ გამოდგა, უგულოდ იყო მომზადებული და ასევე უგულოდ მორთმეული. სუფ-

რასთან სამოსის მრავალფეროვნება იგრძნობოდა. მის ბელევერს ძვირფასი შავი კაბა ემოსა; მილდრიდ სტრიტს საღამოს კაბაზე შალის ჟაკეტი მოეცვა; კერი ლუიზს მოკლე, ნაცრისფერი შალის კაბა ეცვა; ჯინა გლენის გოგონას სამოსელით ბრწყინავდა. უოლის არ გამოუცვლია, არც - სტივენ რესტარიკს; ედგარ ლოუსონს მოხდენილი ლურჯი კოსტიუმი ეცვა; ლუის სეროქოლდს - საყოველთაოდ მიღებული სმოკინგი. ის ცოტას მიირთმევდა, თითქოს ყურადღებასაც არ აქცევდა, რა ედო თეფშზე.

სადილის შემდეგ ლუის სეროქოლდი დოქტორ მავერიკს გაპყვა კაბინეტში. შრომითი თერაპიის სპეციალისტი და მასწავლებლები თავიანთი ბუნაგისაკენ გაემართნენ. ის სამი „ტიპი“ კოლეჯში დაბრუნდა. ჯინა და სტივენი თეატრში წავიდნენ, რათა ჯინას იდეა განეხილათ. მილდრიდი რაღაც გაურკვეველ ჩასაცმელს ქსოვდა, მის ბელევერი კი წინდებს კემსავდა. უოლი ფრთხილად დაეშვა სკამზე, თავი უკან გადაჰკიდა და სივრცეს მიაშტერდა. კერი ლუიზი და მის მარფლი ძველ ამბებს იგონებდნენ. საუბარი საოცრად არაბუნებრივად წარიმართა.

მხოლოდ ედგარ ლოუსონს ვერ ეპოვნა მყუდრო ადგილი. ის ჯერ დაჯდა, შემდეგ ისევ მოუსვენრად წამოდგა ბეზე.

- რა ვქნა, წავიდე ბატონ სეროქოლდთან? - წარმოთქვა მან საკმაოდ ხმამაღლა. - იქნებ დავჯირდე-?

- ოჰ, არა მგონია. ის დოქტორ მავერიკთან ერთად რამდენიმე საკითხის განხილვას აპირებდა ამ საღამოს, - მშვიდად მიმართა კერი ლუიზმა.

- მაშინ, რა თქმა უნდა, ხელს არ შევეშლი. ვცდილობ, არასოდეს აღმოვჩნდე იქ, სადაც სასურველი არ არის ჩემი ყოფნა, ისედაც ბევრი დრო დავკარგე დღეს, სადგურში რომ წავედი, მაშინ, როცა ქალბატონ ჰადს სურდა თვითონ წასულიყო.

- მას უნდა ეთქვა თქვენთვის, - უთხრა კერი ლუიზმა, - მაგრამ, მგონი, ბოლო წუთებში გადაწყვიტა.

- ხომ ხვდებით, ქალბატონო სეროქოლდ, როგორ ცდილობს სულელურ მდგომარეობაში ჩამაგდოს, გამასულელოს...

- არა, არა - გაულიმა კერი ლუიზმა, - თქვენ ასე არ უნდა ფიქრობდეთ.

- ვიცი, მე არც საჭირო ვარ და არც სასურველი... ძალიან კარგად ვგრძნობ ამას. სხვაგვარად რომ ყოფილიყო საქმე - მე რომ ჩემი ადგილი მქონოდა ცხოვრებაში, მაშინ ასე არ იქნებოდა, ნამდვილად არ იქნებოდა ასე. მაგრამ განა ჩემი ბრალია, რომ ცხოვრებაში საკუთარი ადგილი ვერ ვიპოვე?

- კარგი, ედგარ, - უთხრა კერი ლუიზმა. - თქვენ სულ ტყუილად ბრაზობთ. ჯენს მიაჩნია, რომ ძალიან თავაზიანად მოიქეცით, როცა სადგურზე დახვდით. ჯინას ახასიათებს მსგავსი მოულოდნელი გამოხდომები - მას სულაც არ უნდოდა თქვენი განაწყენება.

- ოჰ, როგორ არ უნდოდა. მან ეს განზრახ გააკეთა, რომ დავემცირებინე.

- ოჰ, ედგარ...

- თქვენ იმის ნახევარიც კი არ იცით, რაც აქ ხდება, ქალბატონო სეროქოლდ. თუმცა, მეტს არაფერს გეტყვით. მშვიდობის დამეს გისურვებთ.

ედგარი გავიდა და კარი გაიჯახუნა.

მის ბელევერმა წაიბუზღუნა:

- ველურივით იქცევა.

- ის ისეთი მგრძნობიარეა... - ჩაილაპარაკა კერი ლუიზმა.

მილდრიდ სტრიტმა ქსოვა შეწყვიტა და გესლიანად თქვა:

- მართლაც საძაგელი ყმაწვილია, შენ არ უნდა შეურიგდე ასეთ საქციელს, დედა.

- ლუისი ამბობს, რომ ის თავშეუკავებელია.

მილდრიდმა კვლავ გესლიანად თქვა:

- უხეშობისაგან ყველამ უნდა სცადოს თავის შეკავება. რა თქმა უნდა, ჯინა დამნაშავეა. ის ისეთი ქარაფშუტაა ყველაფერში, რასაც წამოიწყებს... არაფერს აკეთებს გარდა იმისა, რომ ურევს ყველაფერს. ერთ დღეს რომელიმე ყმაწვილს რომ იმედის ნაპერწკალს გაუღვივებს, მეორე დღეს მასხრად იგდებს. რას უნდა მოელოდე მისგან?

უოლი ჰადმა იმ საღამოს პირველად ამოიღო ხმა და თქვა:

- ეს ბიჭი შეიშალა, სულ ეს არის. ნამდვილად შეიშალა!

იმ ღამეს თავის საწოლს ოთახში მის მარფლი ცდილობდა გაეხსენებინა სტოუნგიეთის თავისებურებები, მაგრამ ბევრი რამ ჯერ კიდევ გაურკვეველი იყო. აქ უამრავი მოვლენა და ხშირად ურთიერთგამომრიცხავი მოვლენაც კი შეიმჩნეოდა, მაგრამ ვერ იტყოდით, რომ ყველაფერ ამას რაიმე კავშირი ჰქონდა იმასთან, რასაც რუთ ვენ რიდოკი შეეწუხებინა. მის მარფლის აზრით კერი ლუიზზე არავითარ გავლენას არ ახდენდა ის, რაც მის გარშემო ხდებოდა.

სტივენს ჯინა უყვარდა. ჯინას შეიძლება ყვარებოდა ან არ ყვარებოდა სტივენი. უოლტერ ჰადს აშკარად უკმაყოფილება ეტყობოდა. აქ ისეთი ამბები ტრიალებდა, რაც შეიძლებოდა მომხდარიყო და ხდებოდა კიდევ ყველგან, ყოველთვის. სამწუხაროდ, განსაკუთრებულს არაფერს ამჩნევდა. ასეთი საქმეები ჩვეულებრივ სასამართლოში გაყრით მთავრდება და კვლავ იმედინად იწყებენ ცხოვრებას. მილდრიდ სტრიტი აშკარად ეჭვიანობდა ჯინაზე და არ უყვარდა იგი. ეს მის მარფლს ძალიან ბუნებრივად მიაჩნდა.

მის მარფლი რუთ ვენ რიდოკის ნათქვამზე ფიქრობდა: კერი ლუიზს იმედი აღარ ჰქონდა, რომ შვილი ეყოლებოდა და პიპა იშვილა, მაგრამ მალე აღმოაჩინა, რომ საკუთარი შვილი შეეძინებოდაო.

- ხშირად ხდება ასე, - უთქვამს მის მარფლისათვის ერთ ექიმს, - შესაძლოა ამას დაძაბულობის მოხსნა იწვევს, შემდეგ კი ბუნებას თავისი გააქვს.

ექიმს ისიც უთქვამს, ხშირად ამას მძიმე შედეგი მოსდევს აყვანილი შვილისათვის.

მაგრამ ამ შემთხვევაში ასე არ მომხდარა. გულბრანდსენი და მისი მეუღლე, ორივე თაყვანს სცემდნენ პატარა პიპას. პიპამ ისე მტკიცედ დაიკავა მათ გულელებში ადგილი, რომ მათი მხრით უყურადღებობა წარმოუდგენელი იყო. გულბრანდსენი უკვე მამა იყო, მამობრივი გრძნობა კი მისთვის უცხო არ უნდა ყოფილიყო. კერი ლუიზის დედობრივი წყურვილი პიპამ დააკმაყოფილა. ფეხმძიმობა შემაწუხებელი ჰქონდა და მშობიარობაც შესაბამისად მძიმე და ხანგრძლივი. შესაძლოა, კერი ლუიზი, რომელიც ოცნებებით ცხოვრობდა, იმედგაცრუებულიც კი დარჩა.

შერჩა ორი პატარა გოგონა. ისინი ერთად იზრდებოდნენ, ერთი ლამაზი და მხიარული, მეორე - შეუხედავი და დაღვრემილი. რაც ასევე, როგორც მის მარფლი ფიქრობდა, სრულიად ბუნებრივი იყო. რადგან, როცა გოგონას იშვილებენ, რა თქმა უნდა, ლამაზ ბავშვს არჩევენ. და, თუმცა, მილდრიდიც შეიძლებოდა იღბლიანი ყოფილიყო და მარტინებს დამსგავსებოდა, რომელთაც ქვეყნად მშვენიერი რუთი და დახვეწილი კერი ლუიზი მოაფლინეს, ბუნებამ არჩია, რომ გულბრანდსენების მხარეს გაემარჯვა, დიდები, დონდლოები და მეტისმეტად შეუხედავები რომ იყვნენ...

თანაც კერი ლუიზს გადაწყვეტილი ჰქონდა, რომ აყვანილ შვილს არასოდეს ეგრძნო თავისი მდგომარეობა, და ამის დასამტკიცებლად, მეტისმეტად ანებივრებდა პიპას, ხოლო მილდრიდის მიმართ ნაკლებ ყურადღებას იჩენდა.

პიპა გათხოვდა და იტალიაში გაემგზავრა, მილდრიდი ერთხანს ერთადერთი ქალიშვილი იყო ოჯახში. მაგრამ შემდეგ პი-

პა გარდაიცვალა, კერი ლუიზმა პიპას ქალიშვილი სტოუნგიეითში ჩამოიყვანა და მილდრიდი კვლავ უყურადღებოდ დარჩა. შემდეგ ისევ ახალი ქორწინება, რესტარკის ბიჭები. 1934 წელს მილდრიდი ცოლად გაჰყვა მღვდელ სტრიტს, დიდად განათლებულ კაცს, რომელიც სიძველეებით გახლდათ გატაცებული და თხუთმეტი წლით მასზე უფროსი იყო. ისინი სამხრეთ ინგლისში გაემგზავრნენ საცხოვრებლად. შესაძლოა, მილდრიდი ბედნიერიც იყო, ვინ იცის. ბავშვი არ ჰყოლია. და აი, ახლა, კვლავ დაბრუნდა სახლში, სადაც გაიზარდა, და სადაც, მის მარტლის აზრით, არც ამჯერად გრძნობდა თავს განსაკუთრებით ბედნიერად.

ჯინა, სტივენი, უოლი, მილდრიდი, მის ბელევერი, რომელსაც მოსწონდა მკაცრი რეჟიმი, მაგრამ თავს ვერავის ახვევდა, ლუის სეროქლოდი - მთელი თავისი არსებით ბედნიერი კაცი, იდეალისტი, რომელსაც შეეძლო პრაქტიკულად განეხორციელებინა თავისი იდეალები - ამ პიროვნებათაგან ვერც ერთში ვერ აღმოაჩინა მის მარტლმა ის, რისთვისაც აქ რუთის სიტყვებმა ჩამოიყვანა. კერი ლუიზს, მთელ ამ ორომტრიალში განმარტობით რომ იდგა, თითქოს არავითარი საფრთხე არ ელოდა, ასე იყო მთელი მისი ცხოვრების მანძილზე. რა შეიძლებოდა ყოფილიყო ამ გარემოში ისეთი, რამაც რუთი ასე შეაშფოთა?.. ნუთუ მან, ჯინ მარტლმაც იგრძნო უკვე?

მაშ, ვინ არიან ის გარეშე ადამიანები, რომლებიც ამ მორევში ტრიალებენ - შრომითი თერაპიის სპეციალისტები, მასწავლებლები, ეს უწყინარი ყმაწვილები, თავდაჯერებული ახალგაზრდა დოქტორი მავერიკი, სამი ვარდისფერლოყება, მიამიტური შესახედაობის ახალბედა დამნაშავე, ედგარ ლოუსონი...

და აქ, მის მარტლმა, სანამ ჩაეძინებოდა, ფიქრი შეაჩერა ედგარ ლოუსონზე, გონების თვალთ მას დაუბრუნდა. ედგარ ლოუსონი ვიღაცას თუ რაღაცას აგონებდა. რაღაცამ დააეჭვა

მის პიროვნებაში. ედგარ ლოუსონი მოუწესრიგებელი პიროვნება იყო - ზუსტად ეს ფრაზა შეეფერებოდა მას, არა? მაგრამ, უეჭველია, ეს არ შეეხებოდა და ვერც შეეხებოდა კერი ლუიზს?

გუნებაში მის მართლმა თავი გააქნია.

ის, რაც მას აწუხებდა, ამაზე უფრო მნიშვნელოვანი უნდა ყოფილიყო.

V თავი

მეორე დილით მის მარფლმა თავაზიანად დააღწია თავი მასპინძელს და ბაღში გავიდა. იქაურობა ისეთ დღეში იყო, რომ გული ეტკინა. ერთ დროს ალბათ თვალს ახარებდა შქერის ბუჩქები, მწვანე მდელოები, ყვავილების ბორდიურები, გაკრეჭილი ბზის ბუჩქებით შემოღობილი ვარდის ბაღი. ახლა ეს ყველაფერი უყურადღებოდ მიეტოვებინათ, გაზონები გასაკრეჭი იყო, ყვავილებსაც სარეველა მოსძალებოდა, ხოლო ბილიკებს ხავსი მოსდებოდა და არავინ იყო პატრონი. სამაგიეროდ, ბოსტნისთვის კარგად მოევლოთ, თანაც წითელი აგურის კედელი შემოერთყათ. როგორც ჩანს, იმიტომ აქცევდნენ ყურადღებას, რომ მას პრაქტიკული მნიშვნელობა ჰქონდა. ასევე შემოეღობათ დიდი ადგილი, სადაც ადრე გაზონები და ყვავილების ბაღი იყო და ახლა ჩოგბურთისა და ბოულინგის კორტებად ექციათ.

ყვავილების ბორდიურს რომ ათვალთქვებდა, მის მარფლმა ენა სინანულით გააწკლაპუნა და აყვავებული ჯვარა მოწყვიტა.

ხელში ყვავილით რომ იდგა, ედგარ ლოუსონიც გამოჩნდა. დანახა თუ არა მის მარფლი, შეეცოყმანდა და შეჩერდა. მის მარფლმა მაშინვე უხმო ლოუსონს, რათა ამ უკანასკნელს თვალი არ აერიდებინა. როცა ლოუსონი მიუახლოვდა, მის მარფლმა ჰკითხა, ხომ არ იცით, ბაღის სამუშაო იარაღები სად ინახებაო.

ედგარმა დაბნეულად უპასუხა, აქვე, სადღაც მეზაღე იქნება, რომელსაც ეცოდინებაო.

- დასანანია ამ ყვავილების უყურადღებოდ მიტოვება, - თქვა მის მარფლმა, - რომ იცოდეთ, როგორ მიყვარს ბაღი. და, რადგან მას ფიქრადაც არ ჰქონია, ედგარი წავა იარაღის საძებნელადო, სწრაფად განაგრძო: - ასეთი საქმე შეიძლება მხოლოდ ხანშიშესულმა, უსაქმურმა ქალმა გაიჩინოს. არა მგონია, ოდესმე

თავი შეგვეწუხებინოთ ბალის მოვლაზე ფიქრით, ბატონო ლოუსონ. თქვენ იმდენი ჭეშმარიტად მნიშვნელოვანი საქმე გევალებათ აქ, თქვენ ბატონ სეროქოლდთან ერთად ინაწილებთ პასუხისმგებლობას. უთუოდ დიდი ინტერესით ეკიდებით საქმეს.

ლოუსონმა სწრაფად და მოუთმენლად უპასუხა:

- დიახ, დიახ, ინტერესით ვეკიდები.

- თქვენ ალბათ დიდ დახმარებას უწევთ ბატონ სეროქოლდს. ლოუსონს სახე მოეჭუფრა.

- არ ვიცი. დარწმუნებული არა ვარ. ყველაფერ ამის მიღმა...

მან ლაპარაკი შეწყვიტა. ფიქრებში წასული მის მარფლი ლოუსონს მიაჩერდა. ეს იყო პათეტიკური, მომცრო ტანის ყმაწვილი, მუქი ფერის სუფთა კოსტიუმში გამოწყობილი. ისეთი გარეგნობისა გახლდათ, მეორეჯერ არც შეხედავდით, ან კიდევ ვერც გაიხსენებდით...

იქვე ეზოში მერხი იდგა, მის მარფლი იქითკენ გაემართა და ჩამოჯდა. ედგარი წარბშეკრული იდგა მის წინ.

- დარწმუნებული ვარ, - ცოცხლად თქვა მის მარფლმა, - რომ ბატონი სეროქოლდი ძალიან გენდობათ.

- არ ვიცი, - მიუგო ედგარმა, - ნამდვილად, არ ვიცი.

შუბლი შეიკრა და უაზროდ ჩამოჯდა მის მარფლის გვერდით:

- დიდი გასაჭირი მადგას.

- მესმის, - თანაუგრძნო მის მარფლმა.

ყმაწვილი სივრცეში რაღაცას მიაჩერდა.

- ეს დიდი საიდუმლოა-წამოიძახა მან მოულოდნელად.

- რა თქმა უნდა, — მიუგო მის მარფლმა.

- ჩემი ნება რომ იყოს...

- რას იზამდით?

- თქვენც გაიმბობდით... დარწმუნებული ვარ, არავის ეტყოდით.

- ოჰ, არა, - მის მარფლმა შეამჩნია, რომ ედგარი არც დაელოდა მის პასუხს.

- მამაჩემი, დიახ, მამაჩემი, ძალიან მნიშვნელოვანი პიროვნებაა.

ამჯერად, არაფრის თქმა არ იყო საჭირო. მის მარფლს მხოლოდ უნდა მოესმინა.

- ეს არავინ იცის ბატონი სეროქოლდის გარდა. ხომ იცით, ეს ამბავი რომ გახმაურდეს, მამაჩემის საქმე შეიძლება ცუდად წავიდეს. - ედგარი მიუბრუნდა მის მარფლს და ნაღვლიანად, მედიდურად გაუღიმა - იცით, მე უინსტონ ჩერჩილის შვილი ვარ.

- ო-ოჰ, - აღმოხდა მის მარფლს, - გასაგებია.

და, მართლაც გასაგები იყო მისთვის. ერთი სევდიანი ამბავი გაახსენდა, სენტ მერი მიდში რომ მოხდა. ედგარ ლოუსონმა განაგრძო, და რასაც ის ყვებოდა, ყალბი ფამილიარობის იერი დაჰკრავდა.

- ამას ბევრი გამართლებაც ჰქონდა. დედაჩემი თავისუფალი არ იყო; ქმარი საგიჟოთეში ჰყავდა და ვერ გაეყრებოდა, გათხოვებაზე ლაპარაკიც კი ზედმეტი გახლდათ. მე მათ არ ვადანაშაულებ. ყოველ შემთხვევაში, მგონია, რომ არ ვადანაშაულებ... მამაჩემი აკეთებდა იმას, რაც შეეძლო; გონივრულად, რა თქმა უნდა. სწორედ აქედან მოდის მთელი უბედურება. მას მტრები ჰყავს - ისინი მეც მმტრობენ. მათ მოახერხეს ჩვენი გათიშვა. სადაც არ უნდა წავიდე, მითვალთვალებენ და ყველგან საქმეს მიფუჭებენ.

მის მარფლმა თავი გადააქნია.

- ოჰ, ღმერთო ჩემო, - აღმოხდა ქალს.

- ლონდონში სამედიცინოზე ვსწავლობდი. ისინი გამოცდებზეც მოქმედებდნენ ფარულად - ჩემი პასუხები გადააკეთეს, ჩაჭრა უნდოდათ. ისინი ქუჩაშიც კი დამყვებოდნენ. სახლის პატ-

რონს ჩემს შესახებ რაღაც-რაღაცებს ეუბნებოდნენ. სადაც არ უნდა წავიდე, ჩემზე ნადირობენ.

- იქნებ სცდებით, იქნებ ასე არაა, - დაამშვიდა მის მარფლმა.

- იმას გეუბნებით, რაც დანამდვილებით ვიცი! ოჰ, რა ეშმაკები არიან. არასოდეს მომიკრავს თვალი მათთვის, ვერც ის გავარკვიე, ვინ არიან, მაგრამ აუცილებლად გავარკვიე... ბატონმა სეროქოლდმა ლონდონიდან აქ ჩამომიყვანა. მან სიკეთე გამიკეთა, დიდი სიკეთე. მაგრამ, იცით, აქაც კი ვერ ვგრძნობ თავს უშიშრად. უვნებლად ვერ ვგრძნობ თავს. ისინი აქაც არიან, ჩემს წინააღმდეგ მოქმედებენ და სხვებსაც აიძულებენ შემიძულონ. ბატონი სეროქოლდი მეუბნება, რომ ვცდები, მაგრამ მან არ იცის, ან კიდევ, იცით, ზოგჯერ მგონია, რომ...

უცებ გაჩუმდა და წამოდგა.

- ეს საიდუმლოა, - თქვა მან, - ხომ გესმით, არა? მაგრამ, თუ თქვენ შენიშნავთ, ვინმე დამდევს, ე. ი. მითვალთვალებს, იმედი მაქვს, შემატყობინებთ.

ის წავიდა, ისევ ისეთი კოხტა, შემართული, მაგრამ არაფრის მაქნისი. მის მარფლმა ცნობისმოყვარე მზერა გაადევნა...

უცებ ხმა შემოესმა:

- შეშლილები, ნამდვილი შეშლილები არიან.

უოლტერ ჰადი იდგა მის გვერდით. ხელები ღრმად ჩაეყო ჯიბეებში და დაბლვერილი უყურებდა მიმავალ ედგარს.

- რა აკავშირებთ ერთმანეთთან ბოლოს და ბოლოს? - თქვა მან, - აქ ყველანი შეშლილები არიან, უმრავლესობა მაინც.

მის მარფლს არაფერი უთქვამს, უოლტერმა განაგრძო:

- ეს ბიჭი, ედგარი... რა აზრისა ხართ მასზე? თვითონ ამბობს, რომ მამამისი ნამდვილად ლორდი მონტგომერია. განა ეს შესაძლებელია? არა! არც ერთი მათგანის შვილი არ არის, ვისზეც კი ამბობს, მამაჩემიაო.

- არა, - თქვა მის მარფლმა, - ეს არ უნდა იყოს მართალი.

- ზინას სულ სხვა რამ უამბო - რაღაც მოჩმახა, თითქოს რუსეთის სამეფო ტახტის მემკვიდრე იყოს. ამბობს, თითქოს რომელიღაც დიდი მთავრის შვილია თუ კიდევ რაღაც ამგვარი. ეშმაკმა წაიღოს, ნუთუ ამ ბიჭმა არ იცის, ვინ არის სინამდვილეში მამამისი?

- ვფიქრობ, არ იცის, - თქვა მის მარფლმა, - სწორედ ეს არის უბედურება.

უოლტერი მოწყვეტით დაეშვა სკამზე და კვლავ გაიმეორა:

- აქ ყველანი შეშლილები არიან. თქვენ არ მოგწონთ სტონინგითში ცხოვრება?

ყმაწვილი მოიღუშა:

უბრალოდ, ვერ შევეგუე აქაურობას, ვერ შევეგუე. სულ ეს არის, ვერც ამ სახლს და ვერც ასეთ ცხოვრებას! ესენი მდიდრები არიან. მათ ფული არ სჭირდებათ - ფული აქვთ. და შეხედეთ როგორ ცხოვრობენ: დაბზარული ძველებური ჭურჭელი და იაფფასიანი უბრალო ნივთები ერთმანეთშია არეული. მაღალი საზოგადოებისათვის შესაფერის მსახურებს ვერ ნახავთ აქ, მხოლოდ შემთხვევით დაქირავებული მოსამსახურეები ჰყავთ. გობელენები, ფარდები, სკამების შალითები - ყველაფერი ატლასისა და ფარჩის - და კიდევ სხვა ბევრი, მთლად ნადგურდება, იშლება. დიდი ვერცხლის ჩაიდანი ჭუჭყისაგან გაყვითლებული და დალაქავებულია. ქალბატონ სეროქოლდს სულაც არ აწუხებს ეს. ხომ ნახეთ, როგორი ვაბა ეცვა გუშინ საღამოს - იდაყვებზე დაკემსილი, გაცვეთილი. არადა, შეუძლია მაღაზიაში წავიდეს და შეუკვეთოს თავისი გემოვნებით, ბონდ სტრიტზე ან სადმე სხვაგან. ფული? ფული თავზე საყრელად აქვთ.

ერთხანს ყოყმანობდა, გაეგრძელებინა თუ არა საუბარი.

- მე მესმის, რას ნიშნავს იყო ღარიბი. ამაში დასაძრახი არაფერია, როცა ახალგაზრდა და ჯანმრთელი ხარ და მუშაობას არ თაკილობ. ბევრი ფული არასოდეს მქონია, მაგრამ მინდოდა სა-

სურველი საქმისთვის მომეკიდა ხელი. გარაჟის გახსნა დავაპირე ცოტაოდენი გადანახული ფულით. ამაზე ჯინას ველაპარაკე. მან მომისმინა, თითქოს გამიგო. ჯინაზე თავიდან ბევრი არაფერი ვიცოდი. ყველა ფორმიანი გოგონა ერთმანეთს ჰგავს. მე იმას ვამბობ, რომ გარეგნობით ვერ გაიგებ, რომელია ფულიანი და რომელი არა. ვფიქრობდი, ჯინა ზედგამოჭრილი იყო ჩემთვის, თუნდაც განათლებით. მაგრამ, ეტყობა, ამას მნიშვნელობა არ ჰქონია, ჩვენ ერთმანეთი შეგვიყვარდა და დავქორწინდით. ცოტაოდენი ფული მე მქონდა, ცოტაც ჯინას, როგორც თვითონ მითხრა. ჰოდა, გადავწყვიტეთ ბენზინის ჩასასხმელი სადგური გაგვეხსნა ჩემს მშობლიურ მხარეში - ჯინას ასე სურდა. ერთმანეთზე სიგიჟემდე შეყვარებული წყვილი ვიყავით, სიგიჟემდე შეყვარებული ბავშვები. მერე ჯინას ამპარტავანმა დეიდამ აღარ მოისვენა... და ჯინამ მოინდომა ინგლისში ჩამოვსულიყავით დიდედამისის სანახავად. ჰო, ამაში ცუდი არაფერი იყო. ეს მისი სახლი გახლდათ და მეც საოცრად მიხდოდა ინგლისის ნახვა. ბევრი მსმენოდა მის შესახებ. ასე რომ, ჩვენ ჩამოვედით სტუმრად - ასე ვფიქრობდი მე.

კიდევ უფრო მეტად მოეღრუბლა სახე:

- მაგრამ მოვტყუვდი. ჩვენ გამოჭერილი ვართ. სულ ამას ჩავჩიჩინებენ, აქ დარჩით, აქ დასახლდითო. მეუბნებიან, რომ ჩემთვის მრავლადაა აქ საქმე. საქმე! მე ასეთი საქმე არ მიტაცებს - ყმაწვილი განგსტერები შაქარყინულით მოვამარაგო და თამაშით გავართო... რა აზრი აქვს ამას ყველაფერს? აქაურობა შეიძლება მშვენიერი იყოს, ნამდვილად მშვენიერი. ნუთუ ეს ფულიანი ხალხი ვერ გრძნობს რა იღბლიანია? ნუთუ არ ესმით, რომ ამქვეყნად არსად არის მსგავსი მშვენიერი ადგილი, და, რომ სწორედ მათ ხვდათ წილად ეს ადგილი? ნამდვილი სიგიჟე არ არის, იღბალს ხელი ჰკრა, როცა ხელთ გიპყრია? მაგათ ადგილზე სამუშაოს არც მოვძებნიდი. მაგრამ მე ისეთ საქმეს მოვ-

კიდებ ხელს, რომელიც მიტაცებს. ვეცდები თავი დავაღწიო აქაურობას. აქ, ასე მგონია, ობობას ქსელში ვარ გაბმული. ჰინა კი - ჰინა ვერ დავძარი აქედან. ეს ის გოგონა აღარ არის, რომელიც მე შტატებში შევირთე. არ შემიძლია - ეშმაკმა დალახვროს - საუბარსაც კი ველარ ვახერხებ მასთან!

მის მარფლმა დაამშვიდა:

- მესმის თქვენი.

უოლიმ ეერთი გახედა ქალს.

- თქვენ ერთადერთი ადამიანი ხართ, ვისაც ასე გადაუშალე გული. უფრო ხშირად ვდუმვარ, თითქოს წყალი მქონდეს პირში ჩაგუბებული. არ ვიცი, რითი მომხიბლეთ - თქვენ ინგლისელი ბრძანდებით, ნამდვილი ინგლისელი - მაგრამ, ეშმაკმა დალახვროს, თქვენ დეიდაჩემ ბეტსის მაგონებით, იქ, სამშობლოში რომ მყავდა.

- მეტად სასიამოვნოა.

- ძალიან კეთილგონიერი იყო, - განაგრძო ფიქრებში წასულმა უოლიმ, - ისეთი სიფრიფანა ჩანდა, გეგონებოდა, წელში გადატყდებოდა, მაგრამ სინამდვილეში ძლიერი ქალი იყო - დიახ, ქალბატონო, ძლიერი ქალი.

უოლი ადგა.

- მაპატიეთ, ამდენს რომ გელაპარაკებით, - ბოდიში მოიხადა მან; და მის მარფლმა პირველად დაინახა მისი ღიმილი. საოცრად მომხიბვლელი ღიმილი ჰქონდა, და უოლი ჰადი, ეს მოუქნელი, პირქუში ბიჭი უცებ მშვენიერ, მიმზიდველ ყმაწვილად იქცა. - მინდოდა გული ვინმესთვის გადამეშალა, მაგრამ სამწუხაროა, რომ თქვენ მოგახვიეთ თავს ჩემი გულისტკივილი.

- არა უშავს, ძვირფასო, - მიუგო მის მარფლმა, - მეც მყავს ძმისშვილი, ოღონდ, რა თქმა უნდა, თქვენზე ბევრად უფროსი.

მის მარფლის ფიქრი წამით რეიმონდ უესტს მისწვდა, ცხოვრებაში უკვე გამობრძმედილ, თანამედროვე მწერალს. უოლ-

ტერ ჰადისაგან მასზე უფრო მეტად განსხვავებულ პიროვნებას ვერც კი წარმოიდგენდით.

- თქვენკენ ახლა სხვები მოემართებიან, - თქვა უოლტერ ჰადმა, - იმ მანდილოსანს მე არ მოვწონვარ. ასე რომ, დაგტოვებთ, მომავალ შეხვედრამდე, მადამ. გმადლობთ საუბრისათვის.

უოლი წავიდა. მის მარფლმა მილდრიდ სტრიტს გახედა, რომელმაც მდელიო გადმოსტრა და მისკენ გამოემართა.

- როგორც ვხედავ, იმ საშინელი ახალგაზრდის მსხვერპლი ბრძანდებით, - უთხრა ქალბატონმა სტრიტმა ქოშინით, როცა სკამზე დაეშვა, - ეს ტრაგედიაა.

- ტრაგედია?

- ჯინას ქორწინება. ეს ყველაფერი მის ამერიკაში გაგზავნას მოჰყვა. მაშინ მე დედას ვუთხარი, არ არის-მეთქი გონივრული გადაწყვეტილება. ბოლოს და ბოლოს, ეს ისეთი მივარდნილი ადგილია, ერთხელაც არ ყოფილა თავდასხმა. ძალიან მეჭავრება, როცა ადამიანები აურზაურს ტეხენ თავიანთი ოჯახების გამო და უფრო ხშირად კი თვით საკუთარი თავის გამო.

- ალბათ ძნელი გადასაწყვეტი იქნებოდა მაშინ, რა უფრო სწორი იყო, - თქვა ჩაფიქრებულმა მის მარფლმა. - როცა საქმე ბავშვებს ეხებოდა, რა თქმა უნდა. თუ მტერი შემოიჭრებოდა, ეს იმას ნიშნავდა, რომ ბავშვებს ცხოვრება მოუწევდათ გერმანული რეჟიმის პირობებში, თანაც დაბომბვის საშიშროებაც იყო.

- რა სისულელეა, - თქვა ქალბატონმა სტრიტმა, - ეჭვიც არ მეპარებოდა, რომ ჩვენ გავიმარჯვებდით, მაგრამ დედა ყოველთვის განუსჯელად იქცეოდა, როცა საქმე ჯინას ეხებოდა. ძალიან ანებივრებდა და ათამამებდა. სულაც არ იყო საჭირო მისი იტალიიდან ჩამოყვანა.

- მამამისი ამის წინააღმდეგი არ ყოფილა, როგორც ვიცი.

- ოჰ, სან სევერიანო! ხომ იცით, იტალიელები რა ხალხია. ფულის გარდა არაფერი აინტერესებთ. პიპაც, რა თქმა უნდა, ფულის გამომწეითრო.

- ნუთუ. მე ყოველთვის მეგონა, რომ ძალიან ერთგული იყო პიპასი და სასოწარკვეთილებაში ჩააგდო მისმა სიკვდილმა.

- უეჭველია, თავს იკატუნებდა. მაგრამ დედამ რატომ თანაუგრძნო და დაეთანხმა უცხოელთან ქორწინებაზე, წარმოუდგენელია. ჩემი ვარაუდით, თავი და თავი მაინც ჩვეული ამერიკული უზრუნველობაა.

- ყოველთვის ვფიქრობდი, კერი ლუიზი თითქოს ამ ქვეყნისა არ არის, სულ არ იცნობს-მეთქი ცხოვრებას.

- დიახ, ასეა. ამის მოთმენა აღარ შემიძლია. აუტანელია დედაჩემის ხუმტურები, უსაფუძვლო ჭირვეულობა და იდეალისტური გეგმები. თქვენ წარმოდგენაც არა გაქვთ, დეიდა ჯეინ, რას ნიშნავს ყველაფერი ეს. მე ვიცი და ეს მალაპარაკებს, რა თქმა უნდა; მე ამ გარემოში ვიზრდებოდი.

მის მარტული შეცბა, როცა მას „დეიდა ჯეინი“ უწოდეს. ამავე დროს ეს ჩვეულებრივი მოვლენა იყო იმ დროისათვის. მის საშობაო საჩუქრებს, რომლებსაც კერი ლუიზის შვილებს უგზავნიდა, ასეთი წარწერა ჰქონდა: „სიყვარულით, დეიდა ჯეინისაგან“, და თუკი ოდესმე ის გაახსენდებოდათ, „დეიდა ჯეინს“ იტყოდნენ, რაც, მის მარტლის ვარაუდით, არცთუ ისე ხშირად უნდა მომხდარიყო.

მის მარტული ჩაფიქრებული მისჩერებოდა მის წინ მჯდომ შუახნის ქალს, მის მოკუმულ ტუჩებს, ცხვირის ქვემოდან პირისკენ დაშვებულ ორ ღრმა ღარს, მჭიდროდ გადაჭდობილ ხელებს.

მან გულთბილად უთხრა მილდრიდს:

- შენ ალბათ მძიმე ბავშვობა გქონდა, არა?

- ო-ოჰ, რა რიგ მოხარული ვარ, როცა ვინმეს ესმის ჩემი. ბევრმა არც კი იცის, ბავშვები რას განიცდიან. პიპა, ხომ იცით, რო-

გორი მომხიბვლელი იყო, თან ჩემზე უფროსიც, და მეტ ყურადღებასაც აქცევდნენ მუდამ. დედაც და მამაც ათამამებდნენ, თუმცა გათამამება სულაც არ სჭირდებოდა. მე ყოველთვის წყნარი ვიყავი, მორცხვი! პიპასთვის კი უცხო იყო მორცხვობა. ბავშვს ბევრი ტანჯვის ატანა ძალუძს, დეიდა ჯინს.

- მესმის, - უთხრა მის მარფლმა.

- რა ჩლუნგიაო მილდრიდი, ხშირად ამბობდა პიპა ჩემზე. მე კი მასზე უმცროსი ვიყავი და, ბუნებრივია, შეუძლებელი იყო სწავლაში დავწეოდი. ისეთი უსიამოვნო გრძნობაა ბავშვისთვის, როცა დას უპირატესობას ანიჭებენ. რა მშვენიერი გოგონააო, ეუბნებოდნენ დედაჩემს. მე კი არასოდეს მამჩნევდნენ. მამაც მხოლოდ პიპას ეხუმრებოდა და ეთამაშებოდა. ვინმეს ხომ უნდა შეემჩნია, რა აუტანელი იყო ეს ჩემთვის. მთელი ყურადღება და პატივისცემა პიპასკენ იყო მიმართული. არც ისე დიდი ვიყავი, მივმხვდარიყავი, რომ ეს პიპას ბუნებიდან მომდინარეობდა.

მას ბაგე აუცახცახდა, შემდეგ ისევ გაუქვავდა.

- უსამართლობა იყო, ნამდვილად უსამართლობა, მე მათი ნამდვილი შვილი ვიყავი, პიპა კი აყვანილი; მე ამ ოჯახის ქალიშვილი ვიყავი, ის - ვიღაც უცხო.

- ალბათ ამიტომაც იყვნენ ზედმეტად გულმოწყალე მის მიმართ, - უთხრა მის მარფლმა.

- მათ ის უფრო უყვარდათ, - თქვა მილდრიდ სტრიტმა და შემდეგ დაუმატა, - ბავშვი, რომელიც საკუთარმა მშობლებმა უარყვეს, უფრო სწორად, უკანონო ბავშვი... ჯინაც ალი-კვალი დედა არის, მის ძარღვებშიც ცუდი სისხლი ჩქეფს; სისხლი თავისას გაიტანს. ლუისს შეუძლია სწამდეს თავისი შეხედულებები ცხოვრებაზე, მაგრამ ცუდი სისხლი მაინც თავისას გაიტანს; შეხედეთ ჯინას.

- ჯინა ძალიან მიმზიდველი გოგონაა, - თქვა მის მარფლმა.

- მის ქცევებზე ამას ვერ იტყვით, - თქვა ქალბატონმა სტრიტ-მა. - დედას გარდა ყველა ამჩნევს, როგორ იქცევა სტივენ რესტარკთან. ამაზრბენია, სხვა რა შეიძლება უწოდო ამას. შესაძლოა მისი ქორწინება უიღბლოა, მაგრამ ქორწინება მაინც ქორწინებაა და ქალს მოთმინება მართებს. ბოლოს და ბოლოს, თავად ისურვა იმ საშინელ ყმაწვილთან შეუღლება.

- ნუთუ ასეთი საშინელია?

- ოჰ, ძვირფასო დეიდა ჯეინ! მე ის განგსტერად მესახება. ის ისეთი პირქუში და უხეშია, ხმასაც იშვიათად თუ ამოიღებს. ამით ის თავის უბრძელობასა და გაუთლელობას ამჟღავნებს.

- ვფიქრობ, ბედნიერი არ უნდა იყოს, - თქვა მის მარფლმა თანაგრძნობით.

- ვერ წარმომიდგენია, რატომ უნდა იყოს უბედური, ჯინას ქცევებს თუ არ მივიღებთ მხედველობაში. აქ მისთვის ყველაფერს აკეთებენ. ლუისმა რამდენიმე ვარიანტი შესთავაზა, სადაც შეეძლო თავისი ნიჭისა და უნარის გამოვლენა, მაგრამ მას ურჩევნია თავი აარიდოს ყოველგვარ საქმიანობას.

მოულოდნელად მილდრიდს აღმოხდა:

- ოჰ, რა აუტანელია აქაურობა, რა აუტანელია. ლუისი არაფერზე ფიქრობს, გარდა ამ საშინელი დამნაშავე მოზარდებისა, დედა კი სხვა არაფერზე ფიქრობს ლუისის გარდა. ყველაფერი, რასაც ლუისი აკეთებს, კარგია. შეხედეთ, რა მდგომარეობაშია ბაღი, სარეველებითაა დაფარული. სახლშიც წესიერად არაფერი კეთდება. ოჰ, მესმის, ოჯახი ძნელი მოსავლელია ჩვენს დროს, მაგრამ ეს საქმე როგორმე ხომ უნდა მოგვარდეს? ფული საკმარისად აქვთ, უბრალოდ არავინ ზრუნავს. ეს რომ ჩემი სახლი იყოს... - ქალი გაჩუმდა.

- ვშიშობ, - თქვა მის მარფლმა, - სიმართლეს ვერ გაექცევი, ცხოვრება მართლაც შეიცვალა; ეს დიდი ოჯახები დიდი საზრუნავიცაა. ასეა თუ ისე, ალბათ ძალიან საწყენია თქვენთვის, აქ

დაბრუნებულს ყველაფერი შეცვლილი რომ დაგხვდათ. ნამდვილად აქ ცხოვრება გირჩევნიათ თუ სადმე სხვაგან, თქვენს საკუთარ სახლში?

მილდრიდ სტრიტს სახე აელეწა:

- ბოლოს და ბოლოს, ეს ჩემი სახლია, - თქვა მან, - ეს მამაჩემის სახლი იყო; ამას არაფერი შეცვლის. აქ დარჩენა ჩემი ნებაა და არჩევანიც გავაკეთე. ოღონდ დედა არ იყოს ასეთი აუტანელი! მას თავისთვის ტანსაცმლის ყიდვაც კი არ შეუძლია. ჯოლის ეს ძალიან აწუხებს.

- მე მინდოდა მის ბელევერზე მესაუბრა თქვენთან.

- მისი აქ ყოფნა დიდი ნუგეშია დედასთვის. მის ბელევერი თაყვანს სცემს მას. უკვე დიდი ხანია, რაც ერთად არიან; ჯონ რესტარიკის დროს მოვიდა ამ სახლში. დარწმუნებული ვარ, რაოდენ შვებისმომგვრელი იქნებოდა მისი აქ ყოფნა იმ სამწუხარო ამბების დროს. ალბათ, გაიგებდით, რომ რესტარიკი იმ საზიზღარ იუგოსლავ ქალთან ერთად გაიქცა - მეტად უზნეო არსება კი იყო, ალბათ ურიცხვი საყვარელიც ეყოლებოდა. დედა ძალზე ღირსეულად შეხვდა ამ ამბავს; უაღრესად მშვიდად გაშორდა ქმარს, უფრო მეტიც, რესტარიკის ბიჭები არდადეგებზე თავისთან დაიტოვა. სულაც არ იყო ეს საჭირო, შეიძლებოდა სხვა გამოსავალიც ეპოვნა. წარმოუდგენელი იქნებოდა, რა თქმა უნდა, რომ თავიანთ მამასთან და იმ ქალთან გაეშვა ბიჭები. ამიტომ დედამ ისინი აქ დატოვა... და მის ბელევერი მისი ერთადერთი დასაყრდენი იყო ამ დროს. თუმცა ზოგჯერ ვფიქრობ, რაკი ყველაფერზე თვითონ ზრუნავს ჯოლი, ამით დედაჩემის დაბნეულობასა და უმწეობას უწყობს-მეთქი ხელს. მაგრამ, მართალი გითხრათ, არ ვიცი, რა ეშველებოდა მის გარეშე.

ის ცოტა ხნით გაჩუმდა და გაკვირვებულმა შენიშნა:

- აი, ლუისიც. რა უცნაურია. ის იშვიათად გამოდის ბაღში.

ბატონი სეროქოლდი ისევე საქმიანად მიემართებოდა მათ-
კენ, როგორ ეკიდებოდა საერთოდ ყველაფერს. ჩანდა, მილ-
დრიდი არ დაუნახავს. რადგან გონებაში მხოლოდ მის მარფლი
უტრიალებდა.

- ვწუხვარ, - მიმართა მან, - მინდოდა ჩვენი დაწესებულება
დამეთვალყვირებინა თქვენთვის და ყველაფერი მეჩვენებინა -
კეროლაინმა მთხვავა. სამწუხაროდ, ლივერპულში უნდა გავემ-
გზავრო იმ ბიჭის თაობაზე, რკინიგზის საამანათო განყოფილე-
ბის გაქურდვასთან დაკავშირებით. თქვენ კი მავერიკი გაგიწევთ
მეგზურობას; რამდენიმე წუთში აქ გაჩნდება. მე ზეგამდე ვერ ჩა-
მოვალ. კარგი იქნება, თუ შევძელით სასამართლომდე არ მივი-
დეს საქმე.

მილდრიდ სტრიტი ადგა და წავიდა. ლუის სეროქოლდს არც
ის დაუნახავს, როგორ წავიდა იგი. მისი თვალები სქელი სათვა-
ლიდან სერიოზულად მისჩერებოდა მის მარფლს.

- იცით, - თქვა მან, - მოსამართლეების აზრი ხშირად მცდა-
რია, ზოგჯერ მეტისმეტად მკაცრები არიან, ზოგჯერ კი - მეტისმე-
ტად ლმობიერნი. თუ ამ ბიჭებს რამდენიმე თვეს მიუსჯიან, ისინი
ჭკუას ვერ ისწავლიან - ეს ერთგვარი გასართობიც კი იქნება
მათთვის. სატრაბახო გაუჩნდებათ გოგონებთან. სამაგიეროდ
მკაცრი განაჩენი ხშირად აფხიზლებს მათ და მაშინ კი ხვდებიან,
რომ თამაში ამად არ ღირს. ან კიდევ, უმჯობესია, სულაც არ
აიკიდონ სასჯელი. ისეთი გამოსასწორებელი სწავლება - კონ-
სტრუქციული სწავლება, როგორიც აქა გვაქვს....

მის მარფლმა შეაწყვეტინა:

- ბატონო სეროქოლდ, კმაყოფილი ბრძანდებით იმ ახალგაზ-
რდა ბატონი ლოუსონით? ნუთუ ის... ნორმალურია?

- ძველებური ხომ არ გაუხსენებია? რა გითხრათ?

- მითხრა, რომ უინსტონ ჩერჩილის ვაჟია...

- რა თქმა უნდა... რა თქმა უნდა, ეს ჩვეულებრივი ამბავია, ის ხომ, უეჭველია მიხვდებოდით, უკანონო შვილია. საბრალო ბიჭი. ამავე დროს ძალიან მორიდებულიცაა. ლონდონის ერთ-ერთი საზოგადოების რეკომენდაციით წამოვიყვანე. მან სიტყვიერი შეურაცხყოფა მიაყენა ქუჩაში ვიღაცას, რომელიც, როგორც თავად თქვა, უთვალთვალედა. ტიპური შემთხვევაა. დოქტორი მავერიკი გიაბობთ ყველაფერს. მე გავიკითხე მისი ამბავი და გაირკვა, რომ დედა ღარიბი, მაგრამ წესიერი ოჯახის შვილი იყო, პლიმუთიდან, მამამისი კი მეზღვაური - ქალმა არც კი იცოდა მისი სახელი... ბავშვი მძიმე პირობებში აღიზარდა. დაიწყო რაღაც-რაღაცების შეთხზვა მამამისზე და მოგვიანებით თავის თავზეც. იცვამდა ფორმას და იკეთებდა ჯილდოებს, რომლებიც მას არ ეკუთვნოდა, მეტად ტიპური შემთხვევაა. მაგრამ მავერიკი თვლის, რომ პროგნოზი საიმედო იქნება, თუ ვენდობით. მას აქ საშუალება მივეცით, რათა თავისი თავი ეპოვა და მიმხვდარიყო, რომ ის კი არ არის მთავარი, ვისი შვილია, არამედ — თვითონ რას წარმოადგენს. მე ვეცადე საკუთარი ნიჭისადმი რწმენა ჩამენერგა მისთვის. უკეთესობა თვალსაჩინო იყო; ამით ბედნიერი ვიყავი. ახლა კი ამბობთ, რომ...

მან თავი გააქნია.

- საშიში პიროვნება ხომ არ არის, ბატონო სეროქოლდ?

- საშიში? არა მგონია მას გამოემჟღავნებინოს თვითმკვლელობის განზრახვა.

- მე თვითმკვლელობა არა მაქვს მხედველობაში. ის მტრებზე მელაპარაკებოდა - თვალთვალზე. მაპატიეთ, ნუთუ ეს ხიფათის მომასწავებელი არ არის?

- ვერც წარმოვიდგენდი, თუ ასე გაუმძაფრდებოდა მდგომარეობა. მე მავერიკს დაველაპარაკები. აქამდე იგი საიმედოდ მიმაჩნდა - ძალიან საიმედოდ.

მან საათს დახედა:

- უნდა წავიდე. ოჰო, აი ჩვენი ძვირფასი ჯოლიც. ის მოგხედავთ.

მის ბელევერი მკვირცხლად მიუახლოვდა მათ და თქვა: - მანქანა კარებთანაა, ბატონო სეროქოლდ. დოქტორმა მავერიკმა დარეკა. დავპირდი, მის მარფლს მე მოგიყვანთ-მეთქი. ის ჭიშკართან შეგვხვდება.

- მადლობთ, მე უნდა წავიდე. ჩემი პორტფელი სად არის?

- მანქანაში, ბატონო სეროქოლდ!

ლუის სეროქოლდი აჩქარდა. თვალი რომ გააყოლა, მის ბელევერმა თქვა:

- ერთხელაც იქნება ეს კაცი გზაში დალევს სულს. მსგავსი მღელვარება და მოუსვენრობა ადამიანურ ბუნებას ეწინააღმდეგება. მას სულ რაღაც ოთხი საათი თუ სძინავს დღე-ღამეში.

- თავისი საქმის ერთგულია, - აღნიშნა მის მარფლმა.

- სხვა არაფერზე ფიქრობს, - დაუმატა მის ბელევერმა დაუნდობლად. - არასოდეს უფიქრია მეუღლეზე ზრუნვა, ან კიდევ მისთვის ანგარიშის გაწევა. კერი ლუიზი კი მეტად საყვარელი არსებაა, როგორც იცით, მის მარფლს, და სიყვარულს და ყურადღებას იმსახურებს. მაგრამ აქ არც არაფერზე ფიქრობენ და ზრუნავენ გარდა იმ უამრავი უსაქმური ბიჭბუჭებისა, რომლებსაც იოლი და უწესო ცხოვრება სურთ და არც კი ფიქრობენ, ცოტათი თავი შეიწუხონ. წესიერი ოჯახების წესიერმა შვილებმა რაღა დააშავეს? მათთვის რატომ არაფერს აკეთებენ? მაგრამ ბატონ სეროქოლდისა და ბატონ მავერიკის მსგავს ახირებულთათვის და ჩერჩეტ სანტიმენტალისტთა მთელ იმ საკრებულოსათვის, აქ რომ გვყავს, პათიოსნება უინტერესოა. მე და ჩემი ძმები მძიმე პირობებში ვიზრდებოდით, მის მარფლს, მაგრამ ვინ იყო ჩვენი თანამგრძნობი! ცხოვრება ახლა უფრო ღმობიერია.

მათ ბალი გადაკვეთეს, გაიარეს მესერში დატანებულ ჭიშკარში და მიადგნენ თაღიან ჭიშკარს, რომელიც ერიკ გულბრან-

დსენმა აღმართა კოლეჯის შესასვლელში, მკვიდრად ნაგები, სა-
ზარელი, წითელი აგურის შენობის წინ.

დირექტორი მავერიკი მათ შესახვედრად გამოემშურა და მის
მარფლმა გაიფიქრა, თავადაც შეშლილსა ჰგავსო.

— გმადლობთ, მის ბელევერ, — თქვა მან, — ახლა მის...
მმ-მმ, ოჰ, მის მარფლ, დარწმუნებული ვარ, თქვენ გაინტერე-
სებთ, რას ვაკეთებთ აქ, გაინტერესებთ, როგორ ვართმევთ
თავს ამ დიდ თავსატეხს. ბატონი სეროქოლდი დიდი ინ-
ტუიციითა და განჭვრეტის ნიჭით დაჯილდოებული კაცია. ზურგს
სერ ჯონ სტილუელი გვიმაგრებს, ჩემი ძველი უფროსი. ის შინა-
გან საქმეთა სამინისტროში იყო, სანამ გადადგებოდა. სწორედ
მისი გავლენის წყალობით დაგვირგვინდა ეს საქმე. ჩვენ რასაც
მოვკიდეთ ხელი, მედიცინის პრობლემაა - ეს უნდა შეეგნოთ კა-
ნონიერ ხელისუფალთ, ეს უნდა მოგვეხერხებინა ჩვენ. ფსიქიატ-
რიამ ომის დროს დაიკავა ჯეროვანი ადგილი. აი ერთადერთი
სიკეთე, რაც ამას მოჰყვა. ახლა, უპირველეს ყოვლისა, მინდა
ნახოთ ჩვენი მიდგომა ამ პრობლემისადმი. აიხედეთ...

მის მარფლმა აიხედა და თაღზე ამოტვიფრული სიტყვები
ამოიკითხა:

„იმედი ნუ მოგშლოდეთ აქ შემოსულთ.“

- ხომ შესანიშნავია! ისეა ნათქვამი, შიგ გულში ხვდება ადამი-
ანს. არც გაგიჩნდებათ ამ ყმაწვილების დასჯის ან ლანძღვის
სურვილი. აი ასეთი მოპყრობა სწყურიათ მათ. გვინდა ვაგრძნო-
ბინოთ, თუ რა კარგი ყმაწვილები არიან.

- ედგარ ლოუსონის მსგავსად? - ჰკითხა მის მარფლმა.

- ეს მეტად საინტერესო შემთხვევაა. უკვე ელაპარაკეთ ედ-
გარს?

- თავად მელაპარაკა, - მიუგო მის მარფლმა და მორიდებით
დაუმატა: - მაინტერესებს, ცოტათი გიჟი ხომ არ არის?

ბატონი მავერიკი გამხიარულდა და გაეცინა:

- ცოტათი გიჟები ყველანი ვართ, ძვირფასო ქალბატონო, -
თქვა მან, როცა კარში შეუძღვა, - ეს არსებობის საიდუმლოებაა;
ჩვენ ყველანი ცოტათი გიჟები ვართ.

VI თავი

საერთოდ ძალზე დამქანცველი დღე იყო.

მის მარფლის აზრით ენთუზიაზმი შეიძლება თავისთავად მეტად დამღლეელი ყოფილიყო. იგი ერთგვარად უკმაყოფილოც კი იყო საკუთარი თავითა და მოვლენებზე რეაგირებით. აქ რაღაც ხდებოდა, რაღაც ამბავი იყო, შეიძლება ამბებიც კი, მაგრამ მას ჯერ ვერაფრისთვის მოეკრა თვალი, ვერაფერს ჩასჭიდებოდა. მოუსვენრად იყო, მისი გაურკვეველი ფიქრები თავს დასტრიალებდა ედგარ ლოუსონის პათეტიკურ, მაგრამ უმნიშვნელო პიროვნებას. ოღონდ ზუსტი პარალელი მოეძია მესხიერებაში, სხვა არაფერი უნდოდა.

მის მარფლს გაახსენდა მისტერ სელკირკის ფორანთან დავაშირებული ის უცნაური შემთხვევა, გაახსენდა დაბნეული ფოსტალიონი, მებაღე, რომელიც სულიწმინდის მოფენის დღესაც მუშაობდა, და აგრეთვე ზაფხულში მომხდარი საკვირველი ამბავი, მაგრამ იგი გულმოდგინედ იშორებდა თავიდან ამ უსარგებლო მოგონებებს.

ის რაღაც, რასაც მის მარფლი ზუსტად ვერც კი ხვდებოდა, ედგარ ლოუსონის თავს ხდებოდა; ეს იყო ის, რაც თვალსაჩინო ფაქტების მიღმა იმალებოდა. მაგრამ, გინდაც მოგეკლათ, მის მარფლი ვერ გეტყვოდათ, ეს „რაღაც“, რაც არ უნდა ყოფილიყო, რანაირად ახდენდა გავლენას მის მეგობარ კერი ლუიზზე. სტოუნიგეითით არეულ ამ ცხოვრებაში ადამიანთა წუხილი და სურვილები ერთმანეთს ეჯახებოდა. მაგრამ არც ერთი მათგანი (რამდენადაც მის მარფლი ხვდებოდა) არ ეხებოდა კერი ლუიზს.

კერი ლუიზი... უცებ მის მარფლს გაახსენდა, რომ მხოლოდ ის ეძახდა ამ სახელს, გარდა რუთისა, რომელიც აქ არ იყო. მეუღლისათვის ის კეროლაინი იყო, მის ბელევერისათვის - კარა,

სტივენ რესტარკი ჩვეულებრივ მადონას ეძახდა. უელისთვის ის ოფიციალურად ქალბატონი სეროქოლდი იყო, ჯინამ კი ირჩია დიდება დაეძახა - ეს, როგორც თავად ახსნა, დიდ დედასა და დიდ ქალბატონსაც ერთად გულისხმობდა.

იყო თუ არა რაიმე ნიშანდობლივი იმ რამდენიმე სახელში, რომელიც ქეროლან ლუიზ სეროქოლდს შეურჩიეს? იყო თუ არა იგი თითოეულისათვის სიმბოლო და არა რეალური პიროვნება.

როცა მეორე დილით კერი ლუიზი ებოში გავიდა და თავის მეგობარს გვერდით მიუჯდა სკამზე, ჰკითხა, რას ჩაუფიქრებინარო, მის მარფლმა ჩურჩულით უპასუხა:

- შენზე ვფიქრობ, კერი ლუიზ.
- რატომ ჩემზე?
- მიპასუხე გულახდილად - ხომ არაფერი გაწუხებს აქ?
- მაწუხებს? - ქალმა გაოცებული ცისფერი თვალები მიანათა,
- კი მაგრამ, ჯეინ, რა უნდა მაწუხებდეს?

- რა ვიცი, ყველას რაღაც აწუხებს, - მის მარფლს თვალები აუციმციმდა. მეც მაწუხებს, ხან ხუთცენტისები არა მაქვს, ხან თეთრეული მაქვს დასაკერებელი, რაც მაინცდამაინც არ მესა-ლისება, ხან შაქარყინული ვერ მიშოვია, რომ შავი ქლიავის ჯინი დავაყენო. ოჰ, რამდენი წვრილმანია, რა ვიცი... ჰოდა, არა-ბუნებრივად მეჩვენება, როცა ამბობ, არაფერი მაწუხებსო...

- ვგონებ, უნდა მაწუხებდეს, მართლაც, - თქვა ქალბატონმა სეროქოლდმა დაბნეულად. - ლუისი ბევრს მუშაობს, სტივენისე დაემონა თეატრს, რომ ჭამა ავიწყდება, ჯინა კი ძალიან გულფიცხია, მაგრამ მაგათი გარდაქმნა მე სად შემიძლია - არ მესმის შენ როგორ ახერხებ ამას. ისე, ამგვარი წუხილი ალბათ წუხილად არც ჩაითვლება.

- მილდრიდი არ უნდა იყოს ბედნიერი, ასე არ არის?

- ოჰ, - ამოიოხრა კერი ლუიზმა, - მილდრიდი ბედნიერი არასოდეს ყოფილა. ის ჩვეულებრივი ბავშვიც არ იყო. სრულიად განსხვავდებოდა მიმზიდველი პიპასაგან.

- იქნებ, - ჩაურთო მის მარფლმა, - მილდრიდს მიზგიც ჰქონდა, უბედური ყოფილიყო?

კერი ლუიზმა მშვიდად უპასუხა:

- იმიტომ, რომ ეჭვიანი იყო? დიახ, ვფიქრობ, რომ ასეა. მაგრამ ადამიანებს განა ესაჭიროებათ მიზგი განცდებისათვის. ისინი, უბრალოდ, ასეთები იბადებიან, გინდა თუ არა, უნდა იტანჯონ. შენ ასე არ ფიქრობ, ჯეინ?

მის მარფლს გაახსენდა მის მონკრიფი, რომელიც ტირანი, ინვალდი დედის მონა იყო. მის მონკრიფი მუდამ მსოფლიოში მოგზაურობაზე ოცნებობდა. რარიგ გაიხარა სენტ მერი მიდმა, როცა ქალბატონი მონკრიფი ეკლესიის ეზოში მიწას მიაბარეს და მის მონკრიფი, თავისი მცირედი შემოსავლით, ბოლოს და ბოლოს თავისუფლებას ეწია. გაახსენდა ისიც, რომ სამოგზაუროდ წასული მის მონკრიფი ჰერესს ვერ გასცდა, სადაც „დედის ძველი მეგობრის“ სანახავად შეიარა. ის ისე შეძრა მოხუცი იპოქონდრიკის საცოდაობამ, რომ გააუქმა წინასწარ შეკვეთილი ბილეთები და ვილაში დასახლდა, რათა ახლა აქ დაემცირებინათ ქანცგამწყვეტი შრომით და კიდევ უფრო მეტად მოსწყურებოდა უფრო დიდი სიხარული და სიამოვნება.

მის მარფლმა თქვა:

- ვფიქრობ, რომ მართალი ხარ, კერი ლუიზ.

- რა თქმა უნდა, ჩემი ასეთი უზრუნველი ცხოვრება ნაწილობრივ ჯოლის დამსახურებაცაა. ძვირფასი ჯოლი. ის ჩემთან ჩამოვიდა, როცა მე და ჯონი ახალი შეუღლებულები ვიყავით და თავიდანვე ასეთი კარგი იყო... ისე მივლის, როგორც პატარა, უმწეო ბავშვს. რას არ გააკეთებს ჩემთვის. ზოგჯერ მრცხვენია კი-

დეც. დარწმუნებული ვარ, ჯოლის შეუძლია კაცი მოკლას ჩემი გულისთვის, ჯენ. რა საშინელია ამის თქმა, არა?

- ის მართლაც ერთგულია, - კვერი დაუკრა მის მარფლმა.

- იცი, როგორ ბრახობს, - გაიცინა ქალბატონმა სეროქოლდმა. - მას სურს, რომ ყოველთვის ძვირფასი ტანსაცმელი ჩავიცვა და ძვირფასი სამკაულები ვატარო, და ფიქრობს, რომ ყველა ვალდებულია უპირატესობა მე მომანიჭოს და თითის წვერებზე იაროს ჩემს წინაშე. ის ერთადერთი პიროვნებაა, რომელმაც არავითარ შთაბეჭდილებას არ ახდენს ლუისის ენთუზიაზმი. ეს ჩვენი საბრალო ბიჭები კი მისი აზრით განებივრებული დამნაშავეები არიან და ამდენ მზრუნველობას არ იმსახურებენ. ჯოლი ფიქრობს, რომ ეს ადგილი მეტისმეტად ნესტიანია და ჩემს რევმატიზმს ძლიერ ვნებს, და, რომ მე უნდა გავემგზავრო ეგვიპტეში ან სადმე სხვაგან, უფრო თბილ და მშრალ ადგილას.

- რევმატიზმი ძალიან გაწუხებს?

- ამ ბოლო დროს გამიმწვავდა. ვატყობ, სიარული მიჭირს. საშინელი სპაზმები მაქვს ფეხებში. ოჰ, კმარა... - ისევ ის მომაჯადოებელი ღიმილი გადაეფინა სახეზე, - ასაკს თავისი გააქვს.

მის ბელევერი შემინული კარიდან გამოვიდა და მათკენ გაემართა:

- დეპეშაა, კარა, ტელეფონით გადმომცეს: „შუადღისას ჩამოვალ, ქრისტიან გულბრანდსენი“

- ქრისტიანი? - გაიოცა კერი ლუიზმა. - არ მეგონა, თუ ინგლისში იყო.

- მუხის კაბინეტი გავუმზადო, არა?

- დიახ, გეთაყვა, ჯოლი. თანაც კიბეზე ასვლა არ დასჭირდება.

მის ბელევერმა თავი დაუკრა და სახლში შებრუნდა.

- ქრისტიან გულბრანდსენი ჩემი გერია, - თქვა კერი ლუიზმა,

- ერიკის უფროსი ვაჟი. სულ რაღაც ორი წლით უფროსია ჩემზე. ის კოლეჯის ერთ-ერთი მეურვეა - მთავარი მეურვე. რა დასანა-

ნია, რომ ლუისი აქ არ არის. ქრისტიანი ერთ ღამეზე მეტს არ რჩება ხოლმე აქ. მეტისმეტად საქმიანი კაცია. დარწმუნებული ვარ, ბევრი რამ ექნება ლუისთან მოსალაპარაკებელი.

ქრისტიან გულბრანდსენი შუადღისას, ჩაის სმის დროს ჩამოვიდა. ეს იყო ზორბა ტანის მამაკაცი, დინჯი და თანმიმდევრული მოსაუბრე. დიდი სიყვარულით მიესალმა კერი ლუიზს.

- როგორ ბრძანდება ჩვენი პატარა კერი ლუიზი? ოდნავადაც არ დაგტყობიათ ასაკი, სულ ოდნავადაც კი.

ხელი მხრებზე მოხვია და ღიმილით ჩააცქერდა. ამ დროს ვი-ღაცამ სახელოზე მოქაჩა.

- ქრისტიან!

- აჰ, - შეტრიალდა ქრისტიანი. - ეს მილდრიდია? როგორა ხარ მილდრიდ?

- ამ ბოლო დროს, რაღაც კარგად არა ვარ.

- ცუდია, ცუდი.

ბევრი მსგავსება ჰქონდათ ქრისტიან გულბრანდსენსა და მის ნახევარ დას, მილდრიდს. თითქმის ოცდაათი წელი იყო მათ შორის განსხვავება ასაკში და თავისუფლად შეიძლებოდა მამა--შვილად ჩაგეთვალათ. თვით მილდრიდი ძლიერ ნასიამოვნები იყო მისი ჩამოსვლით, გამხიარულდა, ლაპარაკის საღერღელი აეშალა. მთელი დღე ამას იმეორებდა: „ჩემი ძმა“, „ჩემი ძმა ქრისტიანი“, „ჩემი ძმა ბატონი გულბრანდსენი“.

- როგორ არის პატარა ჯინა? - იკითხა გულბრანდსენმა და ახლა ახალგაზრდა ქალს მიუბრუნდა. - შენ და შენი მეუღლე ისევ აქა ხართ?

- დიახ, ჩვენ თითქმის დავსახლდით აქ, არა, უოლი?

- ასე გამოდის, - თქვა უოლიმ.

გულბრანდსენმა თავისი პატარა გამჭრიახი თვალებით უოლი სწრაფად შეათვალიერა. უოლის, როგორც ყოველთვის, გაბრაზებული და პირქუში გამომეტყველება ჰქონდა.

- მაშ ასე, ისევ მთელ ოჯახთან ერთადა ვარ აქ, - თქვა გულბრანდსენმა.

მის ხმაში თითქოს გულითადობა იგრძნობა, მაგრამ სინამდვილეში არც თუ ისე გულითადი უნდა იყოსო, გაიფიქრა მის მარფლმა. ბაგეზე სიმკაცრე ეტყობოდა, ხოლო მის ქცევაში უგულისყურობა გამოსჭვიოდა.

როცა იგი მის მარფლს წარუდგინეს, ქალს გამჭოლი მზერა სტყორცნა, თითქოს ზომავს და აფასებს სტუმარსო.

- არ გვეგონა, ინგლისში თუ იყავი, ქრისტიან, - უთხრა ქალბატონმა სეროქოლდმა.

- მოულოდნელად ჩამოვედი.

- სამწუხაროა, ლუისი რომ აქ არ არის. რამდენ ხანს დარჩები?

- ხვალ ვაპირებდი წასვლას. ლუისი როდის დაბრუნდება?

- ხვალ შუადღისას ან საღამოს.'

- ჩანს, კიდევ ერთი ღამით მომიხდება დარჩენა.

- რომ გეცნობებინა...

- ძვირფასო კერი ლუიზ, ჩემი გადაწყვეტილება მოულოდნელი იყო.

- ლუისის ჩამოსვლამდე დარჩები, არა?

- დიახ. ლუისი აუცილებლად უნდა ვნახო.

მის ბელევერმა უთხრა მის მარფლს: „ბატონი გულბრანდსენი და ბატონი სეროქოლდი, ორივე გულბრანდსენის ინსტიტუტის მეურვეები არიან. მეურვეები არიან აგრეთვე ქრომერის ეპისკოპოსი და ბატონი გილფოი“.

როგორც ჩანდა, ქრისტიან გულბრანდსენი სტოუნგივითში სწორედ გულბრანდსენის ინსტიტუტის საქმეების გამო ჩამოვიდა. ეს აშკარა იყო როგორც მის ბელევერისთვის, ასევე დანარჩენებისთვისაც. და მაინც, მის მარფლს სურვილი ჰქლავდა ყველაფერი გაეგო.

ამ ხანშიშესულმა კაცმა შეუმჩნევლად ერთ-ორჯერ გადახედა კერი ლუიზს - ამ მზერამ შეაშფოთა კერი ლუიზის მეგობარი, რომელიც ქალს თვალყურს ადევნებდა. კერი ლუიზის შემდეგ გულბრანდსენმა მზერა სხვებზე გადაიტანა. აკვირდებოდა თითოეულს, რათა ფარულად შეეფასებინა, რაც აშკარად უცნაური ჩანდა.

ჩაის შემდეგ მის მარფლი თავაზიანად გაშორდა მათ და ბიბლიოთეკაში გავიდა. მაგრამ მისდა გასაოცრად, როცა მოემზადა ქსოვის დასაწყებად, ქრისტიან გულბრანდსენი შემოვიდა და გვერდით მიუჯდა.

- თქვენ, ვფიქრობ, ჩვენი ძვირასი კერი ლუიზის ძველი მეგობარი ბრძანდებით, არა? - თქვა მან.

- ჩვენ იტალიაში სკოლაში ერთად ვსწავლობდით, ბატონო გულბრანდსენ, ძალიან დიდი, დიდი ხნის წინათ.

- აჰ, დიახ, და თქვენ გიყვართ კერი ლუიზი, არა?

- რასაკვირველია, - თქვა მის მარფლმა გულთბილად.

- ვფიქრობ, ყველას უყვარს. დიახ, მართლაც ასე ვფიქრობ. ასე უნდა იყოს, რადგან ის საყვარელი და მომხიბვლელი პირი იყო. მას შემდეგ, რაც მამამ იქორწინა მასზე, მე და ჩემმა ძმებმა მთელი სულითა და გულით შევიყვარეთ, თვითონაც საყვარელ დასავით გვექცეოდა ყოველთვის. ერთგული იყო მამაჩემისა და მისი იდეებისა. საკუთარ თავზე არასოდეს ფიქრობდა. პირველ რიგში სხვების კეთილდღეობაზე ზრუნავდა.

- ის ყოველთვის იდეალისტი იყო, - თქვა მის მარფლმა.

- იდეალისტი? დიახ, დიახ, ასეა. ალბათ ამიტომაცაა, რომ სწორად ვერ აფასებს ბოროტებას.

მის მარფლმა მას განცვიფრებული თვალები შეანათა. კაცს მკაცრი სახე ჰქონდა.

- მითხარით, - მიმართა გულბრანდსენმა, - მისი ჯანმრთელობის საქმე როგორ არის?

მის მარფლი ისევ გაოცდა:

- ვფიქრობ, ძალიან კარგად უნდა გრძნობდეს თავს, ართრი-
ტისა თუ რევმატიზმის მიუხედავად.

- რევმატიზმის მიუხედავად? მაგრამ გული? გული კარგად
აქვს?

- რამდენადაც ვიცი... - მის მარფლი კიდევ უფრო გაოცდა, -
მე ხომ კერი ლუიზი მხოლოდ გუშინ ვნახე დიდი ხნის შემდეგ.
თუ თქვენ მისი ჯანმრთელობის მდგომარეობა გაინტერესებთ,
სხვა ვინმეს უნდა ჰკითხოთ. მაგალითად, მის ბელევერს.

- მის ბელევერს, დიახ, მის ბელევერს, ან მილდრიდს.

- ან, როგორც ამბობთ, მილდრიდს.

მის მარფლი შემცბარი ჩანდა.

ქრისტიან გულბრანდსენი დაჟინებით ჩააშტერდა.

- თითქოს დედა-შვილს შორის დიდი სიმჰათიები არ უნდა
იყოს, თქვენ როგორ ფიქრობთ?

- ვფიქრობ, რომ ასეა.

- მეც გეთანხმებით. საწყენია, მისი ერთადერთი შვილია, მაგ-
რამ რას იბამ... ახლა, ეს მითხარით, მის ბელევერი ნამდვილად
ერთგულია კერი ლუიზის?

- დიახ, ასე უნდა იყოს.

- და, კერი ლუიზიც ძალიან ენდობა ამ მის ბელევერს?

- ვფიქრობ, ასეა.

ქრისტიან გულბრანდსენმა წარბი შეიკრა. თითქოს საკუთარ
თავს უფრო ელაპარაკებოდა, ვიდრე მის მარფლს.

- აქ პატარა ჯინაცაა, მაგრამ ის ისეთი ახალგაზრდაა. ძნელი-
ა... - იგი გაჩუმდა ცოტა ხნით. - ზოგჯერ, - განაგრძო გულახდი-
ლად, - არ იცი, რისი გაკეთება სჯობს. ძალიან მინდა არაფერში
შევცდე. მეტად მაფიქრებს კერი ლუიზი, არ მინდა რამე დაუშავ-
დეს, რაიმე უბედურება შეემთხვეს ამ საყვარელ ქალბატონს.
მაგრამ ეს ადვილი არ არის, დიახ, არც ისე ადვილია.

ამ დროს ქალბატონი სტრიტი შემოვიდა ოთახში.

- ოჰ, ქრისტიან, შენ აქა ხარ? გვანტერესებდა, სად იყავი. დოქტორ მავერიკს უნდა იცოდეს, ხომ არ ინებებდი მასთან ერთად რაიმე საკითხის გადაწყვეტას.

- ეს ის ახალგაზრდა ექიმი? არა, არა, ლუისის დაბრუნებას დაველოდები.

- ლუისის სამუშაო ოთახში გელოდება, ხომ არ ვუთხრა...

- მე თვითონ დაველაპარაკები.

გულბრანდსენი სწრაფად გავიდა. მილდრიდ სტრიტმა თვალი გააყოლა მას და მერე მის მარფლს მიაჩერდა:

- საინტერესოა, ხომ არაფერი მოხდა. ქრისტიანი რაღაც საკუთარ თავს არა ჰგავს... გითხრათ მან რამე?

- მხოლოდ დედათქვენის ჯანმრთელობის ამბავი მკითხა.

- ჯანმრთელობის ამბავი? რატომ უნდა ეკითხა თქვენთვის?

მილდრიდი გესლიანად ლაპარაკობდა, ფართო, ოთხკუთხედი სახე უშნოდ წამოუჭარხლდა.

- ნამდვილად არ ვიცი.

- დედა ძალიან კარგად გრძნობს თავს. საოცრად კარგად, ამ ხნის ქალისთვის. ჩემზე ბევრად უკეთესად გრძნობს თავს, როგორც ვატყობ..., - სანამ კიდევ რამეს იტყოდა, ცოტახნით შეისვენა: - ვიმედოვნებ, თქვენ ასეც უთხარით, არა?

- მართალი გითხრათ, მე არაფერი ვიცი ამის შესახებ, - თქვა მის მარფლმა. - ქრისტიანს კერი ლუიზის გულის მდგომარეობა აინტერესებდა.

- გულის მდგომარეობა?

- დიახ.

- კი მაგრამ, დედას გული არ აწუხებს. საერთოდ არ აწუხებს.

- მოხარული ვარ, ამას რომ ამბობთ, ძვირფასო.

- საიდან მოსდის ეს უცნაური აზრები თავში ამ ქრისტიანს, ღმერთო ჩემო.

- წარმოდგენა არა მაქვს, - თქვა მის მარტლმა.

VII თავი

მეორე დღემ ერთი შეხედვით მშვიდად ჩაიარა, თუმცა მის მარფლს მიაჩნდა, რომ შინაგანი დაძაბულობა მაინც შეიმჩნეოდა. ქრისტიან გულბრანდსენმა ეს დილა დოქტორ მავერიკთან ერთად გაატარა. მათ ინსტიტუტი დაათვალიერეს და იმსჯელეს ინსტიტუტის მიერ არჩეულ სწავლებისა და აღზრდის მეთოდების ძირითად შედეგებზე. შუადღისას ჯინამ მანქანით გაასერირა ქრისტიანი, შემდეგ კი მის მარფლმა შეამჩნია, რომ სეირნობიდან დაბრუნებულმა ქრისტიანმა დაითანხმა მის ბელევერი დაეთვალიერებინათ ბაღი. მის მარფლი მიხვდა, რომ ბაღის დათვალიერება მიზეზი იყო, რათა იგი განმარტოებულიყო ამ მკაცრ ქალთან. ხოლო თუ ქრისტიან გულბრანდსენის მოულოდნელი ვიზიტი დაკავშირებული იყო მხოლოდ ინსტიტუტის საქმეებთან, რაღატომ სურდა მის ბელევერთან განმარტოება, მაშინ, როცა ეს უკანასკნელი სტოუნიგეითის მხოლოდ ოჯახურ საქმეებში ერკვეოდა. მაგრამ ერთი კი უდავო იყო, მის მარფლს წარმოსახვის უნარი გაუცხოველა ყოველივემ, რაც სტოუნიგეითში ხდებოდა. ერთადერთი, მართლაც უსიამოვნო ინციდენტი ამ დღეს ოთხი საათისთვის მოხდა. მის მარფლმა გადაახვია თავისი საქსოვი და ეზოში გავიდა, რომ გაესერირა სანამ ჩაის დასალევად დასხდებოდნენ. შემოუარა თუ არა განცალკევებით მდგარ შქერის ბუჩქებს, ედგარ ლოუსონს გადაეყარა, რომელიც ბუზღუნით დააბოტებდა და კინაღამ შეეჯახა.

ლოუსონმა სწრაფად თქვა: „მაპატიეთ“, მაგრამ მის მარფლი შეაკრთო მისმა უცნაურად გაშტერებულმა თვალებმა.

- ცუდად ხომ არა ხართ, ბატონო ლოუსონ?

- ცუდად? კარგად როგორ უნდა ვიყო? შეშფოთებული ვარ, ძალზე შეშფოთებული!

- რამ შეგაშფოთათ?

ახალგაზრდა კაცმა სწრაფად მიმოიხედა, მისმა ასეთმა ქცევამ გაანერვიულა მის მარფლი.

- შეიძლება თქვენ გაგიმხილოთ? - ეჭვისთვალით შეხედა მან ქალს. - არ ვიცი. მართლაც არ ვიცი... მითვალთვალებდნენ.

მის მარფლმა რაღაც მოიფიქრა, მაგრად ჩასჭიდა ხელი მკლავში ლოუსონს.

- თუ ამ ბილიკს ჩავეყვებით... იქ, ახლომახლო, არც ხეებია და არც ბუჩქები. ვერავინ მოგვისმენს.

- არა, არა, თქვენ მართალს ამბობთ... - ედგარმა ღრმად ამოისუნთქა, თავი დახარა და თითქმის ჩურჩულით თქვა, - ერთი აღმოჩენა გავაკეთე. საზარელი აღმოჩენა. - ედგარ ლოუსონი ცახცახმა აიტანა, თითქმის ტიროდა. - ვინმეს ხომ უნდა ენდობოდე! ვიღაცის ხომ უნდა გჯეროდეს... თურმე მატყუებდნენ, სულ მატყუებდნენ. მატყუებდნენ, რომ სიმართლე არ გამეგო. ამის ატანა აღარ შემიძლია. რა ვერაგობაა. იცით, ის ერთადერთი კაცი იყო, ვისაც მე ვენდობოდი, ახლა კი აღმოჩნდა, რომ ის ყოფილა ყველაფრის მიზეზი. სწორედ ის ყოფილა ჩემი მტერი. სწორედ ის მდევდა და მითვალთვალებდა. მაგრამ ამას ბოლო მოეღება. ხმამაღლა ვეტყვი ყველაფერს. ვეტყვი, რომ ვიცი, რასაც აკეთებდა.

- ვინ არის „ის“? - ჰკითხა მის მარფლმა.

ედგარ ლოუსონი გაიჭიმა. შესაძლოა პათეტიკური და ღირსეული მოგჩვენებოდათ, მაგრამ სინამდვილეში სასაცილო იყო.

- მე მამაჩემზე გელაპარაკებით.

- ვიკონტი მონტგომერი გყავთ მხედველობაში, თუ უინსტონ ჩერჩილი?

ედგარმა ზიზღიანი მზერა ესროლა მის მარფლს.

- ისინი მაიძულებენ ვიფიქრო, რომ... ცდილობენ სიმართლეს ვერ მივხვდე. მაგრამ ახლა ვიცი. მე ერთი მეგობარი მყავს, ნამ-

დვილი მეგობარი. ეს მეგობარი სიმართლეს მეუბნება და მიმავედრა, როგორ მომატყუეს. კეთილი, მამაჩემი იძულებული იქნება პასუხი აგოს ყველაფერზე. მე მას თავის ტყუილებს პირში მივახლი! მე მას სიმართლეს ვაუწყებ. ვნახოთ, რითი იმართლებს თავს.

და, უცებ, ედგარი მოსწყდა ადგილს, გაქანდა და პარკში გაუჩინარდა.

პირმოდუშული მის მარფლი სახლისკენ გაეშურა.

- ჩვენ ყველანი ცოტათი შეშლილები ვართ, ძვირფასო ქალბატონო, - გაახსენდა დოქტორ მავერიკის ნათქვამი.

მაგრამ მის მარფლი ფიქრობდა, რომ ედგარის საქმე ბევრად უფრო სერიოზულად იყო.

ლუის სეროქოლდი შვიდის ნახევარზე დაბრუნდა. ჭიშკართან გააჩერა მანქანა, პარკი გადაიარა და სახლისაკენ გაემართა. მის მარფლმა თავისი ფანჯრიდან გაიხედა და დაინახა, როგორ გამოეგება მას ქრისტიან გულბრანდსენი. მისალმების შემდეგ ორივენი შეტრიალდნენ და ტერასაზე ბოლთას სცემდნენ ერთხანს.

მის მარფლმა ფრთხილად მოიტანა თავისი სათვალე და თვალზე მოირგო. ნუთუ ეს ჭივჭავთა გადაფრენაა, ნუთუ მათ გადაიფრინეს მოშორებით მდგარი ხეების თავზე.

მის მარფლს სათვალე ჩამოუცურდა და სანამ ისევ გაიკეთებდა, შენიშნა, რომ ორივე კაცი სერიოზულად იყო შეწუხებული. მის მარფლი უფრო გადმოიხარა ფანჯარაში. მათი საუბარი ნაწყეტ-ნაწყვეტ აღწევდა მის მარფლის ყურამდე. რომელიმე მათგანს რომ ზევით აეხედა, ნათელი იქნებოდა, რომ აღფრთოვანებული ჩიტების მოთვალთვალის ყურადღება მიპყრობილი იყო იმისკენ, რაც უთუოდ შორს იდგა მათი საუბრის თემისაგან.

- ...როგორ დავუმალოთ კერი ლუიზს... - ამბობდა გულბრანდსენი.

ცოტა ხნის შემდეგ ფანჯრის ქვეშ ჩაიარეს. ლუის სეროქოლ-დი ამბობდა: „რომ შეიძლებოდეს მისგან დამალვა. გეთანხმებოდა, რომ სწორედ მას უნდა გავუწიოთ ანგარიში...“

მიყურადებულ ქალბატონს კიდევ რამდენიმე ფრაზა მოესმა გაურკვეველად.

„...მართლაც სერიოზულია...“ - „მიუტევებელია...“ - „...მეტის-მეტად დიდი პასუხისმგებლობაა...“ - „ჩვენ ვალდებული ვართ, თუნდაც რჩევა მივიღოთ...“

ბოლოს მის მარფლმა გაიგონა ქრისტიან გულბრანდსენის სიტყვები: „აჰ, აცივდა. შინ უნდა შევიდეთ“.

შეშფოთებული მის მარფლი ფანჯარას მოშორდა. რაც მან გაიგონა, იმდენად ფრაგმენტული იყო, რომ ჭირდა აზრის გამოტანა, მაგრამ ეს საკმარისი გახდა იმისათვის, რათა დაედასტურებინა ის ბუნდოვანი წინათგრძნობა, რაც თანდათან ეუფლებოდა, ხოლო რუთ ვენ რიდოკს უკვე დიდი ხანია დაუფლებოდა და სჯეროდა, რომ უსაფუძვლო არ უნდა ყოფილიყო იგი.

რაც არ უნდა მომხდარიყო სტოუნგიეითში, ყველაფერი პირდაპირ კერი ლუიზს ეხებოდა.

სადილმა იმ საღამოს რაღაცნაირად ნაძალადევად ჩაიარა. გულბრანდსენიც და ლუისიც, ორივე გათიშულები, ჩაძირული იყვნენ თავიანთ ფიქრებში. უოლტერ ჰადი ჩვეულებრივზე უფრო გაბრაზებული იყურებოდა. ამჯერად ჭინასა და სტივენსაც დიდი არაფერი ჰქონდათ ერთმანეთისათვის ან მაგიდასთან მსხდომთათვის სათქმელი. და თუ სუფრასთან მაინც ისმოდა საუბარი, უფრო დოქტორ მავერიკის დამსახურება იყო, რომელმაც არ იქნა და აღარ დაასრულა პროფესიული კამათი ბატონ ბაუმგარტენტან, შრომითი თერაპიის ერთ-ერთ სპეციალისტთან.

როცა სადილის შემდეგ ყველა დარბაზში გავიდა, ქრისტიან გულბრანდსენმა ბოდიში მოიხადა მაშინვე და თქვა, მნიშვნელოვანი წერილი მაქვს დასაწერიო.

- მაშ, თუ ნებას დამრთავთ, ძვირფასო კერი ლუიზ, ჩემს ოთახში წავალ.

- ყველაფერი გაქვს, რაც დაგჭირდება? ჯოლი, მიაქციე ყურადღება.

- დიახ, დიახ, ყველაფერი, საბეჭდი მანქანა მოვითხოვე და მომიტანეს კიდევ. მის ბელევერი მეტად კეთილი და ყურადღებოანი ქალია.

ქრისტიან გულბრანდსენი გავიდა დიდი დარბაზის მარცხენა კარიდან, რომელიც მთავარი კიბის ქვედა ბაქანთან იყო გაჭრილი, და გაუყვა დერეფანს, რომლის ბოლოს საწოლი ოთახი და სააბაზანო იყო განლაგებული.

როცა ის წავიდა, კერი ლუიზმა იკითხა:

- ამ საღამოს თეატრში არ მიდიხარ, ჯინა?

გოგონამ თავი გააქნია, წავიდა და დაჯდა ფანჯარასთან, რომელიც შემოსასვლელ ხეივანსა და კორდებს გადაჰყურებდა.

სტივენმა გადახედა მას, დიდ როიალს მიუჯდა და მშვიდი, მელანქოლიური მელოდია ააჟღერა. შრომითი თერაპიის სპეციალისტებმა ბატონმა ბაუმგარტენმა, ბატონმა ლეისიმ და დოქტორმა მავერიკმა მშვიდობანი ღამე უსურვეს ყველას და წავიდნენ. უოლტერმა მაგიდის ლამპა ჩართო და რაღაც უცნაური ჩხაკუნის შემდეგ დარბაზში თითქმის ყველგან ჩაქრა შუქი.

უოლტერმა ბუზღუნი დაიწყო.

- სულ ამ დაწყველილი ჩამრთველის ბრალია. წავალ და დამცველს გამოვცვლი.

ის რომ დარბაზიდან გავიდა, კერი ლუიზმა ჩაილაპარაკა: - უოლი კარგად ერკვევა ელექტრობაში და ამგვარ რამეებში. გახსოვთ, რა კარგად გაართვა თავი ელექტროდაფას?“

- ეტყობა, აქ ყველაფერს ის უნდა აკეთებდეს, - თქვა მილდრიდ სტრიტმა, - დედა, თქვენ დალიეთ წამალი?

მის ბელევერი გაღიზიანდა:

- უნდა გამოვტყდე, რომ სულ დამავიწყდა ამ საღამოს. - წამოხტა და სასადილო ოთახში შევიდა, საიდანაც მაშინვე დაბრუნდა პატარა ჭიქით ხელში, რომელშიც ვარდისფერი სითხე ესხა.

კერი ლუიზმა ჩაიღიმა და მორჩილად გაუწოდა ხელი.

- რა საძაგელი რამაა, მაგრამ ვინ მაძლევს უფლებას, რომ დავივიწყო, - თქვა მან და სახე დაემანჭა.

ხოლო შემდეგ, საკმაოდ მოულოდნელად, ლუის სეროქოლდმა თქვა:

- მე არ ვაპირებდი ამაღამ ამის მოტანას, ძვირფასო. დარწმუნებული არა ვარ, რომ ნამდვილად გიხდებათ.

მშვიდად, მაგრამ ჩვეული ზომიერი ენერგიულობით გამოართვა ჭიქა მის ბელევერს და მუხის დიდ უელსურ ბუფეტზე დადგა.

მის ბელევერმა გესლიანად მიუგო:

- ბატონო სეროქოლდ, ვერ დაგეთანხმებით. ქალბატონი სეროქოლდი ბევრად უკეთ გრძნობს თავს მას შემდეგ, რაც...

უცებ შეწყვიტა ლაპარაკი და მიბრუნდა.

წინა კარი მთელი ძალით ფართოდ გაიღო და ხმაურით მიჯახუნდა. ედგარ ლოუსონი დიდ ბნელ დარბაზში ზარ-ზეიმით შემოვიდა, თითქოს სცენის ვარსკვლავიაო. შუა ოთახში დადგა და თეატრალური პოზა მიიღო. ეს სასაცილო ჩანდა, მაგრამ არც ისე სასაცილო იყო. ედგარმა თეატრალურად წარმოთქვა:

- როგორც იქნა, გიპოვე, მოღალატე!

მან ამ სიტყვებით ლუის სეროქოლდს მიმართა.

ბატონი სეროქოლდი მეტად გაოცებული დარჩა.

- ოჰ, ედგარ, რა მოხდა?

- ამას შენ მეუბნები, შენ? შენ იცი, რაც მოხდა. შენ მატყუებდი, მითვალთვალეხდი, ჩემს მტრებთან ერთად ჩემ წინააღმდეგ მოქმედებდი.

ლუისმა მკლავში ჩაავლო ხელი:

- ჩემო ძვირფასო ბიჭუნა, ნუ ღელავ. ყველაფერი მშვიდად მიამბე. ჩემს კაბინეტში წამოდი. - ლუისი გაუძღვა მას დარბაზიდან, გაიყვანა მარჯვენა კარიდან და გაიხურა კარი.

ამის შემდეგ კიდევ რაღაც ხმა გაისმა ოთახში - საკეტში გასაღების გადატრიალებისა.

მის ბელევერმა მის მარფლს შეხედა, მათ ერთი და იგივე აზრი უტრიალებდათ თავში: ლუის სეროქოლდი კარს არ ჩაკეტავდა.

მის ბელევერმა გესლიანად წარმოთქვა: — ეს ახალგაზრდა, ჩემი აზრით, ჭკუაზე შეიშალა; ეს საშიშია.

მილდრიდმა თქვა: - მეტად თავდაუჭერელი ახალგაზრდაა, თან არც მადლიერებასა გრძნობს იმის გამო, რაც მისთვის აქ გააკეთეს. შენ რაღაც უნდა იღონო, დედა.

კერი ლუიზმა ამოიხვნეშა:

- ის ხომ არაფერს აშავებს. მას უყვარს ლუისი, ძალიან უყვარს.

მის მარფლმა მას გამომცდელად გადახედა. ედგარის გამომეტყველებამ სიყვარულის ვვალიც კი არ ჩანდა რამდენიმე წუთის წინ, ლუის სეროქოლდს რომ ელაპარაკებოდა; ძალიან შორს იყო სიყვარულისგან. მის მარფლს ადრინდელივით ახლაც კლავდა სურვილი გაეგო, კერი ლუიზმა განგებ შეაქცია თუ არა ზურგი რეალობას.

ჯინამ დაცინვით ჩაილაპარაკა:

- მას ჯიბეში რაღაც ედო, ედგარზე მოგახსენებთ: ჯიბეში რაღაცას ათამაშებდა.

სტივენმა კლავიშებს ხელი უშვა და წაიბუტბუტა:

- ამ დროს კინოფილმებში აუცილებლად რევოლვერი აქვთ-- ხოლმე.

მის მარფლმა ჩაახველა.

- ვფიქრობ, თქვენ მიხვდით, - მობოდიშებით თქვა, - რომ მას მართლა რევოლვერი ჰქონდა.

ლუისის ჩაკეტილი სამუშაო ოთახიდან ხმები აშკარად ისმოდა. ახლა თითქოს უფრო გარკვევითაც კი. ედგარ ლოუსონი ყვიროდა, მაშინ როცა ლუის სეროქოლდმა ისევ ის მშვიდი ტონი შეინარჩუნა.

- სიცრუე, სულ სიცრუე! როგორ არ მოგწყინდა ამდენი სიცრუე! მამაჩემი ხარ. მე შენი შვილი ვარ. შენ მე უფლებები ჩამომართვი. მე ჩემი ადგილი უნდა დავიკავო. შენ გეზიზღები, შენ გინდა თავიდან მომიშორო.

ლუისის დამამშვიდებელი ჩურჩული მოისმა, მაგრამ შემდეგ ჩურჩული ისტერიულმა ხმამ დაფარა. ოთახიდან ბინძური სიტყვების კორიანტელი გამოდიოდა. ედგარმა, ეტყობოდა, მთლად დაკარგა თავშეკავება. ლუისის სიტყვები ნაწყვეტ-ნაწყვეტ ისმოდა - „დამშვიდდი... ოღონდ დამშვიდდი... ხომ იცი, ეს მართალი არ არის...“ - მაგრამ ეს სიტყვები კი არ ამშვიდებდა, პირიქით, უფრო მეტად ააფთრებდა ყმაწვილს.

დარბაზში თანდათან ყველა გაჩუმდა და გაფაცვიცებით მიუგდეს ყური იმას, რაც ლუისის ჩაკეტილ სამუშაო ოთახში ხდებოდა.

- მე შენ გაიძულე მომისმინო! - დაიღრიალა ედგარმა. - მე შენ შევიცვლი მაგ მედიდურ იერს, შურს ვიძიებ, გეუბნები, შურს ვიძიებ ყველაფრისათვის, რისთვისაც ასე ვეწამე!

ლუისს ხმა უწყდებოდა, სადღა ჰქონდა ჩვეული აუღელვებელი ტონი.

- დადე ეგ რევოლვერი!

ჯინამ წამოიკივლა:

- ედგარი მას მოკლავს. ის გაგიჟდა. პოლიცია ან ვინმე არ უნდა გამოვიძახოთ?

გულდამშვიდებულმა კერი ლუიზმა ნაზად თქვა:

- ნუ სწუხხარ, ჯინა, ედგარს უყვარს ლუისი. ის, უბრალოდ, ტრაგედიას თამაშობს, სულ ეს არის.

კარს იქიდან სიცილი მოისმა და მის მარფლმა ჩათვალა, რომ ეს ნამდვილად სულით ავადმყოფის სიცილი იყო.

- დიახ, მე რევოლვერი მაქვს და დატენილიცაა. არა, ნურაფერს იტყვი, ნურც გაინძრევი. შენ ბოლომდე უნდა მომისმინო. სწორედ შენ მოაწყვე ეს შეთქმულება ჩემ წინააღმდეგ და ახლა დადგა დრო, პასუხი აგო შენს ნამოქმედარზე.

იარაღის გასროლის ხმის მსგავსი რაღაც რომ გაიგეს, ყველა შეკრთა, მაგრამ კერი ლუიზმა თქვა:

- არაფერია, გარედან მოდის ეს ხმა - სადღაც პარკიდან.

ჩაკეტილი კარის იქიდან ედგარი გამკვივანი ხმით ღრიალებდა:

- შენ ზიხარ მანდ, მე მიყურებ... მე მიყურებ... და ისე მაჩვენებ თავს, თითქოს არ ღელავ. რატომ მუხლებზე არ დაეცემი და პატიებას არ მოთხოვ? უნდა გესროლო, გაფრთხილებ. უნდა მოგკლა! მე შენგან უარყოფილი, საძულველი ვაჟი ვარ, ამიტომ გინდოდა გადაგემაღე საერთოდ. თან მეთვალყურეები დამიყენე, რომ ენადირათ ჩემზე, შეთქმულებას აწყობდი ჩემ წინააღმდეგ. შენ, მამაჩემო, შენ აკეთებდი ამას! მე უკანონო შვილი ვარ, არა? ნაბიჭვარი! შენ კვლავ ტყუილებით მკვებავ. თავს კი მაჩვენებ, თითქოს კეთილგანწყობილი იყო ჩემ მიმართ ყოველთვის, ყოველთვის... შენ სიცოცხლის ღირსი არა ხარ. მე შენ არ გაცოცხლებ!

ისევ უწმაწური სიტყვების კორიანტელი დატრიალდა. რომელიღაც წამში მის მარფლი მის ბელევერის სიტყვებმა გამოარკვია:

- რაღაც უნდა ვიღონოთ, - თქვა მან და დარბაზიდან გავიდა.

ედგარმა, ეტყობოდა, შეისვენა, სული მოითქვა, შემდეგ კვლავ დაიღრიალა:

- შენ უნდა მოკვდე, უნდა მოკვდე. შენ ახლა უნდა მოკვდე. ესეც შენ, სატანა, აი კიდევ!

ორი გასროლის ხმა გაისმა, ოღონდ ამჯერად პარკიდან კი არა, ზუსტად ჩაკეტილი კარის იქიდან.

ვილაცამ წამოიკვილა: მის მარფლმა გაიფიქრა, რომ ეს მილდრიდი იყო,

- ოჰ, ღმერთო ჩემო, რა გვეშველება!

ოთახიდან დაცემის ხმა მოისმა, შემდეგ კი რაღაც სხვა ხმა, ბევრად უფრო საზარელი: დაგუდული ქვითინი.

ვილაცამ მის მარფლს ჩაუარა და კარზე ბრახუნი ატეხა.

ეს სტივენ რესტარიკი იყო.

- გააღეთ კარი. გააღეთ კარი! - დაიღრიალა მან.

მის ბელევერი დარბაზში შემობრუნდა. ხელში გასაღებების ასხმა ეჭირა.

- იქნებ მორგოთ, - თქვა მან სულმოუთქმელად.

ამ დროს ოთახში შუქი ჩაირთო. დარბაზი ისევ გამოცოცხლდა ამ საზარელი ბინდის შემდეგ. სტივენ რესტარიკმა დაიწყო გასაღებების მორგება. გაიგონეს, როგორ გამოვარდა შიგნითა გასაღები საკეტიდან. შიგნიდან ისევ ის ველური, სასოწარკვეთილი ქვითინი ისმოდა.

უოლტერ ჰადი ბანტად შემოვიდა ისევ დარბაზში, ადგილზევე გაქვავდა და იკითხა:

- მითხარით, რა ხდება აქ?

თვალცრემლიანმა მილდრიდმა უთხრა:

- იმ საშინელმა შეშლილმა ბიჭმა ბატონ სეროქოლდს ესროლა.

- გეთაყვა! - ახლა კერი ლუიზმა წამოიძახა. ადგა და კაბინეტისკენ გაემართა. სტივენ რესტარიკი ფრთხილად გასწია გვერდზე. - ნება მომეცი დაველაპარაკო.

მან დაუძახა, ძალიან თბილად: - ედგარ... ედგარ... შემომიშვი, ედგარ, გეთაყვა.

მათ გაიგონეს, როგორ მოარგეს შიგნიდან გასაღები, გადააბრუნეს და კარი ნელა გაიღო. მაგრამ კარი ედგარს არ გაუღია. ის ლუის სეროქოლდი იყო. იგი მძიმედ სუნთქავდა, თითქოს ურბენიაო, მაგრამ სხვამხრივ მღელვარება არ ეტყობოდა.

- ყველაფერი რიგზეა, ძვირფასო, - თქვა მან, - ძვირფასო, ყველაფერი კარგადაა.

- გვეგონა, თქვენ გესროლათ, - მიმართა მის ბელევერმა ჩახლენილი ხმით.

ლუის სეროქოლდმა წარბი შეიკრა და, ცოტა არ იყოს, მკაცრად წამოიძახა:

- რა თქმა უნდა, ჩემთვის არ უსვრია.

ახლა ყველას შეეძლო კაბინეტში შეხედვა. ედგარ ლოუსონი მაგიდაზე დამხობილიყო, ქვითინებდა და სუნთქვა ეკვროდა. რევოლვერი იატაკზე ეგდო.

- კი მაგრამ, ჩვენ ხომ გასროლის ხმა გავიგეთ, - თქვა მილდრიდმა.

- ჰო, დიახ, მან ორჯერ გაისროლა.

- და, აგაცდინათ?

- რა თქმა უნდა, ამაცდინა, - უკმეხად უპასუხა ლუისმა.

მის მარფლის აზრით, მსგავსი რამ, რა თქმა უნდა, შეუძლებელი იყო, რადგან გასროლა საკმაოდ ახლო მანძილიდან უნდა მომხდარიყო.

გალიზიანებულმა ლუის სეროქოლდმა წამოიძახა:

- მავერიკი სად არის? სწორედ მავერიკი გვჭირდება.

მის ბელევერმა თქვა:

- მე მოვიყვან. პოლიციასაც ხომ არ დაუურევკო?

- პოლიციას? რა თქმა უნდა, არა.

- რა თქმა უნდა, დაფურეკოთ, - თქვა მილდრიდმა, - ის საშიშია.

ამ დროს ედგარი საშიში უკვე აღარ იყო, ის მთლად ახალგაზრდა, საბრალო და თანაც ამაზრბენი ჩანდა. მის ხმაში აღარ იგრძნობოდა საგულდაგულოდ შეთვისებული კილო.

- მე არ ვაპირებდი ამის გაკეთებას, - კვნესოდა ის, - არც კი ვიცი, რა დამემართა, ალბათ, შევიშალე.

მილდრიდმა ზიზღით ჩაიფრუტუნა.

- ნამდვილად შევიშალე. მე არ ვაპირებდი... გეთაყვა, ბატონო სეროქოლდ, ნამდვილად არ ვფიქრობდი...

ლუის სეროქოლდმა ხელი მხარბე მოუთათუნა:

- ყველაფერი კარგად დამთავრდა, ჩემო ბიჭუნა. არაფერი მომხდარა.

- შეიძლებოდა მომეკალით, ბატონო სეროქოლდ.

უოლტერ ჰადმა ოთახი გადაკვეთა და მაგიდის უკან კედელს დააკვირდა.

- ტყვიამ აქ გაატანა, - თქვა მან. ჯერ მაგიდას ჰკიდა თვალი, მერე მის უკან, სკამს. - ეტყობა, ცოტათი აცდა, - თქვა დაღვრემილმა.

- თავგზა ამეზნა. ნამდვილად არ ვიცოდი, რას ვაკეთებდი. მეგონა, ყველა უფლება ჩამომართვა. ასე ვფიქრობდი...

მის მართლმა კი კითხვა დაუსვა, რაც უკვე კარგა ხანია აწვალეზდა.

- ვინ გითხრათ, - ჰკითხა მან, - რომ ბატონი სეროქოლდი მამათქვენი იყო?

ერთი წამით ედგარის შეშლილმა სახემ ცბიერი გამომეტყველება მიიღო, მხოლოდ ერთი წამით და უკვალოდ გაქრა.

- არავინ, - თქვა მან, - უბრალოდ, თავში მქონდა ჩამჯდარი.

უოლტერ ჰადი იატაკზე დაგდებულ რევოლვერს დასჩერებოდა.

- სად ეშმაკებში იშოვე ეს იარაღი? - ჰკითხა ედგარს.

- იარაღი? - ედგარიც დააჩერდა რევოლვერს.

- ძალიანა ჰგავს ჩემსას, - თქვა უოლტერმა, დაიხარა და აიღო. - ღმერთმანი, ჩემია! ჩემი ოთახიდან გამოიტანე, შე ტილიანო, შენა!

ლუის სეროქოლდი ჩადგა შიშისაგან აწურულ ედგარსა და განრისხებულ ამერიკელს შორის.

- ეს შეიძლება მერეც გამოიძიოთ. - თქვა მან, - აჰ, მავერიკიც აქ არის. ერთი, გასინჯე ეს ყმაწვილი, მავერიკ.

დოქტორი მავერიკი პროფესიული ინტერესით მიუახლოვდა ედგარს.

- ასე არ უნდა მოქცეულიყავი, ედგარ, - უთხრა მან, - ხომ იცი, ასე არ უნდა მოქცეულიყავი.

- საშიში გიჟია, - გესლიანად ჩაილაპარაკა მილდრიდმა, - რევოლვერიდან ისროდა და თან ღრიალებდა. ბედად ააცდინა ჩემს მამინაცვალს.

ედგარმა რაღაც წამოიკნავლა. დოქტორმა მავერიკმა უსაყვედურა ქალს:

- დაფიქრდით, ქალბატონო სტრიტ.

- უკვე ყელამდე ვარ, აღარ შემიძლია თქვენი ატანა... გეუბნებით, ეს კაცი გიჟია.

ედგარმა ნახტომი გააკეთა, რათა დოქტორი მავერიკისაგან თავი დაეღწია და სეროქოლდს ფეხებში ჩაუვარდა.

- მიშველეთ, დამეხმარეთ, არ დაანებოთ მათ ჩემი თავი, თორემ წამიყვანენ და დამამწყვდევენ...

„რა უსიამოვნო სურათია“, გაიფიქრა მის მარფლმა.

ბრაზმორეულმა მილდრიდმა წამოიძახა: „გეუბნებით, ის...“

დედამ წყნარად შეაწყვეტინა:

- გეთაყვა, მილდრიდ, გაჩუმდი. ის ისედაც იტანჯება.

უოლტერმა ჩაილაპარაკა:

- ტანჯული, აი, ოინი, თუ გინდა. აქ ყველა შეიშალა.

- მე მივხედავ ამას, - თქვა დოქტორმა მავერიკმა. - წამოდი ჩემთან, ახლა ლოგინი და ძილის წამალია საჭირო. ყველაფერზე დილით მოვილაპარაკებთ. ახლა ხომ მენდობი?

აცახცახებული ედგარი წამოდგა, ეჭვისთვალით გადახედა ჯერ ახალგაზრდა ექიმს და მერე მილდრიდ სტრიტს.

- მან თქვა, რომ მე გიჟი ვარ.

- არა, არა. შენ გიჟი არა ხარ.

დარბაზში მის ბელევერის ნაბიჯების ხმა გაისმა. მას ტუჩები მაგრად მოეკუმა და სახეზე ალმური ასდიოდა.

- პოლიციას დავურეკე, - თქვა მოღუშულმა. - რამდენიმე წუთში აქ იქნებიან.

შეშინებულმა კერი ლუიზმა წამოიყვირა: „ჯოლი!“

ედგარი აქვითინდა.

ლუის სეროქოლდმა სიბრაზისაგან წარბები შეკრა.

- მე ხომ გითხარი, ჯოლი, არ მინდოდა პოლიციის გამოძახება. აქ ექიმია საჭირო.

- შეიძლება ასეა, - თქვა მის ბელევერმა, - მაგრამ მე ჩემი მოსაზრება გამაჩნია. იძულებული ვიყავი, პოლიცია გამომეძახებინა. ბატონი გულბრანდსენი მოკლეს.

VIII თავი

ერთი-ორი წუთი ვერავინ გაარკვია, რას ამბობდა მის ბელევერი.

კერი ლუიზმა სკეპტიკურად მიმართა:

- ქრისტიანს ესროლეს? მოკლეს? ოჰ, მართლა? შეუძლებელია.

- თუ არ გჯერათ, - თქვა მის ბელევერმა და ტუჩები სიბრაზისაგან მოკუმა, - წადით და თქვენ თვითონ ნახეთ, - მიმართა მან არა იმდენად კერი ლუიზს, რამდენადაც ყველა იქ მყოფს.

მის ბელევერი გაბრაზდა. მისი სიბრაზე მისივე გამკვირვან ხმაში გამჟღავნდა.

დაეჭვებული კერი ლუიზი ნელა გაემართა კარისკენ. ლუის სეროქოლდმა მას ხელი მხარზე დაადო.

- მოიცა, ძვირფასო. ნება მომეცი, მე წავიდე.

ლუის სეროქოლდი გავიდა. დოქტორმა მავერიკმა ეჭვის თვალი შეავლო ედგარს და ლუისს გაჰყვა. მის ბელევერიც მათთან ერთად წავიდა.

მის მარფლი ნაზად ემუდარებოდა კერი ლუიზს სკამზე დამჯდარიყო. ის დაჯდა. მის თვალებში ძლიერი ტკივილი და თავზარდაცემა იკითხებოდა.

- ქრისტიანი მოკლეს? - იკითხა კვლავ კერი ლუიზმა.

ეს იყო შეცბუნებული ბავშვის ტკივილიანი ამოძახილი.

უოლტერ ჰადი ედგარ ლოუსონთან დარჩა; გემოდან დასჩერებოდა, ხელში იარაღი ეჭირა, რომელიც, ის-ის იყო, იატაკიდან აიღო.

ქალბატონმა სეროქოლდმა ცნობისმოყვარედ იკითხა:

- ვის უნდა ესროლა ქრისტიანისთვის?

ეს ის კითხვა არ იყო, პასუხს რომ მოელოან.

უოლტერმა მოგუდული ხმით ჩაილაპარაკა:

- გიჟები! აქ ყველა შეიშალა!

სტივენნი უფრო ახლოს მიიწია ჯინასკენ, თითქოს საფრთხისაგან უნდა დაიცვასო იგი. მისი ახალგაზრდული, შეძრწუნებული სახე ყველაზე ნათლად გამოხატავდა იმას, რაც ამ ოთახში ხდებოდა.

უცებ წინა კარი გაიღო და ცივ ჰაერთან ერთად ოთახში კაცი შემოიჭრა, რომელსაც გრძელი პალტო ეცვა. მისი გულითადი სალამი უჩვეულოდ თავზარდამცემი იყო.

- გამარჯობათ, რა ხდება აქ ამ ღამით? გზა საოცრად ბურუსიანია. ძლივს მოვალწიე.

მღელვარებისაგან მის მარფლს მოეჩვენა, რომ გაორებულიად ხედავდა. ხომ არ შეიძლებოდა, რომ ერთი და იგივე კაცი ერთდროულად ჯინასთანაც მდგარიყო და თანაც ოთახშიაც შემოსულიყო? შემდეგ მიხვდა, რომ ეს მხოლოდ მსგავსება იყო და მეტი არაფერი. და, თუ კარგად დააკვირდებოდით, არც ისე ძლიერი მსგავსება. ეს ორნი აშკარად ძმები იყვნენ და მსგავსებაც ნათესაური იყო, მეტი არაფერი.

სტივენ რესტარიკს ლამის ავადმყოფური სიგამხდრე ჰქონდა, ხოლო ახალმოსული უფრო ჩაფსკვნილი ჩანდა. კრაველის საყელოიანი პალტო ტანზე კოხტად მოერგო. ამ მომხიბვლელ ახალგაზრდას, ეტყობოდა, წარმატება და კეთილგანწყობა მუდამ თან სდევდა.

მაგრამ მის მარფლმა ერთი რამ შეამჩნია: მას თვალები შემოსვლისთანავე ჯინასკენ გაექცა.

ახალგაზრდამ ცოტათი დაეჭვებულმა იკითხა:

- თქვენ ხომ მელოდით? ხომ მიიღეთ ჩემი დეპეშა?

ის ახლა კერი ლუიზს ელაპარაკებოდა და თან მისკენ მიიწევდა.

კერი ლუიზმა თითქმის ანგარიშმიუცემლად გაუწოდა ხელი ახალმოსულს. კაცმა თავისი ხელი შეაგება და ნაზად ეამბორა. ეს პატივისცემის შესანიშნავი გამოხატულება იყო და არა რაღაც მოჩვენებითი თავაზიანობა.

კერი ლუიზმა ჩაილაპარაკა:

- რა თქმა უნდა, ალექს, ძვირფასო. უეჭველად... ოღონდ, იცით, უცნაური რამ მოხდა...

- რა მოხდა?

მილდრიდმა აცნობა, რაც მოხდა, მაგრამ ისე დაუნდობლად, რომ მის მარფლს უსიამოვნო გრძნობა დაეუფლა.

- ქრისტიან გულბრანდსენი, - თქვა მილდრიდმა, - ჩემი ძმა ქრისტიან გულბრანდსენი მოკლული იპოვეს.

- ღმერთო დიდებულო! - აღმოხდა ალექსს ჩვეულებრივზე უფრო შემფოთებულს. - თვითმკვლელობა გაქვთ მხედველობაში?

კერი ლუიზი შეიშმუშნა:

- ოჰ, არა, - თქვა მან, - თვითმკვლელობა შეუძლებელია, ქრისტიანი ამას არ ჩაიდენდა, არა.

- ძია ქრისტიანი არასოდეს მოიკლავდა თავს, დარწმუნებულნი ვარ, - თქვა ჯინამ.

ალექს რესტარკი ხან ერთს შეხედავდა, ხან მეორეს. თავისმა ძმამაც, სტივენმა, თავის დაქნევით დაუდასტურა, ასეაო. უოლტერ ჰადი აღშფოთებული მიაჩერდა მას. ალექსმა მოულოდნელად თვალი ჰკიდა მის მარფლს და შუბლი შეიკრა, თითქოს სცენაზე რაღაც არასასურველი დეტალი შენიშნაო.

როგორც ჩანს, სურდა, აეხსნათ მისთვის, ვინ იყო ეს ქალი, მაგრამ ხმას არავინ იღებდა და მის მარფლი კვლავ, უცხო, ფუმფულა, მომხიბვლელად შეცბუნებულ ხნიერ მანდილოსნად დარჩა მოსულისთვის.

- როდის? - იკითხა ალექსმა, - როდის მოხდა ეს?

- ახლახან, სანამ ჩამოხვიდოდით, - მიუგო ჯინამ, - დაახლოებით, ოჰ, სამი-ოთხი წუთის წინ ალბათ. თუმცა, რა თქმა უნდა, ჩვენ სროლის ხმა გავიგონეთ, ოღონდ ვერ გავარკვიეთ, საიდან მოდიოდა.

- ვერ გავარკვიეთ? რატომ?

- იცით, აქ სხვა რამ ხდებოდა..., - უთხრა ჯინამ ყოყმანით.

- ნამდვილად, - თქვა უოლტერმა ხაზგასმით.

ჯულიეტ ბელევერი შემოვიდა დარბაზში ბიბლიოთეკის კარიდან.

- ბატონმა სეროქოლდმა გთხოვათ, ბიბლიოთეკაში დაიცადოთ. პოლიციისათვის ასე უფრო ხელსაყრელი იქნებაო. ეს თქვენ არ გეხებათ, ქალბატონო სეროქოლდ. თქვენ მეტისმეტად თავზარდაცემული ხართ, კარა. მე ვუბრძანე, ცხელი სათბურები მოგართვან საწოლში. მე გაგყვებით ზემოთ...

კერი ლუიზი წამოდგა და თავი გააქნია.

- მე ჯერ ქრისტიანი უნდა ვნახო, - განაცხადა მან.

- ოჰ, არა, ძვირფასო. თქვენი მღელვარება დაუშვებელია...

კერი ლუიზმა ის ფრთხილად გასწია გვერდზე.

- ძვირფასო ჯოლი, თქვენ არ გესმით, - მიმოიხედა და დაიძახა: - ჯეინ!

მის მარტლი უკვე მისკენ მიდიოდა.

- ხომ წამოხვალ ჩემთან?

ისინი ერთად გაემართნენ კარებისაკენ. დოქტორი მავერიკი კარში შეეჩხება მათ.

მის ბელევერმა წამოიყვირა:

- დოქტორო მავერიკ, შეაჩერეთ იგი, რა სისულელეს სჩადის...

კერი ლუიზმა მშვიდად შეხედა ახალგაზრდა ექიმს და გაუღიმა.

დოქტორმა მავერიკმა კი ჰკითხა:

- მისი ნახვა გსურთ?

- უნდა ვნახო.

- გასაგებია, - კაცი განზე გადგა, - თუ თქვენ გრძნობთ, რომ ვალდებული ბრძანდებით, ქალბატონო სეროქოლდ... მაგრამ შემდეგ, გეთაყვა, წაბრძანდით თქვენს ოთახში და დაწეით, ნება მიეცით მის ბელევერს, მოგხედოთ. გარწმუნებთ, ასე უნდა მოიქცეთ, თუმცა ჯერ ვერც გრძნობთ, როგორ შეგძრათ ამ ამბავმა.

- დიახ. თქვენ მართალი ხართ. გონივრულად მოვიქცევი. წავიდეთ, ჯეინ.

ქალები ოთახიდან გავიდნენ. მთავარი კიბის ქვედა ბაქანი უკან მოიტოვეს და დერეფანს დაუყვნენ. ხელმარჯვნივ მდებარე სასადილო ოთახსა და მარცხნივ, სამზარეულოში გამავალ კარს ჩაუარეს, ჩაუარეს ტერასაზე გამავალ კარსაც და იმ კარს მიადგნენ, რომელიც მუხის კაბინეტში შედიოდა, სადაც ქრისტიან გულბრანდსენი დააბინავეს. ეს ოთახი მისაღებ ოთახს უფრო ჰგავდა თავისი მოწყობილობით, ვიდრე საწოლ ოთახს, სადაც ერთ მხარეს ნიშაში იდგა საწოლი, ხოლო ამ ოთახის კარი საგარდერობო ოთახსა და სააბაზანოში გადიოდა.

კერი ლუიზი ბლურბლზე შეჩერდა. ქრისტიან გულბრანდსენი იჯდა დიდ წითელი ხის მაგიდასთან და პატარა საბეჭდი მანქანა ედგა წინ. იგი გვერდზე იყო გადაწოლილი, მაგრამ სკამის მაღალი სახელურები საშუალებას არ აძლევდა იატაკზე გადმოვარდნილიყო.

ლუის სეროქოლდი ფანჯარასთან იდგა. ფარდები ოდნავ გადაეწია და ღამეს მისჩერებოდა გარეთ. მან მოიხედა და შუბლი შეიკრა.

- ჩემო ძვირფასო, არ უნდა მოსულიყავი აქ.

ლუის სეროქოლდი მიუახლოვდა ქალს, იმან კი ხელი გაუწოდა. მის მარფლმა ერთი-ორი ნაბიჯით უკან დაიხია.

- ოჰ, დიახ, ლუის, მინდოდა მენახა. ხომ უნდა ვიცოდე, რა ხდება.

ქალი ნელა მიუახლოვდა მაგიდას.

ლუისმა გააფრთხილა:

- ხელი არაფერს ახლო, პოლიციას ყველაფერი ისე უნდა დავახვედროთ, როგორც იყო.

- რა თქმა უნდა. იგი წინასწარი განზრახვით მოკლა ვიღაცამ, არა?

- დიახ, - ლუის სეროქოლდი გაოცებული ჩანდა ამ კითხვის გამო. - ვფიქრობ, თქვენ იცოდით ამის შესახებ.

- ვიცოდი, ქრისტიანი თავს არ მოიკლავდა, ისეთი კომპეტენტური პიროვნება იყო, რომ შეუძლებელია ეს მხოლოდ და მხოლოდ უბედური შემთხვევა იყოს. ისღა დაგვრჩენია ვიფიქროთ, რომ... - ქალი ერთი წუთით შეჩერდა, - მოკლეს იგი.

ქალბატონმა სეროქოლდმა მაგიდას შემოუარა და მიცვალებულს დააჩერდა. სახეზე სინანული და სიყვარული აღებეჭდა.

- ძვირფასი ქრისტიანი, - თქვა მან, - მეტად კეთილშობილი ადამიანი იყო.

ქალმა ნაზად გადაუსვა თავზე თითები.

- ღმერთმა გაცხოვოს, გმადლობთ, ძვირფასო ქრისტიან, - წაიჩურჩულა მან.

ლუის სეროქოლდმა ისე გრძნობამორეულმა წამოიძახა შემდეგი სიტყვები, რომ მის მარფლს მისთვის ასეთი რამ მანამდე არ შეუმჩნევია:

- ღმერთს ვთხოვ, შემაძლებინოს დაგიფარო განსაცდელისაგან, კეროლაინ.

მისმა მეუღლემ ნაზად გააქნია თავი.

- თქვენ ვერავის დაიფარავთ, - მიუგო ქალმა, - რაც მოსახდენია, ადრე თუ გვიან, უნდა მოხდეს. და, რაც უფრო მალე მოხდენ-

ბა, უმჯობესია. ახლა კი წავალ და დავწვები. იმედი მაქვს, აქ დარჩები, ლუის, სანამ პოლიცია მოვა“.

- დიას.

კერი ლუიზი შებრუნდა, მის მარჯვლამ ხელი მოხვია მას.

IX თავი

ინსპექტორი კარი და მისი ამაღლა რომ ჩამოვიდა, მის ბელვეერი მართო იყო დიდ დარბაზში. მან საქმიანად წარუდგინა მოსულებს თავი.

- მე ჯულიეტ ბელვეერი ვარ, ბატონი სეროქოლდის თანაშემწე და მდივანი.

- ეს თქვენ იპოვეთ მოკლული და დაგვირეკეთ?

- დიახ. თითქმის მთელი ოჯახი ბიბლიოთეკაშია. აი, აქედანაა გასასვლელი. ბატონი სეროქოლდი გულბრანდსენის ოთახში დარჩა, რომ ვინმემ ხელი არ ახლოს რამეს. დოქტორი მავერიკი, რომელმაც პირველად დაათვალიერა სხეული, მალე მოვა; ავადმყოფი გაიყვანა სახლის მეორე მხარეს. გნებავთ, გულბრანდსენის ოთახი გაჩვენოთ?

- თუ არ შეწუხდებით.

- კომპეტენტური ქალბატონია, ჩანს ყველაფერი გონებაში აქვს ჩაბეჭდილი. - გაიფიქრა ინსპექტორმა თავისთვის და ქალს დერეფანში გაჰყვა.

თხუთმეტი წუთის შემდეგ პოლიციური პროცედურების მანქანა სამოქმედო მზადყოფნაში იყო. ფოტოგრაფმა საჭირო სურათები გადაიღო. პოლიციის ექიმი ჩამოვიდა და მას დოქტორი მავერიკი შეუერთდა. ნახევარი საათის შემდეგ, როცა სასწრაფო დახმარების მანქანამ ქრისტიან გულბრანდსენის გვამი წაიღო, ინსპექტორმა კარიმ ოფიციალური დაკითხვა დაიწყო.

ლუის სეროქოლდი მას ბიბლიოთეკაში გაუძღვა. ინსპექტორი ყურადღებით ათვალიერებდა მის ირგვლივ მყოფ ადამიანებს და რაღაცებს გონებაში იბეჭდავდა: ჭაღარა, ხნიერი მანდილოსანი, შუახნის ქალბატონი, მოხდენილი გოგონა, რომელსაც საჭესთან მჯდარს მოჰკრა თვალი სოფელში და მისი მეუღ-

ლე - ბრაზიანი გარეგნობის ამერიკელი, ორი ახალგაზრდა - ერთმანეთისაგან რომ ვერ გააჩრევდით, და მის ბელევერი - ეს მარჯვე ქალი, რომელმაც დაურეკა და შემდეგ, როცა ჩამოვიდნენ, მიეგება მათ.

ინსპექტორმა კარიმ უკვე მოიფიქრა, როგორ უნდა წარემართა საუბარი.

- ვშიშობ, ყველაფერი ეს აგაღელვებთ თქვენ, - თქვა მან, - მაგრამ იმედი მაქვს, დიდხანს არ დაგაყოვნებთ ამ საღამოს. ხვალ უფრო დაწვრილებით გავარკვევთ ყველაფერს. პირველად მის ბელევერმა აღმოაჩინა მოკლული გულბრანდსენი და ვთხოვ მას საერთო სიტუაციის მონახაზი გამიკეთოს, რათა ერთი და იგივე არ ვიმეოროთ. ბატონო სეროქოლდ, თუ გნებავთ, თქვენი მეუღლე მონახულეთ, და, როცა მის ბელევერთან დავამთავრებ საუბარს, შემდეგ მინდა, რომ თქვენც გაგესაუბროთ, გასაგებია? იქნებ პატარა ოთახიც შევარჩიოთ, სადაც შეიძლება...

ლუის სეროქოლდმა თქვა: — ჩემი სამუშაო ოთახი, ჯოლი?

მის ბელევერმა თავი დაუკრა და დაეთანხმა: - მეც ვაპირებდი, სწორედ ეგ ოთახი შემომეთავაზებინა.

მათ დიდი დარბაზი გაიარეს და მის ბელევერიც ინსპექტორ კარისა და მის თანმხლებ სერჟანტს კაბინეტისკენ გაუძღვა.

მის ბელევერი მოხერხებულად, მყუდროდ მოეწყო თავის სტუმრებთან ერთად. კაცი იფიქრებდა, გამოძიებას იგი ხელმძღვანელობსო და არა ინსპექტორი კარი.

თუმცა, ის წუთი დადგა, როცა ინიციატივა ინსპექტორის ხელში გადავიდა. ინსპექტორ კარის სასიამოვნო და დახვეწილი მანერები ჰქონდა. მშვიდი, სერიოზული და ოდნავ მორიდებულის ჩანდა. ზოგიერთები კი სწორედ იმაში ცდებოდნენ, რომ სათანადოდ ვერ აფასებდნენ მის ღირსებებს, სინამდვილეში, ინსპექ-

ტორი ისევე კომპეტენტური იყო თავის საქმეში, როგორც მის ბელევერი - თავისაში. მაგრამ მან ამჯობინა, არ გამოეხატა ეს.

ინსპექტორმა ჩაახველა და დაიწყო:

- ბატონი სეროქოლდისგან ძირითადი ჩვენება უკვე მივიღე. ბატონი ქრისტიან გულბრანდსენი უფროსი ვაჟი იყო განსვენებული ერიკ გულბრანდსენისა, რომელმაც დააარსა გულბრანდსენის სამეურვეო და ამხანაგობა და სხვა დანარჩენიც. ის აქაურობის ერთ-ერთი მეურვეთაგანი იყო და გუშინ მოულოდნელად ჩამოვიდა. ასეა, არა?

- დიახ.'

ინსპექტორი კარი მოხიბლა ქალის მოკლე პასუხმა. მან განაგრძო:

- ბატონი სეროქოლდი ლივერპულში იყო წასული. ის დაბრუნდა ამ საღამოს 6.30-იანი მატარებლით.

- დიახ.

- ამ საღამოს, სადილის შემდეგ, ბატონმა გულბრანდსენმა განაცხადა სურვილი, თავის ოთახში ემუშავა, და როცა ყავა შემოიტანეს, მან სუფრა დატოვა. ასეა?

- დიახ.

- ახლა, მის ბელევერ, მითხარით, გეთაყვა, როგორ აღმოაჩინეთ მიცვალებული.

- ამ საღამოს ერთი არასასიამოვნო ინციდენტიც მოხდა: ერთმა ახალგაზრდა კაცმა, ფსიქიურად დაავადებულმა, მთლად დაკარგა წონასწორობა და ბატონ სეროქოლდს დაემუქრა, გესვრიო. ისინი ამ ოთახში იყვნენ ჩაკეტილები. ბოლოს ახალგაზრდამ გაისროლა. შეგიძლიათ ნატყვიარი კედელზე ნახოთ. საბედნიეროდ ბატონი სეროქოლდი არ დაშავებულა. გასროლის შემდეგ ეს ყმაწვილი ერთიანად მოეშვა... ბატონმა სეროქოლდმა დოქტორ მავერიკის მოსაძებნად გამაგზავნა, მაგრამ ის თავის ოთახში არ იყო. ბოლოს ერთ-ერთ თავის კოლეგასთან მივა-

გენი, შევატყობინე ყველაფერი და ისიც მაშინვე აქ მოვიდა. გზად ბატონი გულბრანდსენის ოთახში შევიარე. მინდოდა მეკითხა, ხომ არაფერს ისურვებდა, ცხელ რძეს ან ვისკის ძილის წინ. კარზე დავაკაკუნე, მაგრამ პასუხი არავინ გამცა, მაშინ გავაღე კარი და დავინახე გულბრანდსენი უკვე მკვდარი იყო. შემდეგ თქვენ დაგირეკეთ.

- რა შესასვლელები და გასასვლელებია სახლში? და როგორ არის განლაგებული ისინი? ვინმეს ხომ არ შეეძლო გარედან შეუმჩნეველად შემოსულიყო?

- ყველას შეუძლია შემოვიდეს ტერასაზე გამავალი გვერდითი კარიდან. ის არ იკეტება, სანამ ყველა არ დაიძინებს, რადგან ამ გზით შემოდიან და გადიან კოლეჯის შენობაში.

- თქვენ, მგონი, ორასი თუ ორას ორმოცდაათი ახალგაზრდა გყავთ ამ კოლეჯში, არა?

- დიახ. მაგრამ კოლეჯის შენობა კარგადაა დაცული. უნდა გითხრათ, რომ სრულიად შეუძლებელია ვინმემ უნებართვოდ დატოვოს კოლეჯი.

- ჩვენ, რა თქმა უნდა, ესეც უნდა გავარკვიოთ. ხომ არ მიუცია ბატონ გულბრანდსენს ვინმესთვის, ასე ვთქვათ, მტრობის მიზეზი? რაიმე არასასურველი გადაწყვეტილება ხომ არ მიუღია?

მის ბელევერმა თავი გააქნია.

- ოჰ, არა, ბატონ გულბრანდსენს არაფერი ჰქონდა საერთო კოლეჯის ცხოვრებასთან, არც მის ადმინისტრაციულ საქმეებთან.

- რა იყო მისი ვიზიტის მიზეზი?

- წარმოდგენა არა მაქვს.

- მაგრამ იგი ხომ შეწუხდა, როცა გაიგო, რომ ბატონი სეროქოლდი აქ არ იყო და გადაწყვიტა დალოდებოდა?

- დიახ.

- ესე იგი, მას საქმე აქ მხოლოდ ბატონ სეროქოლდთან ჰქონდა, არა?

- დიახ. მაგრამ ეს იქნებოდა... ალბათ, ეს ინსტიტუტის საქმეებს ეხებოდა.

- დიახ. სავარაუდოა, ასე იყო. მას საუბარი ჰქონდა ბატონ სეროქოლდთან?

- არა, ვერ მოახერხა, რადგან ბატონი სეროქოლდი იმ დროს ჩამოვიდა, როცა უკვე სადილად სხდებოდნენ.

- მაგრამ სადილის შემდეგ ბატონმა გულბრანდსენმა თქვა, რაღაც მნიშვნელოვანი წერილი მაქვს დასაწერიო და წავიდა. მან არ შესთავაზა ბატონ სეროქოლდს, ვილაპარაკოთო?

მის ბელევერმა ყოყმანი დაიწყო.

- არა, არ შეუთავაზებია.

- მართლაც უცნაურია, საკუთარ თავს თვითონვე შეუშალა ხელი, რომ ბატონი სეროქოლდი ენახა...

- დიახ, უცნაურია.

ეტყობა, მის ბელევერს პირველად ახლა გაუელვა თავში, რომ ეს მართლაც უცნაური იყო და განცვიფრდა.

- ბატონი სეროქოლდი არ გაჰყოლია მას თავის ოთახში?

- არა. ბატონი სეროქოლდი დარბაზში დარჩა.

- და თქვენ წარმოდგენა არა გაქვთ, რომელ საათზე მოკლეს ბატონი გულბრანდსენი?

- შესაძლოა, გავიგონეთ კიდევ სროლის ხმა. თუ ასეა, ეს მოხდა ათის ოცდასამ წუთზე.

- გასროლის ხმა გაიგეთ და ამან არ შეგაშფოთათ?

- ისეთი უჩვეულო ვითარება იყო...

ქალმა აუხსნა საკმაოდ დაწვრილებით ყველაფერი, რაც ლუის სეროქოლდსა და ედგარ ლოუსონს შორის მოხდა.

- ასე რომ, არც ერთ თქვენთაგანს არ უფიქრია, რომ გასროლის ხმა შიგ სახლში გაისმა?

- არა. ნამდვილად არ მიფიქრია. ჩვენ ყველანი ისეთი დაძაბულები ვიყავით, იცით, გასროლის ხმა ვერც აღვიქვით.

შემდეგ მის ბელევერმა საკმაოდ ბრაზმორეულმა ჰკითხა:

- თქვენთვის მოულოდნელია მკვლევლობა და მკვლევლობის მცდელობა ერთსა და იმავე სახელში ერთსა და იმავე დროს?

ინსპექტორმა კარიმ აღიარა, ნამდვილად მოულოდნელიაო.

- და მაინც ასე იყო, - თქვა მის ბელევერმა უეცრად, - იცით, დარწმუნებული ვარ, სწორედ ამან მაიძულა შემეგლო ბატონი გულბრანდენის ოთახში მოგვიანებით. მე მინდოდა მეკითხა, ხომ არაფერს ინებებდა, მაგრამ ამავე დროს, მინდოდა დამერწმუნებინა საკუთარი თავი, რომ ყველაფერი რიგზე იყო.

ინსპექტორი კარი წუთით მიაჩერდა მას.

- რამ გაფიქრებინათ, რომ შესაძლებელი იყო, იქ რაღაც მომხდარიყო?

- არ ვიცი. ვფიქრობ, გარედან გასროლის ხმამ. მაშინ ამისთვის ყურადღება არ მიმიქცევია, მაგრამ შემდეგ გონებაში აღმიდგა. ჩემთვის ვიფიქრე, რომ ეს ძრავის ხმა იქნებოდა, ბატონი რესტარიკის მანქანისა...“

- ბატონი რესტარიკის?

- დიახ, ალექს რესტარიკისა. ის ამ საღამოს ჩამოვიდა მანქანით, ჩამოვიდა ზუსტად ამ ამბების შემდეგ.

- გასაგებია. როცა თქვენ ბატონი გულბრანდენის გვამი იპოვეთ, ხელი ახლეთ ოთახში რამეს?

- რა თქმა უნდა, არა, - თქვა მის ბელევერმა საყვედურით, - ბუნებრივია, ვიცოდი, ხელი არაფრისთვის არ უნდა მეხლო და არც გადამეადგილებინა. ბატონ გულბრანდენს თავში ესროლეს, მაგრამ იქ იარაღი არ ჩანდა, ასე რომ, დავრწმუნდი, ეს მკვლევლობა იყო.

- ახლა კი, როცა ოთახში შეგვიყვანეთ, ისევ ისე იყო ყველაფერი, როგორც მაშინ?

მის ბელევერი დაფიქრდა, თავი უკან გადასწია და თვალები მოჭკუტა. ინსპექტორი კარი მიხვდა, ამ ქალს მხედველობითი მეხსიერება ჰქონდა.

- მხოლოდ ერთი ცვლილება იყო, - თქვა მან, - საბეჭდ მანქანაში არაფერი იდო.

- თქვენ გულისხმობთ, - თქვა ინსპექტორმა კარიმ, - რომ, როცა პირველად შეხვედით, საბეჭდ მანქანაში ბატონი გულბრანდსენის წერილი იდო, და რომ ის წერილი შემდეგ ამოიღეს?

- დიახ, თითქმის დარწმუნებული ვარ, რომ ქალაქის თეთრი კუთხე დავინახე ამოჩრილი.

- გმადლობთ, მის ბელევერ. კიდევ ვინ შევიდა ოთახში ჩვენს ჩამოსვლამდე?

- რა თქმა უნდა, ბატონი სეროქოლდი. ის დარჩა იქ, როცა თქვენს შესახვედრად გამოვემართე. ქალბატონი სეროქოლდი და მის მარფლიც შევიდნენ; ქალბატონმა სეროქოლდმა დაიჟინა.

- ქალბატონი სეროქოლდი და მის მარფლი... - თქვა ინსპექტორმა კარიმ. - რომელია მის მარფლი?

- ხნიერი, ჭაღარა ქალი. ის ქალბატონი სეროქოლდის სკოლის მეგობარია. ოთხი დღის წინ ჩამოვიდა.

- კეთილი, მადლობთ, მის ბელევერ. ყველაფერი ნათელია. ახლა ბატონ სეროქოლდთან გავარკვევ დანარჩენს. მის მარფლი ხნიერი ქალია, არა? ჯერ მას დაველაპარაკები, შემდეგ შეუძლია მოისვენოს. უსამართლობა იქნება, ხნიერი ქალი ვალდინოთ, - თქვა ინსპექტორმა კარიმ კეთილგანწყობით, - უთუოდ თავზარდაცემული იქნება ამ ამბებით.

- დავუძახო?

- თუ არ შეწუხდებით.

მის ბელევერი გავიდა. ინსპექტორი კარი ჭერს მიაჩერდა.

- გულბრანდსენი... - წარმოთქვა მან, - მაგრამ, რატომ გულბრანდსენი? ამ შენობაში ორასამდე მოუწესრიგებელი, უცნაური ახალგაზრდაა. არც ერთ მათგანს არ უნდა ჰქონოდა მიზეზი, რომ ეს გაეკეთებინა. მიუხედავად ამისა ერთ-ერთმა მაინც ჩაიდინა. მაგრამ რატომ გულბრანდსენი? ის უცხო კაცი იყო ამ კედლებში.

სერჟანტმა ლეიკმა თქვა: - რა თქმა უნდა, ჩვენ ჯერ ყველაფერი არ ვიცით.

ინსპექტორმა კარიმ დაუმატა:

- ჯერჯერობით არაფერიც არ ვიცით...

ის წამოხტა და გალანტურად მიეგება მის მარფლს, რომელიც ცოტათი აღელვებული ჩანდა, ინსპექტორმა მისი დამშვიდება სცადა.

- ახლა, ნუღარ დელავთ, ქალბატონო, - ხანში შესულებს მოსწონთ, როცა „ქალბატონს“ უწოდებენ, გაიფიქრა ინსპექტორმა. მათთვის პოლიციელები დაბალი კლასის წარმომადგენლები არიან და პატივით მოპყრობას ითხოვენ მათგან. - ეს ყველაფერი მეტად აფორიაქებს ადამიანს, მესმის, მაგრამ ჩვენ ვალდებული ვართ ნათელი მოვფინოთ ყველაფერს, დიახ, ნათელი უნდა მოვფინოთ.

- ოჰ, მესმის, - თქვა მის მარფლმა. - რა ძნელიც არის ნათელი მოჭფინო ყველაფერს, რადგან, როცა ერთ მოვლენას აქცევ ყურადღებას, შეუძლებელია მეორესაც მიაღვინო თვალი, ზოგი კი ხშირად ცდება და იმის მაგივრად, რომ მთავარს მიაპყროს ყურადღება, სულ სხვა რამეზე გადააქვს იგი. თუმცა ამის თქმაც ჭირს, ვინაიდან ძნელი გასარკვევია, მართლა ასე იქცევიან თუ შენ გეჩვენება. ილუმინისტები ასეთ რამეს არასწორ მიმართულებას უწოდებენ. რა ჭკვიანები არიან, არა? ვერასოდეს ვხვდებოდით, როგორ ახერხებდნენ ისინი ოქროს თევზებით სავსე აკვარიუმის თვალდახელშუა გაჩენას, ეს არც ისე იოლი საქმეა, არა?

ინსპექტორი კარი ერთი შეიშმუშნა და მშვიდად თქვა:

- სავსებით მართალი ბრძანდებით. მადამ, ეს-ეს არის მის ბელევერისაგან ამ საღამოს დატრიალებულ ამბებს გავეცანი. დარწმუნებული ვარ, ყველანი ძალიან შეშფოთდებოდით.

- დიახ, ნამდვილად. იცით, ყველაფერი ისე დრამატულად განვითარდა...

- პირველად აურზაური ატყდა ბატონ სეროქოლდსა და... - ინსპექტორმა თავის ჩანაწერში ჩაიხედა, - იმ ედგარ ლოუსონს შორის.

- უცნაური ახალგაზრდაა, - თქვა მის მარფლმა, - ვგრძნობდი, რაღაც ამბავი იყო მის თავს.

- დარწმუნებული ვარ, იგრძნობდით, - დაეთანხმა ინსპექტორი კარი. - და შემდეგ, როცა ეს შფოთი დამთავრდა, ბატონი გულბრანდსენის დაღუპვის ამბავიც შეიტყვეთ. გასაგებია, რომ თქვენ ქალბატონ სეროქოლდთან ერთად წახვედით გვამის სახაზავად.

- დიახ, წავედი. მან მთხოვა გავყოლოდი. ჩვენ ძველი მეგობრები ვართ.

- კეთილი. და თქვენ ბატონი გულბრანდსენის ოთახისაკენ გაემართეთ. რომელიმე თქვენგანს ხელი ხომ არაფრისთვის უხლია ოთახში?

- ოჰ, არა. ბატონმა სეროქოლდმა გაგვაფრთხილა.

- შემთხვევით ხომ არ შეგინიშნავთ, იყო თუ არა საბეჭდ მანქანაში წერილი, ანუ, მხედველობაში მაქვს, ქალაღდი?

- არ იყო, - წამსვე მიუგო მის მარფლმა, - მე ეს მაშინვე შევნიშნე, იმიტომ რომ უცნაურად მომეჩვენა. ბატონი გულბრანდსენი იჯდა საბეჭდ მანქანასთან ისე, რომ ეტყობოდა, რაღაცას ბეჭდავდა. დიახ. უცნაურად მომეჩვენა.

ინსპექტორმა კარიმ მას გამჭოლავი მზერა სტყორცნა:

- დიდხანს ესაუბრეთ ბატონ გულბრანდსენს ჩამოსვლისას?

- ცოტა ხნით.

- რაიმე განსაკუთრებულს ან საყურადღებოს ხომ ვერ გაიხსენებდით?

მის მარფლი ჩაფიქრდა.

- მან გამომკითხა ქალბატონ სეროქოლდის ჯანმრთელობის ამბავი. კერძოდ, მისი გულის მდგომარეობა აინტერესებდა.

- გული? ქალბატონ სეროქოლდს აწუხებს გული?

- რამდენადაც ვიცი, არა.

ინსპექტორი კარი ერთი წუთით გაჩუმდა, შემდეგ თქვა:

- გასროლის ხმა ხომ არ გაიგონეთ ამ საღამოს ბატონ სეროქოლდისა და ედგარ ლოუსონის ჩხუბის დროს?

- მე თვითონ არ გამიგია. ცოტათი ყურთ მაკვლია, იცით. მაგრამ ქალბატონმა სეროქოლდმა აღნიშნა, პარკიდან მოისმაო.

- ბატონმა გულბრანდსენმა სადილის დამთავრებისთანავე დატოვა სუფრა, რამდენადაც გავიგე. ასეა არა?

- დიახ. თქვა, რომ წერილები უნდა დაეწერა.

- ბატონ სეროქოლდთან საქმიანი საუბრის სურვილი ხომ არ გამოუმჟღავნებია?

- არა, - მის მარფლმა დაუმატა: - იცით, მათ მანამდე ისაუბრეს ცოტა ხნით.

- ისაუბრეს? როდის? მე გავიგე, რომ ბატონი სეროქოლდი სწორედ სადილისთვის დაბრუნდა.

- სრული ჭეშმარიტებაა, მაგრამ ბატონი სეროქოლდი პარკში რომ შემოვიდა, ბატონი გულბრანდსენი მიეგება მას და ტერასაზე ერთად სეირნობდნენ.

- კიდევ ვინ იცის ეს ამბავი?

- მე მგონი, არავინ, - თქვა მის მარფლმა, - თუ რა თქმა უნდა, ბატონმა სეროქოლდმა არ უთხრა ქალბატონ სეროქოლდს. მე მხოლოდ შემთხვევით გავიხედე ფანჯრიდან, ჩიტებს ვუთვალთვალე.

- ჩიტებს?

- ჩიტებს, - თქვა მის მარტლმა და ცოტა ხნის შემდეგ დაუმატა,
- ჭიჭიკების გადაფრენა მეგონა.

ინსპექტორ კარის არ აინტერესებდა ჭიჭიკები.

- ხომ არ... - იკითხა მან დელიკატურად, - შემთხვევით ხომ არ
გაგიგონიათ, რაზე საუბრობდნენ?

გულუბრყვილო თვალები შეხვდა ინსპექტორის თვალებს.

- სამწუხაროდ, მხოლოდ თითო-ოროლა სიტყვა აღწევდა ჩე-
მამდე, - თქვა მის მარტლმა ნაზად.

- მაინც რა გაიგონეთ?

მის მარტლი ცოტა ხნით გაჩუმდა, შემდეგ თქვა:

- მე არ ვიცი, მათი საუბრის ძირითადი საგანი რა იყო, მაგრამ
იმ წუთში მათ ერთი რამ აწუხებდათ, როგორმე დაემალათ ქალ-
ბატონი სეროქოლდისთვის ის, რაზეც საუბრობდნენ. ბატონი
გულბრანდსენი აღნიშნავდა, რომ უნდა გაფრთხილებოდნენ
ქალბატონ სეროქოლდს. ბატონმა სეროქოლდმა კი უპასუხა: გე-
თანხმებითო, შემდეგ ორივენი ხშირად ახსენებდნენ „დიდ პასუ-
ხისმგებლობას“ და, რომ მათ, სასურველია, „ვინმესგან რჩევა
მიიღონ“.

მის მარტლი შეჩერდა.

- ვფიქრობ, უმჯობესია, თავად ბატონ სეროქოლდს ჰკითხოთ.

- ასეც მოვიქცევი, მაგრამ სხვა არაფერს განუცვიფრებისხართ
ამ საღამოს?

მის მარტლი ჩაფიქრდა.

- ყველაფერი ისე უჩვეულო იყო, ხომ იცით, რასაც ვგულის-
ხმობ...

- რა თქმა უნდა.

მის მარტლის გონებაში რაღაცამ გაიელვა.

- იყო კიდევ ერთი უცნაური ამბავი. ბატონმა სეროქოლდმა
ხელი შეუშალა ქალბატონ სეროქოლდს რაღაც წამლის დალე-

ვაში. მის ბელევეერი ამან საშინლად აღაშფოთა. - მის მარფლმა გაიღიმა, თითქოს ნათქვამის შერბილებას ცდილობსო: - მაგრამ ეს, რა თქმა უნდა, ისეთი უმნიშვნელო რამაა...

- დიახ, რა თქმა უნდა. კეთილი, მადლობთ, მის მარფლ.

როცა მის მარფლი გამოვიდა ოთახიდან, სერჟანტმა ლეიკმა თქვა:

- ხნიერია, მაგრამ გამჭრიახი...

X თავი

ლუის სეროქოლდი შემოვიდა თუ არა კაბინეტში, წამსვე ყურადღების ცენტრში აღმოჩნდა. ის კარის მოსახურად შებრუნდა და ამით ერთგვარი იღუმალის გარემო შექმნა. შემდეგ მაგიდისკენ გაემართა, შემოუარა და თავის სკამზე დაჯდა, თუმცა ის სკამი, რომელზეც ახლახან მის მარჯვლი იჯდა, თავისუფალი იყო. მის ბელევერს სხვა სკამი მიედგა მაგიდასთან ცალი მხრიდან და იმ სკამზე დაესვა ინსპექტორი, რითაც ვითომც უნებლიეთ სკამი შეენახა ლუის სეროქოლდის მოსვლამდე.

როცა დაჯდა, ლუის სეროქოლდმა გადახედა ორ პოლიციელს და ჩაფიქრდა. სახე ნაწამები და გადაღლილი ჰქონდა, ეს იმ კაცის სახე იყო, რომელმაც მკაცრი გამოცდა გაიარა, და ამან, ცოტა არ იყოს, განაცვიფრა ინსპექტორი კარი, რადგან, თუმცა ქრისტიან გულბრანდსენის სიკვდილი უეჭველად თავზარს დასცემდა ლუის სეროქოლდს, გულბრანდსენი მისი ახლო მეგობარი ან ნათესავი არ ყოფილა; მხოლოდ კერი ლუიზის მხრიდან იყვნენ დაახლოვებულნი.

ერთი რამ იყო უცნაური, მაგიდები თითქოს შეებრუნებინათ. გეგონებოდათ, ლუის სეროქოლდი ოთახში პოლიციელებისათვის კითხვებზე პასუხის გასაცემად კი არ შემოსულა, არამედ იმისათვის, რომ საგამოძიებო კომისიას უთავმჯდომაროსო. ამან საკმაოდ აღაშფოთა ინსპექტორი კარი.

- ახლა, ბატონო სეროქოლდ...

ლუის სეროქოლდი კვლავ ფიქრებში იყო ჩაძირული. მან ამოიოხრა და თქვა: „რა ძნელი გასარკვევია, რა არის სწორი“.

ინსპექტორმა კარიმ უთხრა:

- ვფიქრობ, ჩვენ უნდა განვსაჯოთ ეს, ბატონო სეროქოლდ. ახლა ბატონი გულბრანდსენის შესახებ. ის მოულოდნელად ჩამოვიდა, რამდენადაც გავიგე.

- სრულიად მოულოდნელად.

- თქვენ არ იცოდით, ჩამოსვლას რომ აპირებდა?

- წარმოდგენაც არ მქონდა.

ლუის სეროქოლდმა მშვიდად თქვა:

- და, თქვენ წარმოდგენა არა გაქვთ, რისთვის ჩამოვიდა?

- ოჰ, დიახ, ვიცი, რისთვისაც ჩამოვიდა. მან მითხრა.

- როდის?

- სადგურიდან ფეხით მოვედი. ის სახლიდან მითვალთვალებდა და რომ დამინახა, გამომეგება. სწორედ მაშინ მითხრა, რამ ჩამოიყვანა.

- მისი ჩამოსვლა გულბრანდსენის ინსტიტუტის საქმეებთან ხომ არ იყო დაკავშირებული?

- ოჰ, არა. გულბრანდსენის ინსტიტუტთან არავითარი კავშირი არ ჰქონდა.

- მის ბელევერს ეგონა, რომ ამისთვის ჩამოვიდა.

- ბუნებრივია, ასე ეგონებოდა. გულბრანდსენი არც ცდილობდა ეს აზრი ვინმეს შეეცვალა. არც მე მიცდია, რა თქმა უნდა.

- რატომ, ბატონო სეროქოლდ?

ლუის სეროქოლდმა დინჯად თქვა:

- იმიტომ, რომ ჩვენ ორივენი ვთვლიდით, არ იყო საჭირო გაეგოთ მისი ჩამოსვლის ნამდვილი მიზეზი.

- ნამდვილი მიზეზი რა იყო?

ლუის სეროქოლდი ერთი-ორი წუთით გაჩუმდა. ამოიხვნეშა.

- გულბრანდსენი ჩამოდიოდა რეგულარულად წელიწადში ორჯერ მეურვეებთან შესახვედრად. უკანასკნელად სულ რაღაც ერთი თვის წინ ჩამოვიდა. მაშასადამე, ის აღარ უნდა გამოჩენილიყო კიდევ ხუთი თვე. ვფიქრობ, ამასთან, ყველასათვის ადვი-

ლი მისახვედრი გახდა, რომ ის საქმე, რამაც ის აქ ჩამოიყვანა, რაღაც სასწრაფო უნდა ყოფილიყო. მაგრამ მე მაინც ვფიქრობ, რომ ნორმალური იქნებოდა, თუ ყველა ამას მაინც საქმიან ვიზიტად ჩათვლიდა, ხოლო ვიზიტის მიზნად, გადაუდებელ სამეურვეო საქმეებს მიიჩნევდა. რამდენადაც ვიცი, გულბრანდსენი არ ცდილობდა ამ შთაბეჭდილების გაქარწყლებას, ან კიდევ ფიქრობდა, რომ არც უნდა ეცადა. დიახ, ალბათ ეს უფრო ახლოსაა ჭეშმარიტებასთან.

- ვშიშობ, ბატონო სეროქოლდ, რომ არ მესმის თქვენი.

ლუის სეროქოლდმა მაშინვე არ უპასუხა. შემდეგ ცივად მიუგო:

- გასაგებია რომ გულბრანდსენის სიკვდილთან დაკავშირებული ფაქტები, რომლებიც მკვლელობა იყო, უეჭველად - მკვლელობა, მე უნდა წარმოგიდგინოთ. მაგრამ, გულწრფელად რომ გითხრათ, მე მაღელვებს ჩემი მეუღლის ბედი, მისი სულის სიმშვიდე. მე არ უნდა გვარნახობდეთ, ინსპექტორო, მაგრამ თუ თვითონ გამოძებნით საშუალებას, როგორმე დაუმალეთ მას გარკვეული ფაქტები, რამდენადაც ეს მოხერხდება, მაღლობელი ვიქნები. იცით, ინსპექტორო კარი, ქრისტიან გულბრანდსენი აქ საგანგებოდ ჩამოვიდა, რათა ეცნობინებინა ჩემთვის, რომ დარწმუნებული იყო ჩემს მეუღლეს უმოწყალოდ ნელ-ნელა წამლავენ.

- რა-ა?

კარი სკეპტიკურად გადმოიხარა.

სეროქოლდმა თავი დაუქნია.

- დიახ, ასე იყო. წარმოიდგინეთ, რა თავზარდამცემი იქნებოდა ეს ჩემთვის. მე თვითონ ამდაგვარი ეჭვი არ გამჩენია, მაგრამ როგორც კი ქრისტიანმა ეს მაცნობა, გამახსენდა, რომ ამ ბოლო ხანებში, რაღაც მსგავს სიმპტომებს უჩიოდა ჩემი მეუღლე და ეს სავსებით ემთხვეოდა გულბრანდსენის ეჭვს. ფეხების კრუნჩხვა,

ტკივილები და დროდადრო ავადმყოფობა რევმატიზმი ეგონა კერი ლუიზს. ყველაფერი ეს კი ზუსტად ემხთვევა დარიშხანით მოწამვლის სიმპტომებს.

- მის მარფლმა გვიამბო, რომ ქრისტიან გულბრანდსენმა მას გამოჰკითხა ქალბატონ სეროქოლდის გულის მდგომარეობა.

- ნუთუ? საინტერესოა. შეიძლება, ის ფიქრობდა, რომ გულის საწამლავს ხმარობდნენ, რათა ნიადაგი მოემზადებინათ მოულოდნელი სიკვდილისათვის, რაც ეჭვს არ გამოიწვევდა. მაგრამ ვფიქრობ, დარიშხანს უფრო გამოიყენებდნენ.

- თქვენ დარწმუნებული ხართ, რომ ქრისტიან გულბრანდსენის ეჭვები უსაფუძვლო არ იყო?

- ოჰ, დიახ, მე ასე ვფიქრობ. ჯერ ერთი, გულბრანდსენი არ ჩამოვიდოდა ჩემთან ამის სათქმელად, ვიდრე არ დარწმუნდებოდა ფაქტების სისწორეში. ის ფრთხილი და ფხიზელი გონების კაცი იყო, დიდად გამჭრიახი, და ძნელად თუ ირწმუნებდა რამეს.

- ეჭვის დამადასტურებელი რა საბუთები ჰქონდა?

- ამაზე ლაპარაკის დრო აღარ გვქონდა. ჩვენი საუბარი სწრაფად დამთავრდა, მხოლოდ მისი ჩამოსვლის მიზანი გაირკვა და კიდევ, შევთანხმდით, რომ არაფერი გვეთქვა ჩემი მეუღლისათვის, სანამ არ დავრწმუნდებოდით ამ ფაქტების სისწორეში.

- ვისზე ჰქონდა ეჭვი?

- მას ეს არ უთქვამს, ზუსტად, მგონი, არც იცოდა. შეიძლება ეჭვობდა მხოლოდ. ახლა ვფიქრობ, რომ მას ვიღაცაზე მართლა ჰქონდა ეჭვი, თორემ რატომ უნდა მოეკლათ?

- არავინ დაუსახელებია?

- არა, არავინ. ჩვენ შევთანხმდით, რომ საგულდაგულოდ გამოვიძიებდით ამ საქმეს. ქრისტიანმა შემომთავაზა, რჩევა დოქტორ გელბრეითს, კროუმერის ეპისკოპოსს ვკითხოთო. დოქტორი გელბრეითი გულბრანდსენების ძველი მეგობარია და ამ ინსტიტუტის ერთ-ერთი მეურვე. ის მეტად ჭკვიანი და გამოცდილი

კაცია და შეეძლო მხარში ამოსდგომოდა და ნუგეში ეცა ჩემი მეუღლისთვის, თუ... თუ აუცილებელი იქნებოდა, ჩვენი ეჭვი გაგვემხილა მისთვის. ჩვენ ვფიქრობდით ყურად გველო გელბრეითის რჩევა, მიგვემართა თუ არა პოლიციისთვის.

- საკმაოდ უცნაურია, - თქვა კარიმ.

- გულბრანდსენმა სადილის შემდეგ დაგვეტოვა, რათა წერილი მიეწერა დოქტორ გელბრეითისთვის. სწორედ იმ წერილს ბეჭდავდა, როცა ესროლეს.

- რა იცით?

ლუისმა მშვიდად თქვა:

- მე ამოვიღე წერილი საბეჭდი მანქანიდან. აქა მაქვს.

მან გულის ჯიბიდან ამოიღო დაკეცილი ნაბეჭდი ფურცელი და კარის გაუწოდა.

ამ უკანასკნელმა მკაცრად მიუგო:

- თქვენ არ უნდა ამოგეღოთ წერილი, არც ხელი უნდა გეზღოთ რაიმესთვის ოთახში.

- სხვა არაფერს შევხებივარ. ვიცი, მიუტევებელ დანაშაულად მიგაჩნიათ, რაც ჩავიდინე, მაგრამ მე ამის მიზეზი მქონდა. ვიცოდი, ჩემი მეუღლე მოინდომებდა ოთახში შემოსვლას და ვშიშობდი, წაიკითხავდა იმას, რაც აქ ეწერა. დარწმუნებული ვიყავი, სწორად არ ვიქცეოდი, ალბათ მომავალში რომ დამჭირვებოდა, კვლავ ასე მოვიქცეოდი. რაღაც უნდა ვიღონო, რაღაც, რომ გადავარჩინო ჩემი უბედური მეუღლე.

ინსპექტორ კარის აღარაფერი უთქვამს. მან ნაბეჭდი ფურცელი წაიკითხა:

„ძვირფასო დოქტორ გელბრეით. თუ შესაძლებელია, გთხოვთ, ჩამობრძანდეთ სტოუნიგეითში, როგორც კი ამ წერილს მიიღებთ. აქ ძალიან მძიმე მდგომარეობაა და დავიბენი. არ ვიცი, თავი როგორ გავართვა. ვიცი, რა გულითადი სიყვარული გაკავშირებთ ჩვენს ძვირფას კერი ლუიზთან, და რაოდენ

მნიშვნელოვანი იქნება მისთვის თქვენი აზრი იმ ყველაფერზე, რაც მას აღელვებს. რამდენად აუცილებელია, იცოდეს ყველაფერი? რა გავუმხილოთ ან რა დავუმალლოთ? აი, ის კითხვები, რასაც პასუხი ვერ მოვუძებნე.

შორიდან რომ არ მოვუარო, მაქვს მიზნები იმისა, რომ დარწმუნებული ვიყო, ამ საყვარელსა და მიამიტ ქალბატონს ნელ-ნელა წამლავენ. პირველად ამან დამაეჭვა, როცა...”

აქ წყდებოდა წერილი.

კარიმ თქვა:

- და როცა, ამ ადგილს მიუახლოვდა, ქრისტიან გულბრანდსენს ესროლეს?

- დიახ.

- მაგრამ რაღად ჩატოვეს ეს წერილი საბეჭდ მანქანაში?

- ვფიქრობ, ორი მიზეზი უნდა იყოს - ან მკვლელმა არ იცოდა, ვის სწერდა გულბრანდსენი და რას ეხებოდა წერილი, ან ძალიან ჩქარობდა. შეიძლება ვინმეს ფეხის ხმა მოესმა და მხოლოდ იმის დროლა ჰქონდა, გაპარულიყო, რათა არავის შეენიშნა.

- და გულბრანდსენმა არც კი მიგანიშნათ ვისზე ეჭვობდა - თუკი მართლა ეჭვობდა?

ლუისი მცირე ხანს შეეყოვნდა და უპასუხა:

- არა. - შემდეგ მოლუშულმა დაუმატა: - ქრისტიანი ძალზე პატიოსანი კაცი იყო.

- როგორ ფიქრობთ, იმ საწამლავს, დარიშხანია თუ რაღაც, რანაირად აძლევდნენ?

- სწორედ ამაზე ვფიქრობდი, სანამ სადილისთვის ტანსაცმელს ვიცვლიდი, და იმ დასკვნამდე მივედი, რომ საწამლავი შეეძლოთ წამლით, ტონუსის მიმცემი წამლით, შეეპარებინათ ჩემი მეუღლისათვის, რომელსაც იგი სისტემატურად სვამდა. რაც შეეხება საკვებს, ჩვენ ყველა ვიკვებებოდით ერთი და იგივე კერძებით და ჩემს მეუღლეს განსაკუთრებულად არაფერს უმზადებ-

დნენ. ამიტომ ვინმეს შეეძლო საწამლავი წამლის ბოთლში ჩაეყარა.

- ჩვენ იმ წამლის ანალიზი უნდა გავაკეთოთ.

ლუისმა მშვიდად თქვა:

- მე უკვე ავიღე სინჯი. ამ საღამოს, სადილის წინ ავიღე.

მაგიდის უკრიდან მან საცობიანი პატარა ბოთლი ამოიღო, რომელშიც წითელი სითხე ესხა.

ინსპექტორმა კარიმ გაოცებულმა თქვა:

- თქვენ ყველაფერს ითვალისწინებთ, ბატონო სეროქოლდ?!

- მე მწამს, სწრაფი მოქმედებაა საჭირო. ამ საღამოს მე ხელი შევეშალე ჩემს მეუღლეს წამლის მორიგი დოზის მიღებაში. ის ისევ იმ ჭიქაშია, მუხის ბუფეტზე დგას, დარბაზში, თვით ტონუსის მიმცემი წამლის ბოთლი კი სასადილო ოთახშია.

კარი მაგიდისკენ გადაიხარა. მან ხმას დაუწია და გულწრფელად და შინაურულად ჰკითხა:

- მაპატიეთ, ბატონო სეროქოლდ, მაგრამ რატომ გინდათ ასე ძალიან თქვენს მეუღლეს დაუმალოთ? გეშინიათ, შიშმა არ აიტანოს? რა თქმა უნდა, მისთვის უმჯობესი იქნებოდა, თუ გააფრთხილებდით.

- დიახ, დიახ, შესაძლოა ასეც იყოს, მაგრამ, ფიქრობ, თქვენ ვერ გამიგეთ. თუ ჩემს მეუღლეს კეროლაინს არ იცნობთ, ძნელი გასაგებია. ჩემი მეუღლე, ინსპექტორო კარი, იდეალისტია, სრულიად მიმნდობი პიროვნება. არ შევცდები თუ ვიტყვი, რომ იგი ბოროტებას საერთოდ ვერ ხედავს, არც ესმის და არც თავად დასცდება ბოროტი სიტყვა, მისთვის წარმოუდგენელია, რომ ვინმეს მისი მოკვლა სურდეს. თუმცა, ეს „ვინმე“ კი არ არის, ეს ის ადამიანია - თქვენ უთუოდ ხვდებით ამას - ვინც, ალბათ, ძალიან ახლოსაა და ძვირფასია მისთვის...

თქვენ ასე ფიქრობთ?

- ფაქტებს ვერსად გაექცევი. აგერ აქვე, ჩვენ ცხვირწინ ორასამდე ბიჭის გამრუდებული ცხოვრებაა. ესენი ხშირად ცდილობენ უხეში და უგუნური ქცევით გამოიჩინონ. თავი. მაგრამ ამ შემთხვევაში არც ერთ მათგანზე არ შეიძლება ეჭვის მითანა. მომწამვლელი აქვე, ამ მყუდრო ოჯახურ გარემოშია მოკალათებული. გადახედეთ იმ ხალხს, ვინც ამ სახლში ცხოვრობს: მისი მეუღლე, ქალიშვილი, შვილიშვილი, შვილიშვილის ქმარი, მისი გერი, რომელსაც საკუთარი შვილივით ექცევა, მის ბელევერი, მისი ერთგული კომპანიონი და დიდი ხნის მეგობარი. ყველა ძალიან ახლობელი და ძვირფასია მისთვის - და მაინც ეჭვი გაჩნდა - ნუთუ რომელიმე ამათგანია?

- კარიმ დინჯად დაუმატა:

- გარეშენიც ხომ არიან...

- დიახ, გარკვეული აზრით, დოქტორი მავერიკი, კიდევ ერთი-ორი თანამშრომელი, რომელიც ხშირად ჩვენთანაა, არიან მოსამსახურეებიც, მაგრამ გულწრფელად რომ ვთქვა, რა მიზეზი უნდა ჰქონოდათ?

ინსპექტორმა კარიმ თქვა:

- და არის კიდევ ერთი ახალგაზრდა, რა ჰქვია, ედგარ ლოუსონი?

- დიახ. მაგრამ იგი ახლახან ჩამოვიდა ჩვენთან. არც მას აქვს რაიმე განსაკუთრებული მიზეზი. გარდა ამისა, ისიც ძალიან შეეჩვია კეროლაინს, როგორც ყველა.

- მაგრამ ის წონასწორობადაკარგული პიროვნებაა. რას იტყვით, თქვენ რატომღა შემოგიტიათ ამ საღამოს?

სეროქოლდმა მოუთმენლად აიქნია ხელი.

- ბავშვურად მოუვიდა. ფიქრადაც არ ჰქონია ჩემთვის რამე დაეშავებინა.

- მაშ რას ნიშნავს ის ორი ნატყვიარი კედელზე? მან თქვენ გესროლათ, არა?

- მას ჩემი მოკვლა არ უნდოდა; გაიხუმრა, სხვა არაფერი.

- საკმაოდ სახიფათო ხუმრობაა, ბატონო სეროქოლდ.

- თქვენ არ გესმით. ჩვენს ფსიქიატრს, დოქტორ მავერიკს უნდა ელაპარაკოთ. ედგარი უკანონო ბავშვია. რაკი უმამოა და მდაბიური წარმოშობის, თავს იმით იტყუებს და ინუგეშებს, ვითომც სახელოვანი კაცის შვილი იყოს. ეს კარგად ცნობილი ფენომენია, მერწმუნეთ. ის თანდათან ადგებოდა გამოსწორების გზას, მაგრამ შემდეგ რაღაც მიზეზებმა შეაფერხა. მან წარმოიდგინა, რომ „მამა ვარ მისი და მელოდრამატული თავდასხმაც მომიწყო, თან რევოლვერს ატრიალებდა და იმუქრებოდა. სულაც არ შევშფოთებულვარ. როცა მან რევოლვერიდან გაისროლა, იატაკზე დაეცა და ტირილი დაიწყო. დოქტორმა მავერიკმა გაიყვანა და დამამშვიდებელი წამალი მისცა. ხვალ დილით ის უეჭველად კარგად იქნება.

- თქვენ არ გსურთ საჩივარი აღძრათ მის წინააღმდეგ?

- ეს ალბათ ძალიან ცუდი იქნებოდა - მისთვის, რა თქმა უნდა.

- გულწრფელად რომ გითხრათ, ბატონო სეროქოლდ, ასე მგონია, ის საგიჟეთში უნდა იყოს - ის, ვინც რევოლვერიდან ისვრის, რათა ეგოიზმი დაიკმაყოფილოს... საზოგადოებაზეც უნდა ვიფიქროთ, ხომ ასეა?

- ამ საკითხზე დოქტორ მავერიკს ესაუბრეთ, - არწმუნებდა ლუისი ინსპექტორს. - ის პროფესიულ აზრს მოგახსენებთ, - დაუმატა მან. - საბრალო ედგარს ნამდვილად არ უსვრია გულბრანდსენისთვის. ის მე მემუქრებოდა მოკვლით.

- სწორედ ამ საკითხისკენ მივდივართ, ბატონო სეროქოლდ. როგორც ჩანს, ვილაცამ შეძლო გარედან შემოსულიყო და ესროლა ბატონი გულბრანდსენისთვის, ვინაიდან ტერასის კარი ღია იყო. შიგ სახლში კი მკვლელისთვის უფრო ვიწრო სარბიელია, და თუ მხედველობაში მივიღებთ იმას, რაც თქვენ მიაჩნებთ, სწორედ ამას უნდა მიექცეს დიდი ყურადღება. შესაძლებე-

ლია, რომ გარდა იმ ქალბატონისა, მის მარფლისა, რომელიც შემთხვევით თავისი საწოლი ოთახის ფანჯრიდან იყურებოდა, არავინ იცოდა, რომ თქვენ და გულბრანდსენმა განმარტოებით ისაუბრეთ. თუ ასეა, გულბრანდსენისთვის შეიძლებოდა ესროლათ იმ მიზნით, რომ ხელი შეეშალათ თავისი ეჭვი თქვენთვის გამოეთქვა. რა თქმა უნდა, ჯერ ძალიან ადრეა იმის თქმა, თუ სხვა რა მიზეზები შეიძლება არსებობდეს. ბატონი გულბრანდსენი მდიდარი კაცი იყო, ხომ ასეა?

- დიახ. ის ძალიან მდიდარი კაცი იყო. მას ვაჟები და ქალიშვილები ჰყავს, და შვილიშვილებიც, ყოველი მათგანი უეჭველია დიდ მემკვიდრეობას მიიღებს მისი გარდაცვალების შემდეგ. მაგრამ არა მგონია, რომელიმე მათგანი ინგლისში იყოს. ისინი ყველა სოლიდური და ზედმიწევნით რესპექტაბელური ხალხია. რამდენადაც ვიცი, არც ერთი მათგანი არაა არამზადა.

- მტრები ხომ არ ჰყავდა?

- ვფიქრობ, არ უნდა ჰყოლოდა, ის... ის ნამდვილად არ იყო ამ ტიპის კაცი.

- ასე რომ, ყველაფერი ამ სახლის შიგნით, ამ ოჯახში ტრიალებს, არა? ვის შეეძლო ამ სახლში მყოფთაგან მისი მოკვლა.

ლუის სეროქოლდმა დინჯად თქვა:

- ჩემთვის ძნელია ამის თქმა. აქ არიან მსახურები, ოჯახის წევრები და ჩვენი სტუმრები. თქვენი აზრით, ყველა მათგანზე შეიძლება ეჭვის მიტანა, არა? მე მხოლოდ იმის თქმა შემიძლია, რომ, რამდენადაც ვიცი, ყველა, გარდა მსახურებისა, დიდ დარბაზში იყო, როცა ქრისტიანი გავიდა, და სანამ მე იქ ვიყავი, არავინ გასულა.

- სულ არავინ?

- ვფიქრობ... - ლუისი დაიძაბა, რომ გაეხსენებინა. - ოჰ, დიახ, შუქი ჩაქრა და ბატონი უოლტერ ჰადი გავიდა შესაკეთებლად.

- ეს ახალგაზრდა ამერიკელია?
- დიახ. რა თქმა უნდა, მე არ ვიცი, რა მოხდა მას შემდეგ, მე და ედგარი აქ რომ შემოვედით.

- უფრო დაწვრილებით ვერაფერს მეტყვით, ბატონო სეროქოლდ?

ლუის სეროქოლდმა თავი გააქნია.

- არა, ვწუხვარ, ვერ დაგეხმარებით. ეს... ეს სავსებით წარმოდგენელია...

ინსპექტორმა კარიმ ამოიოხრა და თქვა:

- ბატონ გულბრანდსენს ესროლეს პატარა პისტოლეთიდან. ხომ არ იცით, ვინმეს ამ სახლში აქვს მსგავსი იარაღი?

- წარმოდგენა არა მაქვს. ვფიქრობ, რომ არა.

ინსპექტორმა კარიმ კვლავ ამოიოხრა და თქვა:

- შეგიძლიათ თქვენებს უთხრათ, მოისვენონ. მათ დილით გავესაუბრები.

როცა სეროქოლდი ოთახიდან გავიდა, ინსპექტორმა კარიმ ლეივს უთხრა:

- აბა, რას იტყვით?

- იცის, ან ფიქრობს, რომ იცის, ვინც ეს გააკეთა, — თქვა ლეივმა.

- დიახ, გეთანხმებით. და, სულაც არ მოსწონს...

XI თავი

მეორე დილით საუბრებზე ჩასულ მის მარტლთან ჯინა მიიჭრა და მიესალმა:

- პოლიცია ისევ აქ არის, - თქვა მან, - ამჯერად ისინი ბიბლიოთეკაში არიან. მათ სავსებით მოხიბლეს უოლი. ვერ გაუგია, რატომ არიან ასე წყნარად და განმარტოებით. ვფიქრობ, ალტაცებაში მოჰყავს ამ ამბებს. მე - არა; მე მეზობლება ყველაფერი, საშინელება მგონია. როგორ ფიქრობთ, რატომ ვარ ასე აღელვებული? იმიტომ, რომ ნახევრად იტალიელი ვარ?

- სავსებით შესაძლებელია. ყოველ შემთხვევაში ალბათ ამით აიხსნება, რომ გრძნობების გამომჟღავნებას არ ერიდებით.

ეს რომ თქვა, მის მარტლმა ჩაილიმა.

- ჯოლი გააგებულობა, - თქვა ჯინამ, მის მარტლს მკლავზე ჩამოეკიდა და სასადილო ოთახისაკენ წაიყვანა. - ვფიქრობ, იმიტომ, რომ პოლიციელები უფროსობენ და მათ ხომ დანარჩენებით თავის ჭკუაზე ვერ ატარებს... ალექსსა და სტივენს - განაგრძო გესლიანად ჯინამ, როცა ისინი სასადილო ოთახში შევიდნენ, სადაც ეს ორი ძმა უკვე ამთავრებდა საუბრებს, - არაფერი ანადვლებთ.

- ჯინა, ძვირფასო, - უთხრა ალექსმა, - რა სასტიკი ხარ. დილა მშვიდობისა, მის მარტლ. ძალიანაც მანადვლებს. მიუხედავად იმისა, რომ არც ისე კარგად ვიცნობდი ბიძაშენ ქრისტიანს, მე ეჭვიბიტანილი ვარ. ვფიქრობ, შენთვის ეს გასაგებია

- რატომ?

- იმიტომ, რომ სახლს, როგორც ჩანს, სწორედ დროზე მოვუახლოვდი. რაღაც-რაღაცები რომ შეამოწმეს, აღმოჩნდა, რომ ძალიან დიდი დრო დამჭირდა ჭიშკრიდან სახლამდე მოსასვლელად. იგულისხმება, რომ ეს დრო საკმარისია იმისათვის, მანქა-

ნიდან გადმოვსულიყავი, სახლისთვის შემომეველო, გვერდითა კარიდან შემოვსულიყავი, გულბრანდსენი მომეკლა და სირბილით დავბრუნებულიყავი მანქანასთან.

- სინამდვილეში რას აკეთებდი?

- ვფიქრობ, პატარა გოგონებმა ბავშვობიდანვე უნდა იცოდნენ, არ დასვან არადელიკატური კითხვები. რამდენიმე წუთი იდიოტივით ვუყურებდი ფარების სინათლის ციალს ნისლში და ვფიქრობდი, რა იქნება, სცენაზე რომ გამოვიყენო-მეთქი ასეთი ეფექტი, ჩემს ახალ ბალეტ „ლაიმჰაუზში“.

- ხომ შეგეძლო ეს გეამბნა მათთვის.

- რა თქმა უნდა. მაგრამ ხომ იცი პოლიციელების ამბავი. ძალზე თავაზიანად გიხდიან მადლობას, თან ყველაფერს იწერენ, შენ კი წარმოდგენაც არა გაქვს, რას ფიქრობენ სინამდვილეში. მხოლოდ იმას გრძნობ, რომ სკეპტიკურად არიან განწყობილი.

- როგორ გავიხარებ, ხათაბალაში გახვეულს რომ გიხილავ, ალექს, - თქვა სტივენმა თავისი უსიამოვნო, დაუნდობელი ღიმილით. - მე კი არაფრის შიში არა მაქვს! გუშინ საღამოს დარბაზიდან არ გავსულვარ.

ჯინამ წამოიყვირა: - ნუთუ შეუძლიათ იფიქრონ, რომ რომელიმე ჩვენთაგანია მკვლელი! - მას შავი თვალები გაუფართოვდა და შიში ჩაუდგა.

- ნუ იტყვი, ახლა, ვინმე შემოხეტებული იქნებოდაო, - თქვა ალექსმა და მარმელადს დასწვდა, - რა ბანალურია.

მის ბელევერმა ოთახში შემოიხედა:

- მის მარფლ, საუზმის შემდეგ ბიბლიოთეკაში უნდა იყო.

- ისევ თქვენ, - თქვა ჯინამ, - ჩვენზე ადრე.

ის ნაწყენი ჩანდა.

- ჰმ, ეს რა იყო? - იკითხა ალექსმა.

- ვერაფერი გავიგე, - უპასუხა სტივენმა.

- პისტოლეტიდან გაისროლეს.

- იმ ოთახში გაისროლეს, სადაც ძია ქრისტიანი მოკლეს, - თქვა ჯინამ, - ნეტავ რა მოხდა. გარეთაც გაისროლეს.

კარი კვლავ გაიღო და ოთახში მილდრიდ სტრიტი შემოვიდა. მას შავი კაბა ეცვა, ყელზე ონიქსის მძივი ეკეთა. სალამი ისე ჩაილულულა, რომ არავისთვის შეუხედავს და დაჯდა. შემდეგ ჩურჩულით თქვა:

- ჯინა, გეთაყვა, ჩაი მომაწოდე. საჭმელი არაფერი მინდა, მხოლოდ ერთი ნაჭერი დაბრაწული პური.

მან ცხვირსახოცი ამოიღო და ცხვირი და თვალები დელიკატურად მოიწმინდა, შემდეგ აიხედა და ძმებს უაზროდ მიაჩერდა. სტივენნი და ალექსი უხერხულად შეიშმუშნენ. ერთმანეთს რაღაც გადაუჩურჩულეს, მაშინვე ადგნენ და გავიდნენ.

უცებ, მილდრიდ სტრიტმა, სხვათა შორის, წამოისროლა თუ მის მარფლის გასაგონად, გაურკვეველი იყო: "შავი ლენტის კი არ უკეთიათ!"

- არა მგონია, - თქვა მის მარფლმა მობოდიშებით, - წინასწარ სცოდნოდათ, რომ მკვლელობა მოხდებოდა.

ჯინამ ჩაახველა, მილდრიდ სტრიტმა გესლიანად გახედა.

- უოლტერი სად არის ამ დილით? - იკითხა მან.

ჯინა წამოენთო.

- არ ვიცი. არ მინახავს.

მოუსვენრად იჯდა, თითქოს დამნაშავე ბავშვიყო.

მის მარფლი ადგა.

- მე ბიბლიოთეკაში მივდივარ, - თქვა მან.

ლუის სეროქოლდი ბიბლიოთეკაში ფანჯარასთან იდგა.

ოთახში სხვა არავინ იყო.

როცა მის მარფლი ოთახში შევიდა, ის შემობრუნდა, მის შესახვედრად გამოემართა და ხელი შეაშველა.

- ვიმედოვნებ, მიუხედავად გადატანილი მღელვარებისა, ცუდად არ გრძნობთ თავს. როცა კაცი პირისპირ შეეჯახება იმას, რაც უეჭველად მკვლელობაა, უდიდესი დარტყმაა მისთვის, მით უმეტეს, თუ ადრე მსგავსი არაფერი შეხვედრია ცხოვრებაში.

მის მარფლს თავმდაბლობა ნებას არ აძლევდა ეპასუხნა, რომ მკვლელობა ახალი ამბავი არ იყო მისთვის, ამიტომ მხოლოდ ესა თქვა: სენტ მერი მიდში არც ისე უსაფრთხოა ცხოვრება, როგორც გარედან ჩანსო.

- ამაზრზენი ამბები ხდება სოფელში, გარწმუნებთ, - განაცხადა ქალმა. - იქ ისეთ გამოცდილებას იძენს ადამიანი, რასაც ქალაქში ვერასოდეს შეიძენს.

ლუის სეროქოლდი მოწყალედ უსმენდა, მხოლოდ ცალი ყურით. მერე სხვათა შორის თქვა: - თქვენი დახმარება მჭირდება.

- რა თქმა უნდა, ბატონო სეროქოლდ.

- საქმე ჩემს მეუღლეს ეხება - კეროლაინს. მე მგონი, თქვენ ის გიყვართ, არა?

- დიახ, რასაკვირველია, ის ყველას უყვარს.

- მეც ასე მეგონა. ჩანს, შევცდი. ინსპექტორ კარის ნებართვით უნდა გითხრათ ის, რაც ჯერ სხვამ არაფერ იცის, ან, შეიძლება ითქვას, მხოლოდ ერთმა ადამიანმა...

მან მოკლედ უამბო მის მარფლს ის, რაც ინსპექტორ კარის უამბო წინა ღამით.

მის მარფლი შეძრწუნდა.

- დაუჯერებელია, ბატონო სეროქოლდ, ეს წარმოუდგენელია.

- მეც ასეთივე გრძნობა დამეუფლა, როცა ქრისტიან გულბრანდსენმა შემატყობინა ეს ამბავი.

- უნდა გითხრათ, რომ ძვირფას კერი ლუიზს ამქვეყნად მტერი არა ჰყავს.

- წარმოუდგენელი იქნებოდა, რომ ჰყოლოდა. მაგრამ თქვენ ხვდებით მთელი ამ ამბის აზრს? მოწამვლა - თანდათანობით

მოწამვლა - წმინდა ოჯახური, შინაური ინტრიგაა, შეიძლება მკვლელი ჩვენი პატარა ერთსულოვანი ოჯახის ერთ-ერთი წევრია...

- ნუთუ ეს მართალია? დარწმუნებული ხართ, რომ ბატონი გულბრანდსენი არ ცდებოდა?

- ქრისტიანი არ ცდებოდა. იმდენად ფრთხილი კაცი იყო, უსაფუძვლოდ არაფერს იტყოდა. გარდა ამისა, პოლიციამ წაიღო კეროლანინის წამლის ბოთლი და მისი შიგთავსის ცალკე სინჯი. ორივეგან დარიშხანი აღმოჩნდა, თუმცა ექიმის მიერ არ იყო გამოწერილი. დარიშხანის რაოდენობის დადგენას კი უფრო დიდი დრო დასჭირდება, მაგრამ წამალში რომ არის, ნამდვილად დამტკიცებულია.

- ახლა კიდევ ეს რევმატიზმი, სიარულს რომ უშლის... ყველაფერი ეს...

- დიახ. ფეხების კრუნჩხვა ტიპურია, რამდენადაც მესმის. თანაც, სანამ თქვენ ჩამოხვიდოდით, კეროლანინს ერთი-ორჯერ კუჭის მწვავე შეტევა ჰქონდა. ქრისტიანის ჩამოსვლამდე ვერც კი წარმოვიდგენდი...

მან ლაპარაკი შეწყვიტა. მის მარფლმა მშვიდად უთხრა: „ასე რომ, რუთი მართალი იყო!“

- რუთი?

ლუის სეროქოლდმა გაიოცა. მის მარფლს სახე აელეწა.

- ერთი რამ თქვენთვის არ მითქვამს. ჩემი აქ ჩამოსვლა არცთუ ისე შემთხვევითი იყო. თუ ნებას მომცემთ, აგისხნით - ვშიშობ, მთლად გასაგებად ვერ ვთქვი. გეთაყვა, იქონიეთ მოთმინება.

ლუის სეროქოლდი უსმენდა, რასაც მის მარფლი უამბობდა რუთის გაურკვეველ წუხილსა და დაჟინებაზე.

- საოცარია, - შენიშნა მან, - წარმოდგენაც არ მქონდა.

- ყველაფერი ისე ბუნდოვანი ჩანდა, -თქვა მის მარფლმა, - რუთმა თვითონაც არ იცოდა, რატომ აეკვიატა ეს გრძნობა. რაღაც მიზეზი ხომ უნდა ყოფილიყო - გამოცდილებით ვიცი, უმიზეზოდ არაფერი ხდება - ის კი დარწმუნებული იყო, რაღაც უბედურება ახლოვდებოდა.

ლუის სეროქოლდმა მკაცრად თქვა:

- კეთილი, ეტყობა, ის მართალი იყო. ახლა, მის მარფლ, ხედავთ, რა მდგომარეობაში ჩავვარდი. ვუთხრა თუ არა კერი ლუისს ამის შესახებ?

დადარდიანებულმა მის მარფლმა სწრაფად მიუგო: „ოჰ, არა,” - და სახე კვლავ აელეწა, თან ეჭვის თვალით მიაჩერდა ლუისს. მან თანხმობის ნიშნად თავი დაუკრა.

- მაშ, თქვენც ისევე ფიქრობთ, როგორც მე? როგორც ქრისტიან გულბრანდსენი? კერი ლუიზი ჩვეულებრივი ქალი რომ იყოს, ამდენი საფიქრალი ხომ არ გვექნებოდა?

- კერი ლუიზი არ არის ჩვეულებრივი ქალი. მას ნდობა, რწმენა აქვს ადამიანების მიმართ და ამითი ცხოვრობს.... ოჰ, რა ცუდად გამოვხატავ სათქმელს. მაგრამ მე ვერ მოვისვენებ მანამ, სანამ არ გავიგებთ ვინ...

- დიახ, ეს რთული საკითხია. მაგრამ თქვენ ხომ ხედავთ, მის მარფლ, ამის დამალვაც ერთგვარი რისკია...

- მაშ ასე, თქვენ გინდათ რომ მე... როგორა ვთქვა?... თვალი ვადევნო კერი ლუისს?

- იცით, თქვენ ერთადერთი პიროვნება ხართ, ვისაც ვენდობი, - უთხრა ლუის სეროქოლდმა გულლიად. - აქ ყველა თითქოს ერთგული ჩანს. არიან კი? თქვენი ერთგულება დიდი ხნიდან მოდის.

- მე ხომ სულ რაღაც რამდენიმე დღის წინ ჩამოვედი, - ჩაურთო მის მარფლმა საქმიანად.

- ლუის სეროქოლდმა გაიღიმა.

- სწორედ მაგიტომ გენდობით.

- ეს ანგარებიანი საქმე უნდა იყოს, - თქვა მის მარფლმა მობოდიშებით. - მაგრამ ვინ ელოდა გამორჩენას, კერი ლუიზი რომ დაღუპულიყო?

- ფულთან! - თქვა მწარედ ლუისმა, - ბოლოს ყველაფერი ფულთან მიდის, ასე არ არის?

- კეთილი, დარწმუნებული ვარ ამ შემთხვევაშიც ასე იქნება, რადგან კერი ლუიზი საყვარელი ადამიანია, უდიდესი ადამიანური მომხიბვლელობის პატრონი და წარმოუდგენელიც კია, ვინმეს არ მოსწონდეს. შეუძლებელია მას მტერი ჰყავდეს. როგორც თქვენ ბრძანეთ, ბოლოს ყველაფერი ფულთან მიდის, ვინაიდან ჩემზე უკეთ მოგეხსენებათ... ბატონო სეროქოლდ, ხალხი ხშირად ფულისათვის აკეთებს ყველაფერს.

- ვფიქრობ, ასეა, დიახ.,- შემდეგ განაგრძო: - ბუნებრივია, ინსპექტორმა კარიმ უკვე გაითვალისწინა ეს. ბატონი გილფოი ლონდონიდან ჩამოდის დღეს და დაწვრილებით ინფორმაციას მივიღებთ. „გილფოი, ჯიშისი და გილფოი“ ვეჭილთა მეტად სახელგანთქმული ფირმაა. ამ გილფოის მამა გამგეობის ერთ-ერთი პირველი წევრი იყო. მათ შეადგინეს კაროლინის ანდერძიც და ერიკ გულბრანდსენისაც. მე გასაგები ენით აგისხნით...

- მადლობთ, - თქვა მის მარფლმა კმაყოფილებით, - ...თორემ იურისპრუდენციაში არაფერი გამეგება.

- ერიკ გულბრანდსენმა კოლეჯს და სხვადასხვა ამხანაგობასა და საქველმოქმედო საზოგადოებას დიდძალი ფული შესწირა. აგრეთვე დიდი თანხა დაუტოვა და თანაბრად გაუნაწილა თავის ქალიშვილს, მილდრიდს, და აყვანილ შვილს, პიპას (ჯინას დედას), ხოლო თავის უზარმაზარი ქონების დარჩენილ ნაწილზე მეურვეობა დააწესა, რომლის შემოსავალსაც გადაურიცხავდნენ კაროლინს მთელი ცხოვრების მანძილზე.

- მისი გარდაცვალების შემთხვევაში?

- მისი გარდაცვალების შემთხვევაში კი თანაბრად უნდა განაწილებულიყო მილდრიდსა და პიპას შორის, მაგრამ თუ ისინი კეროლაინზე ადრე გარდაიცვლებოდნენ, მათ შვილებს უნდა დარჩენოდათ.

- ასე რომ, ფაქტობრივად ყველაფერ ამას ქალბატონი სტრიტი და ჯინა გაინაწილებენ.

- დიახ. მართალია გულბრანდსენისასთან ვერ მოვა, მაგრამ თვითონ კეროლაინსაც საკმაოდ დიდი ქონება აქვს, რომლის ნახევარიც ამ ოთხი წლის წინათ ჩემზე გადააფორმა. რაც შეეხება დანარჩენ თანხას, მან 10 ათასი გირვანქა სტერლინგი დაუტოვა ჯულიეტ ბელევერს, ხოლო რაც დარჩა, თანაბრად გაუნაწილა ალექს და სტივენ რესტარიკებს, თავის გერებს.

- ოჰ, - თქვა მის მარფლმა, - ეს ცუდია, ძალიან ცუდი.

- თქვენ ასე ფიქრობთ?

- ეს იმას ნიშნავს, რომ ამ სახლში ყველას ფინანსური ინტერესები ამოძრავებს.

- დიახ. თუმცა, იცით, დაუჯერებელია, რომელიმე ამათგანს მკვლელობის ჩადენა შეეძლოს. მე, უბრალოდ, არ შემიძლია... მილდრიდი ქალიშვილია მისი და უკვე საკმაოდ კარგად უბრუნველყოფილი. ჯინა ერთგული შვილიშვილია. ის ხელგაშლილი და მფლანგველია, მაგრამ ანგარება მისთვის უცხო გრძნობაა. ჯოლი ბელევერი ფანატიკურად ერთგულია კეროლაინის. ორივე რესტარიკი ისე ბრუნავს კეროლაინზე, თითქოს მათი ნამდვილი დედა იყოს. მათ იმდენი ფული არ გააჩნიათ, რომ სალაპარაკო იყოს, მაგრამ კეროლაინის შემოსავლის დიდი ნაწილი დაიხარჯა მათი საქმიანობისათვის - განსაკუთრებით ალექსის. უბრალოდ, ვერ დავიჯერებ, რომ რომელიმე მათგანს შეეძლო განზრახ მოეწამლა კერი ლუიზი, რათა მისი სიკვდილის შემდეგ მემკვიდრეობა მიეღო. ამას ვერ დავიჯერებ, მის მარფლ.

- აქ ჯინას მეუღლეცაა, არა?

- დიახ, - თქვა ლუისმა მკაცრად. - აქ ჯინას მეუღლეცაა.

- თქვენ მასზე ბევრი არაფერი იცით. ძნელი მისახვედრი არ არის, რომ ის აქ ბედნიერი არ უნდა იყოს.

ლუისმა ამოიხვნეშა.

- ის აქაურობას ვერაფრით ვერ შეეგუა, ვერა. მას არ აინტერესებს და არც მოსწონს ის, რასაც ჩვენ ვაკეთებთ. მაგრამ, ბოლოს და ბოლოს, რატომ უნდა აინტერესებდეს? ის ახალგაზრდაა, უხეში, და ისეთი ქვეყნიდანაა, სადაც კაცი იმ წარმატების მიხედვით ფასდება, რასაც ცხოვრებაში თავისით მიაღწევს.

- მაშინ, როცა ჩვენ აქ ხელმოცარულები გვიყვარს... - თქვა მის მარფლმა.

ლუის სეროქოლდმა ეჭვიანი, გამჭოლავი მზერა სტყორცნა.

ქალს სახეზე ალმური მოედო და გაუგებრად ჩაიდუდუნა:

- ზოგჯერ ვფიქრობ, იცით, პირიქით უნდა იყოს-მეთქი... მე მხედველობაში მყავს ის ახალგაზრდაები, რომელთაც კარგი მემკვიდრეობა აქვთ და გონივრულად არიან აღზრდილი კარგ ოჯახებში, რომლებსაც შეუდრეკელი ხასიათი და ვაჟკაცობა აქვთ და ამავე დროს უნარიც - წარმატებას მიაღწიონ ცხოვრებაში. ეს წორედ ის ხალხია, თუ დაუფიქრდები, როგორიც ქვეყანას სჭირდება.

ლუისმა წარბი შეიკრა. მის მარფლმა სწრაფად განაგრძო, თან უფრო და უფრო ენთებოდა სახე და უფრო და უფრო არეულად ლაპარაკობდა:

- არ გეგონოთ, არ გაფასებდეთ. რა თქმა უნდა, გაფასებთ, თქვენც და კერი ლუიზსაც, თქვენს ნამდვილად კეთილშობილურ საქმესაც ვაფასებ - ჭეშმარიტი თანაგრძნობაა. თანაგრძნობა ყველას სჭირდება, რადგან, ბოლოს და ბოლოს, ადამიანია მთავარი, სულ ერთია, იღბლიანი იქნება თუ უიღბლო, ამავე დროს, სამართლიანად, იღბლიანებს უფრო მეტი მოეთხოვებათ. მაგრამ ზოგჯერ ზომიერების გრძნობაზეც ვფიქრობ. ოჰ, მე თქვენ

არ მყავხართ მხედველობაში, ბატონო სეროქოლდ. მე ვერც გეტყვით ზუსტად, რას ვგულისხმობ, მაგრამ ამ მხრივ ინგლისელები უცნაური ხალხია. მათ ომში მარცხითა და უკანდახევით უფრო მოაქვთ თავი, ვიდრე გამარჯვებებით. უცხოელები ვერასოდეს გაიგებენ რატომ ვამაყობთ დანკირკით. თავად ამგვარი რამის ხსენებას ერიდებიან. მაგრამ ჩვენ კი თითქოს ყოველთვის გვაცბუნებს გამარჯვება... და ისე ვიქცევით, გეგონება, სასიამოვნო არ იყოს ამაზე ტრაბახი. შეხედეთ ჩვენს პოეტებს, რაზე წერენ! მსუბუქი არტილერიის ბრიგადის შეტევას, პატარა „რივენჯის“ დაღუპვა სპენიშ მეინშიო. კაცი თუ დაფიქრდება, მართლაც უცნაური ხასიათია! - მის მარფლმა ღრმად ჩაისუნთქა. - ვფიქრობ, რომ უოლტერ ჰადისთვის აქაურობა მეტად უჩვეულოა.

- დიახ, - დაეთანხმა ლუისი, - მესმის თქვენი. უოლტერმა ნამდვილად ისახელა თავი ომში. მის მამაცობაში ეჭვის შეტანაც არ შეიძლება.

- ეს კი არაფერში არგია, - თქვა მის მარფლმა გულწრფელად. - ომი ერთია, ყოველდღიური ცხოვრება კი სულ სხვა რამ. და, ფაქტიურად, მკვლევლობა რომ ჩაიდინო, ვფიქრობ, ამისათვის სიმამაცეა საჭირო, ან კიდევ, უფრო ხშირად, პატივმოყვარეობაც კი, დიახ, პატივმოყვარეობა.

- მაგრამ ვერ ვიტყვოდი, რომ უოლტერ ჰადს საკმარისი მიზეზი ჰქონდეს.

- მართლა? - ჰკითხა მის მარფლმა. - მას აქაურობა ეჯავრება. აქედან წასვლა უნდა, თან ჯინას წაყვანასაც აპირებს. და თუ მას მართლა ფული უნდა, ჯინასთვის უფრო ხელსაყრელი იქნებოდა მთელი ფული მიეღო, სანამ გაერკვეოდეს რომელი მათგანი უყვარს.

- რომელი მათგანი უყვარს?.. გაიოცა ლუისმა.

მის მარფლი გაოცებული იყო მგზნებარე რეფორმატორის სიბეცით.

- აი, რას ვამბობ. ორივე რესტარკი შეყვარებულია ჯინაზე.

- ოჰ, შეუძლებელია, - თქვა ლუისმა დაბნეულად, შემდეგ განაცხადო: - სტივენი ფასდაუდებელია ჩვენთვის, ფასდაუდებელი. მან ისე აიყოლია ეს ყმაწვილები... დააინტერესა, შეაყვარა თეატრი. გასულ თვეში გასაოცარი წარმოდგენა უჩვენეს. დეკორაციები, კოსტიუმები, ყველაფერი. აღმოჩნდა, რომ, რასაც მუდამ ვეუბნებოდი მავერიკს, მართალია: ეს ბიჭები ცხოვრებაში დრამატული სიტუაციების ნაკლებობას მიჰყავს დანაშაულამდე. საკუთარი თავის დრამატულ მდგომარეობაში წარმოდგენა ყველა ბავშვის ბუნებრივი ინსტინქტია. მავერიკი ამბობს... აჰ, დიახ, მავერიკი... - ლუისს თითქოს რაღაც გაახსენდა:

- მინდა მავერიკმა ინსპექტორი კარი ნახოს ედგართან დაკავშირებით. ყველაფერი ეს უაზრობაა.

- სინამდვილეში რა იცით ედგარ ლოუსონის შესახებ, ბატონო სეროქოლდ?

- ყველაფერი, - თქვა ლუისმა, - ყველაფერი რაც არის, რაც საჭიროა ვიცოდე - მისი წარმოშობა, აღზრდა, საკუთარი თავისადმი უნდობლობა...

მის მარფლმა შეაწყვეტინა:

- შეეძლო ედგარ ლოუსონს ქალბატონი სეროქოლდის მოწამვლა?

- შეუძლებელია, სულ რამდენიმე კვირის ჩამოსულია. და მაინც უაზრობაა! რატომ უნდა დასჭირვებოდა ედგარს ჩემი მეუღლის მოწამვლა? რას მოიგებდა ამით?

- ფაქტობრივად არაფერს, რამდენადაც ვიცი. მაგრამ შეიძლება რაიმე უცნაური მიზეზი ჰქონოდა. ხომ იცით, როგორი უცნაური პიროვნებაა.

- თქვენ გულისხმობთ მის თავშეუკავებლობას?

- არა, მთლად ამას არა. რამდენადაც ვატყობ, შემცდარი კაცი უნდა იყოს.

ეს სიტყვები ნათლად არ გამოხატავდა იმას, რასაც მის მარფლი გრძნობდა; ამას ლუის სეროქოლდიც მიხვდა.

- დიახ, - ამოიოხრა მან, - ის ცდება, საბრალო ბიჭი. არადა, ისეთი აშკარა გაუმჯობესება ეტყობოდა. ვერ გამიგია, რა დაემართა...

მის მარფლი ცნობისმოყვარეობით წამოიწია.

- დიახ, მეც ეს მაინტერესებდა. თუ...

მან შეწყვიტა საუბარი, რადგან ამ დროს ინსპექტორი კარი შე-
მოვიდა ოთახში.

XII თავი

ლუის სეროქოლდი გავიდა. ინსპექტორი კარი დაჯდა და მრავალმნიშვნელოვნად გაუღიმა მის მარფლს.

- მაშ, ბატონმა სეროქოლდმა გთხოვათ გეთვალთვალათ? - თქვა მან.

- დიახ, - დაუდასტურა ქალმა მორიდებით, - იმედი მაქვს საწინააღმდეგო არ გექნებათ...

- არა, რა თქმა უნდა. ვფიქრობ, კარგი აზრია. ბატონმა სეროქოლდმა იცის, რამდენად გამოსადეგი ბრძანდებით ამ საქმეში?

- კარგად ვერ გავიგე, ინსპექტორო.

- მესმის. ბატონი სეროქოლდი ფიქრობს, რომ თქვენ მხოლოდ მშვენიერი ხანდაზმული ქალბატონი ბრძანდებით, რომელიც მის მეუღლესთან ერთად სწავლობდა სკოლაში. - კარგი თავი დაუქნია ქალს. - ისიც ვიცით, რომ თქვენ უფრო მეტი ფასი გაქვთ, მის მარფლ, არა? დანაშაულში მშვენივრად ერკვევით. ბატონმა სეროქოლდმა იცის დანაშაულის მხოლოდ ერთი ასპექტი - იმედის მომცემი ახალბედები. ზოგჯერ ძალიან მოსაბეზრებელია ეს. უნდა გამოგიტყდეთ, რომ შესაძლოა ვცდებოდე და ძველმოდურიც ვიყო, მაგრამ რამდენი წესიერი ყმაწვილია, რომელსაც ფეხზე დაყენება სჭირდება. მაგრამ პატიოსნება თავისთავად ჯილდოა. როდის იყო, მილიონერები ღირსეული ადამიანებისათვის ეწეოდნენ ქველმოქმედებას. კეთილი, კეთილი, ნუ მომაქცევთ ყურადღებას. მე ძველი ყაიდის კაცი ვარ. მინახავს ბიჭები და გოგონები, რომელთაც ცხოვრებაში არ გაუმართლდათ; მათ ცუდი ოჯახები აქვთ, უიღბლოები არიან და მძიმე მდგომარეობაში ჩავარდნილები, მაგრამ აქვთ სწრაფვა, მიაღწიონ გამარჯვებას. მეც სწორედ ასეთებისთვის დავტოვებდი ჩემს ფულებს, რომ მქონოდა. მაგრამ ფული მე არასოდეს მექნე-

ბა, ვიქნები ჩემი პენსიისა და ერთი პატარა ბალის ამარა. ჩემი ხელქვეითი ბლეიკერი თქვენზე მელაპარაკებოდა წუხელ. მითხრა, ადამიანის უკულმართ ბუნებას კარგად უნდა იცნობდესო. ახლა კი მომახსენეთ თქვენი აზრი, როგორ ფიქრობთ, ვინ არის საეჭვო? ის ამერიკელი ჯარისკაცი, ჯინას მეუღლე?

- ეს, - თქვა მის მარფლმა, - ყველასთვის ხელსაყრელი იქნებოდა. ინსპექტორმა კარიმ გულთბილად ჩაიღიმა.

- ერთმა ამერიკელმა ჯარისკაცმა შეყვარებული მომტაცა, - გაიხსენა მან, - ბუნებრივია, ცუდი აზრისა ვარ ჯარისკაცებზე. თანაც უოლტერ ჰადი თავის საზიანოდ იქცევა. არაპროფესიონალის თვალსაზრისიც საინტერესოა. ვის შეიძლებოდა მოეწამლა ქალბატონი სეროქოლდი ასე ჩუმად და ნელ-ნელა?

- კეთილი, - უთხრა მის მარფლმა საზრიანად, - ადამიანის ბუნება, მოგეხსენებათ, როგორია, მაშინვე ქმარზე მიიტანს ეჭვს ან კიდევ პირიქით - ცოლზე. პირველი ვარაუდი ყოველთვის ასეთია, როცა საქმე მოწამვლას ეხება. თქვენ როგორ ფიქრობთ?

- მე თქვენ ყოველთვის გეთანხმებით, - მიუგო ინსპექტორმა კარიმ.

- მაგრამ, სინამდვილეში, ამ შემთხვევაში... - მის მარფლმა თავი გააქნია, - არა, გულახდილად რომ გითხრათ, ბატონ სეროქოლდზე ამას ვერ ვიტყვი. იმიტომ, რომ, იცით, ინსპექტორო, ის მართლაც ერთგულია თავისი მეუღლისა. რასაკვირველია, მას შეეძლო ამის აშკარად გამომჟღავნება, მაგრამ ასე არ იქცევა. მისი ერთგულება ჩუმია, მაგრამ გულწრფელი. მას უყვარს თავისი მეუღლე და მე სავსებით დარწმუნებული ვარ, არ მოწამლავდა მას.

- რომ არაფერი ვთქვათ იმ ფაქტზე, რომ საამისო მიზეზიც არ გააჩნდა. ქალბატონმა სეროქოლდმა უკვე დაუმტკიცა მას ფული.

- რა თქმა უნდა, - ცივად თქვა მის მარფლმა, - არის სხვა მიზეზებიც, ჯენტლმენმა ცოლის თავიდან მოშორება რომ მოინდომოს, მაგალითად, შეიძლება ახალგაზრდა ქალი უყვარდეს. მაგრამ ამის მსგავსს ვერაფერს ვხედავ ამ შემთხვევაში. ბატონ სეროქოლდზე ვერ იტყვით, რომ სასიყვარულო საქმეებით იყოს დაკავებული. ვშიშობ, - აღმოხდა მას თითქმის სინანულით, - ჩვენ უნდა გამოვრიცხოთ იგი.

- სამწუხაროა, არა? - ინსპექტორმა ჩაიციხა. - ყოველ შემთხვევაში, ის გულბრანდსენს ვერ მოკლავდა. ეჭვი არ არის, რომ ერთიმეორეზეა აქ ყველაფერი გადაჯაჭვული. ქალბატონ სეროქოლდს ვინც წამლავს, გულბრანდსენიც იმან მოკლა, რათა ხელი შეეშალა მისთვის საიდუმლოს გამჟღავნებაში. ახლა ისა გვაქვს გასარკვევი, თუ ვის ჰქონდა გულბრანდსენის მოკვლის საშუალება გუშინ. ჩვენი ძვირფასი ეჭვმიტანილი - ეჭვი არ არის - ახალგაზრდა უოლტერ ჰადია. სწორედ მან ჩართო მაგიდის ნათურა, რომელმაც დამცველი გადაწვა. ამით საშუალება მიეცა დაეტოვებინა დარბაზი და მრიცხველთან მისულიყო. მრიცხველი კი სამზარეულოს დერეფანშია, რომელიც გადის მთავარ დერეფანში. გასროლის ხმაც სწორედ მაშინ გაისმა, როცა ის დიდი დარბაზიდან იყო გასული. ასე რომ, ის არის ეჭვმიტანილი #1, რომელიც მშვენიერ ადგილზე იმყოფებოდა, რომ დანაშაული ჩაედინა.

- ეჭვმიტანილი #2 ვინლაა? - იკითხა მის მარფლმა.

- ეჭვმიტანილი #2 არის ალექს რესტარიკი, რომელიც მარტო იჯდა ჭიშკართან გაჩერებულ მანქანაში და იქიდან აქ მოსვლას დიდი ხანი მოანდომა.

- კიდევ ვინმეა? - გადმოიხარა ინტერესით მის მარფლი და უცებ მოაგონდა, რომ უნდა დაემატებინა: - ძალიან თავაზიანი ბრძანდებით, ამდენი რამ რომ მითხარით.

- ეს თავაზიანობა არ არის, - მიუგო ინსპექტორმა კარიმ, - თქვენი დახმარება მჭირდება. თქვენ თავად მიკარნახეთ ეს, როცა იკითხეთ: „კიდევ ვინმეა?“ ამიტომ თქვენი იმედი მაქვს. თქვენ იქ იყავით, დარბაზში, გუშინ საღამოს და თქვენ შეგიძლიათ თქვათ, ვინ გავიდა...

- დიახ, დიახ, მე ვალდებული ვარ გითხრათ... მაგრამ შევძლებ? იცით, ისეთი ვითარება სუფევდა...

- თქვენ გულისხმობთ, რომ ყველა უსმენდით იმას, რაც კარს იქით, ბატონი სეროქოლდის კაბინეტში ხდებოდა?

მის მარფლმა თავი დაუქნია.

- დიახ, ჩვენ ყველანი ისეთი შეშფოთებულები ვიყავით. ბატონი ლოუსონი მართლაც შეშლილს ჰგავდა. გარდა ქალბატონ სეროქოლდისა, რომელიც აუღელვებელი ჩანდა, ჩვენ ყველანი ვშიშობდით, რომ ლოუსონი რაღაც უბედურებას დაატეხდა თავს ბატონ სეროქოლდს. ყვიროდა და საზარელ რამეებს ამბობდა - ყველაფერი გარკვევით გვესმოდა, - ჰოდა, არც შუქის გამორთვა შემინიშნავს და არც სხვა რამ.

- თქვენ ფიქრობთ, რომ როცა ეს ამბავი ხდებოდა, ვინმეს შეეძლო დარბაზიდან გაპარვა, დერეფნის გავლა, ბატონი სეროქოლდის მოკვლა და ისევ უკან შემოპარვა?

- ვფიქრობ, ეს შესაძლებელი იქნებოდა...

- შეგიძლიათ დაბეჯითებით თქვათ, რომ მთელი ამ ხნის განმავლობაში დიდი დარბაზიდან არავინ გასულა?

მის მარფლი ჩაფიქრდა.

- მე შემიძლია ვთქვა, რომ ქალბატონი სეროქოლდი აქ იყო, რადგან მე მას ვაკვირდებოდი. ძალიან ახლოს იჯდა კაბინეტის კართან, არც კი განძრეულა. გამაოცა იმან, რომ შეეძლო სიმშვიდე შეენარჩუნებინა.

- დანარჩენები?

- მის ბელევერი გავიდა, მაგრამ ვფიქრობ, დარწმუნებული ვარ, ეს გასროლის შემდეგ მოხდა. ქალბატონი სტრიტი? ეს კი არ ვიცი. იცით, ის ჩემ უკან იჯდა. ჰინა იქით, მოშორებით ფანჯარასთან იყო, ვფიქრობ, მთელი ამ ხნის განმავლობაში იქვე დარჩა, თუმცა, რა თქმა უნდა, დარწმუნებული არა ვარ. სტივენი პიანინოსთან იჯდა. მან შეწყვიტა დაკვრა, როცა ჩხუბი გაჩაღდა...

- შეცდომაში არ უნდა შეგვიყვანოს იმ მომენტმა, როცა თქვენ გაიგონეთ სროლის ხმა. - თქვა ინსპექტორმა კარიმ. - იცით, ეს ნაცადი ფანდია. ხდება ცრუ გასროლა, რომ დაფიქსირდეს მკვლელობის ჩადენის მომენტი, მაგრამ სინამდვილეში არასწორად ფიქსირდება. თუ მის ბელევერმა მსგავსი რამ მოამზადა (რაც შორს არის სინამდვილისაგან, მაგრამ რა იცი..), მაშინ ის გავიდოდა, აშკარად, გასროლის შემდეგ, როგორც მოხდა კიდევ. არა, ჩვენ ვერ განვსჯით გასროლის მიხედვით. ქრისტიან გულბრანდსენის დარბაზიდან გასვლიდან იმ მომენტამდე, როცა მის ბელევერმა ის უკვე მოკლული ნახა, არის შუალედი და ჩვენ შეგვიძლია გამოვრიცხოთ მხოლოდ ისინი, ვისაც არ ჰქონდა დარბაზიდან გასვლის საშუალება. ესენი არიან ლუის სეროქოლდი და ახალგაზრდა ედგარ ლოუსონი, რომლებიც კაბინეტში იყვნენ და ქალბატონი სეროქოლდი - დარბაზში. სამწუხაროა, რა თქმა უნდა, რომ გულბრანდსენი სწორედ იმ საღამოს მოკლეს, როცა ეს გაუგებრობა მოხდა სეროქოლდსა და ამ ახალგაზრდა ლოუსონს შორის.

- თქვენ ფიქრობთ, სამწუხაროა? - ჩაილაპარაკა მის მარფლმა.

- ა? თქვენ როგორ ფიქრობთ?

- ჩემი აზრით, - წაიბუტბუტა მის მარფლმა, - ეს ჩანაფიქრი უნდა ყოფილიყო.

- მაშ, თქვენ ასე ფიქრობთ?

- დიახ. ნებისმიერი კაცი მიხვდება, რომ ძალიან უცნაური იყო ედგარ ლოუსონის, ასე ვთქვათ, უეცარი გაშმაგება, რადგან უკეთესობა ეტყობოდა უკვე. მას ჰქონდა ეს რაღაც უცნაური კომპლექსი, უმამობით იტანჯებოდა. უინსტონ ჩერჩილი და ვიკონტი მონტგომერი ჩაიჭედა თავში, რაც სავსებით ბუნებრივია ასეთი არეული გონების პატრონისთვის. არ დარჩენია არც ერთი გამოჩენილი ადამიანი, რომ არ ეფიქრა: მამაჩემიაო. მაგრამ, ჩემი ვარაუდით, ვიღაც ჩასჩინებებს, რომ ლუის სეროქოლდია მისი ნამდვილი მამა, რომ სწორედ ლუის სეროქოლდი სდევნის მას, რომ, წესით, ის უნდა ყოფილიყო სტოუნიგეითის გვირგვინოსანი უფლისწული. ამ ჭკუასუსტმა ბიჭმა იმდენად გაითავისა ეს აზრი, რომ სიშმაგემდე მივიდა, და, ადრე იქნებოდა თუ გვიან, აუცილებლად უნდა აეტეხა აყალმაყალი. განა ამაზე უკეთეს შირმას მოიფიქრებს კაცი? ყველას ყურადღება მიპყრობილი ექნებოდა ამ სახიფათო სიტუაციაზე... თანაც, თუ ვინმემ წინასწარ მოფიქრებულად უბრუნველყო რევოლვერით...

- ჰმ, დიახ. უოლტერ ჰადის რევოლვერი...

- ოჰ, დიახ, - თქვა მის მარტლმა, - მე ამაზე ვფიქრობდი. იცით, უოლტერს არ შეუძლია ადვილად ურთიერთობის დამყარება ადამიანებთან, პირქუშია და უდიერი, მაგრამ, არა მგონია, სულელიც იყოს.

- მაშ, თქვენ არ ფიქრობთ, რომ ეს უოლტერს შეეძლო ჩაედინა?

- ვფიქრობ, ყველა ამოისუნთქავდა, ეს რომ უოლტერს ჩაედინა. მეტად უჩვეულოდ ჟღერს, მაგრამ ამას იმიტომ ვამბობ, რომ იგი უცხოა ამ სახლში.

- რას იტყვით მის მეუღლეზე? - ჰკითხა ინსპექტორმა კარიმ, - მასაც შეუმსუბუქდებოდა მდგომარეობა?

მის მარტლმა არ უპასუხა. ის ჯინაზე და სტივენ რესტარიკზე ფიქრობდა, რომლებიც ერთად იდგნენ მისი ჩამოსვლის პირ-

ველ დღეს. და მას გაახსენდა, გუშინ საღამოს ალექს რესტარკი როგორ მიაჩერდა დარბაზში შემოსვლისთანავე ჯინას.

ნეტა თავად რას ფიქრობდა ჯინა?

ორი საათის შემდეგ ინსპექტორი კარი გადაწვა სავარძელში, გაიზმორა და ამოიოხრა.

- კეთილი, - თქვა მან, - ჩვენ ბევრ რამეს მოვფინეთ ნათელი. სერჟანტი ლეიკი დაეთანხმა.

- მსახურები გამორიცხულია, - თქვა მან, - ისინი ერთად იყვნენ ამ კრიტიკულ მომენტში - ისინი, ვინც აქ ცხოვრობენ, ხოლო ვინც აქ არ იძინებს, ყველა შინ იყო წასული.

კარიმ თავი დაუკრა. მას მეტისმეტად გადაელალა გონება.

მან ფიზიოთერაპევტები დაჰკითხა, აღმზრდელები და კიდევ, როგორც თვითონ უწოდებდა, „ორი ყმაწვილი კატორღელი“, რომელთაც რიგის მიხედვით იმ ღამით ოჯახის წევრებთან ერთად სადილობა ერგოთ. მათი ნაამბობი ერთმანეთს ემხთვეოდა. კარის შეეძლო ისინიც გამოერიცხა. მათ ქცევა და ხასიათიც კი ერთნაირი ჰქონდათ. არც ერთი მათგანი არ იყო მართლობის მოყვარული, რაც ხელსაყრელი იყო მათი ალიბისთვის. კარიმ დოქტორი მავერიკი ბოლოსთვის მოიტოვა, რადგან იგი, რამდენადაც შეეძლო განესაჯა, ხელმძღვანელი პირი იყო ინსტიტუტში.

- ახლა კი მას დავუძახოთ, ლეიკ.

ასე რომ, ახალგაზრდა ექიმიც ჩქარი ნაბიჯით შემოვიდა — კოპწია, მოხდენილი, თანაც რაღაცნაირად მკაცრად იმზირებოდა პენსნეს იქიდან.

მავერიკმა დაადასტურა თავისი თანამშრომლების ჩვენებები და კარის დასკვნებსაც დაეთანხმა. კოლეჯის მკვიდრ კედლებში ვერსად ნახავდა კაცი რაიმე ღრიჭოს ან საძრომს. ამიტომ ქრისტიან გულბრანდსენის სიკვდილი არ შეიძლებოდა მიეწერათ იმათთვის, ვისაც „ყმაწვილ პაციენტებს“ უწოდებდა კარი.

- მაგრამ პაციენტები მაინც პაციენტები არიან, ინსპექტორო, -
თქვა დოქტორმა მავერიკმა ღიმილით.

- ეს ქედმაღლური ღიმილი იყო და ინსპექტორი კარი არ ჩა-
ითვლებოდა ნორმალურ ადამიანად, ცოტათი რომ არ განაწყე-
ნებულიყო, მან პროფესიულად უთხრა:

— ახლა, რაც შეეხება თქვენს მოქმედებას, დოქტორო მავე-
რიკ, შეგიძლიათ წარმომიდგინოთ ანგარიში?

— რა თქმა უნდა, მე ვეცდები ზოგადი მონახაზი გავაკეთო და
დაახლოებით მაინც გითხრათ, როდის რა მოხდა.

დოქტორმა მავერიკმა დიდი დარბაზი ათის თხუთმეტ წუთზე
დატოვა ბატონ ლეისისა და დოქტორ ბაუმგარტენთან ერთად.
ისინი დოქტორ ბაუმგარტენის ოთახში შევიდნენ, სადაც სამივე-
ნი მკურნალობის მეთოდებზე საუბრობდნენ. ამ დროს მის ბელე-
ვერი მიიჭრა მათთან და დოქტორ მავერიკს სთხოვა დიდ დარ-
ბაზში წაჰყლოდა. ეს იყო დაახლოებით ათის ნახევარზე. ის მა-
შინვე წავიდა დარბაზში, სადაც მთლად მოშვებული და ღონე-
მიხდილი ედგარ ლოუსონი იხილა.

ინსპექტორი კარი შეიშმუშნა.

— ერთი წუთით, დოქტორო მავერიკ, თქვენი აზრით, ეს ყმაწ-
ვილი სულით ავადმყოფია?

დოქტორმა მავერიკმა ისევ ქედმაღლურად ჩაიღიმა.

— ჩვენ ყველა სულით ავადმყოფები ვართ, ინსპექტორო კა-
რი.

ხუმრობს, გაიფიქრა ინსპექტორმა. მან კარგად იცოდა, რომ
ის სულით ავადმყოფი არ იყო, როგორადაც არ უნდა ჩაეთვალა
თავი თვით დოქტორ მავერიკს.

— მას შეუძლია პასუხი აგოს თავის ქცევაზე? იცის, რასაც აკე-
თებს?

— სავსებით.

– მაშინ, მან ბატონ სეროქოლდს რევოლვერიდან რომ ესროლა, მკვლელობის მცდელობა ყოფილა.

– არა, არა, ინსპექტორო კარი. მსგავსი არაფერი იფიქროთ.

– წამოდით, დოქტორო მავერიკ. კედელზე ორი ნატყვიარი ვიპოვე. ტყვიას მეტად სახიფათოდ უნდა გაეგლო ბატონი სეროქოლდის თავთან.

– შეიძლება. მაგრამ ლოუსონს არ ჰქონდა განზრახული ბატონი სეროქოლდის მოკვლა, ან თუნდაც დაჭრა. მას ძალიან უყვარს ბატონი სეროქოლდი.

– მეტად უცნაური გამოხატულებაა სიყვარულისა.

დოქტორმა მავერიკმა კვლავ გაუღიმა. ინსპექტორ კარის ეს ღიმილი აუტანელი მოეჩვენა.

– ყველაფერი, რასაც ადამიანი აკეთებს, წინასწარგანზრახულია. ყოველთვის, ინსპექტორო, როცა ვინმეს სახელი ან სახე გავიწყდებათ, ეს იმისი ნიშანია, რომ შეუცნობლად, მაგრამ მაინც გსურთ დაივიწყოთ.

ინსპექტორმა კარიმ უნდობლად შეხედა.

– ყოველთვის, როცა რაღაც წამოგცდებათ, უაზროდ არ ხდება. ედგარ ლოუსონი რამდენიმე ფუტის მოშორებით იდგა ბატონი სეროქოლდისაგან. მას ადვილად შეეძლო სასიკვდილოდ დაეჭრა იგი. თუმცა კი ააცდინა. რატომ ააცდინა? იმიტომ, რომ მას უნდოდა აეცდინა. ეს ისე ადვილი გასაგებია. ბატონი სეროქოლდი საფრთხეში არ ყოფილა და თავადაც დარწმუნებული იყო ამაში. ის მიუხვდა ედგარს, რას ნიშნავდა ეს ჟესტი — ეს იყო გამოწვევა და გულისწყრომის გამოხატულება სამყაროს მიმართ, რომელმაც მას წაართვა ბავშვური ცხოვრების ელემენტარული აუცილებლობა — უსაფრთხოება და სიყვარული.

– ვფიქრობ, უნდა ვნახოთ ეს ყმაწვილი.

— რა თქმა უნდა, თუ გსურთ. წუხანდელმა მღელვარებამ კუჭი აუშალა, მაგრამ დღეს უკეთესადაა. ბატონ სეროქოლდს ეს გაუხარდება.

ინსპექტორი კარი დაჟინებით მიაჩერდა, მაგრამ დოქტორი მავერიკი, როგორც ყოველთვის, სერიოზული იყო.

კარიმ ამოიოხრა.

— დარიშხანი ხომ არა გაქვთ? — იკითხა მან.

— დარიშხანი? — გაიკვირვა დოქტორმა მავერიკმა. აშკარად მოულოდნელი კითხვა იყო. — რა უცნაური კითხვაა. რატომ დარიშხანი?

— კითხვაზე მიპასუხეთ მხოლოდ.

— არა, არავითარი დარიშხანი არ გამაჩნია.

— მაგრამ რაღაც წამლები ხომ გაქვთ?

— ოჰ, რა თქმა უნდა, ძილის წამლები, მორფიუმი — ბარბიტურატები. ჩვეულებრივი წამლები.

— ქალბატონ სეროქოლდს თქვენ მკურნალობთ?

— არა, დოქტორი განტერი მარკეტ კიმბლიდან, ოჯახის ექიმი. მე, რა თქმა უნდა ექიმი ვარ, მაგრამ ფსიქიატრი.

— გასაგებია. კეთილი, დიდი მადლობა, დოქტორო მავერიკ.

როცა დოქტორი მავერიკი გავიდა, ინსპექტორმა კარიმ გადაულაპარაკა ლეიკს, ამ ფსიქიატრებმა თავი მომაბეზრესო.

— ახლა ოჯახის წევრები დაგვიტოხოთ, — თქვა მან, — პირველად ახალგაზრდა უოლტერ ჰადს გავესაუბრები.

უოლტერ ჰადი წინდახედული პიროვნება აღმოჩნდა. მან ფრთხილად შეათვალიერა პოლიციელი, ეტყობოდა, უნდოდა მის სულში ჩაეხედა, თუმცა ისინი თანამოაზრენი იყვნენ.

სტოუნიგეითში ელექტროგაყვანილობა ძალიან დაზიანებული და მოძველებული იყო. შტატებში ასეთი გაყვანილობები არ ჰქონდათ.

– ელექტრობა, დარწმუნებული ვარ, განსვენებულმა ბატონმა გულბრანდსენმა გაიყვანა ჯერ კიდევ მაშინ, როცა ელექტროგანათება სიახლეს წარმოადგენდა, — თქვა ინსპექტორმა კარიმ დიმილით.

– გეთანხმებით! ოჰ, ეს მშვენიერი, უძველესი ფეოდალური ინგლისი დღემდე ასეთი დარჩა...

– ის ელექტროდამცველი, რომელიც დიდ დარბაზში განათების რეგულირებას ახდენს, გაფუჭდა, უოლტერი სწორედ იმის სანახავად გავიდა, შეაკეთა და ისევ დაბრუნდა.

– რამდენი ხნით იყავით გასული?

– ზუსტად ვერ გეტყვით. დამცველის ყუთი ისეთ მოუხერხებელ ადგილასაა, რომ მე კიბისა და სანთლის მოძებნა დამჭირდა. შეიძლება — ათი წუთი, ან შეიძლება, თხუთმეტი.

– გასროლის ხმა გაიგეთ?

– არა, მსგავსი არაფერი გამიგია. სამზარეულოსკენ რომ მიდიხართ, ორმაგი კარებია და ერთ-ერთ მათგანს თქვა აქვს აკრული.

– გასაგებია... და, როცა დარბაზში დაბრუნდით, რა ნახეთ?

– ყველანი ბატონი სეროქოლდის კაბინეტის კართან იყვნენ შეჯგუფული. ქალბატონმა სტრიტმა თქვა, ბატონი სეროქოლდი მოკლესო, მაგრამ სინამდვილეში ასე არ იყო. ბატონი სეროქოლდი უვნებელი გადარჩა; იმ სულელმა ააცდინა თურმე.

– თქვენ იცანით რევოლვერი?

– რა თქმა უნდა, ვიცანი! ჩემი იყო.

– უკანასკნელად როდის ნახეთ?

– ორი-სამი დღის წინ.

– სად ინახავდით?

– უჯრაში, ჩემს ოთახში.

– ვინ იცოდა, რომ იქ ინახავდით?

– რა ვიცი, მაგათ ამბავს რას გაიგებ.

– რას გულისმობთ, ბატონო ჰად?
– ოჰ, აქ ყველანი გიჟები არიან!
– როცა დარბაზში დაბრუნდით, ყველა იქ დაგხვდათ?
– ვის გულისმობთ ყველაში?
– იმ ხალხს, დარბაზში რომ დატოვეთ, როცა დამცველის შესაკეთებლად წახვედით.

– ჰინა იქ იყო... ჭაღარა, ხანში შესული ქალბატონი და მის ბელვერი... განსაკუთრებული ყურადღება არ მიმიქცევია ამისათვის, მაგრამ, მე მგონი, არ ვცდები.

– ბატონი გულბრანდსენი მეტად მოულოდნელად ჩამოვიდა გუშინწინ, არა?

– დიახ, მაგრამ არა მგონია, თავის ჩვეულებრივ საქმეებზე ჩამოსულიყოს.

– ჩამოსვლას ვინმე ხომ არ აუღელვებია?

– უოლტერ ჰადი ცოტა ხანს ჩაფიქრდა, სანამ უპასუხებდა:

– არა, ამას ვერ ვიტყვოდი.

– ინსპექტორმა მის ქცევაში წინდახედულება კიდევ ერთხელ შენიშნა.

– თქვენ ხომ არ იცით, რისთვის ჩამოვიდა?

– გულბრანდსენის ამ ძვირფასი სამეურვეოს გამო, მე მგონი. მთელი „შემადგენლობა“ გაგიჟებულია.

– თქვენ გყავთ ასეთი „შემადგენლობა“, როგორც თქვენ ამბობთ, შტატებში?

– ერთია ვაპიტალის შეწირვა კოლეჯის შესანახად და მეორე – მორალური ზემოქმედების მოხდენა ადამიანებზე, რასაც აქ მიმართავენ. საკმარისად გყავდა არმიაში ფსიქიატრები და ვიცნობ მაგათ. აქაც მრავლად ირევიან. დგანან და ამ ახალგაზრდა თავზებელაღებულებს ჩალის კალათების მოწნასა და ჩიბუხების გამოთლას ასწავლიან. ბავშვური თამაშებია! გულისამაჩუყებელი!

– ინსპექტორ კარის ამ კრიტიკაზე არაფერი უთქვამს. შესაძლოა, ეთანხმებოდა კიდევ. ყურადღებით შეათვალიერა უოლტერი:

– მაშ, თქვენ წარმოდგენაც არ გაქვთ, ვის შეეძლო მოეკლა ბატონი გულბრანდსენი?

– ალბათ ერთ-ერთ მარჯვე ბიჭს კოლეჯიდან, რომელიც თავის ოსტატობას სრულყოფდა.

– არა, ბატონო ჰად, ეს გამორიცხებულია. კოლეჯი, მიუხედავად აქ საგულდაგულოდ შექმნილი თავისუფალი ატმოსფეროსი, მაინც საპატიმროა. როგორც კი მოსაღამოვდება, თავისუფლად ვერც ვერავინ შევა კოლეჯში და ვერც ვერავინ გამოვა იქიდან, რომ მკვლევლობა ჩაიდინოს.

– მე მათ გვერდს არ ავუვლიდი! ისე, თუ თქვენ გსურთ, ყურადღება შეაჩერეთ ახლობლებზე. ალექს რესტარიკზე გეუბნებით – ნაღდია.

– ამას რატომ ამბობთ?

– მას ხელსაყრელი მომენტი ჰქონდა. მანქანით მართო შემოვიდა ბაღში.

– რატომ უნდა მოეკლა მას ქრისტიან გულბრანდსენი? უოლტერმა მხრები აიჩეხა.

– მე აქ უცხო ვარ. არ ვიცი, რა ურთიერთობებია ოჯახში. შეიძლება იმ კაცმა რამე გაიგო ალექსის შესახებ და უნდოდა სეროქოლდისთვის გაემხილა.

– მერე, ამას რა მოჰყვებოდა?

– მემკვიდრეობას ჩამოართმევდნენ. მას კი ფული სჭირდება – საკმაოდ დიდი ფული, როგორც ამბობენ.

– თქვენ თეატრალურ საქმიანობას გულისხმობთ?

– თვითონ ასე ეძახის.

– მაშ, თქვენი აზრით არ არის?

უოლტერ ჰადმა კვლავ აიჩეხა მხრები.

– წარმოდგენა არა მაქვს, – თქვა მან.

XIII თავი

აღუქს რესტორიკი სიტყვაუხვი იყო, თანაც ლაპარაკის დროს ხელებს იქნევდა.

— ვიცი, ვიცი! მე იდეალური ეჭვმიტანილი ვარ. მე აქ მართო ჩამოვედი მანქანით და სახლისკენ მომავალს შემოქმედებითი განწყობილება შემექმნა. სულაც არ მოველი, რომ თქვენ ამას გაიგებთ, ან როგორ უნდა გაიგოთ?

— როგორმე შევძლებ, — ჩაურთო კარიმ ცივად, მაგრამ რესტორიკმა განაგრძო.

— ასე ხდება საერთოდ. ვერც გაიგებ, ისე უეცრად დაგეუფლება შთაგონება. აზრი — იდეა — სხვა ყველაფერი უკვალოდ ქრება! მე მომავალ თვეში „ლაიმჰაუზის ღამეებს“ ვდგამ. მოულოდნელად, წუხელ, შესაფერი გარემო შეიქმნა.... იდეალური განათება. ბურუსი... ფარების შუქი ჭრიდა ბურუსს, ისევ უკან ირეკლებოდა და ამ შუქში ბუნდოვნად მოჩანდა მაღალი შენობები. ყველაფერი ხელს მიწყობდა! გასროლები, გაქცეული კაცის ნაბიჯების ხმა და ელექტრომობტორის გუგუნი — ეს მდინარე ტემზაზე მიმავალი კატერის ხმა შეიძლებოდა ყოფილიყო და ასეც ჩავთვალე. მაგრამ რა უნდა მეღონა, რომ სცენაზე მსგავსი ეფექტი მიმელო? და...

ინსპექტორმა კარიმ შეაწყვეტინა:

— გასროლის ხმა გაიგეთ? სად გაიგეთ?

— ბურუსში, ინსპექტორო, — აღუქსმა ხელები ჰაერში შეათამაშა, ფუნჩულა, კარგად მოვლილი ხელები ჰქონდა, — ბურუსიდან მოისმა, საოცარი მომენტი იყო.

— თქვენ არ მოგეჩვენათ, რომ რაღაც ცუდი ამბავი ხდებოდა?

— ცუდი? რატომ უნდა მომჩვენებოდა?

— ნუთუ სროლა ასეთი ჩვეულებრივი ამბავია?

- აჰ, ვიცოდი, ვერ გამიგებდით! გასროლის ხმები საოცრად მოერგო იმ სცენას, რომელსაც მე ვეძინიდი. მე მჭირდებოდა გასროლის ხმები. ხიფათი — თრიაქი, სიგიჟეები. რაში მაინტერესებდა, სინამდვილეში რა ხდებოდა? შეიძლება სადღაც გზაზე სატვირთო მანქანამ ჩაიარა და იმის ძრავა გამოსცემდა ასეთ ხმას, ან ვიღაც ბრაკონიერმა ბოცვერს ესროლა.

— ჩვეულებრივ, აქ მახეს უგებენ ბოცვერს.

ალექსმა ისევ განაგრძო:

— ან, ბავშვმა შუშხუნები აუშვა. მე სულაც არ ჩამითვლია, რომ ეს სროლის ხმა იყო. ფიქრით „ლაიმჰაუმში“ ვიყავი, უფრო სწორად, კულისებში, და „ლაიმჰაუმს“ ვუყურებდი.

— რამდენი გასროლა იყო?

— არ ვიცი, — თქვა გაღიზიანებულმა ალექსმა, — ორი თუ სამი; ორი — ზედიზედ, ეს კი მახსოვს.

ინსპექტორმა კარიმ თავი დაუქნია.

— მგონი გაქცეული კაცის ნაბიჯების ხმა ახსენეთ, არა? საიდან მოისმოდა?

— ბურუსიდან. სადღაც სახლთან ახლოს უნდა ყოფლიყო.

ინსპექტორმა კარიმ ისევ მშვიდად თქვა:

— ჩვენ იძულებული ვართ ყველაფერი ვივარაუდოთ.

— ალბათ, მეტისმეტად გულისგამაწვრილებელია თქვენი საქმიანობა, ინსპექტორო! — თქვა ალექს რესტარკმა დიდსულოვნად. — წვრილმანები, გაუთავებელი წვრილმანები, როდის მოხდა, სად მოხდა... და ბოლოს რა გამოდის აქედან? უბედურ ქრისტიან გულბრანდსენს ეს გააცოცხლებს?

— დამნაშავის დაჭერაც სრულიად საკმარისია, ბატონო რესტარკ.

— ეს ველური დასავლეთის მიდგომაა!

— თქვენ კარგად იცნობდით ბატონ გულბრანდსენს?

— არც ისე კარგად, რომ მომეკლა, ინსპექტორო. მე მას ვხვდებოდი შიგადაშიგ ბავშვობიდან, მას შემდეგ, რაც აქ დავსახლდი, ის დროდადრო თუ გამოჩნდებოდა ხოლმე. ჩვენი საქმის ერთ-ერთი თავკაცია. როგორც ტიპი, არ მაინტერესებდა. მას რაღაც კოლექცია აქვს, თუ არ ვცდები, მგონი, ტორვალდსენის ქანდაკებებისა... — ალექსს გააჟრჟოლა. — ეს მის პიროვნებაზე მეტყველებს, არა? ღმერთო ჩემო, ეს მდიდრები...

ინსპექტორმა კარიმ ის გულდაგულ შეათვალიერა და ჰკითხა:

— საწამლავებში ერკვევით, ბატონო რესტარკი?

— საწამლავებში? არ თქვათ ახლა, ჯერ მოწამლეს და მერე ესროლესო. ეს მეტად გიჟური დეტექტივი იქნებოდა.

— ის არ მოუწამლავთ. თქვენ ჩემს კითხვაზე არ გიპასუხიათ.

— საწამლავს თავისებური მიმზიდველობა აქვს... მას რევოლვერის ან სხვა იარაღის მსგავსად ტყვიის სიტლანქე არ ახასიათებს. ამ საკითხზე გარკვეული ცოდნა მე არა მაქვს, თუ ამას გულისხმობთ...

— ოდესმე თუ გქონიათ დარიშხანი?

— სენდვიჩებში — როგორც წარმოდგენაშია? ძალზე მაცდური იდეაა. როუმ გლაიდონს ხომ არ იცნობთ? ოჰ, ეს მსახიობები, სახელმობხვეჭილები ვართო, რომ ჰგონიათ! არა, დარიშხანზე არასოდეს მიფიქრია, დარწმუნებული ვარ, რაღაც შხამიანი ბალახის ან ბუმბაჭერი ქაღალდისგან მიღებული ნაყენი იქნება.

— ხშირად ჩამოდიხართ აქ, ბატონო რესტარკი?

— გააჩნია, ინსპექტორო. ზოგჯერ რამდენიმე კვირით გადავიკარგები ხოლმე, მაგრამ ვცდილობ, კვირის ბოლოს ყოველთვის ჩამოვიდე, როცა კი მოვახერხებ. სტოუნიგეითს ყოველთვის საკუთარ ოჯახად ვთვლიდი.

— ეს ქალბატონი სეროქოლდის დამსახურებაა?

– ქალბატონი სეროქოლდის ვალს ვერასოდეს გადავიხდი. სიმპათია, თანაგრძნობა, სიყვარული...

– და საკმაოდ სოლიდური თანხა ამავე დროს, არა? ალექსს აღშფოთება დაეტყო.

– ის მე შვილივით მიყურებს და სწამს ჩემი საქმიანობისა.

– ოდესმე, თუ უსაუბრია თქვენთან თავის ანდერძზე?

– რა თქმა უნდა. მაგრამ, შეიძლება გკითხოთ, რატომ მისვამთ ასეთ კითხვებს, ინსპექტორო? ქალბატონ სეროქოლდს ხომ არაფერი შემთხვევია?

– სჯობდა არ შემთხვეოდა, – უთხრა ინსპექტორმა მკაცრად.

– რას გულისხმობთ?

– თუ არ იცით, მით უკეთესი, – თქვა ინსპექტორმა კარიმ, – და, თუ იცით, გაფრთხილდით.

როცა ალექსი გავიდა, სერჟატმა ლეიკმა თქვა:

– საოცრად ყალბი პიროვნებაა, ასე არ არის?

კარიმ თავი გააქნია.

– ძნელი სათქმელია. შეიძლება ჭეშმარიტი შემოქმედებითი ნიჭი არ ასვენებს. შეიძლება უწყინარი ახალგაზრდაა, ოღონდ ეგაა, ბაქიაობა უყვარს. ვინ იცის, მართლა გაიგონა გაქცეულის ნაბიჯების ხმა? შემიძლია დაგენიძლაოთ, რომ ეს მისი გამოგონილია.

– გარკვეული მოსაზრებით?

– გარკვეული მოსაზრებით. ჩვენ ჯერ იქამდე არ მივსულვართ, მაგრამ მივალთ.

– ბოლოს და ბოლოს, სერ ერთ-ერთი იმ გაქნილ ყმაწვილთაგანი შეიძლებოდა შეუმჩნევლად გამოსულიყო კოლეჯის შენობიდან. ალბათ, რამდენიმე ბინის ქურდიც იქნება მათ შორის, და თუ ასეა...

– სხვებს ჰგონიათ, რომ ჩვენ სწორედ ასე ვფიქრობთ; ხელსაყრელიცაა. თავს დავდებ, რომ ასეა, ლეიკ.

– მე პიანინოსთან ვიჯექი, – თქვა სტივენ რესტარკმა. წყნარად ვუკრავდი, როცა ლუისსა და ედგარს შორის ჩხუბი ატყდა.

– თქვენ რა გაიფიქრეთ ამ დროს?

– მართალი რომ გითხრათ, სერიოზულ ამბად არც ჩამითვლია. ის საბრალო ისედაც ხშირად ანთხევს ღვარძლსა და ბოლმას. იცით, ის მართლა გიჟი კი არ არის. მთელი ეს სისულელე სხვა არაფერია, თუ არა დაგუბებული გრძნობების გულიდან ამოხეთქვა. მართალი თუ გნებავთ, ჩვენ ყველანი ნერვებს ვუშლით მას, განსაკუთრებით კი ჯინა, რა თქმა უნდა.

– ჯინა? თქვენ ქალბატონ ჰადს გულისხმობთ? რატომ უშლის მას ნერვებს?

– იმიტომ, რომ ის ქალია, და თანაც ლამაზი ქალი, კიდევ იმიტომ, რომ მისი აზრით, ედგარი სასაცილოდ იქცევია! ჯინა ნახევრად იტალიელია, ხომ იცით, იტალიელებს კი გაუცნობიერებელი უღმობლობა ახასიათებთ. არავის მიმართ არ გრძნობენ სიბრალულს, არც მოხუცის და არც მახინჯის მიმართ, არც ცოტა თავისებური, უცნაური ადამიანები ებრალებათ. თითოთ ჩვენება, დაცინვა უყვართ. სწორედ ამას აკეთებდა ჯინა, მეტაფორულად რომ ვთქვათ. ედგარს აბუჩად იგდებდა. ედგარი სასაცილო იყო, მედიდური და არსებითად სრულიად დაურწმუნებელი საკუთარ თავში. მას უნდოდა შთაბეჭდილება მოეხდინა, და მხოლოდ იმას მიაღწია, რომ სულელურად გამოიყურებოდა. ჯინას სულაც არ აწუხებდა, საბრალო ბიჭი ასე რომ იტანჯებოდა.

– თქვენ იმის თქმა გსურთ, რომ ედგარ ლოუსონს ქალბატონი ჰადი უყვარს? – იკითხა ინსპექტორმა კარიმ.

სტივენმა მხიარულად უპასუხა:

- ოჰ, დიახ. სინამდვილეში მეტ-ნაკლებად ყველა შეყვარებული ვართ, ჯინა ყველას ასეთი მოგვწონს.

– მის მეუღლეს თუ მოსწონს ეს ამბავი?

– ძალზე გულგატეხილია. ისიც იტანჯება, საბრალო ბიჭი. იცით, ასე არ შეიძლება გაგრძელდეს. მე მხედველობაში მაქვს მათი ქორწინება. ადრე თუ გვიან ამას ბოლო უნდა მოეღოს. ომი რომ არა, ისინი ერთმანეთს ვერც შეხვდებოდნენ.

– ეს ყველაფერი საინტერესოა, – თქვა ინსპექტორმა, – მაგრამ ჩვენ გადავუხვიეთ საუბრის მთავარ საგანს: ვინ არის ქრისტიან გულბრანდსენის მკვლეელი.

– მართლაც, – თქვა სტივენმა, – მაგრამ მე ვერაფერს გეტყვით, პიანინოსთან ვიჯექი და არც მიმიტოვებია, სანამ ჩვენი ძვირფასი ჯოლი არ შემოვიდა რაღაც დაჟანგული ძველი გასაღებებით ხელში. მან სცადა, ერთ-ერთი მათგანი კაბინეტის კარისთვის მოერგო.

– თქვენ პიანინოსთან დარჩით და დაკვრა განაგრძეთ?

– თქვენ ფიქრობთ, ნაზი ობლიგატო ვუძღვენი ლუისის კაბინეტში გამართულ სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას? არა, მე დაკვრა შევწყვიტე, როცა სიტუაცია დაიძაბა. იმიტომ კი არა, რომ ამ ამბის კეთილად დასრულებაში ეჭვი შემეპარა. ლუისის ისეთი მომნუსხავი თვალები აქვს, რომ თავისუფლად შეეძლო, მხოლოდ მზერით შეეჩერებინა ედგარი.

– და მაინც, ედგარ ლოუსონმა მას ორჯერ ესროლა.

სტივენმა თავი გააქნია.

– ეს მხოლოდ სცენის გათამაშება იყო. თავისთვის ერთობოდა. დედაჩემმა იცოდა ხოლმე ასე. ოთხი წლისა ვიყავი, როცა მოკვდა თუ გაიქცა ვიღაც კაცთან ერთად, არ ვიცი, მაგრამ მახსოვს, როგორ ატრიალებდა ხოლმე პისტოლეტს, როცა განრისხდებოდა. ერთხელ ღამის კლუბშიც ამოიღო რევოლვერი და კედელს დაღი დაასვა. საუკეთესო მსროლელი გახლდათ. ცოტა აურზაური გამოიწვია. ის რუსი მოცეკვავე იყო, ხომ იცით.

– რა თქმა უნდა. შეგიძლიათ მითხრათ, ბატონო რესტარკი, ვინ გავიდა დარბაზიდან გუშინ ღამით, როცა თქვენ იქ იყავით?

– უოლი შუქის ჩასართველად გავიდა, ჯულიეტ ბელევერი – გასაღების მოსაძებნად, კაბინეტის კარისათვის რომ მოერგო. სხვა არავინ, რამდენადაც ვიცი.

– შეამჩნევდით, ვინმე რომ გასულიყო?

სტივენი ჩაფიქრდა.

– ალბათ, ვერა, თუკი თითისწვერებზე გაიპარებოდა და ასევე შემოიპარებოდა. დარბაზში ხომ ძაღვზე ბნელოდა, ამასთან კაბინეტში ხელჩართული ბრძოლა იყო, რომლისკენაც მთელი გულისყური გვქონდა მიპყრობილი.

– ვინმეს მიმართ თუ ხართ დარწმუნებული, რომ მთელი ამ ხნის განმავლობაში დარბაზიდან არ გასულა?

– ქალბატონი სეროქოლდი, დიახ, და ჯინა. შემძლია დავიფიცო.

– გმადლობთ, ბატონო რესტარიკ.

სტივენი კარისაკენ წავიდა. წამით შეჩერდა და დაბრუნდა.

– რას ნიშნავს ეს ყველაფერი? – იკითხა მან. – დარიშხანზე მოგახსენებთ.

– თქვენ ვინ გითხრათ დარიშხანის შესახებ?

– ჩემმა ძმამ.

– აჰ, დიახ.

სტივენმა იკითხა:

– ქალბატონ სეროქოლდს დარიშხანს ასმევდა ვინმე?

– რატომ ახსენეთ ქალბატონი სეროქოლდი?

– მე წაკითხული მაქვს დარიშხანით მოწამვლის სიმპტომები. პერიფერიული ნევრიტი, არა? ცოტათ თუ ბევრად ემთხვევა იმას, რაც ამ ბოლო დროს მას სტანჯავდა. და, კიდევ, ლუისმა ხელი აუკრა, როცა ტონუსის მიმცემი წამლის მიღებას აპირებდა წუხელ. მისი მოწამვლა ხომ არ უნდოდათ?

– ეს საკითხი ჯერ კიდევ გასარკვევია, – ოფიციალური კილოთი განაცხადა ინსპექტორმა კარიმ.

– ქალბატონმა სეროქოლდმა იცის ამის შესახებ?

– ბატონი სეროქოლდი საოცრად მოწადინებული იყო, რათა ის ამ ამბით არ აღელვებინათ.

– აღელვება ის სიტყვა არ არის, ინსპექტორო. ქალბატონი სეროქოლდი არასოდეს მინახავს აღელვებული... ეს ამბავი ხომ არ დგას ქრისტიან გულბრანდსენის მკვლელობის უკან? მას აღმოუჩენია, რომ ქალბატონ სეროქოლდს წამლავდნენ, თუმცა ის როგორ აღმოაჩინდა? და მაინც მთელი ეს ამბავი მეტად უჩვეულო ჩანს, რაღაც უაზრობაა.

– თქვენ ამან ძალიან გაგაოცათ, ბატონო რესტარიკ, არა?

– დიახ, რა თქმა უნდა, როცა ალექსმა მიაბო, ვერაფრით დავიჯერე.

– თქვენი აზრით, ვის შეეძლო მიეცა დარიშხანი ქალბატონი სეროქოლდისათვის.

წამით სტივენ რესტარიკს დამცინავმა ღიმილმა გადაუარა მშვენიერ სახეზე.

– ჩვეულებრივი ადამიანი ამას არ ჩაიდენდა. თქვენ შეგიძლიათ მეუღლე გამოირიცხოთ. ლუის სეროქოლდი ამით ვერაფერს მოიგებდა. ამასთანავე, ის თაყვანს სცემს ამ ქალს. გადაირევა, ნეკიც რომ წამოსტკივდეს.

– მაშ, ვინ არის? გაქვთ რაიმე მოსაზრება?

– ოჰ, დიახ. უნდა გითხრათ, ეს უდავო ფაქტია.

– ამიხსენით, გეთაყვა.

სტივენმა თავი გააქნია.

– ეს უდავო ფაქტია, მხოლოდ ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით, სხვა არაფერი. ხომ არავითარი სამხილი არ არსებობს? თქვენ ალბათ არც დამეთანხმებით.

სტივენ რესტარიკი უდარდელად გავიდა, ინსპექტორმა კარიმი ფურცელზე კატების ხატვა დაიწყო. ის სამ რამეზე ფიქრობდა:

1. რომ სტივენ რესტარიკს დიდი წარმოდგენა ჰქონდა საკუთარ

თავზე; 2. რომ სტივენ რესტარიკმა და მისმა ძმამ ერთიანი ფრონტი წარმოადგინეს; და 3. რომ სტივენ რესტარიკი ლამაზი მამაკაცი იყო, უოლტერ ჰადი კი ულამაზო.

მას აინტერესებდა კიდევ ორი რამ — რას გულისხმობდა სტივენი, როცა ამბობდა მხოლოდ ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით, და ხედავდა თუ არა იგი ჯინას, როცა პიანინოსთან იჯდა. მას უფრო ეგონა, რომ ვერ ხედავდა.

ბიბლიოთეკის კუშტ გოტიკურ გარემოში ჯინამ ეგზოტიკა შემოიტანა. თვითონ ინსპექტორმა კარიმაც კი ეშმაკურად მოწკურა თვალები, როცა ეს გაცისკროვნებული ახალგაზრდა ქალი წინ დაუჯდა, მაგიდაზე გადმოიხარა და მოუთმენლად თქვა: „გისმენთ!“

ინსპექტორმა კარიმ შეათვალა იერა მისი წითელი ზედატანი, მუქი მწვანე განიერი შარვალი და უთხრა:

— ვხედავ, შავები არ გაცვიათ, ქალბატონო ჰად.

— არა მაქვს, — თქვა ჯინამ, — ვიცი, ერთი შავი კაბა მაინც საიჭროა ზედ მარგალიტის მძივით, მაგრამ არა მაქვს. მეჯავრება შავი ფერი. ვფიქრობ, საშინელია; შავი სამოსი მხოლოდ მდივნებმა, ოჯახის მწე ქალებმა და მათმა მსგავსებმა უნდა ჩაიცვან. თანაც ქრისტიან გულბრანდსენი ჩემი ნათესავი არც ყოფილა. ის დიდედას გერია.

— და ვფიქრობ, კარგად არც კი იცნობდით.

ჯინამ თავი გააქნია. — ის აქ ჩამოვიდა სამ-ოთხჯერ ჩემს ბავშვობაში. შემდეგ, ომის დროს მე ამერიკაში წავედი და სულ რაღაც ექვსი თვის წინ დავბრუნდი.

— თქვენ აქ საცხოვრებლად ჩამოხვედით? სტუმრად არა ხართ

— მაგაზე ნამდვილად არც მიფიქრია, — თქვა ჯინამ.

— წუხელ, დიდ დარბაზში იყავით, როცა ბატონი გულბრანდსენი თავის ოთახში წავიდა?

– დიახ. გამოგვემშვიდობა და წავიდა. დიდედამ ჰკითხა, ყველაფერი თუ ჰქონდა, რაც სჭირდებოდა. მან დადებითი პასუხი გასცა, ჯოლიმ ყველაფერზე იზრუნაო. შეიძლება ზუსტად ეს სიტყვები არა, მაგრამ რაღაც მსგავსი თქვა. ბოლოს ისიც დაამატა, წერილები მაქვსო დასაწერი.

– შემდეგ?

ჯინამ აღწერა ის სცენა, რომელიც ლუისსა და ედგარ ლოუსონს შორის გათამაშდა. ეს იგივე ამბავი იყო, რაც ინსპექტორ კარის აქამდე ბევრჯერ მოესმინა, მაგრამ ჯინას მეშვეობით ამ ამბავმა სრულიად ახალი სახე მიიღო, უფრო დრამატული გახდა.

– ეს უოლის რევოლვერი იყო, – თქვა მან. – წარმოგიდგენიათ, ედგარს ჰქონდეს იმდენი ვაჟკაცობა, წავიდეს და უოლის ოთახიდან რევოლვერი აწაპნოს, ვერასოდეს დავიჯერებ, რომ ის ასეთი ვაჟკაცია.

– შეგეშინდათ, როცა ისინი კაბინეტში შევიდნენ და ედგარ ლოუსონმა კარი ჩაკეტა?

– ოჰ, არა, – თქვა ჯინამ და დიდი, თაფლისფერი თვალები გაუფართოვდა, – მომეწონა კიდევ. ეს ისეთი უნიჭო თამაში იყო, იცით, და ისე საოცრად თეატრალური სცენა... ყველაფერი, რასაც ედგარი აკეთებს, ყოველთვის სასაცილოა, ერთი წუთითაც სერიოზულად ვერ მივიღებ.

– თუმცა რევოლვერი მაინც გაისროლა, არა?

– დიახ. მაშინ ყველამ გავიფიქრეთ, რომ მან მართლა ესროლა ლუისს.

– ამან გაგამხიარულათ? – თავი ვერ შეიკავა ინსპექტორმა, რომ არ ეკითხა.

– ოჰ, არა. შეძრწუნებული ვიყავი. ყველა შეძრწუნდა, დიდედას გარდა. მას თვალის არ დაუხამხამებია.

– საყურადღებოა.

– სრულიადაც არა. დიდება ასეთი პიროვნებაა – არაამქვეყნიური. ის ისეთ ადამიანებს მიეკუთვნება, რომელთაც არ სჯერათ, თუ შეიძლება რაიმე ცუდი მოხდეს. ძალიან საყვარელი ქალია.

– ვიდრე ეს სცენა თამაშდებოდა, ვინ იყო დარბაზში?

– ოჰ, ყველა იქ ვიყავით, გარდა ძია ქრისტიანისა, რა თქმა უნდა.

– ყველა არა, ქალბატონო ჰად. ზოგი გავიდა და შემოვიდა.

– ნუთუ? – იკითხა ჯინამ დაბნეულად.

– თქვენი მეუღლე, მაგალითად, შუქის ჩასართავად გავიდა.

– როგორც ვხვდები, სროლის ხმა მისი არყოფნის დროს გაისმა და ყველას გეგონათ, პარკიდან მოდისო.

– ეს არ მახსოვს... ოჰ, დიახ, ეს მას შემდეგ მოხდა, რაც შუქი აინთო და უოლიც დაბრუნდა.

– სხვა ხომ არავინ გასულა დარბაზიდან?

– მგონი, არა. არ მახსოვს.

– თქვენ სად იჯექით, ქალბატონო ჰად?

– იქით, ფანჯარასთან.

– ბიბლიოთეკის კართან?

– დიახ.

– თვითონ თუ გახვედით დარბაზიდან?

– გავედი? ამ მღელვარების დროს? რა თქმა უნდა, არა.

ამ აზრმა ჯინა აღაშფოთა.

– დანარჩენები სად ისხდნენ?

– ვფიქრობ, უმეტესობა ბუხრის ირგვლივ, დეიდა მილდრიდი ქსოვდა, ასევე დეიდა ჯეინიც – მის მართლი; დიდება ისე იჯდა.

– ბატონი სტივენ რესტარიკი?

– სტივენი? თავდაპირველად პიანინოზე უკრავდა. არ ვიცი, მოგვიანებით სად წავიდა.

– მის ბელევერი?

– მოუსვენრად იყო, როგორც ყოველთვის. დამჯდარს ვერასოდეს ნახავთ. გასაღებს თუ რაღაცას ეძებდა. – უცებ ჯინამ თქვა:

– რას იტყვით დიდებას ტონუსის მიმცემ წამალზე მისი დამზადებისას, ფარმაცევტს შეცდომა ხომ არ მოუვიდოდა?

– ეს რატომ უნდა გეფიქრათ?

– იმიტომ, რომ ბოთლი გაქრა, ჯოლი კი, გეგონებოდათ, ნემსებზე ზისო, ვერ ისვენებდა, აღელვებული მიდი-მოდოდა და ყველგან ეძებდა. ალექსმა უთხრა, პოლიციელმა წაიღო, მართალია?

კითხვაზე პასუხის გაცემის მაგივრად ინსპექტორმა კარიმ მიუგო:

– თქვენ ამბობთ, მის ბელევერი ღელავდაო?

– ოჰ! ჯოლი ყოველთვის მოუსვენრადაა, – თქვა ჯინამ ქარაფშუტულად, – მოსწონს ფუსფუსი. ზოგჯერ მიკვირს კიდევ, როგორ უძლებს მას დიდება.

– კიდევ ერთი კითხვა, ქალბატონო ჰად. თქვენ თავად როგორ ფიქრობთ, ვინ მოკლა ქრისტიან გულბრანდსენი და რატომ?

– ვფიქრობ, ერთი იმ შერევილთაგანი ჩაიდენდა. მკვლელები ცოტა უფრო გონიერები არიან. მე ვგულისხმობ იმას, რომ ისინი ადამიანს კლავენ არა გასართობად, არამედ იმისათვის, რათა შემდეგ გატეხონ სალარო, მოიპარონ ფული ან ძვირფასეულობა. ზოგიერთმა შერევილმა კი – იცით, სულით ავადმყოფს რომ ეძახიან – შეიძლება ეს გასართობად გააკეთოს, არ მეთანხმებით? ვერ წარმომიდგენია, ძია ქრისტიანის მკვლელობას სხვა რა მიზეზი შეიძლებოდა ჰქონოდა, თუ არა გართობა, ასე არ არის? თუმცა ეს რა გართობაა, მაგრამ...

– საბაბზე არ გიფიქრიათ?

— დიახ, სწორედ მაგას მოგახსენებთ, — თქვა ჯინამ საამო ხმით, — არც გაქურდული იყო და არც მსგავსი არაფერი მომხდარა, ასე არ არის?

— მაგრამ, იცით, ქალბატონო ჰად, კოლეჯის შენობა ჩაკეტილი და გადარაზული იყო. ვერავინ შეძლებდა უნებართვოდ იქიდან გამოსვლას.

— არ დამიჯერებთ, მაგრამ, — გაიცინა ჯინამ მხიარულად, — ის ბიჭები ყველგან გაძვრებიან! მათ უამრავი ხრიკი მასწავლეს.

— მხიარული გოგონაა, — თქვა ლეიკმა, როცა ჯინა გავიდა. — პირველად ვნახე ასე ახლოს. მშვენიერი ფიგურა აქვს — უცხო ტანი, თუ იცით, რას ვგულისხმობ?

ინსპექტორი კარი ცივად შეხტა. სერჟანტმა ლეიკმა სასწრაფოდ დაუმატა: — ხალისიანი გოგონაა, ჩანს, ეს ყველაფერი ართობს, თქვენი თქმისა არ იყოს.

— ნეტა მართალი თუ თქვა სტივენ რესტარიკმა, ეგენი ერთმანეთს დაშორდებიანო. შევნიშნე ყველანაირად ცდილობდა დავერწმუნებინეთ, რომ უოლტერ ჰადი მანამ დაბრუნდა დიდ დარბაზში, სანამ იმ გასროლას გაიგებდნენ.

— რაც სხვათა ჩვენებების თანახმად ასე არ არის, ხომ?

— ნამდვილად.

— ჯინას არც ის უხსენებია, რომ მის ბელევერი დარბაზიდან გავიდა გასაღების მოსაძებნად.

— არა, — თქვა ფიქრში წასულმა ინსპექტორმა. — არ უხსენებია...

XIV თავი

ქალბატონი სტრიტი ბევრად უკეთ მოერგო ბიბლიოთეკას, ვიდრე ჯინა ჰადი. ქალბატონ სტრიტის გარეგნობაში ეგზოტიკური არაფერი იყო. მას შავ კაბაზე ონიქსის გულსაბნევი ეკეთა, ხოლო მოხდენილად დავარცხნილ ჭალარა თმაზე ბადე ეხურა. როგორც ინსპექტორმა კარიმ შენიშნა, ისე გამოიყურებოდა, როგორც სასულიერო პირის ქვრივს შეეფერებოდა, რაც მეტად უცნაური იყო, რადგან ადამიანები იშვიათად თუ გამოიყურებიან ისე, რაიც სინამდვილეში არიან. მის მაგრად მოკუმულ ტუჩებსაც კი ასკეტური იერი დაჰკრავდა. სახეზე ქრისტიანული მოთმინება აღბეჭდოდა, შესაძლებელია, ქრისტიანული სულიერი სიმტკიცეც, მაგრამ კარის ფიქრით, არავითარ შემთხვევაში, ქრისტიანული გულმონწყალება. უფრო მეტიც, ნათელი იყო, რომ ქალბატონი სტრიტი შეურაცხყოფილად გრძნობდა თავს.

— ვფიქრობ, უნდა შეგეტყობინებინათ, როდის ისურვებდით ჩემთან საუბარს, ინსპექტორო. იძულებული ვიყავი, მთელი დღეა თქვენს ლოდინში გამეტარებინა.

როგორც კარიმ დაასკვნა, ქალბატონ სტრიტს ღირსების გრძნობა შელახვოდა, ამიტომაც აღარ დააყოვნა, მისი დაშოშმინება სცადა.

— მაპატიეთ, ქალბატონო სტრიტ. თქვენ ალბათ არ გეცოდინებათ, რა თანამიმდევრობით შევუდექით დაკითხვას. ჯერ ნაკლებმნიშვნელოვანი ჩვენებები მოვისმინეთ, რათა, ასე ვთქვათ, გამოგვერიცხა ისინი. ჩვენთვის მეტად მნიშვნელოვანი იყო ის პიროვნება შემოგვენახა ბოლოსათვის, ვის თვალსაზრისსაც დავყვარდნობოდით. ეს ის მოწმე უნდა ყოფილიყო, რომლის მეშვეობითაც შევძლებდით გაგვერკვია და შეგვემოწმებინა ის ინფორმაცია, რაც აქამდე მივიღეთ.

ქალბატონი სტრიტი აშკარად მოლბა.

— ოჰ, მესმის. მე სულ ვერ გავიაზრე...

— ახლა, ქალბატონო სტრიტ, თქვენ ის ქალი ბრძანდებით, ვისაც დინჯად შეუძლია განსაჯოს, ვინაიდან უდიდესი ცხოვრებისეული გამოცდილება გაქვთ მიღებული და, თანაც ეს თქვენი ოჯახია; თქვენ ამ ოჯახის ქალიშვილი ბრძანდებით და შეგიძლიათ მითხრათ ყველაფერი იმ ხალხის შესახებ, ვინც აქ ტრიალებს.

— მართლაც შემიძლია, — თქვა მილდრიდ სტრიტმა.

— მაშ ასე, როცა იმ საკითხს შევეხებით, თუ ვინ მოკლა ქრისტიან გულბრანდსენი, თქვენ დიდი დახმარების გაწევა შეგიძლიათ.

— ეს კიდევ გაურკვეველია? ნუთუ კიდევ არ არის ნათელი, ვინ მოკლა ჩემი ძმა?

ინსპექტორი კარი თავისი სკამის ზურგზე გადაესვენა და ხელი მოკლე უღვაშზე გადაისვა.

— დიდი დაკვირვება გვმართებს, — თქვა მან, — თქვენ ფიქრობთ, რომ ნათელია?

— რა თქმა უნდა, საბრალო ჯინას ქმარი, ის საძაგელი ამერიკელია მკვლელი, მხოლოდ ის არის აქ უცხო. ჩვენ სრულებით არაფერი ვიცით მის შესახებ. ის უსათუოდ ერთ-ერთი იმ სახიფათო ამერიკელ განგსტერთაგანია.

— მაგრამ ამას არავითარი კავშირი არა აქვს ქრისტიან გულბრანდსენის მკვლელობასთან, ასე არ არის? უოლტერს რატომ უნდა მოეკლა?

— იმიტომ, რომ ქრისტიანმა რაღაც გამოუჩხრიკა. სწორედ ამიტომ ჩამოვიდა ასე მოულოდნელად უკანასკნელი ვიზიტის შემდეგ.

— დარწმუნებული ხართ ამაში, ქალბატონო სტრიტ?

— რა თქმა უნდა დარწმუნებული ვარ, ქრისტიანს უნდოდა ეფიქრათ, თითქოს მისი ვიზიტი სამეურნეო საქმეებს ეხებოდა, მაგრამ ეს სისულელეა. ის აქ სულ რაღაც ერთი თვის წინ იყო და მას შემდეგ მნიშვნელოვანი არაფერი მომხდარა. ასე რომ, ქრისტიანი რაღაც საიდუმლო საქმის მოსაგვარებლად ჩამოვიდოდა. მან უოლტერი უკანასკნელი ვიზიტის დროს ნახა და შეიძლება იგი შეიცნო კიდევ, ან მის შესახებ შტატებში შეაგროვა ცნობები — ბუნებრივია, ქრისტიანს აგენტები ჰყავს მთელ მსოფლიოში — და მეტად სახიფათო რამ აღმოაჩინა, ჯინა ქარაფშუტა გოგოა, ასეთი იყო ყოველთვის. მხოლოდ არ შეეძლო ცოლად გაჰყოლოდა ისეთ კაცს, ვისზეც არაფერი იცოდა — ვაცებზე ჭკუას კარგავდა ყოველთვის; სულ ერთი იყო მისთვის, პოლიცია ეძებდა, უკვე ცოლიანი იყო, თუ სულაც ვინმე საეჭვო პიროვნება იმ დანაშაულებრივი სამყაროდან. მაგრამ ჩემი ძმა, ქრისტიანი ადვილად არ მოტყუვდებოდა. დარწმუნებული ვარ, ის ამ საქმეების მოსაგვარებლად ჩამოვიდოდა. ამხილეთ უოლტერი, პირზე წაადექით და მოახსენეთ, ვინც ბრძანდება. ბუნებრივია, ქრისტიანი უოლტერმა მოკლა.

ინსპექტორმა კარიმ ვეება ულვაში მიახატა ერთ-ერთ კატას თავის ბლოკნოტში და თქვა:

— დი-ახ.

— არ მეთანხმებით, რომ ასეც მოხდებოდა!

— შესაძლებელია, დიახ, — შენიშნა ინსპექტორმა.

— სხვა რა თვალსაზრისი შეიძლება არსებობდეს? ქრისტიანს მტერი არასოდეს ჰყოლია. ვერაფრით ამიხსნია, აქამდე რატომ არ დააპატიმრეთ უოლტერი.

— იცით, ქალბატონო სტრიტ, ჩვენ ამისათვის მოწმეთა ჩვენებები უნდა მოგვეპოვებოდეს.

— თქვენ სრულიად ადვილად შეგიძლიათ მათი მოპოვება. თუ ამერიკაში დეპუშას გააგზავნით...

– დიახ, ჩვენ გავარკვევთ ბატონ უოლტერ ჰადის ვინაობას, დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ. მაგრამ მოვლენებს წინ ნუ გავუსწრებთ, ჯერ მოტივი უნდა დავადგინოთ. არის საშუალება, რა თქმა უნდა...

– ის ქრისტიანს ფეხდაფეხ გაჰყვა იმ მიზნით, რომ შუქი გამორთო...

– ხომ გამორთო?

– ამას ის ადვილად მოახერხებდა.

– მართალია.

– ამან თავის მართლების საშუალება მისცა. ის გაჰყვა ქრისტიანს თავის ოთახში, ესროლა, მერე დამცველი შეაკეთა და დარბაზში დაბრუნდა.

– მისი მეუღლე კი ამბობს, რომ მანამდე დაბრუნდა, სანამ გარედან გასროლის ხმას გაიგონებდით.

– სულაც არა; ჯინას ახლა ყველაფრის თქმა შეუძლია. იტალიელები არ არიან გულწრფელნი, თანაც იგი კათოლიკეა.

– ინსპექტორმა კარიმ არ გაიზიარა ასეთი თვალსაზრისი.

– თქვენ ფიქრობთ, რომ მეუღლეს უოლტერის თანამოაზრე იყო?

მილდრიდ სტრიტს ყოყმანი დაეტყო:

– არა, არა. მე ასე არ ვფიქრობ, – საკმაოდ განცვიფრებული ჩანდა იმის გამო, რომ თავად ეს აზრადაც არ მოსვლია. ქალმა განაგრძო: – ნაწილობრივ შეიძლება ეს იყოს მოტივი, ხელი შეეშალა ჯინასთვის, სიმართლე გაეგო მასზე. ბოლოს და ბოლოს, ჯინა ხომ მისთვის არსებობის წყაროა.

– ამასთან, ძალიან ლამაზი გოგონაც არის.

– ოჰ, დიახ. ყოველთვის ვამბობდი, რომ ჯინა მშვენიერი გოგონაა. იტალიაში ბევრია ჯინასნაირი ლამაზი, რა თქმა უნდა. მაგრამ მე თუ მკითხავთ, უოლტერ ჰადი ფულმა უფრო მიიზიდა.

სწორედ ამისთვის ჩამოვიდა და სეროქოლდებთან დასახლება გადაწყვიტა.

— რამდენადაც მესმის, ქალბატონი ჰადიც საკმაოდ შეძლებულია.

— ამჟამად არა. მამაჩემმა იგივე რაოდენობის თანხა უანდერდა ჯინას დედას, რაც მე. მაგრამ, რა თქმა უნდა პიპამ ქმრის ეროვნება მიიღო (მგონი, კანონი ახლა უკვე შეიცვალა); ამას დაემატა ომი და ის, რომ მისი ქმარი ფაშისტი იყო, ამიტომ ჯინას ძალზე მცირე ქონება აქვს. დედაჩემი ანებივრებს მას, ხოლო მისი ამერიკელი დეიდა, ქალბატონი ვენ ჩიდოკი, წარმოუდგენელ თანხას ხარჯავდა, რათა ომის დროს, რასაც მოისურვებდა, ყველაფერი ეყიდა მისთვის. მიუხედავად ამისა, უოლტერი ფიქრობს, რომ დედაჩემის გარდაცვალებამდე ბევრს ვერაფერს დაეპატრონება, შემდეგ კი ჯინას საკმაოდ დიდი ქონება გადაეცემა.

— და თქვენც, ქალბატონო სტრიტ.

მილდრიდ სტრიტს სახე წამოენთო.

— და მეც, როგორც ამბობთ. მე და ჩემი მეუღლე ყოველთვის წყნარად ვცხოვრობდით. ის ძალიან ცოტას ხარჯავდა, მხოლოდ წიგნებს თუ იყიდდა — დიდი სწავლული იყო. ჩემი საკუთარი ფული კი თავისთავად გაორმაგდა. ის საკმარისზე მეტია, ვიდრე მე ყოველდღიური საჭიროებისთვის ვხმარობ. თუმცა ნებისმიერ ადამიანს აქვს უფლება, თავისი ფული სხვის კეთილდღეობას მოახმაროს. ვფიქრობ, რომ მემკვიდრეობით მიღებული ფული, როგორც მეურვეს, ისე ჩამაბარეს და ეს მოვალეობა წმიდათაწმიდაა.

— მაგრამ ფული ხომ სამეურვეოდ არ გადმოგეცემათ, ასე არ არის? — თქვა კარიმ, განგებ გაჯიუტებულმა, — ის მთლიანად თქვენი კუთვნილება იქნება.

— ოჰ, დიახ, მაგ აზრით კი ასეა. მთლიანად ჩემი იქნება.

ეს ბოლო სიტყვა ისე გაისმა, რომ ინსპექტორმა კარიმ სწრაფად ასწია თავი. ქალბატონი სტრიტი მას არ უყურებდა. თვალები უბრწყინავდა და თხელ ტუჩებზე მოზეიმე ღიმილი დასთამაშებდა.

— ასე რომ, თქვენი აზრით — და, რა თქმა უნდა, თქვენ საკმარისად გქონდათ შესაძლებლობა, ასეთი დასკვნა გამოგეტანათ, — ბატონ უოლტერ ჰადს იმ ფულის ხელში ჩაგდება უნდა, რომელსაც მისი მეუღლე ქალბატონი სეროქოლდის გარდაცვალების შემდეგ მიიღებს. სხვათა შორის, ის სუსტად არის, არა, ქალბატონო სტრიტ?

— დედაჩემს ყოველთვის სუსტი ჯანმრთელობა ჰქონდა.

— მართალია, მაგრამ სუსტი ჯანმრთელობის ადამიანები ხშირად ჯანმრთელებზე დიდხანს ცოცხლობენ.

— დიახ, მეც ასე მგონია.

— თქვენ არ შევიმჩნევიათ, ამ ბოლო დროს დედათქვენის ჯანმრთელობა რომ გაუარესდა?

— მას რევმატიზმი აწუხებს. ადამიანი რომ ასაკში შედის, ყოველთვის რაღაც აწუხებს. არავითარი სიმპათია არა მქვს იმ ადამიანების მიმართ, რომლებიც განუწყვეტლივ უჩივიან ავადმყოფობასა და ტკივილებს და ერთ ალიაქოთს ტყეხენ.

— ქალბატონი სეროქოლდი იქცევა ასე?

მილდრიდ სტრიტი წუთით გაჩუმდა, ბოლოს თქვა:

— არა, თვითონ არა, სხვები ატეხავენ ხოლმე ალიაქოთს. ჩემი მამინაცვალი ძალზე მზრუნველი მეუღლეა. რაც შეეხება მის ბელევერს, ის სასაცილო მდგომარეობაში იგდებს თავს. ყოველ შემთხვევაში, მის ბელევერი ძალიან ცუდ ზეგავლენას ახდენს ამ ოჯახზე. ის აქ დიდი ხნის წინათ ჩამოვიდა და მისი ერთგულება დედაჩემის მიმართ, თუმცა თავისთავად მომხიბვლელია, ნამდვილ სასჯელად გადაიქცა. ის დედაჩემს ტირანად მოევლინა, ნამდვილ ტირანად. მთელი ოჯახი მის ხელშია. მეტისმეტად გა-

ვიდა თავს. ვფიქრობ, ზოგჯერ ლუისსაც აღიზიანებს. არც იქნება გასაოცარი, თუ ერთ დღეს აქედან დაითხოვს. მის ბელვეერი უტაქტოა, საოცარი უტაქტო, და მამაკაცისთვის ძნელი ასატანია მისი მეუღლე, მთლიანად დამონებული ჰყავდეს ვიღაც უფრო-სობის მოყვარულ ქალს.

ინსპექტორმა კარიმ თავაზიანად დაუქნია თავი.

— მესმის... მესმის...

ის ყურადღებით მიაჩერდა ქალს.

— არის კიდევ ერთი რამ, რასაც კარგად ვერ ჩავწვდი, ქალბატონო სტრიტ. ძმები რესტორიკების ადგილი ამ ოჯახში.

— მეტად სულელური გულჩვილობაა. იმათმა მამამ ჩემი საბრალო დედა ფულისთვის ითხოვა. ორი წლის შემდეგ კი ვიღაც უზნეო იუგოსლავიელ მომღერალთან ერთად გაიქცა. საოცრად უღირსი პიროვნება იყო. დედაჩემი იმდენად გულკეთილი ქალი აღმოჩნდა, რომ ეს ბიჭები შეეცოდა და ვინაიდან ლაპარაკიც არ შეიძლებოდა იმაზე, რომ არდადეგები ასეთი ზნეობის ქალთან გაეტარებინათ — ადგა და თითქმის იშვილა ისინი. მას შემდეგ ეს მუქთახორები აქ არიან. ოჰ, დიახ, უნდა გითხრათ, ამ სახლში უამრავი უქნარა იყრის თავს.

— ალექს რესტორიკს ჰქონდა საშუალება ქრისტიან გულბრანდსენი მოეკლა. ის თავის მანქანაში მარტო იყო, როცა ჭიშკრიდან აქეთ, სახლისკენ მოდიოდა... რას იტყვით სტივენზე?

— სტივენი ჩვენთან იყო დარბაზში. მე არ მომწონს ალექს რესტორიკი — ის თანდათან მეტ უბრდელობას ავლენს, ისიც წარმომიდგენია, რა უწესო ცხოვრებას ეწევა, მაგრამ მკვლელად ვერ ჩავთვლი. ვითომ რატომ უნდა მოეკლა ჩემი ძმა?

— სწორედ ამ საკითხს ვუბრუნდებით ჩვენ ყოველთვის, ასე არ არის? — მიუგო ინსპექტორმა კარიმ გულწრფელად. — რა იცოდა ქრისტიან გულბრანდსენმა ისეთი, რაც საბედისწერო აღმოჩნდა მისთვის?

– ნამდვილად უოლტერ ჰადი იქნება მკვლელი, – თქვა ქალბატონმა სტრიტმა თავგამოდებით.

– თუ ვინმე უფრო ახლობელი?

მილდრიდმა გესლიანად იკითხა:

– რას გულისხმობთ?

ინსპექტორმა კარიმ დინჯად მიუგო:

– ბატონი გულბრანდსენი შეწუხებული ჩანდა ქალბატონ სეროქოლდის ჯანმრთელობით, როცა აქ ჩამოვიდა.

ქალბატონი სტრიტი მოიღუშა.

– ვაცები ყოველთვის ნერვიულობენ დედაზე, მით უმეტეს, თუ მას სუსტი ჯანმრთელობა აქვს. ვფიქრობ, ეს დედასაც მოსწონს. ასე რომ არ იყოს, ქრისტიანი ჯულიეტ ბელევერს მოუსმენდა.

– თქვენ არ გაწუხებთ დედათქვენის ჯანმრთელობა, ქალბატონო სტრიტ?

– არა, ვიმედოვნებ, ეს ჩემს კეთილგონიერებაზე მეტყველებს. ბუნებრივია, დედა ახალგაზრდა აღარ არის.

– და სიკვდილი ყველას ეწვევა, – თქვა ინსპექტორმა კარიმ, – მაგრამ არა დანიშნულ ვადაზე ადრე. აი, რა უნდა ავიშოროთ თავიდან.

ინსპექტორი მრავალმნიშვნელოვნად ლაპარაკობდა. მილდრიდი უეცრად წამოენთო.

– რა ბოროტებაა, ნამდვილი ბოროტება. ჩანს, აქ სხვა არავის აწუხებს ეს ამბავი. რატომ? მე ერთადერთი სისხლით ნათესავი ვარ ქრისტიანისა. დედასთვის ის მხოლოდ გერი იყო, ჯინასთან მას არავითარი ნათესაური კავშირი არ ჰქონია, ის ჩემი ღვიძლი ძმა იყო.

– ნახევარი ძმა, – სიტყვა შეაშველა ინსპექტორმა კარიმ.

– ნახევარი ძმა, დიახ. მაგრამ ჩვენ ორივე ასაკში განსხვავების მიუხედავად, გულბრანდსენები ვიყავით.

კარიმ დაამშვიდა.

– დიახ, დიახ, მესმის თქვენი...

– თვალცრემლიანმა მილდრიდ სტრიტმა ოთახი დატოვა. კარიმ ლეიკს გადახედა.

– მაშასადამე, იგი დარწმუნებულია, რომ უოლტერ ჰადია მკვლელი, – თქვა მან, – ერთი წუთითაც არ დაუშვა ის აბრი, რომ შეიძლება სხვა ვინმე იყოს.

– და შეიძლება მართალიცაა.

– რა თქმა უნდა. უოლის კანდიდატურა ემთხვევა. მარჯვე შესაძლებლობა და მოტივი, თუ მას სასწრაფოდ სჭირდება ფული, მისი სიდედრი უნდა მოკვდეს. ასე რომ, უოლი ჩუმად უყრის საწამლავს ტონუსის მიმცემ წამალში და ქრისტიან გულბრანდსენი რაღაცნაირად ხვდება ამას ან იგებს ამის შესახებ. დიახ, ზუსტად ემთხვევა. – ის შეჩერდა და მერე განაგრძო: – სხვათა შორის, მილდრიდ სტრიტს ფული უყვარს... შეიძლება არ დახარჯოს, მაგრამ უყვარს. ზუსტად არ ვიცი, რატომ... შეიძლება ის ძუნწია, ძუნწივით იტაცებს ფული, ან უყვარს ის ძალაუფლება, რასაც ფული იძლევა. იქნებ ქველმოქმედებისათვის სჭირდება? მილდრიდიც გულბრანდსენია, იქნებ უნდა, მამას გაეჯიბროს.

– რთულია, არა? – თქვა სერჟანტმა ლეიკმა და თავი მოიქექა.

ინსპექტორმა კარიმ მიუგო:

– უმჯობესია, ვნახოთ ის შეშლილი ახალგაზრდა, ედგარ ლოუსონი, და ამის შემდეგ წავიდეთ დიდ დარბაზში, გადავხედოთ, ვინ სად იყო და თუ... რატომ... როდის... ჩვენ ბევრი საინტერესო რამ მოვისმინეთ ამ დილით.

ინსპექტორი კარი დარწმუნდა, რომ სხვისი შეხედულების მიხედვით პიროვნების სწორი შეფასება გაუჭირდებოდა.

ედგარ ლოუსონი ამ დილით ყველამ თავისებურად დაახასიათა, მაგრამ ახლა კარი რომ აკვირდებოდა, მისი პირადი შეხედულება საოცრად განსხვავებული იყო.

ედგარს ძალიან უნდოდა საუბარი და თავის მართლება.

— ვიცი, ძლიერ ცუდად მოვიქეცი. ვერ გეტყვით, რა დამემართა, ნამდვილად არ ვიცი. აურზაური კი ავტეხე. პისტოლეტიდან ვესროლე ბატონ სეროქოლდს, რომელიც ასეთი კეთილი და სულგრძელი იყო ჩემს მიმართ.

მან ხელები ნერვიულად მოიფშვნიტა. საკმაოდ შესაბრალისი ხელები და გაძვალტყავებული მაჯები ჰქონდა. — თუკი პასუხი უნდა ვაგო ამისთვის, ახლავე წამოგყვებით, ღირსი ვარ ამისა. მე თავს დამნაშავედ ვცნობ.

— არავითარი ბრალდება არ არის თქვენ მიმართ წაყენებული, — თქვა ინსპექტორმა კარიმ მტკიცედ. — ასე რომ, ჩვენ არავითარი საფუძველი არა გვაქვს დაგაკავოთ. ბატონ სეროქოლდს თუ დავუჯერებთ, პისტოლეტიდან გასროლა უბრალოდ შემთხვევითი ამბავი იყო.

— სწორედ ამიტომ არის ის კარგი პიროვნება. ბატონი სეროქოლდის მსგავსი ადამიანი არ დაბადებულა! მან ჩემთვის ყველაფერი გააკეთა, მე კი ასე ვუხდი სამაგიეროს.

— რამ გაიძულათ ასე მოქცეულიყავით გუშინ საღამოს?
ედგარი დაიბნა.

— რა ვიცი, თავი კი გავიმასხარავე.
ინსპექტორმა კარიმ ცივად უთხრა:

— ეტყობა, ასეა. ბატონ სეროქოლდს თქვენ მოწმეების თანდასწრებით უთხარით, გავიგე, რომ მამაჩემი ხართო. მართალია ეს?

— არა, არ არის მართალი.

— როგორ მოგივიდათ ეს აზრი თავში? ვინმემ შთაგაგონათ?

— იცით, ეს ცოტა ძნელი ასახსნელია.

ინსპექტორი კარი მას დაფიქრებული შესცქეროდა. შემდეგ კეთილმოსურნედ უთხრა:

— გასაგებია, რომ გეძნელებათ, მაგრამ იქნებ როგორმე მოახერხოთ.

—კეთილი. იცით, ბავშვობაში მძიმე დღეები გადავიტანე. ბიჭები დამცინოდნენ, მამა რომ არ მყავდა. მეუბნებოდნენ, ბუში ხარო, რაც ნამდვილად ასეც იყო. დედაჩემი ხშირად სვამდა და ყოველთვის კაცები მოდიოდნენ მასთან. მამაჩემი უცხოელი მეზღვაური იყო, დარწმუნებული ვარ. ჩვენი ბინძური სახლი ნამდვილ ჯოჯოხეთად იქცა ჩემთვის. შემდეგ დავიწყე ფიქრი, ვინ იცის, მამაჩემი უბრალო უცხოელი მეზღვაური კი არა, ვინმე სახელოვანი კაცია-მეთქი, და რაღაც-რაღაცები შევთხზე. ბავშვური მონაჩმახი იყო: ვითომ ახალდაბადებული შემცვალეს, სინამდვილეში კი კანონიერი მემკვიდრე ვიყავი — აი რაღაც ამდაგვარი მოვიგონე. შემდეგ სხვა სკოლაში გადავედი და იქაც ვცადე ერთი-ორჯერ გადამეკრა სიტყვა, რომ მამაჩემი ნამდვილად ბრიტანეთის ფლოტის ადმირალი იყო. თანდათან ეს მეც კი დავიჯერე და, ამის შემდეგ თავი ისე ცუდად აღარ მიგრძენია. — ედგარ ლოუსონი შეჩერდა, მერე განაგრძო: — შემდგომ, მოგვიანებით, სხვა აზრები მომივიდა თავში. ვჩერდებოდი სასტუმროებში და ვყვებოდი ათასნაირ მოგონილ ამბებს: რომ მე სამხედრო მფრინავი ვიყავი, ან კიდევ დაზვერვაში ვმუშაობდი. შემდეგ ყველაფერი ერთმანეთში ამერია, და ტყუილს ტყუილი ემატებოდა. ოღონდ არასოდეს მიცდია ამით ფული მეშოვნა. მე ვტრაბახობდი მხოლოდ იმიტომ, რომ ხალხს ჩემზე უფრო დიდი წარმოდგენა ჰქონოდა. მე არ მინდოდა უპატიოსნო ადამიანი ვყოფილიყავი. ბატონი სეროქოლდი და დოქტორი მავერიკიც დაგიმოწმებენ ამას, მათ მთელი ჩემი თავგადასავალი იციან.

ინსპექტორმა კარიმ თავი დაუქნია. მას უკვე შესწავლილი ჰქონდა ედგარის საქმე და მისი ჩვენებები პოლიციაში.

— ბოლოს ბატონი სეროქოლდის მეშვეობით გონს მოვეგე, აქ ჩამომიყვანა, მითხრა, მდივანი მჭირდება, დამხმარედო. ვეხმარებოდი კიდევ. მართლა ასე იყო. ოღონდ სხვები დამცინოდნენ. ისინი ყოველთვის სასაცილოდ მიგდებდნენ.

— ვინ სხვები? ქალბატონი სეროქოლდი?

— არა. ქალბატონი სეროქოლდი არა. ის ნამდვილი ლეღია — ყოველთვის ნაზი და კეთილი. სამაგიეროდ ჯინა მექცეოდა როგორც რაღაც ბინძურს, სტივენ რესტარკიც, ქალბატონი სტრიტი ზემოდან დამყურებდა, რაკი ჯენტლმენი არა ვარ, ასევე მის ბელევერიც. თვითონ კი რას წარმოადგენს? დაქირავებული კომპანიონია, სხვა ხომ არაფერი?

კარიმ შენიშნა, რომ ედგარი თანდათან აღელდა.

— ასე რომ, მაინცდამაინც დიდ თანაგრძნობას არ იჩენდნენ ისინი თქვენ მიმართ, არა?

ედგარმა მოუთმენლად წამოიძახა:

— ეს იმიტომ, რომ მე ნაბიჭვარი ვიყავი. მე რომ ნამდვილი მამა მყავდეს, ისინი ასე არ მომექცეოდნენ...

— ამიტომ მიისაკუთრეთ რამდენიმე სახელოვანი მამა?

ედგარი გაწითლდა.

— მე ყოველთვის ვტყუოდი, — ჩაიბუტბუტა მან.

— დაბოლოს, ისიც კი თქვით, რომ ბატონი სეროქოლდი მამათქვენია. რატომ?

— იმიტომ, რომ ეს მათ ერთხელ და სამუდამოდ გააჩუმებდა, ასე არ არის? ის რომ მამაჩემი ყოფილიყო, ისინი ვერაფერს გამიბედავდნენ.

— დიახ. მაგრამ თქვენ მას დააბრალებთ, რომ იგი მტერია თქვენი, და რომ გდევნით.

— ვიცი... — მან შუბლი მოისრისა. — ცუდად გამომდის ხოლმე. ზოგჯერ მართლა არ ვიქცევი სწორად. ყველაფერი ამერია.

— და თქვენ რევოლვერი ბატონ უოლტერ ჰადის ოთახიდან გამოიტანეთ?

ედგარი დაიბნა.

— მე-ე? იქ ავიღე?

— არ გახსოვთ, სად აიღეთ?

— მინდოდა ბატონ სეროქოლდს დავმუქრებოდი. მინდოდა შემეშინებინა. ეს ისევ ისე ბავშვურად მომივიდა.

ინსპექტორმა კარიმ მოთმინებით ჰკითხა:

— სად იშოვეთ რევოლვერი?

— თქვენ თვითონ არ თქვით ახლა — უოლტერის ოთახში.

— გაგახსენდათ?

— უთუოდ მის ოთახში ვიპოვიდი, აბა, სხვანაირად როგორ მოხვდებოდა ჩემს ხელში?

— არ ვიცი, — მიუგო ინსპექტორმა კარიმ, — ალბათ ვიღაცამ მოგცათ?

ედგარი გაჩუმდა. შეცბუნებული ჩანდა.

— ნუთუ ასე მოხდა? — შემდეგ გაცხარდა: — არ მახსოვს. ისე აღელვებული ვიყავი. ბაღში რომ მიმოვდიოდი, სიბრაზისაგან თვალები დამებინდა. მეგონა, ყველა მე მითვალთვალედა, მყარაულობდა, ჩემს დაჭერას ლამობდა. ის მშვენიერი ხანშიშესული ქალბატონიც კი... ახლა ვეღარ გამიგია, რა დამემართა. ალბათ გავგიჟდი. არ მახსოვს, სად ვიყავი და რას ვაკეთებდი!

— იქნებ გახსოვთ, ვინ გითხრათ, რომ ბატონი სეროქოლდი მამათქვენია?

ედგარი კვლავ შემცბარი მიაჩერდა.

— არავის უთქვამს, — თქვა კუშტად, — მე თავად მომივიდა აზრად.

ინსპექტორმა კარიმ ამოიოხრა. უკმაყოფილო იყო. მაგრამ დაასკვნა, რომ ამჯერად ახალს მეტს ვერაფერს გაიგებდა.

— კეთილი. მომავალში დაუფიქრებლად ნაბიჯს ნუ გადადგამთ, — უთხრა ედგარს.

— დიახ, სერ. დიახ.

როცა ედგარი გავიდა, ინსპექტორმა კარიმ თავი ნელა გააქნია.

— ეშმაკმა დალახვროს ეს პათოლოგიური ტიპები!

— თქვენ ფიქრობთ, რომ ის გიჟია, სერ?

— ბევრად უფრო ნაკლებად გიჟია, ვიდრე წარმომედგინა. გონებაჩლუნგი, ტრაბახა, მატყუარა — თან რაღაც საამოდ გულუბრყვილოცაა. ამავე დროს. ჩემის აზრით, ადვილად დამყოლია.

— თქვენ ფიქრობთ, რომ ვინმე აქეზებს?

— ოჰ, დიახ, ამაში მის მარფლი მართალი იყო. ის გამჭრიახი ქალია. ნეტა ვიცოდეთ, ვინ აქეზებს. ედგარი არ გვეუბნება. ეს რომ ვიცოდეთ... წავიდეთ, ლეიკ, დაწვრილებით აღვადგინოთ ის სცენა დარბაზში.

— აქედან შესანიშნავად ჩანს ყველაფერი.

ინსპექტორი კარი პიანინოსთან იჯდა, სერჟანტი ლეიკი კი ფანჯარასთან, ტბას რომ გადაჰყურებდა. კარიმ განაგრძო:

— ნახევრად თუ შევბრუნდები პიანინოს სკამით და კაბინეტის კარს მივაჩერდები, თქვენ ველარ დაგინახავთ.

სერჟანტი ლეიკი ფრთხილად წამოდგა და ჩუმად წავიდა კედელ-კედელ ბიბლიოთეკის კარისაკენ.

— ოთახის ეს კუთხე ჩაბნელებული იყო. მხოლოდ კაბინეტის კართან ენთო შუქი. არა, ლეიკ, მე თქვენ ვერ შეგნიშნეთ, როგორ გახვედით. ბიბლიოთეკიდან თქვენ შეგეძლოთ გასულიყავით დერეფანში, ორ წუთში მუხის კაბინეტთან გაჩნდებოდით, ესროდით გულბრანდსენს და ბიბლიოთეკის გავლით თქვენს ადგილას, ფანჯარასთან დაბრუნდებოდით.

— ბუხართან მსხდომი ქალები ვერ დაგინახავდნენ, რადგან ბურგშექცევით იყვნენ, ქალბატონი სეროქოლდი აქ იჯდა, ბუხ-

რის მარჯვენა მხარეს, კაბინეტის კართან ახლოს. ყველამ დაამოწმა, რომ ის არ განძრეულა და, რომ ის ერთადერთი პიროვნება იყო, რომელიც ყველას ყურადღების ცენტრში ექცეოდა. მის მარფლი აქ იყო, ქალბატონ სეროქოლდთან იდგა და კაბინეტის კარისაკენ იყურებოდა. ქალბატონი სტრიტი ბუხრის მარცხნივ იჯდა — იმ კართან ახლოს, რომელიც დარბაზიდან დერეფანში გადის და ეს ყველაზე ბნელი კუთხეა. მას შეეძლო ჩუმად გასულიყო და შემოსულიყო. დიახ, შესაძლებელია.

კარიმ უცებ ჩაიციხა:

— და მეც შეეძლო, ის მოსწყდა პიანინოს სკამს, გვერდულად გაჰყვა კედელს და კარებში გაუჩინარდა. — ერთადერთი, ვისაც შეეძლო შეემჩნია, რომ მე პიანინოსთან არ ვიჯექი, ჯინა ჰადი იყო. ხომ გახსოვთ, რა თქვა ჯინამ: სტივენის თავიდან პიანინოსთან იჯდა, მერე არ ვიცი სად იყო.

— მაშ, თქვენ ფიქრობთ, ის სტივენია?

— არ ვიცი, ვინ არის, — თქვა კარიმ. — ის არც ედგარ ლოუსონი იყო, არც ლუის სეროქოლდი, არც ქალბატონი სეროქოლდი, არც მის ჯენ მარფლი. მაგრამ, რაც შეეხება დანარჩენებს...

მან ამოიოხრა: — ალბათ ამერიკელია. შუქიც მის ბედზე გამოირთო... დამთხვევაა. მიუხედავად ამისა, იცით, მე მომწონს ეს ყმაწვილი. შუქის გამორთვა მაინც არ არის სამხილი.

ჩაფიქრებული დააცქერდა პიანინოს გვერდით დალაგებულ ნოტებს:

- ჰინდემითი? ეს ვინ არის? არასოდეს მსმენია. შოსტაკოვიჩი! ეს რანაირი გვარებია. — ადგა, ძველებურ პიანინოს სკამს დახედა და მერე თავი აჰხადა.

- აქ ძველმოდური მუსიკაა. ჰენდელის ლარგო, ჩერნის სავარჯიშოები. ამათი უმრავლესობა მოხუცი გულბრანდსენისეულია. „ერთ მშვენიერ ბაღში...“ — მღვდლის ცოლი მღეროდა ხოლმე ჩემს ბავშვობაში...

ის შეჩერდა — ხელში ამ სიმღერის გაყვითლებული ფურცლები ეჭირა, დაბლა კი შოპენის პრელუდიებზე პატარა ავტომატური პისტოლეთი ესვენა.

— სტივენ რესტარიკი! — წამოიძახა გახარებულმა სერჟანტმა ლეიკმა.

— ახლა ნუ მოჰყვები დასკვნების გაკეთებას, — გააფრთხილა ინსპექტორმა კარიმ. — ჩვენ შეგვიძლია მხოლოდ ვივარაუდოთ.

XV თავი

მის მარფლმა კიბე აიარა და ქალბატონი სეროქოლდის საწოლი ოთახის კარზე დააკაკუნა.

— შეიძლება, კერი ლუიზ?

— რა თქმა უნდა, ჯეინ, ძვირფასო.

კერი ლუიზი სარკიანი მაგიდის წინ იჯდა და ვერცხლისფერ თმას ივარცხნიდა. მან თავი მოაბრუნა.

— პოლიციია? რამდენიმე წუთში მზად ვიქნები.

— თავს ხომ კარგად გრძნობ?

— დიახ, რა თქმა უნდა. ჯოლიმ მაიძულა ლოგინში მესაუბმა. ჯინა ისე შემოვიდა თითისწვერებზე საუბრით ხელში, თითქოს მომაკვდავი ვიყო! არა მგონია, ვინმეს ესმოდეს, რომ ისეთი ტრაგედია, როგორც ქრისტიანის სიკვდილია, ნაკლებ შემადრწუნებელია მოხუცისათვის, რომელსაც ბევრი უნახავს მთელი სიცოცხლის მანძილზე და იცის რომ ამქვეყნად ყველაფერი წარმავალია.

— დიახ, — თქვა მის მარფლმა ყოყმანით.

— შენც ხომ ასე ფიქრობ, ჯეინ? დარწმუნებული ვარ, რომ ასეა.

მის მარფლმა დინჯად მიუგო:

— ქრისტიანი მოკლეს.

— დიახ... მე მესმის, რასაც მეუბნები. შენ ფიქრობ, ამას რაიმე მნიშვნელობა აქვს?

— შენ ასე არ ფიქრობ?

— ქრისტიანისთვის არა, — თქვა კერი ლუიზმა უბრალოდ, — ამას, რა თქმა უნდა, მნიშვნელობა აქვს მკვლელისთვის.

— შენ ეჭვი გაქვს ვინმეზე?

ქალბატონმა სეროქოლდმა თავი დაბნეულად გააქნია.

— არა, წარმოდგენა არა მაქვს, ვინ არის, ან რა მიზეზი უნდა ჰქონოდა. შეიძლება ამას რაიმე კავშირი ჰქონდეს ქრისტიანის ერთი თვის წინა ჩამოსვლასთან. ვინაიდან, სხვა შემთხვევაში, არა მგონია, ასე მოულოდნელად უმიზეზოდ ჩამოსულიყო. ეს ამბავი ნამდვილად იქიდან იწყება. სულ ვფიქრობ და ვფიქრობ, მაგრამ უჩვეულო ვერაფერი გამიხსენებია.

— სახლში ვინ იყო მაშინ?

— ჰო! იგივე ხალხი, ვინც ახლა არის აქ — დიახ, ალექსი ლონდონიდან ჩამოვიდა მაშინ და, ოჰ, დიახ, რუთიც აქ იყო.

— რუთი?

— ჩვეულებრივ შემოიქროლა.

— რუთი, — თქვა მის მარფლმა კვლავ. იგი დაძაბული ფიქრობდა. ქრისტიან გულბრანდსენი და რუთი? რუთი შეწუხებული და ცუდი წინათგრძნობით შეპყრობილი ჩამოვიდა აქედან, მაგრამ არ იცოდა რატომ. რაღაც არ არის იქ საქმე კარგადო, სულ ეს იყო, რისი თქმაც რუთს შეეძლო. ქრისტიან გულბრანდსენმა იცოდა, ან ეჭვობდა რაღაცას, რასაც რუთი ვერ მიმხვდარიყო. მან იცოდა ან ეჭვობდა, რომ ვიღაც კერი ლუიზის მოწამვლას ლამობდა. როგორ დაეხადა ქრისტიან გულბრანდსენს ამგვარი ეჭვი? რა დაინახა ან რა გაიგო ასეთი? ნუთუ ის, რაც რუთმაც დაინახა და მოისმინა, მაგრამ სათანადოდ ვერ შეაფასა? მის მარფლს სწადდა გაეგო, რა შეიძლებოდა მომხდარიყო. საკუთრივ მისი გაურკვეველი წინათგრძნობა, რომ ის რაღაცა (რაც არ უნდა ყოფილიყო) ედგარ ლოუსონთან იყო დაკავშირებული, ნაკლებ სარწმუნო ჩანდა, რადგან რუთს ედგარი არც კი უხსენებია.

მის მარფლმა ამოიოხრა.

— ყველანი რაღაცას მიმაღავთ, ასე არ არის? - თქვა კერი ლუიზმა.

მის მარფლი შეკრთა, როცა მისი მშვიდი ხმა შემოესმა. - ამას რატომ ამბობ?

— იმიტომ, რომ მიმაღავთ. არა, ჯოლი არა, დანარჩენები კი ყველანი მიმაღავთ, ლუისიც კი. ის შემოვიდა, როცა ვსაუბმობდი და შევნიშნე, ძალიან უცნაურად იქცეოდა. მან ჩემი ყავა მოსვა და ცოტა ნამცხვარი და მარმელადიც კი შეჭამა. ეს ძალზე უჩვეულო იყო, იმიტომ, რომ იგი ყოველთვის სვამს ჩაის, მარმელადი კი არ უყვარს. ასე რომ, ის სხვა რამეზე ფიქრობდა, და მე მგონი, დაავიწყდა კიდევ თავისი საუბრე. მას ავიწყდება ხოლმე ჭამა და ასეთი რაღაც-რაღაცები. თან ისეთი შეწუხებული და შეფიქრიანებული ჩანდა...

— მკვლელობა... — დაიწყო მის მარფლმა.

კერი ლუიზმა სწრაფად მიუგო:

— ოჰ, მესმის. საშინელებაა. არასოდეს მქონია ასეთ საქმეებთან კავშირი. შენ გქონია ასეთი შემთხვევა, არა ჯერინ?

— დიახ... დიახ... რა თქმა უნდა, მქონდა, — აღნიშნა მის მარფლმა.

- რუთმა მითხრა.

— როდის, ამას წინათ რომ იყო აქ ჩამოსული? — ჰკითხა მის მარფლმა ცნობისმოყვარეობით.

— არა. ვფიქრობ, ეს მაშინ არ უთქვამს. არც კი მახსოვს.

კერი ლუიზი ბუნდოვნად ლაპარაკობდა, თითქოს დაბნეულად.

— რაზე ფიქრობ, კერი ლუიზ?

ქალბატონმა სეროქოლდმა ისე გაიღიმა, თითქოს ეს-ეს არის საიდანღაც შორიდან დაბრუნდაო.

— ახლა ჯინაზე ვფიქრობდი, — თქვა მან, — და იმაზეც, რაც შენ სტივენ რესტარიკზე მითხარი. ჯინა საყვარელი გოგონაა და მას მართლა უყვარს უოლი. დარწმუნებული ვარ უყვარს.

მის მარფლს არაფერი უთქვამს.

— ჯინასნაირ გოგონებს ცოტა ცელქობა უყვართ, — თქვა ქალბატონმა სეროქოლდმა დამტკბარი ხმით. — ისინი ახალგაზრდები არიან და სიამოვნებთ საკუთარი ძალის შერგძნება? ეს ბუნებრივია. ვიცი, უოლი ჰადი ისეთი კაცია, ვისაც ჯინას მეუღლედ ვერც კი წარმოვიდგენდით. ჩვეულებრივ ვითარებაში, ალბათ, ვერც შეხვდებოდა მას, მაგრამ შეხვდა და შეუყვარდა კიდეც. ეჭვიც არ მეპარება, თავად უკვე იცის თავისი საქმე.

— უეჭველია, — თქვა მის მარფლმა.

— მაგრამ აუცილებელია, ჯინა ბედნიერი იყოს.

მის მარფლმა უცნაურად გადახედა მეგობარს.

— ვფიქრობ, აუცილებელია, ყველა ბედნიერი იყოს.

— ოჰ, მართალი ხარ, მაგრამ ჯინა მაინც განსაკუთრებულია. როცა დედამისი, პიპა, ავიყვანეთ, ჩვენ ვიცოდით, რომ ეს ექსპერიმენტი აუცილებლად წარმატებით უნდა დაგვეგვირგვინებინა. იცი, პიპას დედა...

კერი ლუიზი გაჩუმდა. მის მარფლმა ჰკითხა:

— ვინ იყო პიპას დედა?

კერი ლუიზმა განაგრძო:

— მე და ერიკი შევთანხმდით, რომ ამას არავის ვეტყოდით. თვითონ პიპამ არაფერი იცოდა თავის წარმოშობაზე.

— ძალიან მინდა ვიცოდე, — თქვა მის მარფლმა.

ქალბატონი სეროქოლდი ყოყმანობდა.

— ეს უბრალო ცნობისმოყვარეობა არ არის, — დაიჟინა მის მარფლმა. — მე აუცილებლად უნდა ვიცოდე. მე დუმილიც შემძლია.

— შენ ყოველთვის შეგეძლო საიდუმლოს შენახვა, ჯინ, — გაიღიმა მოგონებებში წასულმა კერი ლუიზმა. — დოქტორმა გელბრეითმა, კროუმერის ეპისკოპოსმა იცის, სხვა არავინ. პიპას დედა კეთრინ ელზორთი იყო.

– ელზორთი? ეს ის ქალი ხომ არ არის, დარიშხანით რომ მოწამლა თავისი ქმარი? საკმაოდ გახმაურებული ამბავია.

– დიახ.

– ჩამოახრჩვეს?

– დიახ. მაგრამ, დანამდვილებით არ იცინან, მართლა მან მოწამლა თუ არა. მისი მეუღლე დარიშხანს მიირთმევდა თურმე – მაშინ ბევრი არაფერი გაეგებოდათ მსგავსი რამეებისა.

– კეთრინ ელზორთი ბუზის საჭერ ქალადებს ჟღინთავდა.

– ყოველთვის ვფიქრობდით, რომ მსახურის ჩვენება გარკვეულწილად ღვარძლით იყო აღსავსე.

– და პიპა მისი ქალიშვილია?

– დიახ. მე და ერიკმა გადავწყვიტეთ ბავშვისთვის ახალი ცხოვრება გვეჩუქებინა – სიყვარულით და მზრუნველობით აღსავსე, რაც ასე სჭირდებოდა გოგონას, მივალწიეთ კიდევ. პიპა გახალისდა. ძნელია წარმოიდგინოთ მასზე უფრო საყვარელი და ბედნიერი არსება.

მის მართლი დუმდა.

კერი ლუიზმა ბურგი შეაქცია სარკეს.

– მე მზადა ვარ. ახლა შეგიძლია სთხოვო იმ ინსპექტორსა თუ ვიღაცას. სთხოვე, ჩემს მისაღებ ოთახში მობრძანდეს. იმედი მაქვს, უარს არ იტყვის.

ინსპექტორ კარის უარი არ უთქვამს. მოხარულიც კი იყო, რომ შემთხვევა მიეცა ქალბატონი სეროქოლდი თავის სამფლობელოში ეხილა. სანამ ელოდებოდა, იქაურობას ცნობისმოყვარე თვალი მოავლო. ეს ოთახი სულაც არ შეესატყვისებოდა იმას, რასაც ინსპექტორი „მდიდარი ქალის ბუდუარს“ უწოდებდა.

აქ ძველებური ტახტი და საკმაოდ მოუხერხებელი ვიქტორიანული დროის ხისბურგიანი სკამები იდგა. ჩითები უკვე მოძველებული და გახუნებული იყო, მაგრამ მეტად ორიგინალური:

ზედ ბროლის სასახლე გამოესახათ. ეს ყველაზე პატარა ოთახი გახლდათ ამ სახლში, თუმცა თანამედროვე სახლების მისაღებ ოთახებზე დიდი მაინც იყო. ამ ოთახში სიმყუდროვე იგრძნობოდა, აქ პატარა მაგიდებს, ძველებურ ნივთებსა და ფოტოსურათებს მოეყარათ თავი. კარიმ შეხედა ორი პატარა გოგონას ძველ სურათს — ერთი შავგვრემანი და მხიარული, მეორე კი ულამაზო, შუბლზე ჩამოყრილი ხშირი თმის ქვევიდან მოღუშული იყურებოდა. ამ დილით ინსპექტორმა კარიმ სწორედ ეს გამემეტყველება დაიჭირა. „პიპა და მილდრიდი“ ეწერა ფოტოზე. აქვე ერიკ გულბრანდსენის ფოტოც ეკიდა კედელზე, ოქროსფერ მუყაოზე დაკრული და მძიმე შავი ხის ჩარჩოში ჩასმული. კარიმ ახლა სასიამოვნო გარეგნობის მამაკაცის ფოტო შენიშნა, რომელსაც თვალები სიცილისაგან მოჭუტული ჰქონდა, და ივარაუდა, რომ ეს ჯონ რესტარიკი უნდა ყოფილიყო. ამ დროს კარი გაიღო და ქალბატონი სეროქოლდი შემოვიდა.

ქალს თაღხი ემოსა, მოლივლივე და გამძვირვალე თაღხი. მისი პატარა მოვარდისფრო თეთრი სახე კიდევ უფრო უჩვეულოდ პატარა ჩანდა ვერცხლისფერი თმის გვირგვინქვეშ. კერი ლუიზის სისუსტის ხილვამ გული მოუწურა ინსპექტორ კარის. ახლა მისთვის ბევრი რამ ნათელი გახდა, რამაც დილას განაცვიფრა. მიხვდა, რატომ იყო ხალხი ასე მოწადინებული დაეცვათ კაროლინ ლუის სეროქოლდი ყველაფრისაგან, რაც მას ააღელვებდა.

და მაინც ინსპექტორი კარი ფიქრობდა, რომ კერი ლუიზი ისეთი ქალი არ იყო, რომელიც ადვილად აღელდებოდა...

ქალბატონი სეროქოლდი მიესალმა და დაჯდომა შესთავაზა, მერე თავადაც გვერდით მიუჯდა. ინსპექტორი კარი უფრო ნაკლებ ცდილობდა მის თანამოსაუბრეს თავისუფლად ეგრძნო თავი, ვიდრე ქალბატონი სეროქოლდი. ინსპექტორმა შეკითხვები დაიწყო. ქალბატონი სეროქოლდი ძალდაუტანებლად და უყოყ-

მანოდ პასუხობდა. შუქის ჩაქრობა, ედგარ ლოუსონსა და მის მეუღლეს შორის ჩხუბი, გასროლის ხმა, რომელიც მათ გაიგეს...

— ხომ არ მოგეჩვენათ, რომ გასროლა სახლში იყო?

— არა, მე გავიფიქრე, რომ გარედან გაისმა. ვიფიქრე, ალბათ მანქანის ძრავის ხმაა-მეთქი.

— როცა თქვენი მეუღლე და ის ყმაწვილი ლოუსონი ჩხუბობდნენ კაბინეტში, ხომ არ შეგიძინე ვინ გავიდა ოთახიდან?

— უოლი უკვე გასული იყო სინათლის შესაკეთებლად. მის ბელვერის მალე ფეხდაფეხ გაჰყვა რაღაცის მოსაძებნად, მაგრამ არ მახსოვს, რას ეძებდა.

— კიდევ ვინ გავიდა დარბაზიდან?

— რამდენადაც ვიცი, სხვა არავინ.

— რომ გასულიყო, გაიგებდით, ქალბატონო სეროქოლდ?

ის ერთი წუთით ჩაფიქრდა.

— არა, ვფიქრობ ვერა.

— თქვენ მთლიანად ჩართული იყავით იმ ამბებში, რაც კაბინეტში ხდებოდა?

— დიახ.

— და თქვენ წინათგრძნობამ გიკარნახათ, რა შეიძლებოდა მომხდარიყო იქ?

— არა, არა, ამას ვერ ვიტყვოდი. მე არ ვფიქრობდი, რომ იქ რაიმე მართლა მოხდებოდა.

— მაგრამ ლოუსონს ხომ რევოლვერი ჰქონდა?

— დიახ.

— და თქვენს მეუღლეს ემუქრებოდა?

— დიახ. მაგრამ ედგარს არ უნდოდა.

ამ სიტყვებზე ინსპექტორმა ვარიმ ისევ ის ჩვეული გაღიზიანება იგრძნო, ამჯერად ქალბატონი სეროქოლდის მიზებით.

— შეუძლებელია ამაში დარწმუნებული ყოფილიყავით, ქალბატონო სეროქოლდ.

— მაგრამ მე ხომ დარწმუნებული ვიყავი, ჩემს გულში, რა თქმა უნდა. ახალგაზრდები რას ეძახიან — სცენის გათამაშებას? მეც სწორედ ეს ვიფიქრე. ედგარი ხომ ჯერ ბიჭია, ზედმეტად ემოციური, სულელი და თავი რომანის თავგებულად გმირად წარმოიდგინა. დარწმუნებული ვიყავი, არასოდეს ისროდა იმ რევოლვერიდან.

— მაგრამ ხომ გაისროლა, ქალბატონო სეროქოლდ.

კერი ლუიზმა გაიღიმა.

— ვფიქრობ, შემთხვევით გაუვარდა.

ისევ გაღიზიანდა ინსპექტორი კარი.

— ეს შემთხვევით არ მომხდარა. ლოუსონმა ორჯერ გაისროლა და თქვენს მეუღლეს დაუმიზნა; ტყვიები მას ოდნავ აცდა.

კერი ლუიზი ჯერ აღელდა, მერე კი დანადვლიანდა.

— ამას ვერ დავიჯერებ, ოჰ, დიას... — თქვა მან, მაგრამ მიხვდა, ინსპექტორი შეედავებოდა და სასწრაფოდ დაუმატა: — რასაკვირველია, უნდა დავიჯერო, რადგან თქვენ მეუბნებით, ასეაო. მაგრამ მე მაინც ვფიქრობ, ამას უბრალო ახსნა უნდა ჰქონდეს. იქნებ დოქტორმა მავერიკმა ამიხსნას.

— ოჰ, დიას. დოქტორი მავერიკი კარგად აგიხსნით, — მიუგო კარიმ მკაცრად. — დოქტორ მავერიკს ყველაფრის ახსნა შეუძლია, დარწმუნებული ვარ.

მოულოდნელად ქალბატონმა სეროქოლდმა თქვა:

— ვიცი, ბევრი რამ, რასაც ჩვენ აქ ვაკეთებთ, თქვენ სისულელედ და უაზრობად მიგაჩნიათ, ფსიქიატრებიც ზოგჯერ ძალიან გამაღიზიანებლები არიან. მაგრამ, იცით, ჩვენ წარმატებებს ვაღწევთ. ჩავარდნებიც გვაქვს, და ამავე დროს წარმატებებიც. და რის გაკეთებასაც ჩვენ ვცდილობთ, ფასეულია. თუმცა, შესაძლოა, თქვენ არც დაიჯეროთ, ედგარი ჩემი მეუღლის ერთგულია. ის სულელური აზრი, რომ ლუისი მამამისია, იმიტომ აიკვირება, რომ ასეთი მამა უნდოდა ჰყოლოდა. მაგრამ ჩემთვის გაუგება-

რია, ასე მოულოდნელად რატომ უნდა გამძვინვარებულიყო. ის ბევრად უკეთ გრძნობდა თავს, პრაქტიკულად ნორმალურად. მე მას ყოველთვის ნორმალურ პიროვნებად ვთვლიდი.

ინსპექტორს ამ საკითხზე კამათი არ დაუწყია. მან თქვა:

— რევოლვერი, რომელიც ედგარ ლოუსონს ჰქონდა, თქვენი შვილიშვილის მეუღლეს ეკუთვნის. სავარაუდოა, ლოუსონმა უოლტერ ჰადის ოთახიდან გამოიტანა. ახლა მითხარით, ოდესმე გინახავთ ეს იარაღი?

ინსპექტორმა პატარა შავი რევოლვერი გაუწოდა.

კერი ლუიზმა დახედა:

— არა, მე მგონი, არა.

— პიანინოს სკამში ვიპოვე, ახალგასროლილი იყო. ჩვენ ჯერ არ მოგვეცა საშუალება გულდასმით შეგვემოწმებინა, მაგრამ ვფიქრობ, ეს სწორედ ის იარაღია, რომლითაც ბატონ გულბრანდსენს ესროლეს.

ქალი უნდობლად უყურებდა.

— და თქვენ ეს პიანინოს სკამში იპოვეთ?

— ძველი ნოტების ქვეშ. ეს ნოტები, უნდა გითხრათ, დიდი ხნის გადაუშლელია.

— დამალული იყო?

— დიახ. გახსოვთ, ვინ იჯდა პიანინოსთან წუხელ?

— სტივენ რესტარიკი.

— ის უკრავდა?

— დიახ. ჩუმად. მშვენიერ მელანქოლიურ მელოდიას უკრავდა.

— როდის შეწყვიტა დაკვრა, ქალბატონო სეროქოლდ?

— როდის შეწყვიტა? არ ვიცი.

— მაგრამ ხომ შეწყვიტა? მთელი ამ ჩხუბის განმავლობაში ხომ არ უკრავდა?

— არა, მუსიკის ხმა მიწყდა.

– ის პიანინოს სკამიდან ადგა?

– არ ვიცი. წარმოდგენა არა მაქვს, რას აკეთებდა, სანამ კაბინეტის კართან მივიდოდა გასაღების მოსარგებად.

– როგორ ფიქრობთ, რა მიზეზით შეიძლებოდა სტივენ რესტარისკს ესროლა ბატონი გულბრანდსენისათვის?

– ვერავითარ მიზეზს ვერ ვხედავ, – თქვა ჩაფიქრებულმა ქალმა, – მე არ მჯერა, რომ მან ეს გააკეთა.

– შესაძლოა, გულბრანდსენმა რაღაც ისეთი აღმოაჩინა, რაც მას გამოააშკარავებდა.

– ვფიქრობ, შეუძლებელია.

ინსპექტორ კარის დიდი სურვილი ჰქონდა ეთქვა, ზოგჯერ ღორებიც ფრინავენ, თუმცა ჩიტები არ არიანო. ეს ბებიაშისის ანდაბა იყო, მის მარფლს, გაიფიქრა მან, ეს უეჭველად ეცოდინებო.

კერი ლუიზი განიერ კიბებზე ჩამოვიდა. კიბის ძირში სამი ადამიანი შემოეყარა სხვადასხვა მიმართულებიდან: ჯინა გრძელი დერეფნიდან მოდიოდა, მის მარფლი – ბიბლიოთეკიდან, ხოლო ჯულიეტ ბელევერი დიდი დარბაზიდან.

ჯინამ პირველმა დაილაპარაკა.

– ძვირფასო! – წამოიძახა მხურვალედ. – ხომ კარგადა ხართ? ხომ არ შეგაშინეს, ან დაკითხვის დროს ხომ არ გაწამეს?

– რა თქმა უნდა, არა, ჯინა. რა უცნაური ამრები გაწუხებს! ინსპექტორი კარი მეტად მომხიბვლელი და თავაზიანი აღმოჩნდა.

– ასეც უნდა ყოფილიყო, – თქვა მის ბელევერმა. – ახლა, კერი, მე თქვენი ყველა წერილი და ამანათი აქა მაქვს. თქვენთან ამოტანას ვაპირებდი.

– ბიბლიოთეკაში შემოიტანეთ, – უთხრა კერი ლუიზმა.

ოთხივენი ბიბლიოთეკაში შევიდნენ.

კერი ლუიზი დაჯდა და წერილების გახსნა დაიწყო. ოცი-ოცდაათი იქნებოდა.

გახსნილ წერილს კერი ლუიზი მის ბელევერს აწოდებდა, ის კი ახარისხებდა, თან მის მარფლს უხსნიდა:

— სამი ძირითადი კატეგორიაა, ერთი — ბიჭების ნათესავებისგან. იმათ დოქტორ მავერიკს გადავცემ ხოლმე. თხოვნის წერილებს მე თავად ვპასუხობ. დანარჩენი კი პირადია. კარა მითითებას მაძლევს, როგორ ვუპასუხო მათ.

წერილები რომ დაახარისხა, ქალბატონმა სეროქოლდმა ყურადღება ამანათს მიაქცია. ზონარი მაკრატლით გაჭრა და სუფთა ქაღალდი შემოაცალა შოკოლადის მიმზიდველ კოლოფს, რომელიც ოქროსფერი ბაბთით იყო შემოკრული.

— ვიღაცას ჩემი დაბადების დღე ეგონა, — ღიმილით თქვა ქალბატონმა სეროქოლდმა.

მან ბაბთა შეხსნა და კოლოფს თავი ახადა. შიგ სავიზიტო ბართი იდო. კერი ლუიზი, ცოტა არ იყოს, გაოცებული დასცქეროდა.

„სიყვარულით, ალექსისაგან“, — წაიკითხა მან. — რა უცნაურია, ფოსტით მიგზავნის შოკოლადს, როცა იმავე დღეს ჩამოსვლას აპირებს.

მის მარფლი აწრიალდა. სწრაფად თქვა:

— ერთი წუთით მოიცადეთ, კერი ლუიზ. ჯერ არ შეჭამოთ.

ქალბატონი სეროქოლდი შეცბა.

— მე ვაპირებდი ყველასთვის შემომეთავაზებინა.

- მოითმინე, ჯერ არა. დაიცადე, სანამ ვიკითხავდე... ხომ არ იცით, ალექსი სახლშია, ჯინა?

ჯინამ სწრაფად მიუგო — მგონი, ახლახან დარბაზში იყო.

ჯინა წავიდა, კარი შეაღო და ალექსს დაუძახა.

ალექს რესტარაიკი მაშინვე ბლურბლზე გამოჩნდა.

— ძვირფასო მადონა! თქვენ უკვე ფეხზე ხართ. კიდევ ხომ არაფერი მომხდარა? — ქალბატონ სეროქოლდისაკენ გაემართა და ნაზად აკოცა ორივე ლოყაზე.

მის მარფლმა უთხრა:

— კერი ლუიზს სურს მადლობა გადაგიხადოთ შოკოლადის-
თვის.

ალექსი გაოცდა.

— რომელი შოკოლადისთვის?

— ამ შოკოლადისთვის, — მიუგო კერი ლუიზმა.

— მაგრამ, მე არ გამომიგზავნია თქვენთვის შოკოლადი,
ძვირფასო.

— ყუთში თქვენი ბარათია, — უთხრა მის ბელევერმა.

ალექსმა შიგ ჩაიხედა.

— მართლაც ასეა. უცნაურია, ძალზე უცნაური... მე ნამდვი-
ლად არ გამომიგზავნია.

— განსაცვიფრებელი ამბავია, — თქვა მის ბელევერმა.

— რა საუცხოო შოკოლადია, — თქვა ჯინამ და ყუთში ჩაიხედა,
— შეხედეთ, დიდედ, შუაში, თქვენ რომ ალუბლის ლიქიორიანი
შოკოლადი გიყვართ, ისეთებია.

მის მარფლმა ფრთხილად, მაგრამ გაბედულად გამოართვა
მას კოლოფი, უსიტყვოდ გაიტანა ოთახიდან და ლუის სერო-
ქოლდის საძებნელად წავიდა. საკმაო დრო დასჭირდა ამის-
თვის, რადგან ბატონი სეროქოლდი კოლეჯში გადასულიყო —
იგი დოქტორ მავერიკის ოთახში იპოვა. მის მარფლმა ყუთი მის
წინ მაგიდაზე დადო და მოკლედ აცნობა, რაც მოხდა. ლუის სე-
როქოლდს სახეზე მოულოდნელად სიმკაცრე და სიმტკიცე აღე-
ბეჭდა. ის და დოქტორი მავერიკი ფრთხილად იღებდნენ შოკო-
ლადებს ერთიმეორის მიყოლებით და თან ყურადღებით სინჯავ-
დნენ.

— ვფიქრობ, — თქვა დოქტორმა მავერიკმა, — რომ ამათში,
რომლებიც გვერდზე გადავდე, ნამდვილად რაღაცაა შერეული.
ხედავთ, როგორი ხორკლიანია შიგნიდან? ახლა კი მათი ანა-
ლიზი უნდა გაკეთდეს.

– კი მაგრამ, ეს წარმოუდგენელია, – თქვა მის მარფლმა, – ყველა რატომ უნდა მოწამლულიყო ამ სახლში!

ლუისმა თავი დაუქნია. სახე კვლავ გაფითრებული და მკაცრი ჰქონდა.

– დიახ. ეს უღმობლობაა, ადამიანის არად მიჩნევა! – წამოიძახა მან. – უეჭველია, ყველა ცალკე გადადებული შოკოლადი ალუბლის ლიქიორითაა სავსე. ეს კეროლაინის საყვარელი შოკოლადია. ასე რომ, ხომ ხედავთ, ვიღაცამ იცოდა ამის შესახებ.

მის მარფლმა წყნარად თქვა:

– თუ ეს ასეა, როგორც თქვენ ეჭვობთ, თუ ამ შოკოლადში სამლაგია, მაშინ, ვფიქრობ, კერი ლუიზმა უნდა გაიგოს, რაც ხდება, და ფრთხილად იქნება.

ლუის სეროქოლდმა დინჯად თქვა:

– დიახ, უნდა გაიგოს, რომ ვიღაცა მის მოკვლას ლამობს. ვფიქრობ, ამის დაჯერება გაუჭირდება.

XVI თავი

— მოიცათ, მის. მართალია, რომ ვილაც საზიზღლარი საწამლავეში ურევს ხელს?

ჯინამ შუბლიდან თმა უკან გადაიყარა და იქით გაიხედა, საიდანაც ხრინწიანი ჩურჩული შემოესმა. ჯინას ლოყები და შარვალი საღებავით დაეთხუპნა. ის და მისი რჩეული თანაშემწეები მომავალი წარმოდგენის — „დაისი მდინარე ნილოსზე“ — დეკორაციებს ხატავდნენ.

ვინც ახლა ეს იკითხა, ერთ-ერთი ამ თანაშემწეთაგანი გახლდათ. ერნი ის ბიჭი იყო, რომელმაც ჯინას ასე კარგად ასწავლა საკეტის გაღება. ერნი ხურო იყო და საოცრად მოქნილი თითები ჰქონდა. დეკორაციების დამზადებისას ყველაზე მეტად ენთუზიამით გამოირჩეოდა. ახლა წვრილი თვალები სასიამოვნო მოლოდინით გაბრწყინებოდა და უციმციმებდა.

- ეს აზრი საიდან მოგივიდა? — ჰკითხა აღშფოთებულმა ჯინამ. ერნიმ ცალი თვალი მოჭუტა.

— მთელი საერთო საცხოვრებელი ამაზე ლაპარაკობს, — თქვა მან, — მაგრამ მოიცათ, მის, ჩვენგან ამას არავინ ჩაიდენდა, შეუძლებელია. ქალბატონ სეროქოლდს არავინ არაფერს დაუშავებს — თვით ჯენკინზიც კი. სხვა საქმეა, ის ბებერი ძუკნა რომ ყოფილიყო. ქალბატონს კი ვერავინ გაიმეტებდა მოსაწამლად. ვერც მე.

— მის ბელევერზე ასე ნუ ლაპარაკობ.

— მაპატიეთ, მის, წამომცდა. რომელი საწამლავე იყო, მის? სტრიქნინი ხომ არა? კაცს წელში ღუნავს და ტანჯვით კლავს. ან იქნებ ციანიდმჟავა იყო?

— არ ვიცი, რაზე ლაპარაკობ, ერნი.

ერნიმ კვლავ თვალი ჩაუკრა.

– ვერ ხვდებით! ასე ამბობენ, ბატონი ალექსის ხელი ურე-
ვიაო. ლონდონიდან შოკოლადები ჩამოუტანიაო, მაგრამ ეს
ტყუილია. ბატონი ალექსი ასეთ რამეს არ ჩაიდენდა, არა მის?

– რა თქმა უნდა, არა, – თქვა ჯინამ.

– ამის ჩამდენი უფრო ბატონი ბაუმგარტენი იქნება. ფიზომ-
ზადების გაკვეთილზე ისე საზარლად იმანჯება ხოლმე, რომ
ვფიქრობ, გიჟი ხომ არ არის-მეთქი.

– ამაცალე ეს სკიპიდარი გზიდან.

ერნიმ რაღაც ჩაიდუდუნა და დაემორჩილა!

– აქ რანაირად ცხოვრობენ? გუშინ მოხუცი გულბრანდსენი
გაასაღეს, ახლაც ვიღაც მომწამვლელი გამოჩნდა. როგორ გგო-
ნიათ, ერთი და იგივე პიროვნება ხომ არ არის? რას იტყოდით,
მის, რომ გითხრათ, მე ვიცი, ვინც ჩაიდინა-მეთქი ეს?

– შეუძლებელია, შენ რაიმე იცოდე ამის შესახებ.

– ოჰ, ვითომ რატომ? წარმოიდგინეთ, წუხელ გარეთ ვიყავი
და რაღაც დავინახე.

– როგორ იქნებოდი გარეთ? შვიდი საათი რომ დარეკავს,
კოლეჯი იკეტება.

– რომ დარეკავს... როცა მინდა, მაშინ მოვახერხებ გასვლას,
მის. ბოქლომი ვერ დამაკავებს. გავდივარ და ვსეირნობ ბაღში.

ჯინამ უთხრა:

– ტყუილებს თავი დაანებე, ერნი.

– ვინ ტყუის?

– შენ, შენ სტყუი და ისეთ რამეს იკვებნი, რაც არასოდეს გა-
გიკეთებია.

– თქვენ ასე გგონიათ, მის. დაიცადეთ, სანამ პოლიციელები
მოვლენ და გამომკითხავენ ყველაფერს, რაც წუხელ ვნახე.

– კეთილი, რა ნახე?

- ა-ა – თქვა ერნიმ, – ხომ არ გინდათ, გაიგოთ?

ჯინა მიეჭრა ერნის, მაგრამ ერნიმ უკან დაიხია. ამ დროს მეორე მხრიდან სტივენი შემოვიდა და ჯინას მიუახლოვდა. მათ დეკორაციებზე დაიწყეს ლაპარაკი. შემდეგ სახლისკენ ერთად წავიდნენ.

— ყველამ გაიგო დიდედასა და იმ შოკოლადების ამბავი, — თქვა ჯინამ. — მე ბიჭებს ვგულისხმობ. ნეტა, როგორ მოახერხეს?

— ერთგვარი ადგილობრივი სიგნალების მეშვეობით.

— თანაც მათ ალექსის ბარათის შესახებ იციან. სტივენ, უეჭველია, სისულელეა. ალექსი რატომღა ჩადებდა ბარათს ყუთში, თუკი უკვე აქ მოდიოდა.

— დიახ, მაგრამ ვინ იცოდა, აქ რომ მოდიოდა? მან ეს მოულოდნელად გადაწყვიტა და დეპეშაც გამოაგზავნა. შესაძლოა, ყუთი იმ დროისთვის უკვე გამოგზავნილი იყო. და რომ არ ჩამოსულიყო, იმ ბარათის ჩადება მშვენიერი იდეა იქნებოდა, რადგან ალექსი მართლაც უგზავნის ხოლმე კეროლაინს შოკოლადებს... ვერ გამიგია, უბრალოდ, ის...

— თუ რატომ დასჭირდათ დიდედას მოწამვლა, — ჩაურთო ჯინამ, — ვიცი, წარმოუდგენელია! ის ისეთი სათნოა, რომ უკლებლივ ყველა თაყვანს სცემს.

სტივენმა არაფერი უპასუხა. ჯინამ გამგმირავად გადახედა.

— ვიცი, რასაც ფიქრობ, სტივ!

— საინტერესოა.

— შენ ფიქრობ, რომ უოლი თაყვანს არ სცემს, მაგრამ, იცოდე, უოლი არავის არ მოწამლავს. ამაზე ფიქრიც კი სასაცილოა.

— ერთგული მეუღლე!

— ნუ მელაპარაკები ასე დამცინავად.

— დაცინვა არც მიფიქრია. მე მართლა მგონია, რომ ერთგული ხარ, ამიტომაც გეთაყვანები. მაგრამ, ძვირფასო ჯინა, როდემდე გაძლებ ასე?

— რას გულისხმობ, სტივ?

– შესანიშნავად იცი, რასაც ვგულისხმობ. შენ და უოლი ერთმანეთს ვერ შეეთვისეთ. არ გაგიმართლათ. ეს მანაც კარგად უწყის. თქვენ შორის განხეთქილება ყოველდღეა მოსალოდნელი. რის შემდეგაც ორივე უფრო ბედნიერები იქნებით.

ჯინა აღშფოთდა:

– რა სისულელეს ამბობ.

სტივენმა გაიცინა.

– უნდა დამეთანხმო, რომ თქვენ ვერავის მოატყუებთ, თითქოს შეხმატკბილებულად ცხოვრობდეთ, ან თითქოს უოლი აქ ბედნიერი იყოს.

– ო-ო, არ ვიცი, რა დაემართა, – ჯინა ატირდა, – სულ გაბრაზებულია. ცოტას ლაპარაკობს. არ ვიცი, რით დავეხმარო. რატომ ვერ ერთობა აქ? ერთ დროს ისე მხიარულად ვიყავით, ყველაფრით ვხარობდით, ახლა კი ისე შეიცვალა, სხვა მგონია. ასე რატომ იცვლებიან ადამიანები?

– მე ვიცვლები?

– არა, ძვირფასო სტივ. შენ ყოველთვის სტივი ხარ. გახსოვს, არდადეგებზე როგორ დაგდევდი კუდში?

– და რა დასანანია, რომ მაშინ შენზე ასე ვფიქრობდი – საბრალო პატარა ჯინა-მეთქი. ჰო, ახლა როლები შეიცვალა და შენ სამაგიეროს მიხდი, ასე არ არის, ჯინა?

ჯინამ სწრაფად უპასუხა:

– ნამდვილი იდიოტი ხარ, – და სწრაფადვე განაგრძო, – როგორ ფიქრობ, ერნი ტყუოდა? მან თქვა, თითქოს წუხელ ნისლში დაეხეტებოდა, თან გადამიკრა, რომ მკვლელის შესახებ რაღაც რაღაცები იცის. როგორ ფიქრობ, შეიძლება ეს სიმართლე იყოს?

– სიმართლე? რა თქმა უნდა, არა. ხომ იცი, როგორი ტრაბახაა. რას არ მოიგონებს, ოღონდ ყურადღება მიიქციოს...

– ჰო, ვიცი. მაინც მაინტერესებდა.

ისინი ერთად, გვერდიგვერდ, უსიტყვოდ მიდიოდნენ.

ჩამავალი მზის სხივებმა სახლის დასავლეთი ფასადი გაანათა. ინსპექტორმა კარში იქითკენ გაიხედა.

— ეს ის ადგილია, სადაც თქვენ მანქანა გააჩერეთ წუხელ? — იკითხა მან.

ალექს რესტარკმა უკან დაიხია, თითქოს უნდოდა შეემოწმებინა.

— ეს ძალიან ახლოა, — თქვა მან. — ზუსტად ძნელი სათქმელია, რადგან ნისლი იყო ჩამოწოლილი. თუმცა, შესაძლოა, ნამდვილად ის ადგილი იყოს.

ინსპექტორმა კარში მოათვალიერა იქაურობა, რათა საკუთარი თვალით შეეფასებინა.

მოკირწყლული ხეივანი თანდათან უხვევდა და ამ ადგილას შექერის საფარველიდან სახლის დასავლეთი ფასადი მოჩანდა თავისი ტერასით, ურთხმელის ღობეებითა და კიბით, რომელიც გაბონებში ეშვებოდა. ამის შემდეგ გზა ისევ იკლავებოდა, ხეების რიგში გადიოდა, ტბასთან უხვევდა და სახლის აღმოსავლეთით მთავრდებოდა.

— დოჯეთ! — დაიძახა ინსპექტორმა კარში.

პოლიციის კონსტებლი დოჯეთი, რომელიც ყოველთვის მზადყოფნაში იყო, ადგილს მოსწყდა, შეიჭრა გაბონებში, რომლებიც სახლის დიაგონალურად იყო გაშენებული, ტერასას მიუახლოვდა და გვერდით კარით შინ შევიდა. რამდენიმე წამში ერთ-ერთი ფანჯრის ფარდა ძლიერად შეტოკდა. შემდეგ კონსტებლი დოჯეთი კვლავ გამოჩნდა ბაღის კართან და სირბილით ისევ მათთან დაბრუნდა, თან ორთქლმავალივით ქშინავდა.

— ორი წუთი და ორმოცდარეი წამი, — თქვა ინსპექტორმა კარში და წამმზომი გააჩხაკუნა, რომლითაც დრო ჰქონდა დანიშნული. — მეტი დრო ამ საქმეს არ დასჭირდებოდა, ასე არ არის?

იგი სასიამოვნო კილოთი ლაპარაკობდა.

– მე ისე სწრაფად ვერ დავრბივარ, როგორც თქვენი კონსტებლი, – აღნიშნა ალექსმა. – ვხვდები, თქვენ ჩემი სავარაუდო მოქმედება დააფიქსირეთ.

– მე მხოლოდ ის დავაფიქსირე, რომ თქვენ გქონდათ შესაძლებლობა მკვლელობა ჩაგედინათ. სულ ეს არის, ბატონო რესტარკი. მე თქვენ არავითარ ბრალდებას არ გიყენებთ, ჯერჯერობით.

ალექს რესტარკმა თავაზიანად მიმართა კონსტებლ დოჯეთს, რომელიც ისევ ქშინავდა.

– მე ასე სწრაფად სირბილი არ შემიძლია, მაგრამ უკეთესად ნავარჯიშევი კი ვარ.

– შარშან ზამთარში გადატანილი ბრონქიტის შემდეგ ასე ვარ, – თავი იმართლა დოჯეთმა.

ალექსი ინსპექტორს მიუბრუნდა.

– მართალია, ცდილობთ უხერხულ მდგომარეობაში ჩამაყენოთ და შეამოწმოთ ჩემი რეაქცია (უნდა გახსოვდეთ, რომ ჩვენ მსახიობები, ო-ო, ძალზე მგრძობიარე ხალხი ვართ! ფაქიზი მცენარეები!), – ხმაში მას დამცინავი კილო შეეპარა, – მაგრამ ნუთუ გჯერათ, რომ მე ამ საქმესთან რაიმე კავშირი მაქვს? ამას როგორ გავაკეთებდი, რომ მოწამლული შოკოლადებით სავსე ყუთი გამეგზავნა ქალბატონი სეროქოლდისათვის და შიგ ჩემი ბარათი ჩამედო.

– ჩვენც სწორედ ასე ვფიქრობთ. აქ ისეთი საქმეა, რასაც ორმაგ ბლევს ეძახიან, ბატონო რესტარკი.

– ოჰ, მესმის. რა გამჭრიახი ბრძანდებით. ჰო, მართლა, ის შოკოლადები მოწამლულია?

– ექვსი შოკოლადი, რომელიც ალუბლის ლიქიორით იყო გაჟღენთილი, მოწამლული აღმოჩნდა, დიახ, ისინი აკონიტს შეიცავდა.

– მე ეს საწამლავი არ მიყვარს, ინსპექტორო, პირადად მე კურარეს ვამჯობინებ.

– კურარე სისხლში შესაყვანია, ბატონო რესტარიკ, და არა კუჭში.

– რა კარგადაა გათვითცნობიერებული პოლიცია, – თქვა აღფრთოვანებულმა ალექსმა.

ინსპექტორმა კარიმ ერთი ჩუმად გადახედა ყმაწვილს და შეამჩნია, რომ მას ოდნავ წვეტიანი ყურები და არაინგლისური, უფრო სწორად კი მონღოლური ტიპის სახე ჰქონდა, თვალები ეშმაკურად უციმციმებდა. ვერ ამოიცნობდით, რას ფიქრობდა ალექს რესტარიკი. სატირი იყო, თუ ფავნი? ალბათ, ნაპატივები ფავნიო, გაიფიქრა უცებ ინსპექტორმა კარიმ და რაღაც უსიამოვნო გრძნობა დაეუფლა.

ჭკვიანი მატყუარა – ასე შეაფასა მან ალექს რესტარიკი. თავის ძმაზე უფრო ჭკვიანიყო. დედა რუსი ჰყავს თუ ვიღაც ამდაგვარი, როგორც გაიგო. „რუსები“ ინსპექტორ კარისტვის იგივე იყო, რაც „ბონები“ იყვნენ ადრეულ მეცხრამეტე საუკუნეში და რაც „ჭუნები“ მეოცე საუკუნის დასაწყისში. ყველაფერი, რაც რუსეთს უკავშირდებოდა, ინსპექტორი კარის აზრით ცუდი იყო, და თუ ალექს რესტარიკი გულბრანდსენის მკვლელი აღმოჩნდებოდა, ინსპექტორი დიდ კმაყოფილებას იგრძნობდა. მაგრამ, სამწუხაროდ, კარი არ იყო დარწმუნებული, რომ მკვლელი სწორედ ალექსი იყო.

კონსტებლმა დოჯითმა სული რომ მოითქვა, ალაპარაკდა:

– როგორც მითხარით, ფარდები ჩამოვაფარე, სერ, და ოცდაათამდეც დავითვალე. შევამჩნიე, რომ ფარდა ერთგან კაუჭზე არ ეკიდა და ჩამოწეული იყო. ეს იმას ნიშნავს, რომ გარედან შუქის დანახვა შეიძლებოდა.

ინსპექტორმა კარიმ ალექსს ჰკითხა:

– სახლი საერთოდ არ დამინახავს, ისეთი ნისლი იყო, ხომ გეუბნებით.

– ნისლი არათანაბარია, სხვათა შორის. ზოგჯერ ერთი წუთით ალაგ-ალაგ გადაიწმინდება.

– ისე არ გადაწმენდილა, რომ სახლი ანუ მისი – მთავარი ნაწილი დამენახა, გიმნაზიის შენობა კი იქვე ახლოს ნისლში ბუნდოვნად მოჩანდა, თითქმის არარეალურად, ნავსადგურის საწყობების ილუზიას ქმნიდა. როგორც გითხარით, მე „ლაიმჰაუსს“ ვდგამ და...

– დიახ, მითხარით, – დაეთანხმა ინსპექტორი კარი.

– ზოგს ჩვეულებად აქვს, იცით, ყველაფერი თეატრალურ დეკორაციად აღიქვას, და არა რეალობად.

– ალბათ ასეა. და მაინც დეკორაციები საკმაოდ რეალურია, ასე არ არის, ბატონო რესტარკ?

– არ ვიცი, ზუსტად რას გულისხმობთ, ინსპექტორო.

– კეთილი, გეტყვით. დეკორაციები ხომ რეალური მასალისაგან კეთდება: ტილო იქნება, ხე, საღებავი თუ მუყაო. ილუზიად მხოლოდ მაყურებლის თვალი აღიქვამს, თორემ თავისთავად დეკორაცია ილუზია არაა, როგორც მოგახსენეთ, საკმაოდ რეალურია.

ალექსი მას მიაჩერდა.

– იცით, ძალიან საგულისხმოა თქვენი შენიშვნა, ინსპექტორო. ამან ერთი იდეა მომაწოდა.

– მომავალი ბალეტისთვის?

– არა, მომავალი ბალეტისთვის არა... ღმერთო ჩემო, ნუთუ ყველანი სულელები ვართ?

ინსპექტორმა და დოჯეთმა მდებლობი გადაიარეს და სახლში დაბრუნდნენ (ალექსმა თავისთვის გაიფიქრა, ალბათ ნაკვალევს ეძებენო, მაგრამ შეცდა. ნაკვალევის სანახავად დილაადრიანვე გამოვიდნენ ისინი, მაგრამ უშედეგოდ, რადგან 2 საათზე

კოკისპირულად გაწვიმებულიყო და ნაფეხურები წაეშალა). ალექსმა ნელა აიარა გზა, თან ინსპექტორთან საუბრისას დაბადებულ იდეაზე ფიქრობდა, რამდენად შესაძლებელია მისი ხორცშესხმაო.

ამ დროს მისი ყურადღება ჯინამ მიიპყრო, ტბასთან ბილიკზე რომ სეირნობდა. სახლი ოდნავ შემაღლებულზე იდგა და ხრეშით დაფარული გზა თანდათან დაბლა ეშვებოდა ტბისაკენ, რომელიც გარშემორტყმული იყო შქერითა და სხვა ბუჩქებით. ალექსი დაეშვა ამ ხრეშიან ბილიკზე და ჯინა მოძებნა.

— რომ შეიძლებოდეს მაგ უაზრო ვიქტორიანული ურჩხულის გაქრობა, — თქვა მან, თან თვალებს ჭუტავდა, — შესანიშნავი გედის ტბა იქნებოდა, ხოლო შენ გედი იქნებოდი. თუმცა, რომ დაფიქრდები, თოვლის დედოფლობა უფრო მოგიხდებოდა. ისეთივე უღმობელი ხარ. სხვას არას დაეძებ, ოღონდ შენი გაიტანო. არც სიბრალული გაგაჩნია, - არც სიკეთე და არც - თანაგრძნობა. ნამდვილი ქალი ხარ, ჯინა, ძვირფასო.

— რა ღვარძლიანი ხარ, ძვირფასო ალექს!

— იმიტომ, რომ თავს არ გატყუებინებ? საკუთარი თავით კმაყოფილი ხარ, არა, ჯინა? ყველას შენს ნებაზე გვატარებ.-მეც, სტივენსაც და იმ შენს ზორბა, გულუბრყვილო ქმარსაც.

— სისულელეს ამბობ.

— ოჰ, არა. სტივენს უყვარვარ, მეც მიყვარხარ, უოლი კი საშინლად უბედურია, სხვა რა უნდა სურდეს ქალს?

ჯინამ შეხედა და გაიცინა.

ალექსმაც თავი დაუკრა.

— შენში არის პატიოსნების მარცვალი, რაც მე ასე მახარებს. პატიოსნება ლათინთა თვისებაა და იმათი მოგდგამს. ტყუილად იკატუნებ თავს, თითქოს გამომწვევი არ იყო, და, რომ თითქოს ძალიან წუხხარ, როცა კაცებს ატყუებ. ხომ მოგწონს მამაკაცებს რომ უყვარხარ? იმ საბრალლო პატარა ედგარ ლოუსონსაც კი!

ჯინა დაჟინებით მიაჩერდა, შემდეგ დინჯად, სერიოზულად დაიწყო:

— ეს დიდხანს არ გრძელდება, ხომ იცი. ქალები ბევრად უფრო ცუდ დღეში არიან, ვიდრე მამაკაცები. ისინი ყველაფერს უფრო მტკივნეულად განიცდიან. შვილები ჰყავთ და მეტისმეტად ზრუნავენ მათზე. როგორც კი მომხიბვლელობა დაეკარგებათ, მათ საყვარელ მამაკაცებს გული უცივდებათ. ღალატობენ, ყურადღებას აღარ აქცევენ და თავიდან იშორებენ. მე არ ვადაწაშაულებ მამაკაცებს. ალბათ, მეც ასე მოვიქცეოდი. არ მიყვარს ბებერი, მახინჯი ან ავადმყოფი ადამიანები, ან კიდევ ისინი სულ მუდამ რომ წუწუნებენ, ან ედგარივით სასაცილონი არიან თავიანთი მედიდურობითა და ქედმაღლობით. შენ ამბობ, რომ ულმობელი ვარ? თვით სამყაროც ულმობელია! ადრე თუ გვიან ჩემს მიმართაც ულმობელი იქნება! მაგრამ ჯერ ახალგაზრდა ვარ, სასიამოვნო გარეგნობის, მიმზიდველ ქალად მთვლიან, — სახე საოცრად თბილმა ღიმილმა გაუნათა, — დიახ, მე ეს მსიამოვნებს, ალექს, რატომაც არა?

— მართლაც, რატომაც არა? — თქვა ალექსმა. — ყველაზე ძალიან მაინტერესებს, გავიგო, რას აპირებ. სტივენს გაჰყვები ცოლად, თუ მე?

— მე უკვე უოლისთან ვარ დაქორწინებული.

— ეს დროებითია. ნებისმიერმა ქალმა შეიძლება ერთი შეცდომა დაუშვას, მაგრამ აუცილებელი არ არის იმ ქორწინებას მიეჯაჭვოს. პროვინციებში ამან გამოცდა უკვე გაიარა, დადგა დრო უესტ ენდშიც გავრცელდეს.

— და შენ უესტ ენდში ითვლები?

— უეჭველად.

— მართლა გინდა ცოლად შემირთო? ვერ წარმომიდგენიხარ ცოლიანი.

— დაჟინებით მოვითხოვ ცოლად გამომყვე. მე მუდამ ვფიქრობდი, რომ საყვარლის ყოლა საოცრად მოძველებულია. თან რამდენ სიძნელესთანაა დაკავშირებული, პასპორტებიო, სასტუმროო და, ვინ იცის, კიდევ რამდენი რამ. არა, ამ გზით მე საყვარელ ქალს ვერასოდეს მოვიპოვებ.

ჯინამ მხიარულად გადაიკისკისა.

— ძალიან გამამხიარულე, ალექს.

— ეს ჩემი მთავარი ღირსებაა. სტივენს ჩემზე უკეთესი გარეგნობა აქვს. მომხიბვლელიც არის და ძალიან მგრძნობიარეც, რაც ქალებს, რა თქმა უნდა, მოსწონთ. მაგრამ მგრძნობიარე ადამიანი დამქანცველია ოჯახში. ჯინა, შენი ცხოვრება ჩემთან სასიამოვნო იქნება.

— იმის თქმა ხომ არ გინდა, რომ გაგიჟებით გიყვარვარ?

— თუნდაც მართალი იყოს, მაინც არ გეტყვი. ეს რომ გავაკეთო, ერთით ნოლი იქნება შენს სასარგებლოდ. ერთადერთი, რასაც ვაპირებ, ის არის, მხოლოდ და მხოლოდ ქორწინების საქმიანი წინადადება შემოგთავაზო.

— ამაზე უნდა ვიფიქრო, — ღიმილით თქვა ჯინამ.

— რა თქმა უნდა. გარდა ამისა, უოლის ამ წამებისაგან იხსნი. მე სიმპათიურადა ვარ განწყობილი უოლის მიმართ. მისთვის ნამდვილი ჯოჯოხეთია ალბათ თქვენი ცოლ - ქმრობა ფილანთროპიის ამ მძიმე ოჯახურ გარემოში.

— რა პირუტყვი ხარ, ალექს!

— გამჭრიახი პირუტყვი.

— ხანდახან, — თქვა ჯინამ, — ვფიქრობ, უოლის სულაც არ ვენადვლები.

— შენ გინდა რამენაირად გააღიზიანო, გამოიწვიო, ის კი პასუხს არ გაძლევს, არა? რა საწყენია.

მოულოდნელად ჯინას ხელმა ჰაერში გაიელვა და ალექსს გაპარსულ ლოყაზე სილა გააწნა.

— თოუცე?!1 — იყვირა ალექსმა.

მან სწრაფი, მარჯვე მოძრაობით ქალი მკლავებში მოიგდო და სანამ ის წინააღმდეგობას გაუწევდა, ტუჩებით დაეკონა და დიდხანს ვნებიანად კოცნიდა. ქალმა ცოტა გაიბრძოლა და მოეშვა...

— ჰინა!

ისინი ერთმანეთს გაეცალნენ. მილდრიდ სტრიტს სახე წამოჭარხლოდა, ტუჩები უცახცახებდა, მათ გაბოროტებული მისჩერებოდა, ისე იყო გაცეცხლებული, ჰინას და ალექსს ენა ჩაუვარდათ.

— რა საზიზღრობაა... რა საზიზღრობაა... შენ ქარაფშუტა, თავგებულადებული გოგო ხარ... სულ დედაშენს გავხარ... უსინდისო ხარ... ყოველთვის ვიცოდი, რა უსინდისოც იყავი... მეტისმეტად გარყვნილი... შენ მარტო ქმრის მოღალატე კი არა, მკვლელიცა ხარ. დიახ, მკვლელი ხარ. ნამდვილად ვიცი!

— რა იცი? ნუ ხართ ასეთი სასაცილო, დეიდა მილდრიდ.

— მე შენი დეიდა არა ვარ, მადლობა ღმერთს, სისხლით ნათესაობა არ გვაკავშირებს. შენ ისიც კი არ იცი, ვინ იყო დედაშენი ან სადაური იყო! სამაგიეროდ, კარგად იცი, როგორი იყო დედაჩემი და მამაჩემი. როგორ ფიქრობ, როგორ ბავშვს აიყვანდნენ ისინი? ვილაც დამნაშავეს ან გარყვნილი ქალის შვილს! მათ უნდა სცოდნოდათ, რომ ცუდი სისხლი მაინც თავს იჩენდა. თუმცა, უნდა ვთქვა, რომ იმ იტალიური სისხლის დამსახურებაა, მოწამვლა რომ გაფიქრებინა.

— როგორ ბედავთ ამის თქმას?

— რასაც მინდა, იმას ვიტყვი. შენ ვერ უარყოფ ახლა, რომ ვილაცა დედაჩემის მოწამვლას ლამობდა. და ვინ უფრო გააკეთებდა ამას? ვისაც უზარმაზარი ქონება დარჩება დედაჩემის სიკვდილის შემდეგ. შენ, ჰინა, და დარწმუნებული იყავი, პოლიციას ეს არ გამოპარვია.

აცახცახებული მილდრიდი სწრაფად წავიდა.

— ავადმყოფია, — თქვა ალექსმა, — აშკარად ავადმყოფი. მართლაც საინტერესოა. საინტერესოა იმ გარდაცვლილი მღვდლის — სტრიტის საქმე... თუნდაც მისი რელიგიური კეთილსინდისიერება... ან იმპოტენტი ხომ არ იყო?

— რა საზიზღარი ხარ, ალექს. ოჰ, როგორ მძულს, როგორ მეჯავრება ეს ქალი, როგორ მეჯავრება.

ჯინამ დამუშტული ხელები სიბრაზით ჰაერში მოიქნია.

— რა ბედნიერებაა, რომ დანა არა გაქვს წინდაში ჩადებული, — თქვა ალექსმა. — რომ გქონოდა, ძვირფასი ქალბატონი სტრიტი უეჭველად საკუთარ თავზე იწვნევდა, რას ნიშნავს მკვლევლობა. დამშვიდდი, ჯინა. ნუ იქნები ასე თეატრალური, ნუ დაემსგავსები იტალიური ოპერის გმირს.

— როგორ ბედავს, მითხრას, რომ მე დიდედას მოწამვლას ვცდილობდი?

— დამშვიდდი, ძვირფასო, ვილაც ხომ ცდილობდა მის მოწამვლას. და მიზეზებს თუ გავითვალისწინებთ, შენ ყველაზე საეჭვო ჩანხარ ამ ფონზე, ასე არ არის?

— ალექს, — ჯინა შეძრწუნებული მიაჩერდა, — პოლიცია ასე ფიქრობს?

— ძალიან ძნელია იმის გაგება, რას ფიქრობს პოლიცია... ისინი საგულდაგულოდ ინახავენ საიდუმლოს, ხომ იცი, სულელები კი არ არიან. ამან ერთი რაღაც გამახსენა...

— სად მიდიხარ?

— ერთი იდეა უნდა შევამოწმო.

XVII თავი

— შენ ამბობ, ვილაც ჩემს მოწამვლას ლამობს? — კერი ლუიზის ხმაში გაოცება და უნდობლობა იგრძნობოდა. — ამას ნამდვილად ვერ დავიჯერებ... — მან თვალები მილულა და გაირინდა.

ლუისმა წყნარად უთხრა:

— მინდოდა, ეს ამბავი შენთვის ამეცილებინა, ძვირფასო.

დაბნეულმა კერი ლუიზმა ხელი გაუწოდა მას, ლუისიც ნაზად შეეხო ხელზე. მის მარფლი იქვე იჯდა და თანაგრძნობის ნიშნად თავს აქნევდა.

კერი ლუიზმა თვალი გაახილა.

— ეს მართალია, ჯეინ? — იკითხა მან.

— ვშიშობ, ასეა, ძვირფასო.

— მაშინ, ყველაფერი... — ხმა ჩაუწყდა კერი ლუიზს. შემდეგ განაგრძო: — მეგონა, ვიცოდი, რა იყო ჭეშმარიტება და რა არა... ეს არ ჰგავს ჭეშმარიტებას, მაგრამ ჭეშმარიტებაა. ასე რომ, შეიძლება მე ყველაფერში ვცდებოდე... მაგრამ ვის შეიძლებოდა ამის ჩადენის სურვილი გასჩენოდა. ნუთუ ამ სახლში შეიძლება ისეთი ვინმე იყოს, ვისაც უნდა... ჩემი სიკვდილი? — მის ხმაში ისევ უნდობლობა გაისმა.

— სწორედ ასე ვფიქრობდი მეც, — თქვა ლუისმა. — თურმე ვცდებოდი.

— და ქრისტიანმა იცოდა ამის შესახებ? მაშინ ეს ნათელს ჰფენს ყველაფერს.

— რას ჰფენს ნათელს? — იკითხა ლუისმა.

— მის საქციელს, — თქვა კერი ლუიზმა. — უცნაურად იქცეოდა. თითქოს სხვა ადამიანი იყო. შევამჩნიე, რომ ჩემს გამო დელავდა, რაღაც უნდოდა ეთქვა ჩემთვის, მაგრამ გადაიფიქრა.

მერე მკითხა, გული ხომ არ მაწუხებდა, კარგად თუ ვიყავი ბოლო ხანებში. უეჭველია, ცდილობდა რაღაც ეგრძნობინებინა ჩემთვის. მაგრამ რატომ პირდაპირ არ მითხრა, პირდაპირ ლაპარაკი ხომ ბევრად უფრო ადვილია.

— მას არ უნდოდა... ტკივილი მოეყენებია შენთვის, კეროლაინ.

— ტკივილი? მაგრამ, რატომ... ოჰ, გასაგებია... — ქალს თვალები გაუფართოვდა. — მაშ, შენც გჯერა ეს ამბავი, მაგრამ ცდები, ლუის, ძალიან ცდები. შემძლია დაგარწმუნო ამაში.

მეუღლემ ქალს თვალი აარიდა.

— ვწუხვარ, — თქვა ქალბატონმა სეროქოლდმა ცოტა ხნის შემდეგ, — მაგრამ არ მჯერა, რომ, რაც ამ ბოლო დროს მოხდა, სინამდვილეა. არც ის, რომ ედგარმა გესროლა, არც ჯინასა და სტივენის ამბავი, არც იმ უცნაური შოკოლადის კოლოფისა. ყველაფერი ტყუილია.

ხმა არავის ამოუღია.

კეროლაინ ლუის სეროქოლდმა ამოიოხრა:

— ვფიქრობ, დიდი ხანია სინამდვილეს მოწყვეტილი ვცხოვრობ... გეთაყვა, ორივეს გთხოვთ, მარტო დამტოვოთ... უნდა ვცადო გავერკვე...

მის მარფლი კიბეზე დაეშვა და დიდი დარბაზისაკენ გაემართა. დიდი, თალიანი კარის ახლოს ალექს რესტარიკი შეამჩნია, რომელმაც მის დანახვაზე ხელები რაღაცნაირად ლაღად გაშალა და მიეგება.

— მობრძანდით, მობრძანდით, — მხიარულად უთხრა ალექსმა, თითქოს ამ დიდი დარბაზის მფლობელი ყოფილიყოს. — სწორედ ახლა ვფიქრობდი წუხელ მომხდარ ამბებზე.

ლუის სეროქოლდმა, რომელიც ფეხდაფეხ გამოჰყვა მის მარფლს კერი ლუიზის ოთახიდან, გადაჭრა დიდი დარბაზი, თავისი ვაბინეტისაკენ გაემართა, შევიდა და ჩაიკეტა.

— დანაშაულის გარემოების აღდგენას ხომ არ აპირებთ? — იკითხა მის მარფლმა დაფარული ინტერესით.

— ა-ა? — ალექსმა კუშტად შეხედა. შემდეგ შუბლი გაიხსნა.

— ოჰ, არა, მთლად არა. ყველაფერი ამას სრულიად განსხვავებული კუთხით ვხედავ — თეატრალური თვალთახედვით, როგორც სინამდვილეს კი არა, როგორც ხელოვნებას! აბა, დაუკვირდით. წარმოიდგინეთ, რომ ეს დარბაზი სცენაა. განათება, შესასვლელები, გასასვლელები, მოქმედი პირნი, ხმაური. ძალზე საინტერესოა. მთლად ჩემი იდეა არ არის, ინსპექტორმა მომაწოდა. ვფიქრობ, ძალიან ვერაგი კაცია. ყოველნაირად ეცადა ამ დილით შევეშინებინე.

— და შეგაშინათ?

— არა ვარ დარწმუნებული.

ალექსმა აღწერა ინსპექტორის ექსპერიმენტი, თუ როგორ დანიშნა დრო, რომლის განმავლობაშიც კონსტებლი დოჯეთი ფანჯრიდან გადაძვრა სახლში და აქოშინებული ისევ უკან დაბრუნდა.

— დრომ, — თქვა მან, — შეიძლება შეცდომაში შეიყვანოს ადამიანი. შეიძლება იფიქროს, რომ დიდი დრო იყოს რაღაცისათვის საჭირო, მაგრამ სინამდვილეში კი არც იმდენი.

— დიახ, — თქვა მის მარფლმა.

წარმოიდგინა რა აუდიტორია, მის მარფლმა ადგილი შეიცვალა. ახლა სცენაზე ასეთი დეკორაცია იყო: კედელზე ჩამოეფარებინათ უზარმაზარი გობელენი, რომელიც ბინდბუნდში უჩინარდებოდა, მარცხნივ როიალი იდგა, ხოლო მარჯვნივ ფანჯარასთან — დივანი. იქვე დივანთან ბიბლიოთეკაში გამავალი კარი მოჩანდა. პიანინოს სკამი მხოლოდ რვა ფუტით იყო დაშორებული კარიდან, რომელიც კვადრატულ ფოიეში გადიოდა, საიდანაც შეიძლებოდა დერეფანში მოხვედრილიყავით. ეს ორი მოხერხებული გასასვლელი გახლდათ.

ოთახში მყოფნი, რა თქმა უნდა, შესანიშნავად ხედავდნენ ორივეს...

მაგრამ წინა ღამით, აქ მაყურებელი არ იყო. არავინ, ასე ვთქვათ, არ იჯდა პირით სცენისკენ, რომელსაც ახლა მის მარფლი უყურებდა. დარბაზში მყოფნი წინა ღამით ზურგშექცევით ისხდნენ.

რა დრო დასჭირდებოდა ოთახიდან გაპარვას, დერეფანში გარბენას, გულბრანდსენის მოკვლას და უკან დაბრუნებას — აინტერესებდა მის მარფლს. არც ისე დიდი ხანი, როგორც შეიძლება იფიქრო. წუთებსა და წამებში რომ გაიზომოს, უეჭველად ძალიან ცოტა დრო მოუნდებოდა...

რას გულისხმობდა კერი ლუიზი, როცა თავის მეუღლეს უთხრა: — მაშ, შენც გჯერა ეს ამბავი? იცოდე, ცდები, ლუის!

— უნდა გითხრათ, რომ მეტად შორსმჭვრეტელურად შენიშნა ინსპექტორმა, — ფიქრი შეაწყვეტინა ალექსმა, — დეკორაციების რეალურობის თაობაზე, რომლებიც ხისა და მუყაოსაგან არის გამოჭრილი და წებოთი შეერთებული და რომელთა მოუხატავი მხარეც ისევე რეალურია, როგორც მოხატული. ილუზიად მაყურებლის თვალი აღიქვამს, — ასე აღნიშნა მან.

— ეს ილუზიონისტის ოინივითაა, — გაურკვეველად ჩაილაპარაკა მის მარფლმა. — „სარკეებით თამაშობენო“, რომ ამბობენ, დარწმუნებული ვარ, სლენგია.

სტივენ რესტარიკი აქოშინებული შემოვარდა.

— გამარჯობა, ალექს, — მიესალმა ძმას — ის ვირთხა, ერნი გრეგი... არ ვიცი, გახსოვს თუ არა?

— რომელი გრეგი, ფესტის როლს რომ თამაშობდა შენს „მეთორმეტე ღამეში“? მე მგონი, ნიჭიერი ბიჭია.

— ჰო, რაღაც ნიჭი კი აქვს. თანაც კარგი ხელოსანია, სადურგლო სამუშაოს თითქმის სულ ეგ ასრულებს. თუმცა ახლა ამას არა აქვს მნიშვნელობა. ჯინასთან დაუტრაბახია, ღამით გარეთ

გამოვდივარ და ბაღში ვსეირნობთ, წუხელაც ბაღში ვიყავი და რაღაცა დავინახეო.

ალექსი აწრიალდა.

— რა დაინახა?

— ამბობს, ამის თქმას არ ვაპირებო. თუმცა, დარწმუნებული ვარ, ბაქიაობს, უნდა, რომ ყურადღება მიიქციოს. საშინელი მატყუარაა, მაგრამ, ვფიქრობ, მაინც უნდა დავკითხოთ.

ალექსმა გონივრულად თქვა: — ცოტა ხნით უყურადღებოდ დავტოვოთ, არ ვაგრძნობინოთ, რომ დაინტერესებული ვართ.

— შეიძლება შენ მართალიც ხარ, საღამომდე მოვიცადოთ.

სტივენი ბიბლიოთეკისკენ გაემართა.

მის მარტული დარბაზში ნელა სცემდა ბოლთას, როცა ალექს რესტარიკს შეეჯახა, რომელმაც მოულოდნელად უკან დაიხია.

— უკაცრავად, — უთხრა მის მარტულმა.

ალექსმა ერთი კუშტად შეხედა და დაბნეულმა მიუგო:

— მაპატიეთ, — შემდეგ გაოცებულმა დაუმატა: — ოჰ, ეს თქვენა ხართ?

მის მარტულს ეს უცნაურად მოეჩვენა, რადგან წუთის წინ ერთად საუბრობდნენ ის და ალექსი.

- სხვა რამეზე ვფიქრობდი, — თქვა ალექს რესტარიკმა. — ის ბიჭი, ერნი... — მან რაღაც უაზროდ აიქნია ხელები. შემდეგ, თითქოს გონს მოეგო, გაიარა, ბიბლიოთეკაში შევიდა და კარი გაიხურა.

დაკეტილი ოთახიდან ჩურჩული ისმოდა, მაგრამ მის მარტულს ყური არ მიუგდია. მას არ აინტერესებდა ის ნიჭიერი ერნი და არც ის, რაც მან ნახა ან ამბობდა, რომ ნახა. გუმანით გრძნობდა, რომ ერნის არაფერი დაუნახავს. ერთი წუთითაც არ უფიქრია, რომ ისეთ ცივ, ნისლიან ღამით, როგორც წუხელ იყო, ერნი თავს შეიწუხებდა ჩაკეტილი კარის გაღებით, რათა

პარკში გაესეირნა. შესაძლოა, არც არასოდეს გასულა ღამით გარეთ; ეს ყველაფერი მხოლოდ სატრაბახოდ დასჭირდა.

— ჯონი ბექჰაუმის მსგავსად, — გაიფიქრა მის მარფლმა, რომელსაც ყოველთვის მზად ჰქონდა რაიმე შედარება სენტ მერი მიდის ცხოვრებიდან ამოკრებილი პარალელების საგანძურთან.

„მე თქვენ წუხელ გნახეთ“, ასე აქილიკებდა იმათ, ვისაც, იცოდა, გულზე მოხვდებოდა მისი ნათქვამი.

საოცრად ჭკვიანური დაკვირვებაა. მართლაც, ფიქრობდა მის მარფლი, ხომ ხდება, რომ ადამიანს სიკვდილი ურჩევნია, ოღონდ მავან და მავან ადგილს ვინმემ არ დაინახოს.

მის მარფლმა შეწყვიტა ჯონიზე ფიქრი და მთელი გულისყური მიაპყრო იმ რაღაც ბუნდოვანსა და გაურკვეველს, რასაც ალექსის ნათქვამმა ინსპექტორ კარის დაკვირვებაზე ერთგვარი ნათელი მოჭფინა. ამ დაკვირვებამ ალექსს ერთი იდეა მიაწოდა. როგორც მის მარფლი ფიქრობდა, თავად მასაც დაებადა რაღაც იდეა. მაგრამ იგივე იდეა, თუ განსხვავებული?

მის მარფლმა ახლა მიაგნო იმ აზრს, რომლისთვისაც უკვე მიეკვლია ალექს რესტარკს. ქალი თავისთვის ფიქრობდა: „ეს არ არის ნამდვილი დარბაზი, ეს მხოლოდ მუყაო, ტილო და ხეა. ეს დეკორაციაა...“ ნაწყვეტ-ნაწყვეტმა ფრაზებმა გაიელვა მის მარფლის გონებაში. „ილუზია...“ — „მაცურებლის თვალში“ — „ამას სარკეებით აკეთებენ...“ ოქროს თევზებიანი აკვარიუმი... უსასრულო ფერადი ლენტები... გაუჩინარებული ქალები... ილუზიონისტის თვალთმაქცობა...

რაღაც გაცოცხლდა მის მარფლის თვალწინ — სურათი... რაც ალექსმა დაანახა... რაც ალექსმა აღუწერა... აქოშინებული კონსტებლი დოჯეთი... აქოშინებული... რაღაცამ გამოათხიზლა ქალის გონება, მოულოდნელად განათდა...

„რა თქმა უნდა! — წამოიძახა მის მარფლმა. — ასეც იქნება...“

XVIII თავი

— ოჰ, უოლი, როგორ შემაშინე! — უკან გადახტა თეატრის ჩრდილიდან გამოსული ჯინა, როცა უოლი ჰადის ფიგურა სიბნელეში გამოიკვეთა. ჯერ კარგად არ დაღამებულიყო, მაგრამ ისეთი ბინდი იდგა, გაურკვეველ შიშს რომ აღუძრავს ადამიანს; ამ დროს საგნებიც თავიანთ ნამდვილ სახეს კარგავენ და კომპარულ მოჩვენებებს ემსგავსებიან.

— აქ რას აკეთებ? შენ ხომ თეატრს სათოფებეც არ ეკარები?

— იქნებ შენ გეძებ, ჯინა. აბა, სხვაგან სად გიპოვიდი, ასე არ არის?

უოლის რბილ ხმაში, მის ოდნავ შენელებულ ლაპარაკში გადაკვრით ნათქვამი არ იგრძნობოდა, და მაინც, ჯინა შეკრთა.

— მე ეს საქმე მიყვარს, მომწონს საღებავისა და ტილოს გარემოცვა... საერთოდ, კულისებში ტრიალი.

— დიახ. შენთვის ეს ბევრს ნიშნავს, მე უკვე შევნიშნე; მითხარი, ჯინა, რამდენ ხანს გასტანს, როგორ ფიქრობ, ამ საქმის გამოძიება?

— გამოძიება ხვალ იწყება. დამთავრდება ალბათ ორი კვირის, ან ცოტა მეტის შემდეგ. ყოველ შემთხვევაში, ინსპექტორმა კარიმ ასე მიგვანიშნა.

— ორი კვირა, — თქვა ჩაფიქრებულმა უოლიმ. — გასაგებია, ვთქვათ, სამი კვირა. და ამის შემდეგ ჩვენ თავისუფალი ვართ. შემდეგ მე შტატებში დავბრუნდები.

— ოჰ! მაგრამ მე ვერ წამოვალ ახლა, — იყვირა ჯინამ. — დიდდას ვერ მივატოვებ. თანაც ეს ორი პიესა უნდა დავასრულოთ...

— მე არ მითქვამს „ჩვენ“, მე ვთქვი, მე ვაპირებ-მეთქი.

ჯინა გაჩერდა და მეუღლეს ახედა. ბინდბუნდში უოლი რაღაც ვეება მოეჩვენა. და ეს ვეება მშვიდი ფიგურა თითქოს ემუქრებოდა ან შეიძლება ქალს მოეჩვენა ასე... თავს წამოსდგომოდა და ემუქრებოდა... მაგრამ რას ემუქრებოდა?

— ეს იმას ნიშნავს, რომ არ გინდა... — ქალი შეეყოვნდა, — თან წამიყვანო?

— როგორ არა... მე ეგ არ მითქვამს.

— შენთვის სულ ერთია, მე წამოვალ თუ არა? ასეა? — უცებ აღშფოთდა ჯინა.

— მისმინე, ჯინა. ახლა შეგვიძლია გულახდილად ვისაუბროთ. ჩვენ კარგად არ ვიცნობდით ერთმანეთს, როცა დავქორწინდით — ბევრი არაფერი ვიცოდით არც ერთმანეთის წარსულზე, არც ნათესაობაზე. ვფიქრობდი, რომ ამას მნიშვნელობა არ ჰქონდა. ვფიქრობდით, რომ არაფერს არ ჰქონდა მნიშვნელობა, ოღონდ ჩვენ ვყოფილიყავით ერთად. კეთილი, პირველი ხანა დამთავრდა. თქვენიანები დიდი აზრისა არც ყოფილან და არც ახლა უნდა იყვნენ ჩემზე. შეიძლება მართალნიც არიან. მე მათ არ ვგავარ. მაგრამ, თუ შენ ფიქრობ, რომ მე აქ ამოდ დავრჩი, თანაც მაკეთებინებენ იმ უცნაურ საქმეს, რაც სიგიჟედ მიმაჩნია — კეთილი, შენი ნებაა, ასე იფიქრე! მე მსურს ჩემს ქვეყანაში ცხოვრება, მსურს ვაკეთო ის, რაც მე მინდა, და რაც შემეძლია. ჩემი წარმოდგენით ცოლი ისეთი უნდა იყოს, პირველ ახალმოსახლეებს რომ ჰყავდათ. მუდამ მხარში ედგნენ თავიანთ ქმრებს, მზად იყვნენ აეტანათ ყოველგვარი გაჭირვება, არ უშინდებოდნენ ხიფათს, უცხო ქვეყანას, უცხო გარემოს... მართალია, ძალიან ძნელია ეს ყველაფერი შენ მოგთხოვო, მაგრამ ან ასე უნდა იყოს, ან არაფერი! იქნებ დაგაჩქარე ცოლად გამომეყოლოდი. თუ ასეა, უმჯობესია გათავისუფლდე და ცხოვრება თავიდან დაიწყო. ეს შენზეა დამოკიდებული. თუ შენ რომელიმე იმ მსახიობთაგანი

გირჩევნია — ეს შენი ცხოვრებაა და არჩევანი შენზეა. მე კი შინ მივდივარ.

— ჩემი აზრით, ნამდვილი ღორი ხარ, — თქვა ჯინამ. — მე აქ მხიარულად ვარ.

— მართლა? კეთილი, მე — არა. შენ მკვლელობაც გამხიარულებს, მე მგონი.

ჯინამ ერთი ღრმად ჩაისუნთქა:

— ამას როგორ მეუბნები, რა სასტიკი და ღვარძლიანი ხარ. მე ძალიან მიყვარდა ძია ქრისტიანი. და ნუთუ ვერ ხვდები, რომ ვიღაც ჩუმად წამლავდა დიდდას თვეების განმავლობაში. ეს საშინელებაა!

— გითხარი, არ მომწონს აქაურობა — ყველაფერი ის, რაც აქ ხდება. მე მივდივარ.

— კი, წახვალ, თუ ნება დაგრთეს! ნუთუ ვერ ხვდები, რომ შეიძლება დაგაპატიმრონ ძია ქრისტიანის მკვლელობის გამო? მეზიზღება ინსპექტორი კარი, ასეთი თვალით რომ გიყურებს. კატასავითაა ჩასაფრებული, თაგვს რომ უთვალთვალებს და საზიზღარი ბასრი ბრჭყალებით მის დაჭერას ლამობს. და ეს მხოლოდ იმიტომ, რომ დარბაზიდან გახვედი შუქის შესაკეთებლად, კიდევ იმიტომ, რომ ინგლისელი არა ხარ. დარწმუნებული ვარ, ყველაფერს შენ დაგაბრალებენ.

— ეგ ჯერ უნდა დამიმტკიცონ.

ჯინა აქვითინდა.

— მე შენი დარდი მაქვს, უოლი. სულ შენზე ვდარდობ.

— რა გაშინებს. ხომ გეუბნები, ჩემ წინააღმდეგ არავითარი საბუთი არა აქვთ-მეთქი.

ისინი ჩუმად გაემართნენ სახლისაკენ. ჯინამ თქვა:

— არ მჯერა, რომ ნამდვილად ჩემთან ერთად გინდა ამერიკაში დაბრუნება...

უოლტერ ჰადმა არაფერი უპასუხა.

ჯინა ჰადი გამწარებული მიუბრუნდა და ფეხების ბაკუნს მოჰყვა.

- მეზიზღები. მეზიზღები. რა საშინელი პირუტყვი ხარ, საზიზღარი, უგულო პირუტყვი. ბოლოს და ბოლოს, მე ვცდილობდი მებრუნა შენზე, შენ კი ჩემი თავიდან მოშორება გინდა. სულაც არ გაწუხებს, რომ იქნებ ველარასოდეს მნახო. კეთილი, არც მე მაწუხებს, გნახავ თუ არა! რა სულელი გოგო ვიყავი, შენ რომ გამოგყევი. როგორც კი შესაძლებელი იქნება, განქორწინებას მივადწევ და სტივენს ან ალექსს გავყვები ცოლად, და ბევრად უფრო ბედნიერი ვიქნები, ვიდრე — შენთან ოდესმე. იმედი მაქვს, შტატებში დაბრუნდები და ვინმე საზიზღარ გოგოს შეირთავ, რომელიც ნამდვილად გაგაუბედურებს.

- შესანიშნავია! — თქვა უოლიმ. — ახლა უკვე გასაგებია ყველაფერი!

მის მარფლმა დაინახა, ჯინა და უოლი სახლში ერთად რომ შედიოდნენ. ის იდგა იმ ადგილას, სადაც ინსპექტორმა კარში კონსტებლ დოჯეთთან ერთად ნაშუადღევს ექსპერიმენტი ჩაატარა.

უეცრად მის ბელევერის ხმამ შეაკრთო, უკნიდან რომ მოესმა.

— გაცივდებით, მის მარფლ, ასე რომ დგახართ, უკვე მოსაღამოვდა.

მის მარფლი მას ფეხდაფეხ გაჰყვა და მარდად შევიდნენ სახლში.

— ახლა ფოკუსების ჩვენებაზე ვფიქრობდი, — თქვა მის მარფლმა. — რა ძნელია, როცა თვალყურს ადევნებ, გაიგო, თუ როგორ კეთდება ესა თუ ის ფანდი, თუმცა, საკმარისია აგისხნან, რომ მაშინვე ძალზე იოლი მოგეჩვენოს (მიუხედავად ამისა, მაინც ვერ ვხვდები საიდან გააჩენს ხოლმე ილუზიონისტი ოქროს თევზებიან აკვარიუმს!), გინახავთ ოდესმე შუაზე გადახერხილი

ქალი? ჟრუანტელის მომგვრელი ფოკუსია. აი ამან მომაჯადოვა; მახსოვს, თერთმეტი წლის ვიყავი. ვფიქრობდი, მაგრამ ვერაფრით მივხვდი, როგორ კეთდებოდა ეს. ამას წინათ კი გაბეთში დაიბეჭდა ერთი წერილი, სადაც მთელი საიდუმლო იყო გამჟღავნებული. მე მგონი, გაბეთმა მსგავსი რამ არ უნდა დაბეჭდოს, ასე არ არის? როგორც ჩანს, ერთი გოგონა კი არა, ორია. ერთის თავია, მეორის კი-ფეხები. გგონია, რომ ერთი გოგოა, სინამდვილეში კი ორი ყოფილა. ანდა, პირიქითაც რომ იყოს, მაინც გამოვა ფოკუსი, ასე არ არის?

მის ბელევერი შეცბუნებული შესცქეროდა მას. ასეთი დაბნეული და უთავბოლოდ მოლაპარაკე მის მართლი ჯერ არ ენახა. „ალბათ ამ ამბებმა ძლიერ იმოქმედა ხნიერ ქალზე“, — გაიფიქრა მან.

— როცა რაღაცას ერთი მხრიდან უყურებ, მხოლოდ იმ მხარეს ხედავ, — განაგრძო მის მართლმა, — მაგრამ ესეც სავსებით სამართისია, თუ შეგიძლია გაარკვიო, რა არის სინამდვილე და რა არის ილუზია. — მერე მოულოდნელად იკითხა: — კერი ლუიზი ხომ კარგად გრძნობს თავს?

— დიახ, — თქვა მის ბელევერმა, — კარგად არის, მაგრამ დიდი დარტყმა მიიღო, როცა გაიგო, რომ ვიღაცა მის მოკვლას ლამობდა, ნამდვილი შოკი იყო, რადგან მისთვის ძალადობა გაუგებარია.

- კერი ლუიზს ზოგიერთი რამ ჩვენზე უკეთ ესმის, — თქვა ფიქრებში წასულმა მის მართლმა, — ყოველთვის ასე იყო.

— მე მესმის, რასაც გულისხმობთ, მაგრამ ის ამ ცხოვრებით არ ცხოვრობს.

— ნუთუ?

გაოცებულმა მის ბელევერმა შეხედა მას.

— არ არსებობს ამქვეყნად კერიზე უფრო არამიწიერი პიროვნება...

— თქვენ ხომ არ ფიქრობთ, რომ... მის მარფლმა შეწყვიტა ლაპარაკი, ედგარ ლოუსონმა მათ სწრაფად ჩაუარა, მორცხვად დაუკრა ქალებს თავი და პირი იბრუნა. — ახლა გამახსენდა, ვის მაგონებს ის, — თქვა მის მარფლმა. — სრულად მოულოდნელად გამიელვა გონებაში. ის მაგონებს ერთ ახალგაზრდას, რომელსაც ლეონარდ უაილი ჰქვია. მამამისი კბილის ექიმი იყო, როცა მოხუცდა, თვალთ დააკლდა და ხელების კანკალი დასჩემდა, პაციენტებმა შვილთან დაიწყეს სიარული. მოხუცი ამან გააუბედურა და დაადარდინა. ამბობდა, არაფრის მაქნისი აღარა ვარო, ჰოდა, ლეონარდმა, რომელიც საოცრად გულჩვილი იყო და საკმაოდ სულელიც, ხალხს ისე მოაჩვენა თავი, თითქოს ზომამე მეტს სვამდა. მას მუდამ ვისკის სუნი ასდიოდა და ისე იქცეოდა პაციენტებთან, თითქოს მთვრალი იყო. ეს იმ მიზნით გააკეთა, რომ ისინი კვლავ მამასთან წასულიყვნენ სამკურნალოდ და ეთქვათ, ახალგაზრდა ექიმი არ ვარგაო.

— ასეც მოხდა?

— რა თქმა უნდა, არა, — თქვა მის მარფლმა. — მოხდა ის, რაც ნებისმიერ გონიერ ადამიანს შეეძლო ეთქვა მისთვის, რომ მოხდებოდა. პაციენტები წავიდნენ ბატონ რაილისთან, მათ კონკურენტთან. ასე რომ, ბევრ კეთილშობილ ადამიანს ჭკუა არა აქვს. გარდა ამისა, ლეონარდ უაილის ქცევა არ იყო დამაჯერებელი... მისი სიმთვრალის იდეა სულაც არ ჰგავდა ნამდვილ სიმთვრალეს, და მან მთლად გადაამლაშა — ვისკის ტანსაცმელზე ისხამდა, წარმოგიდგენიათ, რაღაც უზომო რაოდენობით.

ისინი სახლში გვერდითა კარიდან შევიდნენ.

XIX თავი

სახლში რომ შევიდნენ, მთელი ოჯახი ბიბლიოთეკაში დაუხვდათ თავშეყრილი. ლუისი ბოლთას სცემდა, ირგვლივ დაძაბულობა სუფევდა.

— მოხდა რამე? — იკითხა მის ბელევერმა.

— ლუისმა მოკლედ მოუჭრა: „ერნი გრეგი არ ჩანს ამ სალამოს!“

— ხომ არ გაიპარა?

— არ ვიცი. მავერიკი და რამდენიმე თანამშრომელი ეზოს ათვალიერებენ. თუ ვერ ვიპოვეთ, პოლიციას უნდა შევატყობინოთ.

— დიდედ! — კერი ლუიზის გაფითრებული სახე რომ დაინახა, ჯინა შეშფოთებული მიიჭრა მასთან. — ავად ხომ არა ხართ?

— სევდა შემომაწვა. საბრალო ბიჭი...

ლუისმა თქვა: — ამ სალამოს ვაპირებდი გამომეკითხა, რაიმე ყურადსაღები ხომ არაფერი შეუნიშნავს წუხელ. კარგი ადგილი მინდოდა შემეთავაზებინა მისთვის და ვფიქრობდი, საუბრის დასასრულს ამაზედაც დავლაპარაკებოდი. ახლა... — მან შეწყვიტა ლაპარაკი.

მის მარფლმა ჩაიჩურჩულა:

— რა სულელი ბიჭია... საბრალო სულელი ბიჭი... მან თავი გადააქნია, ქალბატონმა სეროქოლდმა კი ალერსით ჰკითხა:

— მაშ, შენც ასე ფიქრობ, ჯინ...?

ოთახში სტივენ რესტარიკი შემოვიდა და თქვა: — თეატრში გელოდებოდი, ჯინა. ვფიქრობდი... გამარჯობათ, რა ხდება?

ლუისმა კვლავ გაიმეორა თავისი ინფორმაცია და როცა დაამთავრა, დოქტორი მავერიკი შემოვიდა, თან შემოიყვანა ქერათმიანი, ვარდისფერლოყება ბიჭი, რომელსაც საეჭვოდ ანგე-

ლოსური გამომეტყველება ჰქონდა. მის მართლს გაახსენდა, რომ იგი სადილზე ნახა იმ საღამოს, სტოუნიგეითში რომ ჩამოვიდა.

— ართურ ჯენკინსი წამოვიყვანე თან, — თქვა დოქტორმა მავერიკმა. — როგორც ჩანს, სულ ბოლოს ეგ ელაპარაკა ერნის.

— ახლა, ართურ, — თქვა ლუის სეროქოლმა, — გეთაყვა, დაგვებმარე, თუ შეგიძლია. სად წავიდა ერნი? იხუმრა, ხომ?

— არ ვიცი, სერ, ნამდვილად არ ვიცი. ჩემთვის არაფერი უთქვამს, ნამდვილად არაფერი. სულ სპექტაკლზე ლაპარაკობდა, ეგ არის და ეგ. მითხრა, შესანიშნავი დეკორაცია მოვიფიქრე, ქალბატონი ჰადი და ბატონი სტივენი აღფრთოვანებული არიანო.

— კიდევ ერთი რამ, ართურ. ერნი ირწმუნებოდა, რომ წუხელ, როცა კარი დაკეტილი იყო, ის ეზოში სეირნობდა. მართალია?

— რა თქმა უნდა, არა. ის ტრაბახობდა, მეტი არაფერი. ერნი საშინელი მატყუარაა. ღამით არასოდეს გადიოდა გარეთ. მხოლოდ ტრაბახობდა. მან ხომ არ იცოდა ჩაკეტილი კარის გახსნა! კლიტეს ვერაფერს დააკლებდა. თანაც, ნამდვილად ვიცი, წუხელ შინ იყო.

— შენ ამას მხოლოდ იმისთვის ხომ არ ამბობ, რომ დაგვამშიდო, ართურ?

— მე მოვკვდე... — თქვა ართურმა შემართებით.

ლუისი მაინცდამაინც კმაყოფილი არ ჩანდა.

— ყური დაუგდეთ, — თქვა დოქტორმა მავერიკმა, — რა არის ეს?

ჩურჩული თანდათან ახლოვდებოდა. კარი ფართოდ გაიღო და ოთახში ბარბაცით შემოვიდა გადაფითრებული ბატონი ბაუმგარტენი.

ქოშინით თქვა: „ვიპოვეთ ის... ისინი. რა საზარელია... იგი სკამზე დაეშვა და შუბლი მოიწმინდა.

მილდრიდ სტრიტმა უხეშად ჰკითხა:

— რას ნიშნავს... ისინი ვიპოვეთ?

ბაუმგარტენი მთელი ტანით ცახცახებდა.

— იქ, თეატრში, — თქვა მან. — თვალები გაჭყლეტილი აქვთ —
საპირწონე დასცემიათ. ალექს რესტარიკი და ის ბიჭი — ერნი
გრეგი, ორივენი მკვდრები არიან...

XX თავი

— წვნიანი მოგიტანე, კერი ლუიზ, — უთხრა მის მარფლმა, — დალიე, გეთაყვა.

ქალბატონი სეროქოლდი დიდ ჩუქურთმიან მუხის საწოლში წამოჯდა. იგი მთლად ბავშვს ჰგავდა. ვარდისფერი ლოყები გაფითრებოდა და თვალეებში უჩვეულო დაბნეულობა ჩასდგომოდა. წვნიანი მორჩილად გამოართვა მის მარფლს. სანამ წვნიანს ხვრებდა, მის მარფლი იქვე, საწოლის გვერდით სკამზე იჯდა.

— პირველად, ქრისტიანი, — თქვა კერი ლუიზმა, — ახლა ალექსი და ის საბრალო, მკვირცხლი, პატარა სულელი ერნი. ნუთუ მართლა იცოდა რამე?

— არა მგონია, — თქვა მის მარფლმა, — იტყუებოდა, ვითომ რამე დაენახოს ან სცოდნოდეს — ამით ცდილობდა ყურადღება მიექცია. მთელი ტრაგედია კი ის არის, რომ ვიღაცამ ეს ტყუილი მართლა დაიჯერა...

კერი ლუიზი ცახცახებდა. მის თვალეებს კვლავ დაბრუნებოდა მეოცნებე გამომეტყველება.

— ჩვენ იმდენი რამის გაკეთებას ვაპირებდით ამ ბიჭებისთვის... ცოტა რამ მართლაც გავაკეთეთ. ზოგიერთი შესანიშნავად მოეწყო, რამდენიმე მათგანი ნამდვილად პასუხსაგებ ადგილზეა. ძალიან ცოტას არ გაუმართლა — მაგრამ რას იზამ. თანამედროვე ცივილიზებული სამყარო ისე გართულდა... მეტად რთულია ზოგიერთი გულუბრყვილო, მარტივი ბუნების ადამიანისათვის. ხომ იცი, რომ ლუისს დიდი გეგმები აქვს? მას ყოველთვის მიაჩნდა, რომ ხალხის გადასახლება სხვა ქვეყნებში დიდი საქმეა, რამაც ოდესღაც ბევრი პოტენციური დამნაშავე გადაარჩინა. ისინი ოკეანეგაღმა გადაჰყავდათ გემით, სადაც ახალ ცხოვრებას იწყებდნენ შედარებით უბრალო გარემოში. ლუისს

უნდა ამის საფუძველზე ახალი პროექტი განახორციელოს, შეიწყიდოს საკმაოდ დიდი ტერიტორია, ან კუნძულები დააფინანსოს რამდენიმე წლით, შექმნას თავისუფალი, დამოუკიდებელი კოლპერაციული ერთობა, სადაც თითოეულ ადამიანს თავისი წილი ექნება. მაგრამ ეს ერთობა ისე უნდა იყოს მოწყვეტილი სხვა სამყაროს, რომ ქალაქებში დაბრუნებისა და ძველებურად ცხოვრების ცდუნებას ვეღარ აჰყვანენ. ეს მისი ოცნებაა. მაგრამ ეს, რა თქმა უნდა, დიდ თანხებს მოითხოვს, მეოცნებე ფილანთროპები კი... იშვიათად თუ გამოჩნდებიან. ახლა მეორე ერიკი გვჭირდება. ერიკი აღტაცებული იქნებოდა ამ პროექტით.

მის მარფლმა პატარა მაკრატელი აიღო და ცნობისმოყვარეობით შეათვალიერა.

— რა უცნაური მაკრატელია, — თქვა მან, — ერთ მხარეს ორი სათითური აქვს, მეორეზე კი ერთი.

კერი ლუიზის მზერა იმ შემაშფოთებელი შორეთიდან დაბრუნდა.

— ალექსმა ამ დილით მომიტანა, — თქვა მან. — ეს გათვალისწინებულია იმისათვის, რომ მარჯვენა ხელის თითებზე ფრჩხილების მოჭრა გაიადვილო. რა საყვარელი ბიჭი იყო, როგორი გულიანი. მაშინვე დამაჭრევინა.

— და, ალბათ შეაგროვა დაჭრილი ფრჩხილები და ფრთხილად გაიტანა, — თქვა მის მარფლმა.

— დიახ, — მიუვო კერი ლუიზმა, — მან.. — ის უცებ შეჩერდა. — ეს რატომ თქვი?

— ალექსზე ვფიქრობდი. ის გონიერი ყმაწვილი იყო. დიახ, ის მართლაც გონიერი იყო.

— შენ ფიქრობ... ამიტომაც დაიღუპა?

— ასე ვფიქრობ... დიახ.

— ის და ერნი... აუტანელია ამაზე ფიქრი. რას ამბობენ, როდის უნდა მომხდარიყო ეს?

– გვიან საღამოს. დაახლოებით ექვსიდან შვიდ საათამდე...

– სამუშაოს დამთავრების შემდეგ.

– დიახ.

– ჯინა იქ იყო ამ საღამოს, უოლი ჰადიც. სტივენმაც თქვა, რომ იქ იყო, ჯინას ეძებდა... მაგრამ, როცა ეს ხდებოდა, ნებისმიერს შეეძლო... მის მარფლის ფიქრების ჯაჭვი შეწყდა.

მოულოდნელად კერი ლუიზმა მშვიდად წარმოთქვა:

– ბევრი იცი, ჯეინ?

მის მარფლმა გამჭრიახი მზერა მიაპყრო. ქალების თვალები ერთმანეთს შეხვდა. მის მარფლმა ნელა თქვა:

– მე რომ დარწმუნებული ვიყო...

– ვფიქრობ, დარწმუნებული ხარ, ჯეინ!

ჯეინ მარფლმა კვლავ ნელა უთხრა:

– როგორ მოვიქცე?

კერი ბალიშზე გადაწვა:

– ეგ შენი ნებაა, ჯეინ, ისე მოიქეცი, როგორც სწორად მიგან-
ნია.

მან თვალები დახუჭა.

– ხვალ, – შეყოვნდა მის მარფლი, – ვეცდები ინსპექტორ კარის დაველაპარაკო, თუ მომისმინა...

XXI თავი

ინსპექტორმა კარიმ მოუთმენლად თქვა:

— დიახ, მის მარფლ?

— შეიძლება დიდ დარბაზში შევიდეთ?

ინსპექტორი კარი განცვიფრდა.

— ცალკე გინდათ მელაპარაკოთ? უთუოდ აქაც... — მან კაბინეტს მოავლო თვალი.

— არა, არც მიფიქრია მაგაზე. რაღაც მინდა განახოთ. ის, რაც ალექს რესტარკმა დამანახა...

ინსპექტორ კარის სუნთქვა შეეკრა. ადგა და მის მარფლს გაჰყვა.

— ვინმე გელაპარაკათ? — ჰკითხა დაიმედებულმა.

— არა, — თქვა მის მარფლმა, — საქმე ის კი არ არის, ვინმე მელაპარაკა თუ არა, საქმე ის არის, რომ აქ ილუზიონისტის ოინის მსგავსი რაღაც ხდება. ამას სარკვეებით აკეთებენ, ხომ იცით — ასეთ რამეებს — თუ გესმით ჩემი...

ინსპექტორმა კარიმ ვერ გაიგო. მის მარფლს მიაჩერდა, სრულ ჭკუაზე თუ არისო.

მის მარფლი მოხერხებულად დადგა და ხელით ანიშნა ინსპექტორს, გვერდით დამიდექითო.

— მე მინდა, ინსპექტორო, თქვენ წარმოიდგინოთ, რომ ეს სცენაა, სადაც ისევეა დეკორაცია განლაგებული, როგორც იმ დამეს, ქრისტიან გულბრანდსენი რომ მოკლეს. თქვენ აქ მაყურებელთა შორის ხართ და თვალყურს ადევნებთ სცენაზე მოქმედ პირებს: ქალბატონ სეროქოლდს, მე, ქალბატონ სტრიტს, ჯინას და სტივენს, და ისევე როგორც სცენაზე, აქაც არის შესასვლელები და გასასვლელები და გმირები სხვადასხვა ადგილას გადიან. ოღონდ, როცა მაყურებელთა შორის ხართ, არ ფიქ-

რობთ, სად გადიან სინამდვილეში. ისინი გადიან „წინკარში“ ან „სამზარეულოში“, და როცა კარი იღება, თქვენ წამით უკანა დეკორაციას ხედავთ. მაგრამ სინამდვილეში, რა თქმა უნდა, ისინი გადიან კულისებში, ამ სცენის უკან, სადაც ტრიალებენ დურგლები და ელექტრიკოსები, აგრეთვე სხვა მოქმედი პირნი, რომელნიც თავიანთ რიგს ელოდებიან. ხოლო ისინი, ვინც უკვე კულისებში გავიდნენ, სხვა სამყაროში ხვდებიან.

— კარგად არ მესმის, მის მარფლ...

— ოჰ, რასაკვირველია. ვფიქრობ, ჩემი ნათქვამი მეტად სულელურად ჟღერს, მაგრამ, აბა, ყოველივე წარმოიდგინეთ სპექტაკლად, სადაც სტოუნიგეითის „დიდი დარბაზი“ სცენაა. რა არის სინამდვილეში სცენის უკან? მე ვგულისხმობ, რას წარმოადგენს სცენის უკანა მხარე? ტერასას, არა? ტერასას, რომელსაც უამრავი ღია ფანჯარა გადაჰყურებს... და, იცით, აი ასე ჩატარდა ეს ფოკუსი. მაგრამ ეს შუაზე გადახერხილი ქალის საცირკო ნომერმა მაფიქრებინა.

— შუაზე გადახერხილი ქალი? — ინსპექტორი კარი ახლა კი დარწმუნდა, რომ მის მარფლი სრულ ჭკუაზე არ იყო.

— ჟრუანტელის მომგვრელი ოინია. თქვენ ალბათ ნანახი გექნებათ, მაგრამ სინამდვილეში ერთი კი არა, ორი გოგონაა. ერთის თავია და მეორის — ფეხები. თითქოს ერთი ადამიანია, სინამდვილეში კი ორია. ასე რომ, ვიფიქრე, აქ შეიძლება პირიქითაა — ორი ადამიანი შეიძლება სინამდვილეში ერთი პიროვნება იყოს-მეთქი.

— ორი ადამიანი სინამდვილეში ერთი იყოს? — ინსპექტორი კარი გაოგნდა.

— დიახ. ოღონდ დიდი ხნით არა. რა დრო დასჭირდა თქვენს კონსტებლს პარკში, რომ სახლისკენ გაქცეულიყო და ისევ უკან დაბრუნებულიყო? ორი წუთი და ორმოცდახუთი წამი, არა? ამას კი უფრო ნაკლები დასჭირდებოდა, ორ წუთამდე.

– რას დასჭირდებოდა ორ წუთზე ნაკლები?

– იმ ოინს-მეთეი, ფოკუსს, როცა ორი ადამიანი კი არა, ერთი ადამიანი იყო, იქ – კაბინეტში. ჩვენ მხოლოდ სცენის ხილულ ნაწილს ვუყურებთ. სცენის უკან კი ტერასა და ფანჯრების რიგია. რა ადვილია, როცა კაბინეტში ორი ადამიანია, ერთმა გააღოს ფანჯარა, გადავიდეს, გაირბინოს ტერასა (ალექსმა სწორედ იმ ნაბიჯების ხმა გაიგონა), შევიდეს გვერდით კარიდან, ესროლოს ქრისტიან გულბრანდსენს და ისევ უკან გამოიქცეს. ამ ხნის განმავლობაში კი მეორე პიროვნება კაბინეტში ქმნის ორივე ხმის ილუზიას ისე, რომ ჩვენ ყველა დარწმუნებული ვართ, იქ ორი ადამიანია. ნამდვილად ასეცაა, მთელი ამ ამბის განმავლობაში კაბინეტში ორი ადამიანი იყო, გარდა იმ ორ წუთზე ნაკლები პერიოდისა.

ინსპექტორმა კარიმ სული მოითქვა და ხმაც ამოიღო.

– თქვენ ფიქრობთ, რომ სწორედ ედგარ ლოუსონმა გაირბინა ტერასა და ესროლა გულბრანდსენს? სწორედ ედგარ ლოუსონმა მოწამლა ქალბატონი სეროქოლდი?

– იცით რა, ინსპექტორო, ქალბატონი სეროქოლდი არავის მოუწამლავეს. ეს მხოლოდ და მხოლოდ გზის ასაბნევადაა მოგონილი. ვიღაცამ ძალიან ჭკვიანურად გამოიყენა ის ფაქტი, რომ ქალბატონი სეროქოლდის დაავადების ნიშნები ემთხვეოდა დარიშხანით მოწამვლის ნიშნებს. ეს ცნობილი ფანდია – ადამიანს გზაკვალი აურიო. ტონუსის მიმცემ წამალში დარიშხანის ჩამატებას რა უნდა. არც ისაა ძნელი, ერთი-ორი სტრიქონი მიუმატო ნაბეჭდ წერილს. მაგრამ ბატონი გულბრანდსენის ჩამოსვლის ნამდვილი მიზეზი, სავარაუდოა, დაკავშირებული იყოს გულბრანდსენის მეურვეობის მოგვარებასთან. ფაქტობრივად, ფულს ეხება საქმე, გაფლანგვას, ძალიან დიდი თანხის გაფლანგვას. გესმით, ეს ვისზე მიგვანიშნებს? მხოლოდ ერთ პიროვნებაზე...

ინსპექტორმა კარიმ განცვიფრებისაგან პირი დააღო: — ლუ-
ის სეროქოლდს გულისხმობთ? — უნდობლად წაიჩურჩულა.
— ლუის სეროქოლდს... — თქვა მის მარფლმა.

XXII თავი

ნაწყვეტი ჯინა ჰადის წერილიდან თავისი დედის, ქალბატონ ვენ რიდოკისადმი:

...ასე რომ, როგორც ხედავთ, ძვირფასო დეიდა რუთ, მთელი ეს ამბავი რალაცნაირად კომმარული იყო, განსაკუთრებით დასასრული. მე თქვენ ყველაფერი გიამბუთ იმ სასაცილო ედგარ ლოუსონზე. ისედაც ძალიან მშიშარა იყო, ხოლო როცა ინსპექტორმა მისი დაკითხვა დაიწყო და გატეხა, უარესად შეშინდა და კურდღელივით ცახცახს მოჰყვა. ნერვებმა უმტყუნა და გაიქცა, სრული ამ სიტყვის მნიშვნელობით. გადახტა ფანჯრიდან, სახლს შემოურბინა და ბილიკზე დაეშვა. იქ კი პოლიციელი გადაუდგა. მან გადაუხვია და, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, ტბისკენ მოკურცხლა. ჩახტა ერთ ძველ, დამპალ ნავში, რომელიც წლების მანძილზე იქ ეგდო, და ნაპირს მოსწყდა. ეს სიგიჟე იყო, რა თქმა უნდა, მაგრამ, როგორც ვამბობ, თავზარდაცემული კურდღელივით იქცეოდა. ამ დროს ლუისმა ერთი ძლიერად დაიყვირა, ეს ნავი დამპალიაო, და თვითონაც ტბისაკენ დაეშვა. ნავი ჩაიძირა, ედგარი კი წყალში ფართხალებდა. მან ცურვა არ იცოდა. ლუისი გადახტა და მასთან მიცურდა, მაგრამ ორივეს გაუჭირდა, რადგან ლელქაშში გაიხლართნენ. ინსპექტორის ერთ-ერთი თანაშემწე წელზე თოკშემობმული შევიდა წყალში, მაგრამ ისიც გაიხლართა და ძლივს ამოათრიეს. დეიდა მილდრიდი უაზროდ იმეორებდა: „დაიხრჩობიან... დაიხრჩობიან... ორივე დაიხრჩობა...“ დიდდამ მხოლოდ ეს თქვა: „დიახ“. ვერაფრით აგიწერთ, როგორ წარმოთქვა მან ეს ერთი სიტყვა „დიახ“, თითქოს დაშნა გამიყარესო.

სულელი და ზედმეტად ემოციური ვარ, არა? მე მგონი, ვარ. მაგრამ ნამდვილად ასე აღვიქვი...

და მერე, როცა ყველაფერი დამთავრდა, როცა ისინი ამოიყვანეს და სცადეს ხელოვნურად ესუნთქებინათ (მაგრამ ამაოდ), ინსპექტორი მოგვიახლოვდა და დიდედას მიმართა:

- ვშიშობ, ქალბატონო სეროქოლდ, ამათ არაფერი ეშველება.

დიდედამ მშვიდად მიუგო:

- მადლობთ, ინსპექტორო.

შემდეგ ყველას გადმოგვხედა: მე, რომელსაც მწყუროდა მისი დახმარება, მაგრამ არ ვიცოდი როგორ დავხმარებოდი; ჯოლის — ერთდროულად სიმკაცრეცა და სინაზეც რომ ეწერა სახებზე და, როგორც ყოველთვის, მზად იყო სამსახური გაეწია მისთვის; სტივენს — ხელები რომ გაეწვდინა მისთვის; იმ სასაცილო მოხუც მის მართლს, ასეთი ნაღვლიანი და დაქანცული რომ იყო; და უოლისაც, რომელიც აღელვებული ჩანდა. ყველას ძალიან გვიყვარდა, იგი, ყველანი მისი დახმარების სურვილით ვიყავით შეპყრობილნი.

დიდედამ კი მხოლოდ ეს თქვა: „მილდრიდ“, დეიდა მილდრიდსაც ერთი სიტყვა აღმოხდა: „დედა“. და ისინი ერთად გაემართნენ სახლისკენ. დიდედა — დაჩიავებული, უსუსური — დეიდა მილდრიდს ეყრდნობოდა. აქამდე არ ვიცოდი, თუ ასე უყვარდათ ერთმანეთი. ეს არ შეიმჩნეოდა, იცით, მაგრამ თურმე ყოველთვის ასე იყო.

ჯინამ შეისვენა და კალმის ბოლო ჩაიდო პირში. მან ასე დაამთავრა:

რაც შეგვეხება უოლისა და მე, შტატებში დაბრუნებას ვაპირებთ, როგორც კი ამის შესაძლებლობა იქნება...

XXIII თავი

— როგორ მიხვდი, ჯეინ?

მის მარფლი შეყვონდა, სანამ პასუხს გაცემდა. დაფიქრებულმა შეხედა ორ ადამიანს. კერი ლუიზს — სიფრიფანა, უსუსურ და თანაც საოცრად მშვიდ, აუღელვებელ ქალს და კეთილად მომღიმარ, თეთრ ხშირთმიან ხნიერ მამაკაცს, დოქტორ გელბრეიტს, კროუმერის ეპისკოპოსს.

ეპისკოპოსმა კერი ლუიზის ხელი თავის ხელში მოიქცია.

— დიდი უბედურება დაგატყდათ, საბრალო შვილო ჩემო, თავზარდამცემი.

— დიახ, უბედურება დამატყდა, მაგრამ თავზარი არ დამცემია.

— არა, — თქვა მის მარფლმა, — იცით, სწორედ ეს აღმოვაჩინე. ყველა ამას ამბობდა, კერი ლუიზი სხვა სამყაროში ცხოვრობს, სინამდვილესთან არავითარი შეხების წერტილი არა აქვსო. მაგრამ, კერი ლუიზ, რასთანაც შენ გქონდა შეხების წერტილი, სწორედ ისაა სინამდვილე და არა ილუზია. შენ სხვებივით არასოდეს მოტყუებულხარ ილუზიით. როცა ამას მოულოდნელად მივხვდი, დავინახე, რომ იმას უნდა ჩავჭიდებოდი, რასაც შენ ფიქრობდი და გრძნობდი. შენ სრულიად დარწმუნებული იყავი, რომ არავინ ცდილობდა შენს მოწამვლას, არ გჯეროდა და მართალიც იყავი, რომ არ გჯეროდა, რადგან ეს ასე არ იყო! არ გჯეროდა, რომ ედგარი ლუისს რამეს დაუშავებდა — და კვლავ მართალი გამოდექი. ის ლუისს არასოდეს არაფერს დაუშავებდა. შენ გწამდა, რომ ჰინას თავისი მეუღლის გარდა არავინ უყვარდა — და ესეც სრული სიმართლე გამოდგა.

— ამიტომ, როცა შენს ალღოს მივენდე, ყველაფერი ის, რაც სინამდვილე მეგონა, მხოლოდ ილუზია აღმოჩნდა, გარკვეული მიზნით შექმნილი ილუზია — ისევე, როგორც ილუზიონისტი

ქმნის ილუზიას მაყურებლის მოსატყუებლად. ჩვენ მაყურებელი ვიყავით.

ალექს რესტარიკმა პირველმა მიაგნო სიმართლის ნაპერწკალს, რადგან მას საშუალება ჰქონდა ყველაფერი სულ სხვა მხრიდან დაენახა — გარედან. ის ინსპექტორთან ერთად იყო ბილიკზე და როცა სახლს შეხედა, დარწმუნდა, რომ მკვლელი შეიძლება ფანჯრიდან გადასულიყო, და გაახსენდა გაქცეული ადამიანის ნაბიჯების ხმა, რომელიც მან იმ ღამით გაიგონა. შემდეგ გაახსენდა ექსპერიმენტი: კონსტებლი რომ გადაძვრა სახლში ფანჯრიდან და ისევ უკან დაბრუნდა. ექსპერიმენტმა დაანახვა, რომ ამას ბევრად უფრო მცირე დრო დასჭირდა, ვიდრე კაცი წარმოიდგენდა. კონსტებლი ქშინავდა, და მოგვიანებით, როცა ამ აქოშინებულ კონსტებლზე ვფიქრობდი, გამახსენდა ლუის სეროქოლდის გახშირებული სუნთქვა, როცა კაბინეტის კარი გააღო. ის ნარბენი იყო, გესმით?..

— მაგრამ ჩემთვის ედგარ ლოუსონი იყო ამ ამბავში მთავარი. რაღაც არ მომწონდა მასში. ყველაფერი, რასაც ამბობდა და აკეთებდა, თავისთავად სარწმუნო იყო, მაგრამ თვითონ ედგარი არ იყო დარწმუნებული, რადგან ის, ფაქტობრივად ნორმალური ახალგაზრდა კაცი, შიზოფრენიით დაავადებულის როლს თამაშობდა — მაგრამ გადააჭარბა.

— ყველაფერი ძალიან ფრთხილად და მოფიქრებულად უნდა ყოფილიყო დაგეგმილი. ქრისტიანის უკანასკნელი ვიზიტის დროს ლუისი, ეტყობა, მიხვდა, რომ მას რაღაცამ ეჭვი აღუძრა, არაფრით არ მოისვენებდა, სანამ არ დარწმუნდებოდა, რომ მისი ეჭვი ან საფუძვლიანი ან კიდევ უსაფუძვლო იყო.

კერი ლუიზი შეირხა.

— დიახ, — დაეთანხმა იგი, — ქრისტიანი ასეთი იყო, დინჯი და გულმოდგინე, და თანაც ძალიან გონიერი. არ ვიცი, რამ აღუძრა ეჭვი, მაგრამ მან დაიწყო ძიება და აღმოაჩინა კიდევ სიმართლე.

ეპისკოპოსმა თქვა: — თავს დამნაშავედ ვთვლი, რომ უფრო კეთილსინდისიერი მეურვე არ გამოვდექი.

— თქვენ არ მოგეთხოვებოდათ ფინანსებში გარკვევა, — უპასუხა კერი ლუიზმა. თავიდან ეს ბატონი გილფოის საქმე იყო. შემდეგ, როცა ის გარდაიცვალა, ლუისმა ჩაიბარა, რადგან დიდი გამოცდილება ჰქონდა, და მთელი ფინანსები მის ხელში მოექცა. რა თქმა უნდა, სწორედ ამ სურვილით იყო იგი შეპყრობილი. — კერი ლუიზს ლოცვები შეეფაკლა. — ლუისი დიდი პიროვნება იყო, ფართო ჰორიზონტის კაცი, და მტკიცედ სწამდა ფულის ყოვლისშემძლეობა. ფული თავისთვის არ სჭირდებოდა — ყოველ შემთხვევაში, სიხარბე არ ამოძრავებდა — მას მხოლოდ ძალაუფლება უნდოდა, რასაც ფული ანიჭებს ადამიანს; მას უნდოდა ძალაუფლება, რათა დიდი და კეთილი საქმეები ეკეთებინა...

— მას უნდოდა, — თქვა ეპისკოპოსმა, — ღმერთი ყოფილიყო, — მოულოდნელად ხმაში სიმკაცრე შეერია. — მას დაავიწყდა, რომ ადამიანი მხოლოდ ღვთის ნების აღმსრულებელი იარაღია.

— და ასე გაფლანგა მან სამეურვეო ფონდი? — თქვა მის მარფლმა.

დოქტორ გელბრეითმა ეჭვი გამოთქვა:

— მხოლოდ ეს არ იყო...

— უთხარით, — თქვა კერი ლუიზმა, — იგი ჩემი ძველი მეგობარია.

ეპისკოპოსმა დაიწყო:

— ლუის სეროქოლდი იყო ის პიროვნება, ვისაც შეიძლება ფულის ჯადოქარი უწოდო. იმ წლებში, როცა საბუღალტრო საქმე უმაღლეს დონეზე ჰქონდა დაყენებული, თავს იმით იქცევდა, რომ მოტყუებისა და ფულის გამოძალვის ათასგვარ მეთოდს ამუშავებდა, რაც პრაქტიკულად უწყინარი რამ გახლდათ. ეს იყო წმინდა თეორია. მაგრამ, როცა ერთხელ ის შესაძლებლობანი გაითვალისწინა, რაც უზარმაზარ თანხას გააჩნდა, მან

ცხოვრებაში თავისი მეთოდები განახორციელა. იცით, მის განკარგულებაში პირველი კლასის მასალა იყო: იმ ბიჭებიდან, ვისაც მის ხელში გაუვლია, ერთი პატარა ჯგუფი შეადგინა. ესენი ის ბიჭები იყვნენ, რომელთაც მიდრეკილება ჰქონდათ დანაშაულისაკენ, რომელთაც მღელვარე ცხოვრება იტაცებდათ და დიდი გამჭრიახობით იყვნენ დაჯილდოვებულნი. ჩვენ ჯერ საფუძვლიანად არ ვიცით ყველაფერი, მაგრამ ნათლად ჩანს, რომ ეს ჯგუფი გასაიდუმლოებული და საგანგებოდ გამოწვრთნილი იყო, ხოლო მოგვიანებით მისმა წევრებმა პოსტები დაიკავეს და, ლუისის განკარგულებებს რომ ასრულებდნენ, ისე ოსტატურად შეთითხნეს საბუთები, ეჭვიც არავის გასჩენია, უზარმაზარი თანხები თუ იფლანგებოდა. მე მივხვდი, ეს ფინანსური ოპერაციები და მათი შედეგები ისეა ჩახლართული, რომ თვეებია საჭირო, სანამ რევიზორი ყველაფერს გამოარკვევდეს. მაგრამ შედეგი ამ ოპერაციებისა ისაა, რომ სხვადასხვა სახელის, საბანკო ანგარიშისა და კომპანიის მეშვეობით, ეტყობა, ლუის სეროქოლდმა ხელში ჩაიგდო კოლოსალური თანხები, რითაც ოკეანის გაღმა ექსპერიმენტული კოლონიის დაარსებას აპირებდა, სადაც ყმაწვილი დამნაშავეები უსათუოდ მთელი ტერიტორიის ბატონ-პატრონები გახდებოდნენ და მის მართვას შეუდგებოდნენ. ფანტასტიკური ოცნებაა...

— ეს ის ოცნებაა, რომელიც შეიძლება სინამდვილედ ქცეულიყო, — თქვა კერი ლუიზმა.

— დიახ, შეიძლებოდა სინამდვილედ ქცეულიყო, მაგრამ ის თანხები, ლუის სეროქოლდმა რომ მიითვისა, უპატიოსნო თანხები იყო. ქრისტიან გულბრანდსენმა სწორედ ეს აღმოაჩინა. ის საშინლად აღელდა, განსაკუთრებით მაშინ, როცა მიხვდა, თუ როგორ ტკივილს მოგაყენებდათ თქვენ, კერი ლუიზ, ეს აღმოჩენა და ლუისის მიმართ ბრალდების წაყენება.

– სწორედ ამიტომ მეკითხებოდა, გულს ხომ არ უჩივიო, ეტყობა, ჩემი ჯანმრთელობა აწუხებდა, – თქვა კერი ლუიზმა, – მე კი ვერაფერს მივხვდი.

– შემდეგ ლუის სეროქოლდი დაბრუნდა ჩრდილოეთიდან, ქრისტიანიც გარეთ, ეზოში შეხვდა და აცნობა, რომ იცოდა, რა ხდებოდა. ვფიქრობ, ლუისმა ეს მშვიდად მიიღო. ორივენი შეთანხმდნენ, რომ უნდა ყველაფერი ეღონათ, ოღონდ თქვენ არ გაგეგოთ ეს ამბავი: ქრისტიანმა უთხრა, რომ მე წერილს მომწერდა და მთხოვდა, ჩამოვსულიყავი როგორც თანამეურვე, რათა გამოსავალი გვეპოვა.

– მაგრამ, რა თქმა უნდა, – თქვა მის მარფლმა, – ლუის სეროქოლდისათვის ეს მოულოდნელი ამბავი არ იყო. ყველაფერი დაგეგმილი ჰქონდა. მან სახლში მოიყვანა ახალგაზრდა, რომელსაც ედგარ ლოუსონის როლი უნდა ეთამაშა. არსებობდა ნამდვილი ედგარ ლოუსონი, რა თქმა უნდა, იმ შემთხვევაში, თუ პოლიცია მისი ვინაობით დაინტერესდებოდა. ამ ცრუ ედგარმა ზუსტად იცოდა, რა უნდა გაეკეთებინა – უნდა ეთამაშა შიზოფრენიით შეპყრობილი არსების როლი, რომელსაც აკვიატებული ექნებოდა, რომ სდევნიდნენ, და ლუის სეროქოლდისთვის რამდენიმე წუთის ალიბი უნდა მიეცა. შემდეგი ნაბიჯიც მოფიქრებული ჰქონდა: ლუისმა მოიგონა, რომ შენ, კერი ლუიზ, ნელ-ნელა ვიღაც გწამლავდა – თუ კაცი ჩაუფიქრდება, შერჩება მხოლოდ ლუისის ნათქვამი, ქრისტიანმა მითხრა ეს ამბავი, – და კიდევ, პოლიციის მოლოდინში რამდენიმე სტრიქონი მიაბეჭდა წერილს. ტონუსის ამწევი საშუალებისთვის დარიშხანის დამატებას რაღა უნდოდა. შენთვის სახიფათო არაფერი იყო, ვინაიდან მას ხელი უნდა შეეშალა, რომ მართლა არ დაგელია. ამას დაემატა შოკოლადებიც – რა თქმა უნდა, თავიდან შოკოლადი მოწამლული არ იყო – ლუისმა მხოლოდ რამდენიმე ცალი შეც-

ვალა მოწამლულით, ვიდრე კოლოფი ინსპექტორ კარისთან მოხვდებოდა.

— და ალექსი მიხვდა, — აღნიშნა კერი ლუიზმა.

— დიახ... ამიტომაც მოაგროვა შენი დაჭრილი ფრჩხილები. ამით გაიგებდნენ, მართლა დიდი ხანი იყო, რაც დარიშხანს გაძლევდნენ თუ არა.

— საბრალო ალექსი... საბრალო ერნი.

წუთით სიჩუმე ჩამოვარდა, რადგან მის მარფლი და ეპისკოპოსი ორივე ქრისტიან გულბრანდსენზე, ალექს რესტარიკზე და იმ ბიჭზე — ერნიზე ფიქრობდნენ, და კიდევ იმაზე, თუ რა სწრაფად ასხვაფერებს და ამახინჯებს მკვლელობა ყველაფერს.

— მაგრამ, უეჭველია, — თქვა ეპისკოპოსმა, — ლუისმა დიდი რისკი გასწია, როცა ედგარი თანამზრახველად გაიხადა — თუმცა ედგარი მისი მონა-მორჩილი იყო...

კერიმ თავი გააქნია:

— მონა-მორჩილი არ ყოფილა. ედგარი ლუისის ერთგული იყო.

— დიახ, — თქვა მის მარფლმა, — ისევე, როგორც ლეონარდ უაილი იყო მამამისის ერთგული. ვინ იცის, იქნებ... — მან დელიკატურად შეიკავა თავი.

— მგონი, მსგავსება შენიშნე, არა? — ჰკითხა კერი ლუიზმა.

— მაშ, შენ უკვე იცოდი ყველაფერი?

— მიხვდით. ვიცოდი, ჩემამდე ლუისი ერთი მსახიობი ქალით იყო გატაცებული. თვითონ მიაბო, მაგრამ ეს ნამდვილ სიყვარულს სულაც არ ჰგავდა. ის ავანტიურისტი, გამომძაღველი ქალი გახლდათ და სულაც არ უყვარდა ლუისი, მაგრამ ეჭვიც არ მეპარება, რომ ედგარი ნამდვილად ლუისის ვაჟი იყო...

— დიახ, — თქვა მის მარფლმა, — ეს ნათელს ჰფენს ყველაფერს...

– ავი ბოლოს თავი შესწირა კიდევ ლუისმა, – თქვა კერი ლუიზმა და მუდართთ აღსავსე თვალები მიაპყრო ეპისკოპოსს, – თქვენ ხომ იცით, რომ თავი გასწირა.

სიჩუმე ჩამოვარდა. კერი ლუიზმა კვლავ განაგრძო:

– მოხარული ვარ, რომ ასე დამთავრდა... სიცოცხლე გასწირა ბიჭის გადასარჩენად... ის, ვისაც შეუძლია ძალიან კარგი იყოს, შეუძლია ძალიან ცუდიც იყოს. ყოველთვის ვიცოდი, რომ სინამდვილეში ლუისიც ასეთი იყო... მაგრამ მას ძალიან ვუყვარდი და მეც მიყვარდა.

– ოდესმე თუ გაგჩენია რაიმე ეჭვი? – ჰკითხა მის მარფლმა.

– არა, – უპასუხა კერი ლუიზმა, – ამიტომაც გამაოცა მოწამვლის ვერსიამ. მე მჯეროდა, ლუისი არასოდეს მომწამლავდა, არადა, ქრისტიანის წერილში გარკვევით ეწერა, რომ ვიღაც ცდილობდა ჩემს მოწამვლას. მაშინ ვიფიქრე, ეტყობა, კარგად არ ვიცნობ-მეთქი ადამიანებს...

მის მარფლმა უთხრა:

– მაგრამ, როცა ალექსი და ერნი მკვდრები იპოვეს, მაშინაც არ შეგეპარა ეჭვი?

– შემეპარა, – თქვა კერი ლუიზმა, – ვინაიდან, ვფიქრობდი, ლუისის გარდა ამას ვერავინ გაბედავდა. შიშმა შემიპყრო, კიდევ რას ჩაიდენს-მეთქი... – მას შეაჟრჟოლა. – მე თაყვანს ვცემდი ლუისს. მე ვეთაყვანებოდი მის – რა ვუწოდო არც კი ვიცი – სიკეთეს? მაგრამ, კარგად მესმის, რომ თუ კეთილი ხარ, სათნოც უნდა იყო.

დოქტორმა გელბრეითმა ალერსიანად უთხრა:

– სწორედ ამას ვცემ თაყვანს თქვენში, კერი ლუიზ, თქვენს სათნოებას.

ქალბატონ სეროქოლდს მშვენიერი ცისფერი თვალები განცვიფრებისაგან გაუფართოვდა.

– კარგი, მაგრამ მე ხომ ჭკვიანი არა ვარ, არც განსაკუთრებულად კეთილი. მე მხოლოდ სხვა ადამიანებში მხიბლავს სიკეთე.

– საყვარელო კერი ლუიზ... – მოეფერა მის მარფლი.

ეპილოგი

– ვფიქრობ, დიდება კარგად იქნება დეიდა მილდრიდთან ერთად, – თქვა ჯინამ. – დეიდა მილდრიდი ახლა უფრო კარგი და საყვარელი ჩანს, ისეთი უცნაური აღარ არის, თუ იცით, რა მაქვს მხედველობაში.

– ვიცი, რასაც გულისხმობთ, – უთხრა მის მარფლმა.

– ასე რომ, მე და უოლი ორ კვირაში შტატებში ვბრუნდებით.

– ჯინამ მეუღლეს გადახედა - ვეცდები, დავივიწყო ყველაფერი, რაც სტოუნგიეითსა და იტალიას ეხება, დავივიწყო ჩემი სიყმაწვილის წლები და ნამდვილი ამერიკელი გავხდე. ჩვენს ვაჟს უოლტერ ჰად უმცროსს დაუძახებენ. არ ვიცი, ამაზე უკეთესი რაღა გითხრა, უოლი?

– უკეთესს ნამდვილად ვერაფერს ეტყვი, კეიტ, – თქვა მის მარფლმა.

უოლიმ თავაზიანად გაუღიმა ხნიერ ქალბატონს, რომელსაც სახელი შეეშალა და ფრთხილად გაუსწორა:

– ჯინა, და არა კეიტი.

ჯინას გაეცინა.

– მან იცის, რასაც ამბობს! შეიძლება შენც პეტრუჩიო დაგიძახოს.

– ვფიქრობ, – უთხრა მის მარფლმა უოლტერს, – თქვენ ჭკვიანურად მოიქეცით, ჩემო ძვირფასო.

– მის მარფლი ფიქრობს, რომ შენ შესაფერისი მეუღლე ხარ ჩემთვის, – თქვა ჯინამ.

მის მარფლი ხან ერთს შეხედავდა, ხან მეორეს. რა სასიამოვნოა, ფიქრობდა ის, ამ ორი ახალგაზრდის ცქერა, რომელთაც ასე უყვარდათ ერთმანეთით. ის ბრაზიანი უოლტერ ჰადი, რომე-

ლიც მას პირველად შეხვდა, მხიარულ, ღიმილიან გოლიათად ქცეულიყო...

— ორივენი მაგონებთ... — წამოიწყო მის მარტლმა.

ჯინა მიეჭრა და პირზე ხელი ააფარა.

— არა, ძვირფასო, ნუ იტყვით. მე ეჭვის თვალით ვუყურებ ამგვარ სოფლურ პარალელებს. მათ ყოველთვის უსიამოვნო დასასრული აქვთ. თქვენ ძალიან გამჭრიახი მოხუცი ბრძანდებით, იცით, — თვალები ცრემლებმა დაუბინდა: — როცა თქვენზე, დეიდა რუთზე და დიდედაზე ვფიქრობ, ახალგაზრდები რომ იყავით... როგორ მაინტერესებს, როგორები იყავით! რაღაცნაირად ვერ წარმომიდგენია...

— დარწმუნებული ვარ, ვერც წარმოიდგენ, — თქვა მის მარტლმა, — ეს ისე დიდი ხნის წინ იყო...

მთხრობები-იქ, სადაც ანდერძია...

- უპირველეს ყოვლისა, უნდა ერიდოთ უმიზნო წუხილსა და მღელვარებას, - დაარიგა ექიმმა მეინელმა პროფესიული სინდინჯით.

ქალბატონი ჰარტერი ამ სიტყვებმა უფრო შეაფიქრინა, ვიდრე დაამშვიდა, როგორც ეს ყველა ადამიანს სჩვევია, როცა მსგავს დამამშვიდებელ, მაგრამ არაფრისმთქმელ სიტყვებს მოისმენს.

- უეჭველია, გულის ერთგვარი სისუსტე აღინიშნება, - განაგრძო ექიმმა სხვათა შორის, - მაგრამ შემოძლია დაგარწმუნოთ, საშიში არაფერია; მიუხედავად ამისა, - დაუმატა მან, - მაინც საჭიროა ლიფტის მოწყობა. აბა, ამაზე რას იტყვით?

ქალბატონი ჰარტერი დალონდა.

ექიმი მეინელი კი, პირიქით, კმაყოფილი დარჩა საკუთარი თავით. თუ რატომ ამჯობინებდა იგი მდიდარ პაციენტებთან ვიზიტს, ამის მიზეზი ის გახლდათ, რომ მდიდრებთან, მათთვის დიანგნოზის დასმისას, შეეძლო გამოემჟავნებინა თავისი ფართო შემოქმედებითი ფანტაზია.

- დიახ, საჭიროა ლიფტი მოვაწყოთ აქ, - თქვა ბატონმა მეინელმა და თან ეტყობოდა, უფრო სახიფათო და უიმედო მდგომარეობას ვარაუდობდა, - მხოლოდ ამის შემდეგ ავიცილებთ თავიდან შემდგომ გართულებებს. სასურველია ყოველდღიური ვარჯიშები სუფთა ჰაერზე, მაგრამ ერიდეთყადმართზე სიარულს. და, მთავარია, გონების განტვირთვა, ნუ შემოიფარგლებით მხოლოდ თქვენს ავადმყოფობაზე ფიქრით.

ჩარლზ რიჯუეისთან კი, ამ მოხუცი ლედის დისწულთან, ექიმი შედარებით უფრო გულახდილი იყო.

- ყური მიგდეთ, - დაიწყო მან, - თქვენი დეიდა კიდევ რამდენიმე წელიწადს უეჭველად იცოცხლებს, თუ თავიდან აიცილებს ყოველგვარ დაძაბულობასა და მეტისმეტ მღელვარებას, - ექიმი ისე ლაპარაკობდა, რიჯუეი არც აქცევდა ყურადღებას. - მან მშვიდი ცხოვრებით უნდა იცხოვროს: არავითარი მღელვარება, არავითარი დაქანცულობა. მაგრამ, რა თქმა უნდა, არც უნდა მოაწყინოთ. იგი მუდამ ხალისიანი უნდა იყოს და ყურადღება სხვა რამეზე გადაიტანოს.

-სხვა რამეზე გადაიტანოს, - გაიმეორა ფიქრებში წასულმა ჩარლზ რიჯუეიმ.

ჩარლზი ფიქრიანი ყმაწვილი გახლდათ. ამავე დროს, თუკი რაიმეს გულში ჩაიდებდა, ხელსაყრელ მომენტს ხელიდან არ გაუშვებდა...

იმ საღამოს მან ქალბატონ ჰარტერს რადიოგაყვანილობის მოწყობა შესთავაზა.

ქალბატონი ჰარტერი, უკვე სერიოზულად შეწუხებული იმის გაგონებაზეც კი, რომ ლიფტი უნდა მოუწყონ, განერვიულებული იყო და ცუდ გუნებაზე გახლდათ. ჩარლზი კი თავისას არ იშლიდა.

- არა მგონია, ოდნავადაც მოვიხიბლო ამ თანამედროვე რაღაცებით, - შესჩივლა ქალბატონმა ჰარტერმა. - იცი, იმ ტალღებმა, ის რაღაც ელექტროტალღები რომ არის, შეიძლება ჩემზე ცუდად იმოქმედოს.

ჩარლზი, მისთვის ჩვეული კეთილშობილებით, ცდილობდა ეს მცდარი აზრი გაეფანტა მისთვის.

ქალბატონი ჰარტერი, მიუხედავად იმისა, რომ მეტად ბუნდოვანი წარმოდგენა ჰქონდა ამ საკითხზე, მაინც მტკიცედ იდგა თავის აზრზე.

- ეს შენი ელექტრობა... - წაილულულა ქალმა მოკრძალებით, - რაც გინდა ის თქვი, ჩარლზ, მაგრამ ბევრი ცუდად ხდება

ამ ელექტროობისაგან. მეც თავის ტკივილი დამჩემდა ჭეჯა--
ქუხილის წინ, დარწმუნებული ვარ, იმისი ბრალია, - თქვა ქალმა
და მედიდურად დაუკრა თავი.

მაგრამ ჩარლზი ნებისყოფიანი ყმაწვილი გახლდათ, თანაც
შეუდრეკელი.

- ჩემო ძვირფასო დეიდა მერი, - მიმართა მან, - თავს ნებას
მივცემ, აგისნათ...

ის, ასე თუ ისე, განსწავლული იყო ამ საკითხში და ლექციებ-
საც კი ატარებდა ამ თემაზე. იმისათვის, რომ უფრო საინტერესო
გაეხადა საგანი და მსმენელებიც მიეზიდა, ერთთავად საუბრობ-
და ხმის გამაძლიერებლებზე, მაღალ და დაბალ სიხშირეებზე,
ტრანსფორმატორებსა და კონდენსატორებზე.

სიტყვების კორიანტელით თავბრუდახვეული ქალბატონი
ჰარტერი, რომელმაც მაინც ვერაფერი გაიგო, ბოლოს დანებდა.

- რა თქმა უნდა, ჩარლზ, - წაილულლულა მან, - თუ შენ ნამ-
დვილად ასე ფიქრობ...

- ძვირფასო დეიდა მერი! - თქვა ჩარლზმა აღტაცებით, - ეს
ერთადერთი საშუალებაა მოწყენილობის თავიდან ასაცილებ-
ლად.

ლიფტი, რომელიც ექიმმა შეინელმა ურჩია, ამ საუბრის შემ-
დეგ სულ მოკლე ხანში მოაწყვეს, რაც თითქმის სიკვდილის
ტოლფასი იყო ქალბატონი ჰარტერისათვის, ვინაიდან, როგორც
ყველა მოხუც ქალბატონს სჩვევია, მასაც გვარიანი შეკამათება
მოუხდა ამ დროს იმ უცხო ხალხთან მის საკუთარ სახლში რომ
მუშაობდნენ, ვინაიდან მოეჩვენა, რომ მათ მის ძველებურ ვერ-
ცხლეულს დაადგეს თვალი. ლიფტს რადიოგაყვანილობაც მოჰ-
ყვა. ქალბატონი ჰარტერი იძულებული გახდა თავისთვის გან-
მარტოებით ეფიქრა ამ საზიზღარ საგანზე - უზარმაზარ, უშნო
მოყვანილობის ყუთზე, რომელსაც უცნაური ჩამრთველები
ჰქონდა.

ჩარლზმა მთელი თავისი უნარი და გამოცდილება მოიშველია, რათა ქალბატონი ჰარტერი როგორმე შეერიგებინა ამ საოცრებასთან. ჩარლზი თავის სტიქიაში იყო, როცა ჩამრთველებს ატრიალებდა და თან ლექციას უკითხავდა.

ქალბატონი ჰარტერი მოთმინებით და მორჩილად დაეშვა თავის მაღალზურგიან სკამზე, თან ერთთავად არწმუნებდა საკუთარ თავს, რომ ეს რაღაც თანამედროვე ხრიკები, არც მეტი არც ნაკლები, აბსურდი იყო.

- უსმინეთ, დეიდა მერი, ბერლინში გავედით! გასაოცარია, არა? გესმით იმ ბიჭის ლაპარაკი?

- ყურისწამლები ზუზუნისა და ჩხაკუნის მეტი არაფერი მესმის, - თქვა ქალბატონმა ჰარტერმა.

- ჩარლზმა ჩამრთველების ტრიალი განაგრძო: - ეს კი ბრიუსელია, - წამოიყვირა აღფრთოვანებულმა.

- მართლა? - წარმოთქვა ქალბატონმა ჰარტერმა, მაგრამ ამ სიტყვებში უბრალო ინტერესის ნაპერწკალიც კი არ ჩანდა.

ჩარლზმა კვლავ გადაატრიალა ჩამრთველები და ოთახი არაამქვეყნიური ხმით აივსო.

- ახლა კი, ასე მგონია, ძაღლების სანაშენეში ვიმყოფები, - დიდსულოვნად აღნიშნა ქალბატონმა ჰარტერმა.

- ჰა, ჰჰა! - გადაიხარხარა ჩარლზმა, - ხუმრობთ, არა, დეიდა მერი? — შესანიშნავია!

ქალბატონმა ჰარტერმა თავი ვერ შეიკავა და გაუღიმა. მას ძალიან უყვარდა ჩარლზი. ადრე, რამდენიმე წელიწადს, მისი ძმისშვილი, მირიამ ჰარტერი ცხოვრობდა მასთან. ქალბატონ ჰარტერს გადაწყვეტილი ჰქონდა ეს გოგონა მისი მემკვიდრე გამხდარიყო, მაგრამ მირიამმა არ გაუმართლა. ის მეტად დაუდეგარი გოგონა აღმოჩნდა და აშკარად ეტყობოდა, მობებრდა მამიდამისის საზოგადოება; შინ ვერ გააჩერებდით და, როგორც ქალბატონი ჰარტერი ამბობდა, „გარე-გარე დაეხეტებო-

და“. ბოლოს, ერთ ყმაწვილს გადაეყარა, რომელიც მამიდას სრულებით არ მოსწონდა. ამის გამო მირიამი ნათხოვარი ნივთივით დედას უკან დაუბრუნეს. მირიამმა იმ ხსენებულ ყმაწვილზე მაინც იქორწინა. ქალბატონი ჰარტერი კი მას საშობაო დღესასწაულებზე ცხვირსახოცების პატარა შეკვრას ან ნაქარგ სუფრას უგზავნიდა.

ძმისშვილისაგან იმედგაცრუებულმა ქალბატონმა ჰარტერმა ახლა ყურადღება დისშვილისკენ გადაიტანა. თავიდან ჩარლზი შეუფერებელი ეჩვენა, მიუხედავად იმისა, რომ მუდამ თავაზიანი და მოკრძალებული იყო დეიდამისის მიმართ და უდიდესი პატივისცემით ისმენდა მისი ახალგაზრდობის მოგონებებს, რითაც ძალზე განსხვავდებოდა მირიამისაგან, რომელსაც გულწრფელად მობეზრდა მოხუცი ქალბატონის მოსმენა; და არც მალავდა. ჩარლზი მოთმინებით იტანდა ყველაფერს; ის ყოველთვის მშვიდი და ხალისიანი ჩანდა. ხშირად ეუბნებოდა დეიდას, რომ მოხიბლული იყო მასთან საუბრით.

ახალი აღმოჩენით მეტისმეტად კმაყოფილმა ქალბატონმა ჰარტერმა თავის ადვოკატს მისწერა, რომ ახალი ანდერძი შეედგინა მისი მითითების მიხედვით. ეს ანდერძი გამოუგზავნეს ქალბატონ ჰარტერს, მან ის სათანადოდ დაამოწმა და ხელიც მოაწერა.

ახლა, რაც შეეხება რადიოს, ჩარლზი უკვე მიხვდა, რომ მას „დაფნის გვირგვინი“ ელოდა ამ საქმისათვის.

თავიდან უნდობლად განწყობილი ქალბატონი ჰარტერი თანდათან ეგუებოდა ამ საოცრებას და ბოლოს მოხიბლულიც კი დარჩა. იგი შესანიშნავად ერთობოდა, როცა ჩარლზი შინ არ იყო. ჩარლზს მხოლოდ ის აწუხებდა, დეიდას რომ უყურადღებოდ ტოვებდა ამ „მანქანასთან“. თავის სკამზე მოხერხებულად მოკალათებული ქალბატონი ჰარტერი კი მიუჯდებოდა რადიოს და ხან სიმფონიური მუსიკის კონცერტს უსმენდა, ხან ლუკრეცია

ბორჯიას ლექციას, ან კიდევ წყლის ბინადართა ცხოვრებასა და ამით სავსებით ბედნიერად და მშვიდად გრძნობდა თავს. როცა ჩარლზი შინ იყო, ამ ჰარმონიას არღვევდა გულისგამაწვრილებელი ხმაური, რადგან ის გაუთავებლად ეძებდა უცხოეთის რადიოსადგურებს; მაგრამ თუ საღამოს ჩარლზი თავის მეგობრებთან ატარებდა, ქალბატონი ჰარტერი მართლაც დიდ სიამოვნებას იღებდა რადიოს მოსმენით. კარგად რომ მოეწყობოდა თავის მაღალბურჯიან სკამზე, ჩართავდა ორ ჩამრთველს და სიამოვნებით უსმენდა მთელი საღამოს პროგრამას.

უკვე სამი თვე იყო გასული მას შემდეგ, რაც რადიო დაუდგეს, როცა ეს საშინელი ამბავი მოხდა. ჩარლზი ამ დროს ბრიჯის სათამაშოდ იყო მიწვეული.

იმ საღამოს პროგრამაში კონცერტს გადმოსცემდნენ. ცნობილი სოპრანო ენი ლორის პარტიას მღეროდა და სწორედ ამ დროს მოხდა ის უცნაური რამ. უცებ, თითქოს რადიოში რაღაც გასკდა, მუსიკა მიწყდა, გაისმა ბუზუნის და ჩხაკუნის, ბოლოს ისიც ჩაკვდა. ცოტა ხნით სიჩუმე ჩამოვარდა, შემდეგ კვლავ სუსტი ბუზუნის გაისმა.

ქალბატონ ჰარტერს ისეთი შეგრძნება დაეუფლა, თავადაც ვერ ხვდებოდა რატომ, თითქოს ამ მანქანას ვიღაც შორიდან მართავდა, შემდეგ უფრო ნათლად და გარკვევით მოესმა ხმა. ეს იყო მამაკაცის ხმა მსუბუქი ირლანდული აქცენტით.

“მერი, გესმის ჩემი, მერი? პატრიკი ვარ... მალე შენთან მოვალ. მზად იქნები მერი?!”

შემდეგ, ერთბაშად ოთახში ენი ლორის სიმღერა დაიღვარა.

ქალბატონი ჰარტერი შიშისაგან თავისსავე მკლავებს ძლიერად ჩაეჭიდა. იჯდა ასე გაუნძრევლად. ნუთუ ეს ზმანება იყო? პატრიკი! პატრიკის ხმა! პატრიკის ხმა სწორედ მის ოთახში გაისმა. არა, უთუოდ ზმანება იყო, შესაძლოა ჰალუცინაცია. ალბათ, ერთი-ორი წუთით თუ ჩამთვლიმა; რა საშინელი რამ

ესიზმრა: - მისი აწ გარდაცვლილი მეუღლე რადიოთი ელაპარაკებოდა. ცოტათი კი შეშინდა. როგორ თქვა? „მალე შენთან მოვალ. მზად იქნები მერი?“

ნუთუ შეიძლებოდა ეს წინათგრძნობა ყოფილიყო? გულის სისუსტე... ჰო, გული... ბოლოს და ბოლოს, ის ხომ უკვე ხანში შესული იყო. „ეს გაფრთხილებაა... აი რა არის“, - თქვა ქალბატონმა ჰარტერმა გულისტკივილით, სკამიდან წელა წამოიწია და მშვიდად დაუმატა, - „მთელი ფული ამ რაღაც ლიფტზე დაიხარჯა!“

ქალბატონ ჰარტერს არავისთვის გაუმხელია თავისი განცდები, მაგრამ ერთი-ორი დღე მეტად შეფიქრიანებული და ერთგვარად შეწუხებულიც ჩანდა.

მერე იგივე განმეორდა; ისევ მარტო იჯდა ოთახში. რადიოში სიმფონიური მუსიკის ხმა მოულოდნელად მიწყდა, როგორც წინათ. ისევ სამარისებური სიჩუმე; ბოლოს, პატრიკის შორეული ხმა, არა ისეთი, როგორიც სიცოცხლეში ჰქონდა, უფრო მკაფიო, შორეული და უცნაური, თანაც არამიწიერი.

„პატრიკი გელაპარაკება, მერი. მე მალე მოვალ შენთან...“

შემდეგ ისევ ჩხაკუნი, ბუზუნი და სიმფონიური მუსიკა ხელახლა მთელი ძალით გაისმა.

ქალბატონმა ჰარტერმა საათს შეხედა. არა, ამჯერად არ ეძინა. ფხიზელი და სრულ გონებაზე მყოფი, პატრიკის ხმას ისმენდა. დარწმუნდა, რომ არავითარი ჰალუცინაცია არ იყო. ასე შემცბარმა სცადა გაეხსენებინა ყველაფერი, რაც ჩარლზმა აუხსნა რადიოტალღების შესახებ.

ნუთუ შეიძლებოდა მას პატრიკი სინამდვილეში დალაპარაკებოდა. ნუთუ შესაძლებელია მისი ხმა ატმოსფეროში ტრიალებდეს? კვლავ გაისმა წყვეტილი ტალღებისმაგვარი რაღაც. მას გაახსენდა ჩარლზის ნაამბობი „სკალასა და რადიო ხარვეზების“ შესახებ. ნუთუ ეს წყვეტილი ტალღებაც, ეგრეთ წო-

დებულ ფსიქოლოგიურ ფაქტორს ხსნიდა? არა, სინამდვილეში ამ მოსაზრებაში არაფერი იყო უჩვეულო. პატრიკი ხომ მას დაელაპარაკა. მან ისარგებლა შემთხვევით და თანამედროვე მეცნიერება გამოიყენა, რათა შეემზადებინა ქალი იმისათვის, რაც ადრე თუ გვიან უნდა მომხდარიყო.

ქალბატონმა ჰარტერმა ზარი დარეკა და თავის მსახურს, ელიზაბეთს უხმო.

ელიზაბეთი მაღალი, გორგობი, სამოცს მიტანებული ქალი იყო. ამ ცივი გარეგნობის მიღმა თავისი ქალბატონის მიმართ უზომო სიყვარულსა და სინაზეს ფარავდა.

- ელიზაბეთ, - მიმართა ქალბატონმა ჰარტერმა, როცა მისი ერთგული მსახური გამოჩნდა, - ხომ გახსოვს, რაც გითხარი? ჩემი საწერი მაგიდის ზემოთა მარცხენა უჯრა დაკეტილია გრძელი, თეთრი გასაღებით. იქ ყველაფერი გამზადებულია.

- რისთვის, ქალბატონო?

- ჩემი დასაფლავებისთვის, - ჩაიბუღუნა ქალბატონმა ჰარტერმა, - ელიზაბეთ, შენ შესანიშნავად გესმის, რასაც ვგულისხმობ; შენ თვითონ მეხმარებოდი იმათ ჩალაგებაში.

ელიზაბეთს სახე უცნაურად შეუტოვდა.

- ოჰ, ქალბატონო! - წამოიკივლა მან, — ამას ნუღარ აიკვირებთ. მეგონა, უკეთესად გრძნობდით თავს.

- ადრე თუ გვიან, ყველას მოგვიწევს იქ წასვლა! - მიუგო ქალბატონმა ჰარტერმა გონივრულად. - მე უკვე შვიდ ათეულ წელიწადს გადავაბიჯე, ელიზაბეთ. აბა, აბა, ნუ სტირი, თავს ნუ ისულელებ, თუ ტირილი გინდა, წადი და სხვასთან იტირე.

ელიზაბეთი ფლუკუნით გავიდა გარეთ.

ქალბატონმა ჰარტერმა უდიდესი სიყვარულით გაადევნა თვალი.

- ბრიყვი მოხუცია, მაგრამ ერთგული, - ჩაილაპარაკა მან, - ძალიან ერთგული. ერთი ვნახო რამდენი დავუტოვე მას, ასე თუ ორმოცდაათი გირვანქა სტერლინგი? ასე უნდა იყოს.

ამ საკითხმა ძალიან ააფორიაქა მოხუცი ლედი და მეორე დღეს თავის ადვოკატს მისწერა, მისი ანდერძი უკან გამოეგზავნა, რათა კვლავ გადაეხედა. ეს სწორედ ის დღე იყო, როცა ჩარლზმა ვახშმისას ქალი თავისი შეკითხვით ასე შეაშფოთა.

- რაღაც მინდოდა მეკითხა, დეიდა მერი, - თქვა მან. - ვინ არის ის კაცი სურათზე, ზემოთ, სასტუმრო ოთახში? იმ სურათზე გვეკითხებით, ბუხრის თავზე რომ კიდია - ქილვაშებიანი კაცი ცილინდრით?

ქალბატონმა ჰარტერმა მკაცრად შეხედა.

- ის ბიძაშენია ახალგაზრდობაში, - მიუგო მან.

- ოჰ, მართლა? დეიდა მერი, ძალიან ვწუხვარ... ბოდიშს ვიხდი უხეშობისათვის.

ქალბატონმა ჰარტერმა მიიღო ბოდიშები და თავი ღირსეულად დაუკრა.

ჩარლზმა საკმაოდ გაურკვეველად განაგრძო, - მე მხოლოდ მაინტერესებდა, იცით...

მას ყოყმანი დაეტყო, მაგრამ ქალბატონმა ჰარტერმა გესლიანად ჰკითხა:

-აბა, რის თქმას აპირებდი?

-არაფრის, -სწრაფად მიუგო ჩარლზმა, - არაფერი მნიშვნელოვანი.

ამჟამად მოხუც ქალბატონს აღარაფერი უთქვამს, მაგრამ იმ საღამოს მოგვიანებით, როცა მარტონი დარჩნენ, ისევ იმ საკითხს დაუბრუნდა.

-ჩარლზ, მითხარი, რატომ მკითხე იმ სურათის შესახებ?

ჩარლზი შეცბა.

- ხომ გითხარით, დეიდა მერი, ისე, უბრალოდ, რაღაც სულელური აზრი ამეკვირბა, მეტად აბსურდული.

- ჩარლზ, - დაიწყო ქალბატონმა ჰარტერმა თავისებური, მბრძანებლური ტონით, - მე მოვითხოვ, გამაგებინო.

- კეთილი, ძვირფასო დეიდა, თუ გაინტერესებთ... მე მომეჩვენა, თითქოს უკვე ვნახე ის კაცი; აი, ის კაცი, სურათზე რომ გკითხე... გუშინ ღამით მანქანა რომ დავაყენე, ფანჯრიდან იყურებოდა; შეიძლება სანთლის ჩრდილები იყო. ძალიან დამაინტერესა, ვინ უნდა ყოფილიყო; ისეთი სახე ჰქონდა... აი, ადრეული ვიქტორიანულის მსგავსი; ალბათ ხვდებით, რასაც ვგულისხმობ. ელიზაბეთმა მითხრა, რომ სახლში არავინ მოსულა, არც სტუმარი და არც ვინმე უცხო. მერე, საღამოს მოგვიანებით მოულოდნელად გულმა გამიჩია იმ ცარიელი ოთახისაკენ და ბუხრის თავზე სურათი რომ შევნიშნე, მიხვდი, ეს ის კაცი უნდა ყოფილიყო, ფანჯარაში რომ დავინახე. ვფიქრობ, ეს სრულიად მარტივად ასახსნელი მოვლენაა; ქვეცნობიერია და სხვა არაფერი. უთუოდ ადრე შევნიშნავდი იმ სურათს, ოღონდაც გაუცნობიერებლად, ხოლო შემდეგ იგივე სახე წარმომიდგა თვალწინ ფანჯარაში.

- ბოლო ფანჯარაში? - მკვახხედ იკითხა ქალბატონმა ჰარტერმა.

- დიახ, რა მოხდა?

- არაფერი, - თქვა ქალბატონმა ჰარტერმა.

მაგრამ, ის აშკარად შეშფოთებული ჩანდა. იქ ხომ მისი მეუღლის საგარდერობო ოთახი იყო.

იმავე საღამოს, როცა ჩარლზი კვლავ წავიდა სახლიდან, აღელვებული ქალბატონი ჰარტერი მოუთმენლად მიუჯდა რადიომიმღებს. თუ მესამეჯერაც გაიგებს იმ იდუმალ ხმას, მაშინ, ბოლოს და ბოლოს, დარწმუნდება და ეჭვიც აღარ ექნება, რომ მას მართლაც კავშირი აქვს იმ სამყაროსთან.

თუმცა გულისცემა აუჩქარდა, მაგრამ სულაც არ გაჰკვირვებია, როცა კვლავ შეწყდა გადაცემა და იმ ჩვეულებრივი სამარისებული სიჩუმის შემდეგ ისევ ის სუსტი, შორეული ხმა გაისმა ირლანდიული აქცენტით.

„მერი, უკვე მზადა ხარ?... პარასკევს მოვალ შენს წასაყვანად... პარასკევს ათის ნახევარზე... ნუ გეშინია, ტკივილს ვერ იგრძნობ... მზად იყავი...“

უკანასკნელი სიტყვა საორკესტრო მუსიკამ გაწყვიტა - ხმაურიანი და დისონირებული ბგერები გაისმა.

ქალბატონი ჰარტერი ერთი-ორი წუთით გაიყინა; სახე გაუფითრდა, ბაგე გაულურჯდა და დაედარა. წამოდგა, საწერ მაგიდას მიუჯდა და აკანკალებული ხელით შემდეგი სტრიქონები დაწერა:

„ამ საღამოს, ცხრა საათსა და თხუთმეტ წუთზე, გარკვევით გავიგონე ჩემი გარდაცვლილი მეუღლის ხმა. მან მითხრა, რომ პარასკევს, ცხრა საათსა და ოცდაათ წუთზე მომაკითხავს. თუ ამ დღეს, ბუსტად ამ დროს გარდავიცვლები, მინდა, რომ ეს ფაქტი ცნობილი გახდეს, როგორც საბუთი იმისა, რომ შესაძლებელია კონტაქტი სულების სამყაროსთან.“

მერი ჰარტერი.“

ქალბატონმა ჰარტერმა ხელახლა გადაიკითხა ნაწერი, კონვერტში მოათავსა და მისამართი დააწერა. შემდეგ ბარი დარეკა, რაზედაც ელიზაბეთი დაუყოვნებლივ გამოეხმაურა. ქალბატონი ჰარტერი წამოდგა და ქალს წერილი გაუწოდა.

-ელიზაბეთ, - დაიწყო მან, თუ პარასკევ ღამით გარდავიცვლები, ჩემი სურვილია, ეს წერილი დოქტორ მეინელს გადასცე. არა ... - თქვა სასწრაფოდ ქალმა, როცა ელიზაბეთმა წინააღმდეგობის გაწევა დააპირა. - ნუ მეწინააღმდეგები. შენ ყოველთვის გწამდა წინათგრძნობისა. ახლა მე გამიჩნდა ასეთი წინათგრძნობა. კიდევ ერთი საკითხი: ჩემი ანდერძის მიხედვით, ორ-

მოცდაათი გირვანქა სტერლინგი გერგებოდა; ახლა მსურს ეს თანხა ას გირვანქა სტერლინგამდე გავზარდო. თუ მე თვითონ ვერ შევძელი ბანკში წასვლა გარდაცვალებამდე, ბატონი ჩარლზი მიხედავს ამ საქმეს.

როგორც უწინ, ქალბატონმა ჰარტერმა ამჯერადაც აუკრძალა თვალცრემლიან ელიზაბეთს წინააღმდეგობის გაწევა. მეორე დილით კი, როცა მოხუცმა ლედიმ თავისი მოთხოვნები წაუყენა დისშვილს აღსასრულებლად, ამ საკითხზეც ელაპარაკა.

- დაიმახსოვრე, ჩარლზ, თუ მე რაიმე შემემთხვევა, ელიზაბეთმა უნდა მიიღოს დამატებით კიდევ ორმოცდაათი გირვანქა სტერლინგი.

- რაღაც ნაღვლიანი ჩანხართ ამ დღეებში, დეიდა მერი, - უთხრა ჩარლზმა მხიარულად. - რა გემართებათ? დოქტორ მეინელს თუ დავუჯერებთ, ოც წელიწადში თქვენი ასი წლისთავი უნდა ვიბეიძოთ!

ქალბატონმა ჰარტერმა მომხიბვლელად გაუღიმა, მაგრამ არაფერი უპასუხა. ერთი-ორი წუთის შემდეგ კი ჰკითხა: „რას აკეთებ პარასკევ საღამოს, ჩარლზ?“

ჩარლზი შეცბა.

- არსებითად... ეუნიგებმა მიმიწვიეს ბრიჯის სათამაშოდ, მაგრამ, თუ თქვენი სურვილი იქნება, შინ დავრჩები...

- არა, - მიუგო ქალბატონმა ჰარტერმა მტკიცედ. - არავითარ შემთხვევაში, ჩარლზ ყველაზე მეტად ამ საღამოს მჭირდება მარტოობა.

ჩარლზმა მას ერთი უცნაურად გადახედა, მაგრამ ქალბატონმა ჰარტერმა შემდგომი ინფორმაციის მიცემა როდი ინება. იგი მოხუცი, მაგრამ შეუდრეკელი და ნებისყოფიანი ლედი გახლდათ. გრძნობდა, რომ ეს უცნაური გამოცდა მას მარტოდმართოს უნდა გადაეტენა.

პარასკევ სალამოს სახლში სიჩუმემ დაისადგურა. ქალბატონი ჰარტერი, ჩვეულებრივ დაეშვა თავის მაღალბურჯიან სკამზე, რომელიც ბუხართან მიედგა. ყოველგვარი სამზადისი უკვე მოეთავებინა. იმ დილით ბანკში შეიარა, გამოიტანა 50 გირვანქა სტერლინგის ბანკნოტები და ელიზაბეთს გადასცა, მიუხედავად ამ უკანასკნელის თვალცრემლიანი წინააღმდეგობისა. ქალბატონმა ჰარტერმა გადაარჩია და დაალაგა ყველა თავისი ნივთი, სამკაულებს იარლიყები მიაკრა, რომლებზეც იმ მეგობრებისა და ახლობლების სახელები მიაწერა, ვისთვისაც განკუთვნილი იყო; ჩარლზისათვის კი მითითების სია ჩამოწერა. ვუსთერის ფირმის ინგლისური ჩაის სერვიზი მის ბიძაშვილს, ემმას ერგო; სევრის ფრანგული ფაიფურის სურა - ახალგაზრდა უილიამსს და ა. შ.

ახლა იმ მოგრძო კონვერტს გადახედა, ხელში რომ ეჭირა, და იქიდან რაღაც დაკეცილი საბუთი ამოაძრო. ეს იყო მისი ანდერძი, რომელიც ბატონმა ჰოპკინსმა გამოუგზავნა. ანდერძი ყურადღებით ჰქონდა წაკითხული, მაგრამ ახლა კიდევ ერთხელ გადახედა გასახსენებლად. ეს იყო მოკლე, მკაფიო დოკუმენტი, რომლის მიხედვითაც მემკვიდრეობიდან 50 გირვანქა სტერლინგი ერგებოდა ელიზაბეთ მარშალს, ნიშნად გულითადი სამსახურისა; 500-500 გირვანქა მემკვიდრეობით გადაეცემოდა მის დასა და უფროს ბიძაშვილს; დანარჩენი კი მის საყვარელ დისშვილს, ჩარლზს რიჯუეის.

ქალბატონმა ჰარტერმა რამდენჯერმე თავი დააქნია. ჩარლზი ძალიან მდიდარი ვაცი გახდება მისი გარდაცვალების შემდეგ. თუმცა, ის ხომ ყოველთვის ყურადღებიანი ყმაწვილი იყო მის მიმართ. მუდამ კეთილი, მოსიყვარულე და ტკბილმოუბარი, რითაც დიდ სიამოვნებას ანიჭებდა მოხუც ქალს.

ქალმა საათს შეხედა. სამი წუთი აკლდა ნახევარს. ახლა კი მზად იყო. სრულიად მშვიდად გრძნობდა თავს. თუმცა, ეს უკა-

ნასკნელი სიტყვები მან თავისთვის რამდენჯერმე გაიმეორა; გული უცნაურად, უჩვეულოდ უცემდა; თვითონაც ვერ გარკვეულიყო რაოდენ დასძაბვოდა ნერვები.

ათის ნახევარიც შესრულდა. რადიომიმღები ჩართული იყო. რა უნდა მოესმინა? ნაცნობი ხმა, რომელიც ამინდის პროგნოზს გამოაცხადებდა, თუ ის შორეული ხმა, რომელიც თავის ოცდახუთი წლის წინათ დაღუპულ მეუღლეს გაახსენებდა.

მაგრამ, ამჯერად, მას არც ერთი ხმა არ გაუგონია. ამის ნაცვლად, ისევ ის ნაცნობი ხმაური შემოესმა. ხმა, რომელსაც ასე კარგად სცნობდა და, ისეთი გრძნობა დაეუფლა, თითქოს მის გულს ყინულივით ცივი ხელი შეეხო. უცებ, სადარბაზოში ბრახუნის გაისმა...

კვლავ განმეორდა. შემდეგ, თითქოს ჰაერის ძლიერი ნაკადი შემოიჭრა ოთახში. ახლა კი ნათლად გრძნობდა ქალბატონი ჰარტერი, თუ რას განიცდიდა. ქალი შეშინდა, უფრო მეტიც, ის შეძრწუნდა...

და, მოულოდნელად, ერთი ფიქრი აეკვიატა: ოცდახუთი წელი დიდი დროა. პატრიკი ახლა ჩემთვის სრულიად უცხოა.

შემზარავი შიში! სწორედ იგი დაეუფლა ახლა ქალს.

კარს იქიდან მსუბუქი ნაბიჯის ხმა ისმოდა - მსუბუქი და ფრთხილი ნაბიჯები. შემდეგ, კარი ნელა-ნელა ფართოდ გაიღო...

ქალბატონი ჰარტერი კარისაკენ წალასლასდა, ხან ერთ მხარეს გადაქანდებოდა, ხან მეორე მხარეს; თვალი ღია კარის ზღურბლს გაუშტერა, თითებიდან რაღაც ქაღალდი გაუცურდა და გავარვარებულ ბუხარში ჩავარდა.

მან დამხრჩვალვით ერთი დაიხრიალა და ეს ხმა საკუთარ ხახაშივე ჩაეხშო. კარის ზღურბლის ბინდბუნდში ნაცრისფერი ფიგურა გამოიკვეთა, რომელსაც წაბლისფერი წვერი და ქიღვაშები ჰქონდა და ძველმოდური, ვიქტორიანული პალტო ეცვა.

პატრიკი მოვიდა მის წასაყვანად!

ქალს გული საზარლად შეუტოკდა, გაირინდა, იატაკზე დაემ-
ვა და ერთბაშად ჩაიკეცა.

ელიზაბეთმა იგი ერთი საათის შემდეგ იპოვა.

ექიმი მეინელი მაშინვე გამოიძახეს და ჩარლზ რიჯუეიც სას-
წრაფოდ გამოიხმეს წვეულებიდან. მაგრამ ქალს ვერაფერი უშ-
ველეს. ქალბატონი ჰარტერი სამედიცინო დახმარებას უკვე
აღარ ექვემდებარებოდა.

ორი დღეც არ იყო გასული, როცა ელიზაბეთს ის წერილი გა-
ახსენდა, მისმა ქალბატონმა რომ გადასცა. ექიმმა მეინელმა
დიდი ინტერესით ჩაიკითხა და ჩარლზ რიჯუეის გადასცა.

-მეტად უცნაური დამთხვევაა, - თქვა მან, - ეჭვი არ არის,
დეიდათქვენს გარდაცვლილი მეუღლის ხმის ჰალუცინაციები
სტანჯავდა. უთუოდ, იმდენად დაეძაბა ნერვები, რომ ეს მღელვა-
რება საბედისწერო აღმოჩნდა მისთვის და, როცა დათქმული
დრო მოახლოვდა, შოკმა იმსხვერპლა კიდევც.

- ალბათ, ეს თვითშთაგონებაა, ...- თქვა ჩარლზმა.

- შესაძლოა. გვამის გაკვეთის შედეგებს შეგატყობინებთ, რო-
გორც კი ამის საშუალება იქნება; თუმცა, ეჭვიც არ მეპარება,
რომ ასეა. ნებისმიერ შემთხვევაში სასურველია გვამის გაკვეთა,
თუმცა წმინდა ფორმალობაა. ჩარლზმა თანხმობის ნიშნად თავი
დაუკრა.

წინაღამით, როცა შინაურებს უკვე ეძინათ, ჩარლზმა რადიოს
ბოლოდან გამოგლიჯა რაღაც გაყვანილობა, რომელიც მისი სა-
წოლი ოთახისაკენ ზედა სართულს მიუყვებოდა. ამასთან, ვი-
ნაიდან გრილი საღამო იყო, ელიზაბეთს სთხოვა მის ოთახში ბუ-
ხარში ცეცხლი დაენთო და სწორედ ამ ცეცხლში დაწვა წაბლის-
ფერი წვერი და ქილვაშები; ვიქტორიანული ტანსაცმელი, რომე-
ლიც ბიძამისს ეკუთვნოდა, სხვენზე ნესტიან სკივრში ჩაალაგა.

ჩარლზი ხვდებოდა, რომ მას უკვე ხიფათი აღარ ელოდა. მისი გეგმა, რომლის მონახაზიც პირველად მის გონებაში მაშინ ჩაისახა, როცა ექიმმა მეინელმა აცნობა, რომ დეიდა, კარგი მოვლის შედეგად, კიდევ კარგა ხანს იცოცხლებდა, წარმატებით განხორციელდა. უეცარი ელდაო... - უთხრა ექიმმა მეინელმა. ჩარლზი, ეს მოსიყვარულე ბიჭი, რომელმაც ასე მოხიბლა მოხუცი ქალბატონი, ახლა თავისთვის იღიმებოდა.

როგორც კი ექიმი წავიდა, ჩარლზი მთელი მონდომებით შეუდგა საქმეს. დაკრძალვის უკანასკნელი სამზადისი იყო მოსაგვარებელი. შორიდან ჩამომსვლელი ნათესავებისათვის სამგლოვიარო კორტეჟი უნდა გაემზადებინა. ალბათ, ზოგიერთი მათგანი ღამითაც დარჩებოდა. ჩარლზმა ყველაფერი მარჯვედ და საქმის ცოდნით მოაგვარა, თან ერთი ფიქრი აეკვიატა.

საკმაოდ დიდი კაპიტალია! სწორედ ამაზე ფიქრობდა ახლა იგი. ყველაზე ნაკლებად მისმა აწ გარდაცვლილმა დეიდამ უწყოდა, თუ რაოდენ სახიფათო მდგომარეობაში აღმოჩნდა ჩარლზი. მის საქციელს, რაც ასე შეუმჩნეველი იყო ყველასაგან, საპატიმროს ცივი კედლები ემუქრებოდა.

მხილება და მარცხი ერთად მოელოდა ჩარლზს, სანამ რამდენიმე თვის შემდეგ საკმაოდ მნიშვნელოვან თანხას ჩაიგდებდა ხელში. კიდევ კარგი, ყველაფერი ჩინებულად დამთავრდა, - გაიფიქრა მან და ისევ ჩაიღიმა. იმ უხეში ხუმრობის წყალობით - ასეც რომ ეწოდოს, ამაში კრიმინალური არაფერია - მან თავი გადაირჩინა. ახლა ის უკვე მდიდარი კაცი იყო. იმის შიში აღარ იპყრობდა, ვაითუ ქალბატონ ჰარტერს რაიმე ფარული განზრახვა გაუჩნდესო.

ასეთ ტკბილ ფიქრებში გართული რომ იყო, ელიზაბეტმა კარებში თავი შემოჰყყო და აუწყა, რომ ბატონი ჰოპკინსონი ეახლა და მისი ნახვა სურდა.

ჩარლზი ამ დროს მასზეც ფიქრობდა. სტვენის სურვილმა გადაუარა, შესაფერი სერიოზული გამომეტყველება მიიღო და ბიბლიოთეკაში გავიდა. იქ ის შეხვდა მეტად პუნქტუალურ მოხუც ჯენტლმენს, რომელიც აგერ უკვე მეოთხედი საუკუნეა აწ გარდაცვლილი ქალბატონი ჰარტერის სრულუფლებიან იურისკონსულტად ითვლებოდა.

როგორც კი ჩარლზმა სკამი შესთავაზა, ადვოკატი მაშინვე ჩამოჯდა, ერთი მშრალად ჩაახველა და საქმეზე გადავიდა.

- თქვენი ბარათის არსს ბოლომდე ვერ ჩავწვდი, ბატონო რიჯუი. ალბათ თქვენ ვარაუდობდით, რომ აწ გარდაცვლილი ქალბატონი ჰარტერის ანდერძი ჩვენთან ინახებოდა.

ჩარლზი განცვიფრებული მიაჩერდა.

- დიახ, უეჭველად. დეიდისაგან ხშირად მსმენია ამის შესახებ.

- მართალია, ჩვენთან ინახებოდა.

- ინახებოდა?

- დიახ. ქალბატონმა ჰარტერმა მოგვმართა თხოვნით, გადმოგვეგზავნა მისთვის წინა სამშაბათს.

ჩარლზი შეშფოთდა. იგი უსიამოვნო, გაურკვეველმა წინათგრძნობამ შეიპყრო.

- უეჭველად მის ქაღალდებში იქნება გაბნეული, - განაგრძო ადვოკატმა მშვიდად.

ჩარლზი დადუმდა; ეშინოდა, არაფერი დამცდესო. მას ხომ უკვე გულდაგულ გადათვალიერებული ჰქონდა ქალბატონი ჰარტერის ქაღალდები; დარწმუნებული იყო, იქ არავითარი ანდერძი არ შეუნიშნავს. ერთი-ორი წუთის შემდეგ, როცა საკუთარ თავს მოერია, ადვოკატს ესეც აცნობა. მას ეუცხოვა თავისი ხმა და ისეთი შეგრძნება ჰქონდა, თითქოს ცივი წყალი წურწულით ჩამოსდიოდა ბურგზე.

- ვინ დააღაგა მისი პირადი ნივთები? - იკითხა ადვოკატმა.

ჩარლზმა უპასუხა, რომ მისმა მსახურმა, ელიზაბეთმა, მოავარა ყველაფერი. ბატონი ჰოპკინსონის წინადადებით, ელიზაბეთს უხმეს. ის მაშინვე მოვიდა - სევდიანი და ქედმაღალი. მან ყველა კითხვას უპასუხა.

ელიზაბეთმა თქვა, რომ მან დაალაგა ქალბატონის ტანსაცმელი და პირადი ნივთები და დარწმუნებული იყო, მათ შორის ანდერძის მსგავსი არავითარი იურიდიული საბუთი არ ყოფილა. მან ისიც კი იცოდა, როგორ გამოიყურებოდა ის ანდერძი; თქვა, რომ მის საბრალო ქალბატონს იმ უკანასკნელ დილით გარდაცვალებამდე ხელში ეჭირა.

- თქვენ დარწმუნებული ხართ? - სწრაფად იკითხა ადვოკატმა.

- დიახ, სერ. მან ასე მითხრა და თანაც მაიძულა ორმოცდაათი გირვანქა სტერლინგის ბანკნოტი ამელო. ანდერძი გრძელ, ცისფერ კონვერტში იდო.

- მართალია, - განაცხადა ბატონმა ჰოპკინსონმა.

- მგონი გამახსენდა... - განაგრძო ელიზაბეთმა, - სწორედ ის კონვერტი იდო მაგიდაზე იმ დილით მას შემდეგ, რაც... მაგრამ ცარიელი, მე ის საწერ მაგიდაზე გადავდე.

- მეც მახსოვს, მაგიდაზე იდო, - თქვა ჩარლზმა.

იგი ადგა და საწერი მაგიდისაკენ გაეშურა. ერთი-ორი წუთის შემდეგ შემობრუნდა, ხელში ცისფერი კონვერტი ეჭირა, რომელიც ბატონ ჰოპკინსონს გადასცა. ამ უკანასკნელმა შეათვალიერა კონვერტი და თავი დაუქნია თანხმობის ნიშნად.

- სწორედ ამ კონვერტით გამოვაგზავნე ანდერძი გასულ სამშაბათს.

ორივე ელიზაბეთს მიაშტერდა.

- კიდევ რაიმე გაინტერესებთ, სერ? - იკითხა მან საყვედურიანი კილოთი.

- ჯერჯერობით არაფერი, გმადლობთ.

ელიზაბეთი კარისაკენ გაემართა.

- ერთი წუთით, - გასძახა ადვოკატმა. - იმ საღამოს ბუხარში ცეცხლი ხომ არ ენთო?

- დიახ, სერ. ბუხარში ცეცხლი ყოველთვის ენთო.

- გმადლობთ. თავისუფალი ხართ.

ელიზაბეთი გავიდა. ჩარლზი გადმოიხარა და აკანკალებული ხელით მაგიდას ჩამოეყრდნო.

- რამ ჩაგაფიქრათ?

ბატონმა ჰოპკინსონმა თავი გააქნია.

- იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ანდერძი სადმე გამომჩნდება, თუ არა...

- რა თუ არა...?

- ვშიშობ, ერთადერთი დასკვნა შეიძლება გამოვიტანოთ, თქვენმა დეიდამ ეს ანდერძი იმისთვის გამოითხოვა, რათა დაერღვია. ვინაიდან არ სურდა ელიზაბეთი უსახსროდ დაეტოვებინა, მან კუთვნილი თანხა პირადად ნაღდ ფულად გადაუხადა.

- რატომ? - წამოიძახა ჩარლზმა ველური ხმით, - რატომ?

ბატონმა ჰოპკინსონმა ჩაახველა.

- თქვენ რაიმე... უთანხმოება ხომ არ გქონიათ დეიდასთან, ბატონო რიჯუეი? - ჩაილაპარაკა ადვოკატმა.

ჩარლზს სუნთქვა შეეკრა.

- რა თქმა უნდა, არა, - თქვა მან მშვიდად. - ჩვენ უკანასკნელ წუთამდე კეთილგანწყობილი და ურთიერთმოსიყვარულენი ვიყავით.

- ჰო! - თქვა ბატონმა ჰოპკინსონმა ისე, რომ ჩარლზისაკენ არ გაუხედავს.

ჩარლზს თავბარს სცემდა იმის გაფიქრებაც კი, რომ ამ ადვოკატს მისი არ სჯეროდა. ვინ იცის, რას შეიტყობდა ეს ბებერი ყუყუჩი? ხმები ჩარლზის საქმიანობის შესახებ მის ყურამდეც მიაღწევდა; ყველაზე მეტად სარწმუნო ის იყო, რომ ადვოკატს შეეძ-

ლო ევარაუდა, რომ იგივე ხმები ქალბატონი ჰარტერის ყურამდეც მიაღწევდა და დეიდას და დისშვილს ამაზე უსიამოვნება მოუვიდოდათ.

მაგრამ შეუძლებელი იყო! ჩარლზს ახსოვდა ერთი მწარე შემთხვევა მისი ცხოვრებიდან. მაშინ ჩარლზის თვალთმაქცობა დაიჭერეს. ახლა, როცა სიმართლეს ამბობდა, არ იწამეს მისი. ბედის ირონიაც ამას ჰქვია!

რა თქმა უნდა, დეიდა არ დაწვავდა ანდერძს. რა თქმა უნდა...

უცებ ფიქრი გაუწყდა. ეს რა სურათი წარმოუდგა თვალწინ? მოხუც ქალს, რომელსაც ერთი ხელი გულზე მიუჭერია, რაღაც ფურცელი ხელიდან უცურდება და გავარვარებულ ნაკვერჩხალზე ვარდება...

ჩარლზს სახეზე მკვდრის ფერი დაედო. მას საკუთარი ჩახლეჩილი ხმა მოესმა ... „ეს ანდერძი რომ ველარ ვიპოვოთ?“

- არსებობს ქალბატონი ჰარტერის მიერ ადრე შედგენილი ანდერძი, რომელიც ჯერ კიდევ ძალაშია. ეს ანდერძი დათარიღებულია 1920 წლის სექტემბრით, რომლის მიხედვითაც ქალბატონი ჰარტერი ყველაფერს თავის ძმისშვილს, მირიამ ჰარტერს, ამჟამად მირიამ რობინსონს უტოვებს.

რას ამბობდა ეს ბებერი ყეყეჩი? მირიამი? მირიამი თავისი ბრიყვი მეუღლითა და იმ ოთხი აბლუქუნებული ნაშიერით... მთელი ეს თვალთმაქცობა... მირიამისათვის! უცებ მის იდაყვთან ტელეფონის ბარმა დაიწივლა. მან ყურმილი აიღო და ექიმის გულითადი და კეთილმოსურნე ხმა გაიგონა.

- ეს თქვენ ხართ, რიჯუეი? ვიფიქრე, გვამის გაკვეთის შედეგები დაგაინტერესებდათ. სიკვდილის მიზეზი ჩემს ვარაუდს დაემთხვა. მაგრამ, სინამდვილეში გულის დაავადება ბევრად უფრო სერიოზული აღმოჩნდა, ვიდრე ვეჭვობდი მის სიცოცხლეში. უკიდურეს შემთხვევაში კარგი მოვლით ის ორ თვეზე მეტს ვერ

იცოცხლებდა. ვიფიქრე, ეს თქვენთვის საინტერესო იქნებოდა...
მინდოდა, ასე თუ ისე, დამემშვიდებინეთ!

- მაპატიეთ, - უთხრა ჩარლზმა, - კიდევ ვერ გაიმეორებდით?

- ის ორ თვეზე მეტს ვერ იცოცხლებდა, - თქვა ექიმმა ოდნავ
აწეული ტონით, - მოვლენები კანონზომიერად განვითარდა.

ჩარლზმა ყურმილი სადგარზე გამეტებით დაახეთქა. ამ
დროს ადვოკატის შორეული ხმა ჩაესმა.

- ბატონო რიჯუეი, გეთაყვა, ცუდად ხომ არა ხართ?

ემმაკმა დალახვროს! ეს გულცივი ადვოკატი, ის საზიზღარი
ბებერი ვირი - მეინელი. იმედი გადაუწყდა, წინ მხოლოდ საპ-
ყრობილის კედლების ჩრდილები ელანდებოდა. ჩარლზს ისეთი
გრძნობა დაეუფლა, თითქოს ვიღაც ამასხარავებდა, აწამებდა,
როგორც კატა - თაგვს. უთუოდ ვიღაც დასცინოდა...

უბედური შემთხვევა

- გარწმუნებთ, უეჭველად ის ქალია!

კაპიტანი ჰეიდოკი თავისი მეგობრის ანთებულ, მგზნებარე სახეს მიაჩერდა და ამოიოხრა. მას სულაც არ უნდოდა ევანსი ასე თავდაჯერებული და მოზეიმე ყოფილიყო ამჯერად. ზღვაზე დიდი ხნის სამსახურის შემდეგ ძველმა საზღვაო კაპიტანმა გამოცდილებით იცოდა, რომ თავი უნდა დაენებებინა იმისთვის, რაც მას არ ეხებოდა. მის მეგობარ ევანსს კი, სამძებრო-კრიმინალური განყოფილების ინსპექტორს, ცხოვრების მისეული ფილოსოფია ჰქონდა. „იმოქმედე მიღებული ინფორმაციის თანახმად“ - თავიდანვე მისი დევიზი იყო და ეს მრწამსი იმდენად დახვეწა, რომ ინფორმაციას თავად აგროვებდა. ინსპექტორი ევანსი წინდახედული, სხარტი გონების მუშაკი გახლდათ და დაწინაურებასაც სამართლიანად მიაღწია, რაც უდავოდ მისივე დამსახურება იყო. ახლაც კი, როცა უკვე პენსიაზე გავიდა და სოფლურ კოტეჯში დამკვიდრდა, როგორმეც მთელი სიცოცხლე ოცნებობდა მისი პროფესიული ინსტინქტები კვლავ აქტიურად მოქმედებდა.

- ადამიანის სახე არასოდეს მავიწყდება, - გაიმეორა საკუთარ თავში დარწმუნებულმა ევანსმა. - ქალბატონი ენთონი... დიახ, სწორედ ქალბატონი ენთონია, თქვენ რომ ახსენეთ ქალბატონი მეროუდენიო; მე ის მაშინვე ვიცანი.

კაპიტანი ჰეიდოკი უსიამოვნოდ შეიშმუშნა. ევანსის მსგავსად, მეროუდენებიც მისი უახლოესი მეზობლები იყვნენ. და ის იდენტურობა, რაც ქალბატონ მეროუდენსა და იმ უკანასკნელი, გახმაურებული საქმის გმირ ქალს შორის აღმოჩნდა, საოცრად აღელვებდა მას.

- ეს ხომ დიდი ხნის წინათ მოხდა, - თქვა მან საკმაოდ მისუსტებული ხმით.

- ცხრა წლის წინ, - დაადასტურა ევანსმა, - ცხრა წელი და სამი თვე გავიდა მას შემდეგ. გახსოვთ ის საქმე?

- ბუნდოვნად.

- ბატონი ენთონი თურმე დარიშხანს სვამდა, - თქვა ევანსმა, - ამიტომაც გაანთავისუფლეს ქალი.

- რატომ არ უნდა გაენთავისუფლებინათ?

- ბოლოს და ბოლოს არავითარი საბუთი არ აღმოაჩნდათ; სინამდვილეში - მხოლოდ განაჩენის გამოტანა ევალეობდათ. სხვაგვარად არც კი შეიძლებოდა.

- მაშ, ყველაფერი წესრიგშია... - თქვა ჰეიდოკმა. - არ მესმის რაღას ვწუხვართ.

- ვინ წუხს?

- მეგონა თქვენ წუხდით.

- სულაც არა.

- ეს საქმე მოგვარდა და დამთავრდა კიდევ, - დაასკვნა კაპიტანმა. - თუ ქალბატონი მეროუდენი თავისი ცხოვრების ერთ რაღაც მონაკვეთში იმდენად უბედური იყო, რომ ჯერ გაასამართლეს მკვლელობისათვის, შემდეგ კი გაამართლეს...

- ჩვეულებრივ, გამართლება ბედის უკუღმართობად არ უნდა ჩაითვალოს. - ჩაურთო ევანსმა.

- თქვენ კარგად ხვდებით, რასაც ვგულისხმობ, - თქვა აღშფოთებულმა კაპიტანმა ჰეიდოკმა, - თუ იმ საბრალო ლედიმ გადაწყვიტა, ის გულშემზარავი საქციელი ჩაედინა, რატომ უნდა შეგვეშალა ხელი, ასე არ არის?

ევანსმა არ უპასუხა.

- მისმინეთ, ევანს. ის ხომ უდანაშაულო აღმოჩნდა, როგორც უკვე თავად აღნიშნეთ.

- მე არ მიტყვამს რომ უდანაშაულო იყო. მე ვთქვი, რომ ის გაამართლეს.

- ეს ერთი და იგივეა.

- ყოველთვის - არა.

კაპიტანმა ჰეიდოკმა შეწყვიტა სკამის კიდებზე ჩიბუხის კაკუნი, რითაც მის გამობერტყვას ლამობდა და შეშფოთებული გასწორდა წელში.

- აბა, აბა, - წამოიძახა მან, - ახლა რაღაც სხვანაირად ჭიკჭიკებთ? მართლა ფიქრობთ, რომ ის უდანაშაულო არ იყო?

- ამას ვერ ვიტყვოდი. მე არც კი ვიცო... ბატონ ენთონის ჩვეულებად ჰქონდა დარიშხანის მიღება - მეუღლე შოულობდა მისთვის. ერთ დღეს შეცდომით ზედმეტი დოზა მოსვლია. ეს მისი შეცდომა იყო თუ მისი მეუღლის, არავინ იცის; და მოსამართლეებმაც, შესაბამისად, სამხილის უქონლობის გამო გაამართლეს ქალი. ეს სრული ჭეშმარიტებაა და ამაში დანაშაულს ვერ ვხედავ. მიუხედავად ამისა, მაინც მაინტერესებს...

კაპიტანმა ჰეიდოკმა ყურადღება კვლავ ჩიბუხზე გადაიტანა.

- ოჰ, - განაგრძო მან მშვიდად, - ეს მართლაც არ არის ჩვენი საქმე.

- მე ასე არ ვფიქრობ.

- მაგრამ, უეჭველია...

- ერთი წუთით ყური მიგდეთ. ის კაცი, მეროუდენი, წუხელ თავის ლაბორატორიაში რაღაც ცდებს რომ ატარებდა... გახსოვთ...

- დიახ. მან ახსენა მარშის ცდა (ცდა დარიშხანზე ტარდება სამძებრო კრიმინალისტიკაში) დარიშხანზე. თქვა, რომ თქვენთვისაც ნაცნობი უნდა ყოფილიყო ის ცდა, ვინაიდან ეს თქვენს საქმიანობას ეხებოდა, თან ჩაიხიბითხითა. ამას არ იტყოდა, ერთი წუთითაც რომ ეფიქრა...

ევანსმა შეაწყვეტინა.

- როგორ ფიქრობთ, რომ სცოდნოდა, არ იტყოდა? რამდენი წლის დაქორწინებულები იყვნენ? ექვსი წლის, არა? თქვენ ხომ ასე მითხარით. სანაძლეოს დავდებ, მეროუდენი ვერც წარმოიდგენდა მისი მეუღლე ერთ დროს სახელგანთქმული ქალბატონი ენთონი თუ იქნებოდა.

- და ამას, რა თქმა უნდა, ის ჩემგან ვერ გაიგებს, - მტკიცედ თქვა კაპიტანმა ჰეიდოკმა.

ევანსს მისთვის ყურადღება არ მიუქცევია, ისე განაგრძო.

- ნუ მაწყვეტინებთ; იმ მარშის ცდის შემდეგ, მეროუდენმა გაცხელა საცდელი სინჯარის შიგთავსი, ამით მეტალოიდის ნალექი წყალში დაშალა და შემდეგ ვერცხლის ნიტრატების დამატებით დალექა. ეს იყო ერთი პატარა, უმნიშვნელო ცდა ქლორატების მისაღებად. ერთხელ, შემთხვევით, მის მაგიდაზე გადაშლილ წიგნში ამოვიკითხე; „ჰ2შო4 შლის ქლორატებს და მიიღება ჩლ204. გაცხელების შემთხვევაში ძლიერ აფეთქებას იწვევს. ამიტომ ეს ხსნარი გრილ ადგილას ინახება და იხმარება ძალიან მცირე დოზებით“.

ჰეიდოკი მეგობარს მიაჩერდა.

- ამით რისი თქმა გსურს?

- აი, რა: ჩემს პროფესიაში გამოიყენება ტესტები. ტესტებს ატარებდნენ ასევე მკვლელობის დასადგენადაც. ამას ზედ ერთვის ფაქტების შეჯერება, ხდება მათი შეფასება და იმ ნაძირალების მხილება მაშინ, როცა მხედველობაში უნდა მიიღო დანაშაულის ხასიათი და მოწმეთა ჩვენებების უზუსტობა. არსებობს კიდევ ერთი ტესტი მკვლელობის დასადგენად, რაც უფრო საიმედოა, ამასთან, სახიფათოც: მკვლელი იშვიათად თუ კმაყოფილდება ერთი დანაშაულით. ცოტა დაახანეთ, ეჭვსაც ნუ მიატანინებთ თქვენზე და ის კვლავ ჩაიდენს მეორე დანაშაულს. ვთქვათ, დაიჭირეთ მკვლელი. უნდა გაარკვიოთ, მოკლა თუ არა მან თავისივე მეუღლე; გადახედეთ მის წარსულს თუ აღ-

მოაჩენთ, რომ მან რამდენიმე ცოლი უკვე გამოიცვალა, ამასთან ყოველი მათგანი დაიღუპა, შეიძლება ამის შემდეგ თქვათ, რა უჩვეულო ამბავიაო? - მაშინ კი დარწმუნდებით! ამას იურიდიული კი არა, მორალური კუთხით მოგახსენებთ. ერთხელ კიდევ დარწმუნდებით, რომ შეგიძლიათ სამხილების ძიებისას სწორ გზას დაადგეთ.

- მერე?

- უკვე ძირითად საკითხსაც მივადექი. კარგია, თუ არის საშუალება წარსულშიაც ჩაიხედო. მაგრამ, დავუშვათ, მკვლეელი დაიჭირე პირველივე დანაშაულის ჩადენისას. მაშინ ეს ტესტი არ გამოდგება. პატიმარი, რომელიც გაამართლეს, იწყებს სხვისი სახელით ცხოვრებას. ეცდება თუ არა ყოფილი მკვლეელი კვლავ გაიმეოროს დანაშაული?

- რა შემზარავი ვერსიაა...

- კიდევ იტყვით, ჩვენ არ გვეხებაო?

- დიახ. თქვენ არავითარი საბაბი არა გაქვთ, იფიქროთ, რომ ქალბატონი მეროუდენი სრულიად უდანაშაულო არსება არ არის.

ყოფილი ინსპექტორი ცოტა ხნით გაჩუმდა. შემდეგ დინჯად დაიწყო:

- უკვე მოგახსენეთ, რომ მის წარსულში ჩავიხედეთ, მაგრამ იქ საეჭვო ვერაფერი აღმოვაჩინეთ. ეს სრული ჭეშმარიტება არ არის. ერთ დროს მას მამინაცვალის ჰყავდა. როგორც ყველა თვრამეტი წლის გოგონა, ისიც ოცნებობდა ერთ ყმაწვილზე. მამინაცვალმა ყველაფერი გააკეთა, რომ ყმაწვილი მისთვის ჩამოეშორებინა. ერთხელ, გერთან ერთად სეირნობისას, მამინაცვალის კლდის პირს მიუახლოვდა, შემთხვევით იქიდან გადაეშვა და დაიღუპა.

- ხომ არ ფიქრობთ, რომ...

- ეს შემთხვევა იყო, უბედური შემთხვევა! ბატონმა ენთონიმ რომ დარიშხანის ზედმეტი ღობა მიიღო, ესეც შემთხვევითობა გახლდათ. ქალს არ გაასამართლებდნენ, რომ არ გამომჟღავნებულყო, კიდევ ერთი პიროვნების არსებობა... სხვათა შორის, ის სასწრაფოდ განერიდა იქაურობას. ისეთი შთაბეჭდილება დამრჩა, ნაფიცი მსაჯულიც რომ ყოფილიყო ის კაცი, გულდამშვიდებული მაინც ვერ იქნებოდა... უნდა გითხრათ, ჰეიდოკ, იმ საქმეში, სადაც ეს ქალია გარეული, ყველაზე მეტად ერთი რამის მეშინია - შემთხვევითობის.

ყოფილმა კაპიტანმა მხრები აიჩჩია.

- საინტერესოა, როგორ აპირებთ ამის თავიდან აცილებას?

- მეც არ ვიცი, - განაცხადა ევანსმა სინანულით.

- თქვენს ადგილზე მე სულაც ხელს ავიღებდი ამ საქმეზე, - უთხრა კაპიტანმა ჰეიდოკმა. - სხვის საქმეში ცხვირის ჩაყოფა სიკეთეს ვერ მოგიტანთ.

მაგრამ ეს რჩევა არცთუ სასიამოვნო იყო ყოფილი ინსპექტორისათვის. იგი თავშეკავებული, მაგრამ შეუპოვარი კაცი გახლდათ. მან მიატოვა მეგობარი და სოფელში მარტომ გაისეირნა, თან ერთთავად იმაზე ფიქრობდა, როგორ წარემართა ეს საქმე.

ფოსტაში მარკების საყიდლად რომ შეუხვია, მისი ფიქრის საგანს - ჯორჯ მეროუდენს შეეჯახა. ქიმიის ყოფილი პროფესორი, ჩია ტანის, მეოცნებე კაცის შთაბეჭდილებას ტოვებდა; დახვეწილი მანერები და სიდარბაისლე ერთურთს შერწყმოდა; თუმცა სულ დაბნეული კი ჩანდა. მან იცნო ინსპექტორი და მეგობრულად მიესალმა. შემდეგ დაიხარა ძირს დაცვენილი წერილების ასაკრეფად, ევანსიც დაიხარა და უფრო სწრაფად აკრიფა ისინი, თან ებოდიშებოდა.

ამასობაში ევანსმა მისამართს თვალი გადაავლო და მოულოდნელად ხელახლა გაუღვივდა ეჭვები. მან კონვერტზე

კარგად ცნობილი სადაზღვევო ფირმის სახელწოდება შენიშნა. წამსვე გონება გაუნათდა. მიამიტმა ჯორჯ მეროუდენმა ვერც კი შენიშნა, როგორ გაჰყვა სასეირნოდ ყოფილ ინსპექტორს. ვერც იმას აგისხნიდათ, როგორ მიხვდა, რომ მათი საუბარი ადამიანის სიცოცხლის დაზღვევას შეეხო.

ევანსს არ გასჭირვებია მისთვის საინტერესო საკითხს შეხებოდა. მეროუდენმა უნებლიეთ აცნობა, რომ უკვე დაეზღვია თავისი სიცოცხლე ცოლის სახელზე და მისი აზრი აინტერესებდა ხსენებული კომპანიის თაობაზე.

- ერთხელ უჭკუოდ დავაბანდე ფული, - თავი იმართლა მან. - რის შედეგადაც შემოსავალი შემიმცირდა. მე რომ რამე შემთხვეოდა, ჩემი მეუღლე შავ დღეში ჩავარდებოდა. ახლა ეს დაზღვევა ყველაფერს მოაწესრიგებს.

- თქვენს მეუღლეს წინააღმდეგობა ხომ არ გაუწევია ამ იდეის განხორციელებაში? - იკითხა ევანსმა დაუდევრად. - ქალები ხშირად არ თანხმდებიან ამგვარ რამეზე. ისინი ფიქრობენ, რომ ეს უბედურების მომასწავებელია.

- ოჰ, მარგარეტი პრაქტიკული ჯკუს ქალია, - თქვა მეროუდენმა ღიმილით. - ცრუმორწმუნე არასოდეს ყოფილა. სინამდვილეში, ეს იდეა თავიდანვე მას ეკუთვნოდა. ვერ იტანს, ასე შეწუხებულს რომ მხედავს.

ევანსმა მიიღო ის ინფორმაცია, რომელიც აინტერესებდა და მალე დაშორდნენ ერთმანეთს. ევანსს ბაგებზე სიავემ გადაუარა - აწ გარდაცვლილი ბატონი ენთონიც ასევე დაეზღვია თავისი მეუღლის სახელზე სიკვდილამდე რამდენიმე კვირით ადრე.

ევანსი ჩვეული იყო თავისი ინსტინქტებით ეხელმძღვანელა და ახლაც საკუთარ გრძნობებს მიენდო. მაგრამ როგორ უნდა მოქცეულიყო? მას სისხლიანი დამნაშავის დაპატიმრება კი არა, მისი ხელის შეშლა ეწადა დანაშაულის ჩადენამდე; სწორედ ეს აღმოჩნდა ახლა ძნელად მოსაგვარებელი.

მთელი დღე ფიქრიანი დადიოდა; იქვე, მოედანზე, ფურისულების დღესასწაული ტარდებოდა. ევანსი იქითკენ გაემართა და თავს ნება მისცა ერთპენიანი ავტომატური გასართობით თავი შეექცია; ამ თამაშის მიხედვით მას უნდა გამოეცნო ღორის წონა და მისთვის ქოქოსის კაკალი დაემზადებინა. სახეზე ისევ ის ფიქრიანი გამომეტყველება შერჩენოდა. აქვე მან თავი შეიქცია ნახევარკრონიანი ზარას „მაგიური კრისტალით“ მკითხაობითაც. თან თავისთვის ეღიმებოდა, რადგან გაახსენდა მისი მოღვაწეობიდან ერთი ეპიზოდი, როცა მკითხავებს სდევნიდა სამსახურებრივი მოვალეობის შესაბამისად.

ევანსი არც მიაქცევდა ყურადღებას ქალის მომაბეზრებელ ქაქანს, გულის გამაწვრილებელი ხმით რომ ეუბნებოდა რაღაცას, რომ არა ერთი წინადადება.

-... და თქვენ მალე... დიახ, დიახ, ძალიან მოკლე ხანში თქვენი ყურადღება დაკავებული იქნება ვიღაც პიროვნების სიკვდილ-სიცოცხლის საკითხით.

-ჰა, რა სთქვი? - მოულოდნელად ჩაეკითხა ევანსი.

- გადაწყვეტილება... რაღაც გადაწყვეტილების მიღება მოგიხდებათ. ფრთხილად უნდა იყოთ, ძალიან ფრთხილად. შეცდომა რომ დაუშვათ, უმნიშვნელო შეცდომაც კი...

-ჰო-ო...

მკითხავს გააჟრჟოლა. ინსპექტორ ევანსს ეს სისულელედ მიაჩნდა, მაგრამ მაინც აღელდა.

- გაფრთხილებთ, შეცდომა არ დაუშვათ, თორემ მე აშკარად ვხედავ შედეგს... სიკვდილი!

ეშმაკმა დალახვროს! სიკვდილი! როგორი ანთებული იყო ქალი, ამას რომ ამბობდა!

- თუ შეცდომას დაუშვებ, ამას სიკვდილი მოჰყვება, არა?

- დიახ.

- ეჰ, მაშინ, - თქვა ევანესმა, წამოდგა და ნახევარკრონიანი გაუწოდა, - შეცდომა არ უნდა დავუშვა, ხომ ასეა?

მან ეს სიტყვები საკმაოდ უდარდელად წარმოთქვა; კარვიდან რომ გამოვიდა, მისი ხუმრობა მტკიცე გადაწყვეტილებამ შეცვალა. სათქმელად თითქოს არაფერია, მაგრამ არცთუ ისე ადვილია ამაში თავის დარწმუნება. არაფერი არ უნდა გამომეპაროს. ამაზე ხომ ერთი სიცოცხლე, ერთი ადამიანური სიცოცხლეა დამოკიდებული.

დამხმარეც არავინ ეგულებოდა გარშემო. მოშორებით თავისი მეგობრის, ჰეიდოკის ფიგურას მოჰკრა თვალი. არც იმისაგან ელოდა შველას. „მოეშვი ყველაფერს“ — იყო ჰეიდოკის მოწოდება. ეს კი ახლა არ გამოდგებოდა.

ჰეიდოკი ვიღაც ქალს ესაუბრებოდა; ქალი მოშორდა მას და ევანსისკენ გაემართა. ინსპექტორმა შეიცნო იგი. ეს მისის მეროუდენი იყო. ევანსიც უნებურად დინჯად გაემართა მის შესახებ ვედრად.

ქალბატონი მეროუდენი მეტად მომხიბვლელი ქალი გახლდათ. მას ფართო, ნათელი შუბლი, ლამაზი თაფლისფერი თვალები და მშვიდი გამომეტყველება ჰქონდა, იტალიელი მადონას იერი დაჰკრავდა და ამას კიდევ უფრო ხაზს უსვამდა გაყოფილი და ყურებზე გადაწეული თმა. მას დაბალი, მშვიდი ხმა ჰქონდა;

ქალი ევანსს გულითადი, ალერსიანი ღიმილით შეეგება.

- მაშინვე გიცანით, ქალბატონო ენთონი; ოჰ, მინდოდა მეთქვა, ქალბატონო მეროუდენ,- თქვა ევანსმა მრავალმნიშვნელოვნად.

ინსპექტორმა ოდნავ უკან დაიხია და ქალს ისე დააკვირდა, რომ მას არ შეემჩნია. დაინახა, როგორ გაუფართოვდა თვალები ქალბატონ მეროუდენს და, თითქოს მოესმა კიდევც, როგორ

ღრმად შეისუნთქა ჰაერი. მაგრამ თვალის არ დაუხამხამებია. ინსპექტორს დაჟინებით და ამაყად მისჩერებოდა.

- ჩემს მეუღლეს ვეძებდი, - თქვა მან წყნარად, - ხომ არ გინახავთ?

- ახლახან იმ მხარეს შევხვდი.

ისინი სწორედ იქითკენ გაემართნენ ერთად, თან წყნარი და სასიამოვნო მუსიკა გააბეს. ინსპექტორი გრძნობდა როგორ იხილებოდა ქალით თანდათან. რა ქალია! როგორი თავდაჭერილი! რა მშვენიერი აღნაგობა აქვს! შესანიშნავი ქალია, მაგრამ სახიფათო; გრძნობდა, ძალიან სახიფათო უნდა ყოფილიყო...

ევანსმა კვლავ უხერხულად იგრძნო თავი, თუმცა კმაყოფილი იყო თავისი პირველი ნაბიჯით. მან ხომ მიანიშნა ქალს, რომ იცნო, რის გამოც იგი ფრთხილად იქნებოდა. ქალი ვერ გაბედავდა წინდაუხედავად რაიმე ჩაედინა. ახლა მთავარი თვით მეროუდენის გაფრთხილება იყო.

მათ მიაგნეს ჩია ტანის კაცს, უაზროდ რომ ათვალიერებდა ფაიფურის თოჯინას, რომელიც ერთპენიანით მოეგო. მეუღლემ მას სახლში წასვლა შესთავაზა, ისიც სიამოვნებით დათანხმდა. ქალბატონი მეროუდენი ინსპექტორს მოუბრუნდა;

- ჩაიბე ხომ არ დაგვეწვევით, ბატონო ევანს?

იყო თუ არა ერთგვარი გამოწვევა ქალის ხმაში?

ევანსი მიხვდა, რომ იყო.

- გმადლობთ, ქალბატონო მეროუდენ, სიამოვნებით. მათ ფეხით გაისეირნეს, თან სასიამოვნო ამბებზე მუსიკობდნენ. მზე კაშკაშებდა, ნაზი სიო ქროდა, ირგვლივ ყველაფერი ბუნებრივი და სასიამოვნო იყო.

როცა იმ მომხიბვლელ, ძველებურ კოტეჯს მიუახლოვდნენ, ქალბატონმა მეროუდენმა აცნობა, რომ მათი სამსახური სადღესასწაულოდ ისვენებდა. ქალი თავის ოთახში შევიდა ქუდის მო-

სახდელად, თან ჩაი გამოიტანა და პატარა ვერცხლის ქურაზე ჩაიდანი დადგა. ბუხრის გვერდით თაროდან სამი პატარა ფიალა და ლამბაქი გადმოიღო.

- ცოტა ჩინური ჩაი გვაქვს, - თქვა მან. - ჩინური წეს--ჩვეულებისამებრ ფიალებით ვსვამთ.

ქალი წამით გაჩუმდა; ფიალა გამოცვალა და თან სინანულით დასძინა:

- ჯორჯ, ეს რა გიქნია, ისევ ეს ფიალები გიხმარია.

- მაპატიე, ძვირფასო, - მოუბოდიშა პროფესორმა, - ესენი უფრო მოსახერხებელი ზომისაა... რაც შევუკვეთე, არ გამოდგა.

- ერთხელაც იქნება, ყველას მოგვწამლავ, - უთხრა მეუღლემ შეფარული ღიმილით. - მერი მათ ლაბორატორიაში პოულობს, იქიდან მოაქვს და არც კი რეცხავს, თუ არ ეტყობა, რომ გასარეცხია. ჰმ, ამას წინათ ერთ-ერთი ფიალა კალიუმის ციანიდის-თვის იხმარა. ჯორჯ, ეს მართლა ძალიან სახიფათოა.

მეროუდენი აღშფოთდა.

- მერის არ ეხება ლაბორატორიიდან მათი გამოტანა. მან იქ ხელი არაფერს არ უნდა ახლოს.

- საუბმის შემდეგ ხომ ხშირად ვტოვებთ იქ ფიალებს, როგორ უნდა მიხვდეს? ყურადღებით იყავი, ძვირფასო.

პროფესორი ბუზღუნით გავიდა თავის ლაბორატორიაში; ქალბატონმა მეროუდენმა ჩაიღიმა და მდულარე წყალი ჩაის დაასხა, მერე პატარა ვერცხლის ქურაც ჩააქრო.

ევანსი საგონებელში ჩავარდა, თუმცა მის გონებას თანდათან ნათელი ეფინებოდა. რატომღაც, ქალბატონი მეროუდენი თავის საიდუმლოს ამჟღავნებდა.

- ნუთუ ამას განგებ იმიტომ ამბობდა, რომ წინასწარ ალიბი შეემზადებინა? ისე რომ, როცა ერთ დღეს ეს „შემთხვევაც“ გამაურდებოდა, ევანსი იძულებული გახდებოდა ქალის სასარგებ-

ლოდ მიეცა ჩვენება. თუ ასე იყო, სულელურად იქცეოდა, ვინაიდან, ვიდრე...

უცებ ევანსს სუნთქვა შეეკრა. ქალმა ჩაი სამ ფიალაში ჩაასხა. ერთი ევანსს მიაართვა, მეორე თავისთვის დაიდგა, მესამე კი ბუხრის წინ პატარა მაგიდაზე დადგა, სადაც მისი მეუღლე ჯდებოდა ხოლმე. და, როცა ქალმა ეს უკანასკნელი ფიალა მაგიდაზე დადგა, უცნაური ღიმილი გადაეფინა ბაგეზე; სწორედ ამ ღიმილს მოჰყვა ყველაფერი.

ევანსი მიხვდა!

ეს მშვენიერი ქალბატონი სახიფათო გამოდგა. მოულოდნელად, ყოველგვარი წინასწარი სამზადისის გარეშე, სწორედ ამ დღეს ევანსი მასთან არის, როგორც მოწმე. ქალის თავხედობამ სუნთქვა შეუკრა ინსპექტორს.

ეს ჭკვიანური ფანდი შემადრწუნებლად გონივრული ჩანაფიქრი იყო. ევანსი ვერაფერს დაუმტკიცებდა. ქალს მისი ეჭვიმუტანლობის იმედი ჰქონდა, უბრალოდ, იმის გამო, რომ ეს შემთხვევაც „სწრაფად“ მოხდებოდა. ეს იყო ელვისებური აზროვნებისა და მოქმედების ქალი.

ევანსმა ერთი ღრმად ჩაისუნთქა და წინ გადაიხარა.

-ქალბატონო მეროუდენ, მე ეჭვებით შეპყრობილი ვაცი ვარ. იქნებ, გამარკვითოთ რომელიმე მათგანში?

ქალს სახეზე ინტერესი გამოეხატა, მაგრამ ეჭვი არ გასჩენია.

ევანსი წამოდგა, ქალს თავისი ფიალა ააცალა და იმ მესამეში გაცვალა, რომელიც მოიტანა და ქალს წინ დაუდგა.

- მინდა ვნახო, როგორ დალევთ ამას.

მათი თვალები ერთმანეთს შეხვდა. ქალის დაჟინებული მზერა ამოუცნობი ეჩვენა. სახეზე ფერი ეცვლებოდა.

ქალმა ფიალა აიღო. ევანსს სუნთქვა შეეკრა.

იქნებ თავიდანვე შეცდომა დაუშვა?

ქალმა ფიალა ტუჩებთან მიიტანა, უკანასკნელ მომენტში ცახ-ცახი აუვარდა, წინ გადმოიხარა და ჩაი სასწრაფოდ გვიმრის ქოთანში გადაუშვა. შემდეგ გასწორდა და ინსპექტორს გამომწვევად მიაჩერდა.

ევანსმა შევებით ამოისუნთქა და სკამზე ჩამოჯდა.

ახლა რას იტყვით?

ქალს ხმა შეცვლოდა. უფრო დამცინავი და გამომწვევი იყო. ევანსმა დაყვავებით უთხრა.

- თქვენ მეტად ჭკვიანი ქალი ბრძანდებით, ქალბატონო მეროუდენ. ვფიქრობ, მიმიხვდით. იგივე აღარ უნდა განმეორდეს. ხომ იცით, რასაც ვგულისხმობ?

- ვხვდები.

ქალის ხმაში გრძნობების ნატამალსაც ვერ შენიშნავდით. საკუთარი თავით კმაყოფილი ევანსი თავს უქნევდა ქალს. ის ხომ ჭკვიანი ქალი იყო და იცოდა, ჩამოხრჩობა არ ასცდებოდა.

- თქვენი და იმ თქვენი მეუღლის ხანგრძლივი სიცოცხლისა იყოს, - თქვა ევანსმა ნიშნისმოგებით და ჩაი ტუჩებთან მიიტანა.

უცებ სახე შეეცვალა, საშინლად დაემანჭა. წამოდგომა სცადა. უნდოდა ეყვირა, მაგრამ სხეული გაუქვავდა, სახე გაულურჯდა, სკამზე გადაექანა და კიდურები დაეკრუნხა.

ქალბატონი მეროუდენი წინ გადმოიხარა და დააკვირდა. ბაგებე კვლავ ღიმილმა გადაუარა. ქალმა ნაზად, ალერსით მიმართა:

- თქვენ შეცდით, ბატონო ევანს. თქვენ გეგონათ ჯორჯის მოკვლა მინდოდა. რა უგუნურებაა, თქვენი მხრივ, რა სისულელეა.

ქალი კიდევ ერთი წუთით ჩააშტერდა მიცველებულს; ეს მესამე კაცი იყო, რომელიც ლამობდა მას გზაზე გადადგომოდა და საყვარელი ადამიანისთვის ჩამოეშორებინა.

ქალმა უფრო გულლიად გაიღიმა. იგი ყველაზე უფრო ახლა ჰგავდა მადონას. შემდეგ ხმას აუწია და დაიყვირა.

- ჯორჯ, ჯორჯ, აჰ! მოდი! მეშინია! რა საზარელი ამბავი მოხდა.
საბრალო ბატონი ევანსი...

მილიონი დოლარის ობლიგაციების გატაცება

- ნახეთ, როგორ გახშირდა ობლიგაციების ქურდობა ამ ბოლო დროს! - შევნიშნე ერთ დილით და გაზეთი გვერდზე გადავდე. - პუარო, მოდი თავი მივანებოთ დეტექტიურ საქმიანობას და სანაცვლოდ ბოროტმოქმედებას მივყოთ ხელი!

- ამას როგორ ამბობთ, იოლი გამდიდრების გზას ხომ არ დადგომიხართ, ჩემო მეგობარო?

- აბა, შეხედეთ ამ უკანასკნელ მარჯვე ოინს, რა მოხერხებულად გაუქრიათ გემი "ოლიმპიადან" მილიონი დოლარის თავისუფალი ობლიგაციები, ლონდონისა და შოტლანდიის გაერთიანებული ბანკები რომ აგზავნიდნენ ნიუ იორკში.

- ზღვის ავადმყოფობა რომ არა, და ის სირთულეები, რაც ლევიეგერის შესანიშნავი მეთოდის დანერგვას მოჰყვა, იმაზე მეტი დრო რომ სჭირდება, ვიდრე სრუტის რამდენიმე საათში გადალახვაა, დიდად ვისიამოვნებდი რომელიმე დიდი ლაინერით მოგზაურობისას. - დაიჩვილა ოცნებებში ჩაძირულმა პუარომ.

- ჰო, რა თქმა უნდა, - დავეთანხმე აღელვებული. - ზოგიერთი მართლაც საუცხოო სასახლეს ჰგავს საცურაო აუზები, მოსასვენებელი ოთახები, რესტორნები და პალმებიანი კაიუტები... მართლაც ძნელი წარმოსადგენი იქნება, რომ ზღვაზე იმყოფები.

- რაც შემეხება მე, ყოველთვის ვგრძნობ, როცა ზღვაზე ვიმყოფები, - სინანულით აღნიშნა პუარომ, - და ყველა ის წვრილმანი, რაც თქვენ ახლა ჩამოთვალეთ, ჩემთვის არაფერს ნიშნავს; მაგრამ, ჩემო მეგობარო, ერთი წუთით წარმოიდგინეთ გენიოსი, რომელიც ინკოგნიტოდ მოგზაურობს! ამ მოცურავე სასახლეში, როგორც ახლახან მას უწოდეთ, შეიძლება ელიტასაც გადაეყაროთ - დანაშაულებრივი სამყაროს წარჩინებულ ნაღებს!

გულიანად გამეცინა.

- აი, თურმე როგორ იწევს თქვენი ენთუზიაზმი! გერჩივნათ პირისპირ შებმოდით იმას, ვინც თავისუფალი ობლიგაციები აწაპნა!

სახლის პატრონმა ქალმა საუბარი შეგვაწყვეტინა.

- ახალგაზრდა ლედის თქვენი ნახვა სურს, ბატონო პუარო. ინებეთ მისი ბარათი.

სადარბაზო ბარათზე ეწერა: მის ესმე ფარქუიერი. მოულოდნელად პუარო მაგიდის ქვეშ გაუჩინარდა, პურის ნამცეცები აკრიფა იატაკიდან და ურნაში ჩაუშვა; შემდეგ თავის დაქნევით ანიშნა — ქალი შემოეყვანა.

ერთი წუთის შემდეგ ოთახში შემოვიდა უმშვენიერესი ქალიშვილი, ვისი მსგავსიც არასოდეს მენახა. იგი ოცდახუთიოდე წლისა თუ იქნებოდა - ტანკენარი, საუცხოოდ ჩაცმული; დიდი, თაფლისფერი თვალები და დახვეწილი მანერები ჰქონდა.

- გთხოვთ, დაბრძანდეთ, მადმუაზელ. ეს ჩემი მეგობარია, კაპიტანი ჰასტინგსი, მცირე პრობლემების გადაწყვეტაში მეხმარება.

- ვშიშობ, დღეს საკმაოდ დიდი თავსატეხი მოგიტანეთ, მესიე პუარო, — თქვა ქალიშვილმა და მოხდენილი თავის დაკვრით სკამზე ჩამოჯდა. - გავკადნიერდები და შეგახსენებთ, შესაძლოა უკვე გაზეთებშიც კი წაიკითხეთ ამის შესახებ, „ოლიმპიაზე“ გატაცებული იმ თავისუფალი ობლიგაციების თაობაზე მოგახსენებთ, - ეტყობა ერთგვარი განცვიფრება აღებუჭდა პუაროს სახეზე, რადგან ქალიშვილმა სასწრაფოდ განაგრძო: - უეჭველია, გაინტერესებთ რა კავშირი მაქვს ისეთ სერიოზულ დაწესებულებასთან, როგორიცაა ლონდონისა და შოტლანდიის გაერთიანებული ბანკები. ერთი შეხედვით, არაფერი, ისე კი ძალიან მჭიდრო. იცით, მესიე პუარო, მე დანიშნული ვარ ბატონ ფილიპ რიჯუეიზე.

- აჰა! ბატონი რიჯუეი კი...

- ობლიგაციები მას ებარა, როცა მოიპარეს. რა თქმა უნდა, მას რეალურად ბრალი არაფერში ედება, ეს მისი დანაშაული სულაც არ იყო; მიუხედავად ამისა, მას გაგიჟებით უყვარს ეს საქმე და, ისიც ვიცი, ბიძამისმა დაიჟინა, თითქოს ფილიპმა ნართაულად გადაუკრა, ობლიგაციები ჩემთან არისო. ეს საშინელი მარცხია მისი კარიერისათვის.

- ვინ არის ბიძამისი?

- ბატონი ვევესური, ლონდონისა და შოტლანდიის გაერთიანებული ბანკების გენერალური მენეჯერი.

- მის ფარქუიერ, უფრო დაწვრილებით ხომ არ მიაშობდით ამ ამბავს?

- კეთილი. როგორც მოგეხსენებათ, ბანკმა მოისურვა თავისი კრედიტები გაეზარდა ამერიკაში და ამ მიზნით გადაწყვიტა ერთ მილიონზე მეტი დოლარის თავისუფალი ობლიგაციები გადაეგზავნა იქ. ბატონმა ვევესურმა ეს მოგზაურობა თავის ძმისშვილს დააკისრა, რომელიც წლების მანძილზე ნდობით აღჭურვილი პირი გახლდათ ბანკში და ნიუ იორკის ბანკის ურთიერთობათა ყოველი წვრილმანი იცოდა. ლივერპულიდან „ოლიმპია“ გამოვიდა 23 რიცხვში, ობლიგაციებიც იმ დილით გადასცეს ფილიპს ბატონმა ვევესურმა და ბატონმა შომ; ესენი იყვნენ ლონდონისა და შოტლანდიის გაერთიანებული ბანკების გენერალური მენეჯერები. ობლიგაციები ხელახლა გადაითვალეს, შეკრეს და მისი თანდასწრებით დალუქეს; შემდეგ ფილიპმა ეს შეკვრა თავის ჩემოდანში ჩაკეტა.

- ჩემოდანი ჩვეულებრივი საკეტით ჩაკეტა?

- არა, ბატონმა შომ მოითხოვა სპეციალური საკეტი დაეყენებინათ, რომელიც ჰაბის ფირმას შეუკვეთეს. ფილიპმა, როგორც უკვე მოგახსენეთ, ამანათი სამგზავრო ჩემოდნის ფსკერზე მოათავსა. შეკვრა სულ რაღაც რამდენიმე საათით ადრე მოიპარეს, ვიდრე ნიუ იორკს მიუახლოვდებოდნენ. მთელი გემი გულ-

დაგულ გაჩხრიკეს, მაგრამ უშედეგოდ. ობლიგაციები უკვალოდ გაქრა, სრული ამ სიტყვის მნიშვნელობით.

- მაგრამ აბსოლუტურად ხომ არ გამქრალა... მე, ჩემი აზრით, დავასკვენი, რომ ის პატარ-პატარა შეკვრებად გაიყიდა „ოლიმპიას“ დოკში შესვლიდან ნახევარი საათის განმავლობაში! ჰოდა, უეჭველად ბატონი რიჯუეი უნდა ვნახო.

- ამ წუთას ვაპირებდი თქვენს მიწვევას ლანჩზე, „ჩემი ჩიბ-ში“. ფილიპიც იქ იქნება. ის მე მელოდება, მაგრამ არ იცის, თქვენ რომ რჩევისათვის მოგმართეთ.

ჩვენ სიამოვნებით მივიღეთ ეს მიწვევა და ტაქსით გავემგზავრეთ.

ბატონი ფილიპ რიჯუეი იქ დაგვხვდა და გაცემული ჩანდა, როცა თავისი საცოლუე ორ სრულიად უცხო ადამიანთან ერთად იხილა. ეს იყო სანდომიანი გარეგნობის ახალგაზრდა კაცი, მაღალი, პეწენიკა, საფეთქლებზე ოდნავ შევერცხლილი თმებით, თუმცა ოცდაათს ცოტათი გადაცილებული თუ იქნებოდა.

მის ფარქუიერი მიუახლოვდა მას და ხელმკლავი გამოსდო.

- უნდა მაპატიო, რომ არ შეგითანხმდი, ფილიპ, — უთხრა ქალიშვილმა. — ნება მომეცი, წარმოგიდგინო მესიე ჰერკიულ პუარო, ვისზედაც ხშირად გსმენია და, მისი მეგობარი, კაპიტანი ჰასტინგსი.

რიჯუეი განცვიფრებული ჩანდა.

- რა თქმა უნდა, ბევრი მსმენია თქვენს შესახებ, მესიე ჰერკიულ პუარო, - უთხრა მან, ხელს რომ ართმევდა. — მაგრამ ვერც კი წარმივიდგენდი, თუ ესმე რჩევისათვის თქვენ მოგმართავდათ ჩემი გასაჭირის გამო... ჩვენს გასაჭირზე.

- ვშიშობდი, ნებას არ დამრთავდი, ფილიპ, - მიუგო მის ფარქუიერმა მოკრძალებით.

- ჰოდა, შენც იფიქრე, რომ უფრო საიმედო იქნებოდა, - მიუგო მან ღიმილით. - ვიმედოვნებ, მესიე პუარო შესძლებს ნა-

თელი მოჭფინოს ამ უჩვეულო თავსატეხს, რადგან, გულახდილად უნდა ვალიარო, ჭკუაზე აღარა ვარ ამდენი დარდისა და მღელვარებისაგან.

რალა თქმა უნდა, სახე შეშლილი და მოტეხილი ჰქონდა და აშკარად ეტყობოდა ის დიდი დაძაბულობა, რამაც ასეთ გაჭირვებაში ჩააგდო.

- კეთილი, - თქვა პუარომ. - მოდით, ვისაუზმოთ და საუზმის შემდეგ ერთად მოვიფიქროთ და ვნახოთ რისი გაკეთება შეიძლება. მინდა, თავად ბატონი რიჯუეისგან მოვისმინო ეს ამბავი.

სანამ სიამოვნებით შევექცეოდი ჩინებული ხორცის ნაჭრებსა და თირკმელის პუდინგს, ფილიპ რიჯუეი გვაცნობდა იმ გარემოებებს, რასაც შემდეგ ობლიგაციების გაქრობა მოჰყვა. მისი ნაამბობის ყოველი წვრილმანი ემთხვეოდა იმას, რაც მის ფარქუიერმა უკვე გვიამბო. თხრობა რომ დაასრულა, პუარომ კითხვები კვლავ განაახლა.

- კერძოდ, როგორ აღმოაჩინეთ, რომ ობლიგაციები მოპარული იყო ბატონო რიჯუეი?

რიჯუეიმ მწარედ ჩაიციხა.

- ეს საქმე უშუალოდ მე მეხებოდა, მესიე პუარო. შეუძლებელი იყო მხედველობიდან გამომრჩენოდა. ჩემი სამგზავრო ჩემოდანი, ნახევრად გამოწეული საწოლის ქვევიდან, მთლიანად დაკაწრული და დასერილი იყო იმ ადგილას, სადაც ეცადათ საკეტის გატეხვა.

- მაგრამ, რამდენადაც გავიგე, ჩემოდანი გასაღებით იყო გახსნილი?

- მართლაც ასეა. ისინი ჯერ ეცადნენ გატეხვას, მაგრამ ვერ მოახერხეს და ბოლოს, რაღაცნაირად მაინც მოახერხეს გასაღებით გახსნა.

- საოცარია, — თქვა პუარომ, რომელსაც თვალეში ჩემთვის ასე ნაცნობი მომწვანო ნაპერწკლები აუკიაფდა. - მეტად უც-

ნაურია! მათ ამდენი დრო დახარჯეს სახელურის გასატეხად და აღმოჩნდა... ღმერთო, დიდებულო! ამ დროს, თურმე გასაღები ჰქონიათ; ჰაბის ფირმის ნებისმიერი გასაღები ხომ ერთადერთია.

- სწორედ ამიტომ იყო შეუძლებელი მათ გასაღები ჰქონოდათ. დღე და ღამ ამაზე ვფიქრობ.

- დარწმუნებული ხართ?

- შემიძლია დავიფიცო; და, გარდა ამისა, მათ რომ გასაღები ან მისი ასლი ჰქონოდათ, რატომ დაკარგავდნენ დროს საკეტის გატეხვაში, თუკი, აშკარად, არ იყო საჭირო გატეხვა?

- ოჰ! სწორედ ეს კითხვა გვიტრიალებს ახლა ჩვენც თავში! შემიძლია ვიწინასწარმეტყველო, რომ ის გადაწყვეტილება, თუკი ოდესმე ვიპოვით, დამყარებული იქნება ამ უცნაურ ფაქტზე. მომიტევეთ, ნუ გამინაწყენდებით, თუ კიდევ ერთ შეკითხვასაც დაგისვამთ: სავსებით დარწმუნებული ხართ, რომ სამგზავრო ჩემოდანი ნამდვილად ჩაკეტეთ?

ფილიპ რიჯუემ ერთი კი შეხედა მას და პუარომ ხელის მოძრაობით მოუბოდიშა.

- ჰო, ასეთი რამ ხდება ხოლმე, მერწმუნეთ! კეთილი, ობლიგაციები მოიპარეს სამგზავრო ჩემოდნიდან. სად წაიღებდა ქურდი მას? როგორ მოახერხა მასთან ერთად ნაპირზე გადასვლა?

- ოჰ! - წამოიყვირა რიჯუემ სწორედ ეს არის საკითხავი, როგორ? საბაჟოს მოხელეებს აუწყეს, რომ ყველას გემიდან გადასულს სავარცხაელი უნდა სჭეროდა.

- ობლიგაციები... ვფიქრობ, დიდი შეკვრა იქნებოდა?

- რა თქმა უნდა, შეუძლებელი იყო მისი გემზე დამალვა; - თანაც ვიცოდით, რომ იქ არ დამალავდნენ, რადგან ობლიგაციები „ოლიმპიას“ ჩამოსვლიდან ნახევარ საათში გაიყიდა, ბევრად უფრო ადრე, ვიდრე მე დეპეშას მივიღებდი და რაოდენობას გადავცემდი. ერთ-ერთი კომისიონერი იფიცება, რომ რამდენიმე

ცალი იყიდა, სანამ „ოლიმპია“ ჩამოდგებოდა. მაგრამ ობლიგაციების ფოსტით გაგზავნა ხომ შეუძლებელია.

- ფოსტით არა... რომელიმე საბუქსირო გემი ხომ არ მოგყვებოდათ თან?

- მხოლოდ ოფიციალური, თანაც მას შემდეგ რაც განგაში ატყდა და ყველანი უკვე ფხიზლად იყვნენ, მე თვითონ თვალს ვადევნებდი, მაგრამ იმ მხარეს წამსვლელი ვერავინ შევნიშნე. ღმერთო ჩემო, მესიე პუარო, ეს საქმე მე შემშლის! ხალხი იმასაც კი ამბობს, თითქოს მე მოვიპარე.

- მაგრამ თქვენც ხომ გაგჩხრიკეს ხმელეთზე ჩამოსვლისას? - ფრთხილად ჰკითხა პუარომ.

— დიახ.

საგონებელში ჩავარდნილი ახალგაზრდა კაცი პუაროს მიაჩერდა.

- ვატყობ, ვერ მიმიხვდით, - მიუგო პუარომ ამოუცნობი ღიმილით. - ახლა მინდა რამდენიმე კითხვით ბანკსაც მოვმართო.

რიჯუემ ბარათი დაწერა და რამდენიმე ბოლო სიტყვა დაუდევრად მიაწერა.

- შეუგზავნეთ ეს ბიძაჩემს და წამსვე მიგიღებთ.

პუარომ მადლობა გადაუხადა, გამოემშვიდობა მის ფარქუიერს და თრედნოლდ სტირიტისაკენ გავეშურეთ, სადაც ლონდონისა და შოტლანდიის ბანკების მთავარი კანტორა მდებარეობდა. რიჯუის ბარათით ჩვენ გზა მოგვცეს დახლებსა და მერხებს შორის ლაბირინთებში, ჩავუარეთ შემოსავლისა და გასავლის მწარმოებელ მოხელეებს და ავედით ზემო სართულზე მომცრო კანტორაში, სადაც გაერთიანებული ბანკების გენერალურმა მენეჯერებმა მიგვიღეს. ესენი იყვნენ — ბანკის სამსახურის გაჭაღარავებული გავლენიანი ჟენტლმენი ბატონი ვევესური მოკლე თეთრი წვერით და სუფთად გაპარსული ბატონი შო.

-რამდენადაც ვხვდები, თქვენ სწორედ სამძებრო აგენტი უნდა ბრძანდებოდეთ? - ჰკითხა ბატონმა ვევესურმა. — დიახ, დიახ. ჩვენ, რა თქმა უნდა, უკვე სკოტლანდ იარდს ჩავუგდეთ თავი ხელში. მგონი ინსპექტორ მაკნილს დაეკისრა პასუხისმგებლობა ამ საქმეში. მწამს, მეტად უნარიანი მუშაკია.

- დარწმუნებული ვარ, — თქვა პუარომ თავაზიანად. -ნება მომეცით რამდენიმე შეკითხვით მოგმართოთ თქვენი ძმისშვილის თაობაზე. ის საკეტი მაინტერესებს... ვინ შეუკვეთა საკეტი ჰაბის ფირმას?

- მე თვითონ შევუკვეთე, — მიუგო ბატონმა შომ. - ამ საქმეში ვერცერთ მოხელეს ვერ ვენდობი. რაც შეეხება გასაღებებს, ერთი ბატონ რიჯუეის აქვს, ორი დანარჩენი კი მე და ჩემს კოლეგას.

- და არც ერთ მოხელეს ხელი არ მიუწვდებოდა მასთან? ბატონი შო მიუბრუნდა ბატონ ვევესურს და სახეზე კითხვა გამოეხატა:

- ვფიქრობ, არ ვცდები, როცა ვამბობ, რომ ობლიგაციები იმ სეიფში დარჩა, სადაც 23 რიცხვში მოვათავსეთ, - თქვა ბატონმა ვევესურმა. - ჩემი კოლეგა, საუბედუროდ, ავად გახდა ორი კვირის წინ - ფაქტობრივად, სწორედ იმ დღეს, როცა ფილიპი გაემგზავრა; ის სულ ახლახან გამოკეთდა.

- მწვავე ბრონქიტი არც ისე სახუმარო საქმეა ჩემი ასაკის კაცი-სათვის, - თქვა ბატონმა შომ უხალისოდ. — მაგრამ ვშიშობ, ვევესური გადაიქანცა იმ მძიმე სამუშაოთი, რასაც ეს მოულოდნელი მღელვარებაც ზედ დაერთო.

პუარომ კიდევ რამდენიმე კითხვა დაუსვა. მე ჩავთვალე, რომ ცდილობდა ზუსტად გაერკვია, თუ რაოდენ ინტიმი სუფევდა ბიძისა და ძმისშვილის ურთიერთობაში. ბატონი ვევესურის პასუხები მოკლე და კონკრეტული იყო. მის ძმისშვილს, როგორც ბანკის ნდობით აღჭურვილ ოფიციალურ პირს, არც ვალები და

არც რაიმე სირთულეები არ გასჩენია ისეთი, მას რომ სცოდნოდა. ასეთ საქმეებში ადრეც ენდობოდა მას ბოლოს, თავის დაკვრით გამოგვისტუმრეს.

- სახტად დავრჩი... — თქვა ჰუარომ, როცა ქუჩაში გამოვედით.

- თქვენ იმედოვნებდით, რომ უფრო მეტს გაიგებდით? ისინი ისეთი უხასიათო მოხუცები არიან...

-მათი უხასიათობის ბრალი არ არის, რამაც ასე განმაცვიფრა, ჩემო მეგობარო. არც ველოდი ბანკის მენეჯერში მეძებნა „გატაცებული ფინანსისტი არწივის თვალით“ - როგორც თქვენს სათაყვანებელ მხატვრულ ლიტერატურაშია აღწერილი; არა, მე სახტად დავრჩი ამ შემთხვევის გამო — ეს ხომ ასე იოლი საქმეა!

- იოლია?

- დიახ, თქვენ ამას ბავშვურ მიამიტობად არ თვლით?

- ნუთუ თქვენ იცით ვინ მოიპარა ის ობლიგაციები?

- დიახ.

- მაშინ... ჩვენ უნდა... რატომ არ...

- ნურც შეცბუნდებით და ნურც აღელდებით, ჰასტინგს. ჯერჯერობით არაფრის გაკეთებას არ ვაპირებთ.

- რატომ? რას ელოდებით?

- „ოლიმპიას“, ის ნიუ იორკიდან უკვე გამოვიდა და ხუთშაბათს აქ იქნება.

- მაგრამ, თუკი იცით ვინ მოიპარა ობლიგაციები, რაღას ელოდებით? ის ხომ შეიძლება მიიმალოს.

- სად? წყნარი ოკეანის სამხრეთის კუნძულზე, სადაც არ არსებობს დამნაშავის გაშვება? არა, ჩემო მეგობარო, იქ ცხოვრება მეტად არახერსაყრელი მოეჩვენება. რაც შეეხება იმას, თუ რატომ ველოდები... ეჰ, კეთილი, ჰერკიულ პუაროს გონებაგამჭრიახობის წყალობით ეს შემთხვევა სავსებით ნათელია, მაგრამ რაც შეეხება სხვებს, რომლებიც, არცთუ დიდი ნიჭით არიან

დაჯილდოვებულნი მამაბეციერის მიერ... მაგალითად, ინსპექტორი მაკნიელი... კარგი იქნებოდა რამდენიმე კითხვით მისთვისაც მიგვემართა, რათა ფაქტები დაგვეზუსტებინა. პატივი მაინც ხომ უნდა ვცეთ იმ ნიჭით ნაკლებდაჯილდოვებულთ.

- ღმერთო დიდებულო, პუარო! იცით, მე დიდძალ თანხას გავიღებდი, რომ მენახა, როგორ შეძლებდით თავი ყვეყნად წარმოგესახათ ჩემთვის, თუნდაც ერთხელ; თქვენ, რომელიც ასეთი თავმომწონე ბრძანდებით...

- ნუ ბრაზობთ, ჰასტინგს. სინამდვილეში, შევნიშნე, რომ თქვენ ზოგჯერ გძულვართ კიდევ; ვაი, რომ დიდების მანიით ვარ შეპყრობილი!

ამ ჩია კაცმა მკერდი ისე ამოზნიქა და ისე უცნაურად ამოიოხრა, რომ სიცილი ვერ შევიკავე.

ლონდონიდან ჩრდილო-დასავლეთის რკინიგზაზე, ლივერპულისკენ რომ მივიჩქაროდით პირველი კლასის ვაგონით, ხუთშაბათიც დადგა. პუარო ჯიუტად იდგა უარზე, ჩემთვის გაენდო თავისი ეჭვები და ის უტყუარი ფაქტები. მხოლოდ განცვიფრება გამოხატა, იმის გამო, რომ მეც ცუდად ვერკვეოდი სიტუაციაში. არც მე ჩავთვალე საჭიროდ შეკამათება და ჩემი ცნობისმოყვარეობა მოჩვენებითი გულგრილობით დავფარე.

ნავსადგურში, სადაც ტრანსატლანტიკური ლაინერი იდგა, პუარო უფრო ხალისიანი და ცქვიტი ჩანდა. ჩვენ გათვალისწინებული გვექონდა კიდევ ოთხი ოფიციანტის ინტერვიუ; შემთხვევით, პუაროს ერთმა მეგობარმა ოფიციანტმა, რომელიც ნიუ იორკში იყო 23-ში, გვითხრა:

- ერთი უფრო მოხუცი ჯენტლმენი, სათველიანი ინვალიდი, ძლივს გამოვიდა თავისი კაიუტიდან.

ეს ბატონი ვენტორის აღწერილობა აღმოჩნდა, რომელსაც ც 24 კაიუტა ეჭირა ფილიპ რიჯუეის გვერდით. და, ვინაიდან ვერ

მივხვდი, როგორ დაადგინა პუარომ ბატონი ვენტორის გემზე არსებობა და თანაც მისი გარეგნობა, ამან ძლიერ აღმაშფოთა.

- მითხარით, - წამოვიყვირე მე, - ეს ჯენტლმენი ერთ-ერთი პირველთაგანი იყო მათ შორის, ვინც ნიუ იორკში ჩამოვიდა?

ოფიციალტმა თავი გააქნია.

- რა თქმა უნდა, არა, სერ; ის ყველაზე ბოლოს ჩამოვიდა გემიდან.

მე იმედგაცრუებული გავეცალე და შევნიშნე პუარომ როგორ აღმაცერად ჩამიცინა. მან მადლობა გადაუხადა ოფიციალტს, ქაღალდის ფული გადასცა და გავემგზავრეთ.

- ყველაფერი წესრიგშია, - აღვნიშნე გაცეცხლებულმა, - მაგრამ იმ უკანასკნელმა პასუხმა ალბათ გაანადგურა თქვენი საუკეთესო თეორია, გნებავთ დამცინეთ!

- როგორც ყოველთვის, თქვენ ვერაფერს ხედავთ, ჰასტინგს. ის უკანასკნელი პასუხი, პირიქით, ჩემი თეორიის უკანასკნელი შტრიხია.

ხელები უიმედოდ ავწიე.

- მე უარს ვამბობ ამ საქმეზე.

როცა მატარებლით ლონდონისაკენ მივეშურებოდით, პუარომ რამდენიმე წუთით საქმიანად რაღაცა ჩაიწერა და შემდეგ კონვერტში დალუქა.

- ეს იმ ნიჭიერ ინსპექტორ მაკნეილისთვის. გზად სკოტლანდ იარდში დავტოვე, შემდეგ კი რესტორან „რანდევეუსკენ“ გავწიოთ, სადაც მის ესმე ფარქუიერს ვთხოვე, პატივი დაედო და ჩვენთან ესადილა.

- რიჯუეი იქ იქნება?

- რიჯუეი რა შუაშია? - იკითხა პუარომ და თვალები ეშმაკურად აუკიაფდა.

- როგორ? თქვენ ხომ არ ფიქრობთ... შეუძლებელია თქვენ...

– თავგზა აგებნათ, ჰასტინგს. სინამდვილეში სწორედ ასე ვფიქრობ... რიჯუეი რომ ქურდი ყოფილიყო – რაც სავსებით შესაძლებელია - მაშინ შემთხვევა შესანიშნავი იქნებოდა...

ეს კი ერთი ჩვეულებრივი სამუშაო აღმოჩნდა.

- მაგრამ არცთუ სასიამოვნო მის ფარქუიერისათვის.

- შესაძლოა თქვენ მართალი ხართ, ამიტომაც საქმეს კარგი პირი უჩანს. ახლა, ჰასტინგს, მოდით, ხელახლა გადავსინჯოთ ეს საქმე. ვხედავ, თქვენც ამის სურვილი გკლავთ. დალუქული შეკვრა ამოიღეს სამგზავრო ჩემოდნიდან და უკვალოდ გაქრა, როგორც მის ფარქუიერმა დაგვარწმუნა. ჩვენ უარვყოფთ ამ არადამაჯერებელ ვერსიას, რომელიც არცთუ პრაქტიკულია მეცნიერების თანამედროვე ეტაპზე; უნდა მოვისაზროთ, თუ რა შეიძლება აქედან გამოვიდეს. ყველა ამტკიცებს მისი კონტრაბანდად ხმელეთზე გადატანის შეუძლებლობას...

- კი, მაგრამ, ჩვენ ხომ ვიცით...

- თქვენ შეიძლება იცით, ჰასტინგს, მე - არა. ვინაიდან, ჩემი თვალთახედვით, ეს დაუჯერებლად მეჩვენება და ნამდვილადაც დაუჯერებელია. რჩება ორი ალბათობა: ან გემზე დამალეს, რაც ასევე მეტად რთულია, ან გემიდან ზღვაში გადაისროლეს.

- ტივტივაშებმულს გულისხმობთ?

- არა.

მე გავშტერდი.

- მაგრამ, თუკი ობლიგაციები გემიდან ზღვაში გადაისროლეს, შეუძლებელი იქნებოდა მისი ნიუ იორკში გაყიდვა.

- მოხიბლული ვარ თქვენი გონების ლოგიკურობით, ჰასტინგს. ობლიგაციები გაიყიდა ნიუ იორკში, მაშასადამე, გემიდან არ გადაუგდიათ. ხვდებით საითკენ მივყავართ ამას?

- იქითკენ, საიდანაც დავიწყეთ.

- წარმოუდგენელია! თუ შეკვრა გემიდან გადააგდეს, მაშინ, როცა ობლიგაციები ნიუ იორკში გაიყიდა, შეუძლებელია იმ შეკ-

ვრაში ობლიგაციები ყოფილიყო. არის რაიმე საფუძველი, რომ შეკვრაში ნამდვილად იყო ობლიგაციები? გახსოვდეთ, ბატონ რიჯუეის ის არც კი გაუხსნია, მას შემდეგ, რაც ლონდონში გადასცეს.

- ჰო, მაგრამ შემდეგ...

პუარომ მოუთმენლად აიქნია ხელი.

-ნება მომეცით, განვაგრძო; უკანასკნელად ის ობლიგაციები, როგორც ასეთი, ნახეს ლონდონისა და შოტლანდიის ბანკების კანტორაში 23-ში დილით. ერთი კაცის მტკიცებით, ვისაც არავინ უჯერებს, ისინი კვლავ გამოჩნდა „ოლიმპიას“ ნავსადგურში შესვლიდან ნახევარი საათის შემდეგ, სანამ გემი დადგებოდა. შეიძლება ვივარაუდოთ, რომ ობლიგაციები, საერთოდ, არც ყოფილა „ოლიმპიაზე“? არის კიდევ სხვა გზა ნიუ იორკში მოსახვედრად? დიახ. იმავე დღეს გემი „გიგანტი“ გამოვიდა საუთჰემპტონიდან „ოლიმპიასთან“ ერთად და რეკორდს ამყარებდა ატლანტიკის ოკეანეში. „გიგანტის“ ფოსტით გაგზავნილი ობლიგაციები ნიუ იორკში იქნებოდა „ოლიმპიას“ ჩასვლამდე ერთი დღით ადრე. ყველაფერი ნათელია, ეს შემთხვევა თავისთავს უკვე ხსნის. დალუქული შეკვრა ყალბია და მისი შეცვლა უნდა მომხდარიყო ბანკის კანტორაში. ამ შეკვრის ასლის გაკეთებას, რომელიც ნამდვილს შეცვლიდა, ადვილად მოახერხებდა ერთ-ერთი იმ სამი პიროვნებათაგან. ჰოდა, ობლიგაციები გაგზავნეს მოკავშირესთან ნიუ იორკში იმ პირობით, რომ გაეყიდათ, მას შემდეგ, რაც „ოლიმპია“ ჩამოდგებოდა; მაგრამ გემზე უნდა ყოფილიყო ვინმე, რათა მოეგვარებინა ძარცვის მოჩვენებითი მომენტი.

- კი, მაგრამ, რატომ?

- იმიტომ რომ, თუკი რიჯუეი უბრალოდ გახსნიდა შეკვრას და აღმოჩნდებოდა, რომ ყალბია, ეჭვებს მაშინვე ლონდონზე მიიტანდა. მაგრამ არა, ის კაცი გემზე გვერდით კაიუტაში თავის საქმეს აკეთებდა. თავს აჩვენებდა, თითქოს საკეტის გატეხვა უნ-

დოდა თვალსაჩინო ხერხებით ისე, რომ მაშინვე ყურადღება მიექციათ და ეჭვი მიეტანათ ქურდობაზე, სინამდვილეში კი სამგზავრო ჩემოდანი გასაღების ასლით გაეღო, გემიდან გადაადგო ის შეკვრა და დაელოდა გემიდან უკანასკნელი მგზავრის გადასვლას. ბუნებრივია, იგი სათვალეს ატარებდა, რათა თვალები დაემალა და ინვალიდობა განესახიერებინა, ვინაიდან არ უნდოდა რისკი გაეწია რიჯუეისთან შეხვედრისას. მგზავრი ნიუ იორკში გადავიდა და პირველივე შემხვედრი გემით უკან დაბრუნდა.

- მაგრამ ვინ... რომელი იყო?

- კაცი, რომელსაც გასაღების ასლი ჰქონდა; ის კაცი, ვინც გასაღები შეუკვეთა; კაცი, რომელიც არ იყო მწვავე ბრონქიტით დაავადებული სახლში, იქ, თავის ქვეყანაში - მოკლედ რომ ვთქვა, ის „უხასიათო“ მოხუცი ბატონი შო! ზოგჯერ მაღალ წრეებშიც ხდება კრიმინალი, ჩემო მეგობარო... აჰა, ჩვენც მოვედით. მადმუაზელ, ბედმა გამიღიმა სწორედ! ნებას მაძლევთ? - და, თვალეზგაბრწყინებული პუარო განცვიფრებულ გოგონას ორივე ღაწვზე ეამბორა.

ეგვიპტური აკლდამის ამბავი

ყველთვის მიმანდა, რომ ყველაზე ამაღელვებელი და დრამატული იმ თავგადასავლებს შორის, რაც კი ოდესმე გადამხდენია პუაროსთან ერთად, იყო იმ სიკვდილთა უცნაური გარემოებების გამოძიება, რომლებიც მოჰყვა ეგვიპტის ერთ-ერთი მეფის, მენ-ჰორ-რას აკლდამის აღმოჩენასა და მის გახსნას.

უშუალოდ ტუტანჰამონის სამარხის აღმოჩენისას (რაც ლორდ კარნარვონის დამსახურებაა) ნიუიორკიდან ჩამოსული ჯონ უილარდი და ბატონი ბლეიბნერი ქაიროს ახლოს, გიზის პირამიდების მიდამოებში, გათხრებს აწარმოებდნენ. აქ ისინი მოულოდნელად წააწყდნენ საფლავების მთელ რიგს. ამ აღმოჩენამ უდიდესი ინტერესი გამოიწვია. ერთ-ერთი საფლავი მეფე მენ-ჰორ-რასი აღმოჩნდა. მენ-ჰორ-რა იყო იმ ბნელით მოცული მერვე დინასტიის მეფეთაგანი, რომლის დროსაც ძველი სამეფო დაემხო. მაშინ ცოტა რამ იყო ცნობილი ამ პერიოდის შესახებ და ამიტომ გაზეთებმა ახლა სრულყოფილად აღწერეს ამ აღმოჩენის შედეგები.

ეს ამბავი მალე გახმაურდა და დიდი ზეგავლენა მოახდინა ხალხის მსოფლმხედველობაზე. სერ ჯონ უილარდს კი გულმა უმტყუნა და სრულიად მოულოდნელად გარდაიცვალა.

ყველაზე სენსაციურმა გაზეთებმა მაშინვე გამოიყენეს ხელსაყრელი მომენტი, გაეცოცხლებინათ რომელიღაც ეგვიპტური საგანძურის საბედისწერო თავგადასავალთან დაკავშირებული ყველა მისტიკური თქმულება. ბრიტანეთის მუზეუმმა იმ უძველეს წაბლის ხეში მოთავსებულ საბრალო მუმიანზე, რომელიც ასეთი მგზნებარებით ამოთხარეს, გადაჭრით განაცხადა უარი. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ამ ამბავს დიდი პოპულარობა ხვდა წილად.

ორი კვირის შემდეგ ბატონი ბლეიბნერი სისხლის მწვავე მოწამვლით გარდაიცვალა; რამდენიმე დღის შემდეგ კი მისმა ძმისწულმა ნიუ იორკში თავი მოიკლა. იმ დღეებში მენ-ჰორ-რას „რისხვა“ ჩვეულებრივი საუბრის თემა გახლდათ და ეგვიპტელი მიცვალებულის მაგიური ძალა ფეტიშის დონეზე იყო აყვანილი.

ამის შემდეგ პუარომ ლედი უილარდის, გარდაცვლილი არქეოლოგის მეუღლის, პატარა ბარათი მიიღო. ქალი სთხოვდა, შინ სწვეოდა კენსინგტონის მოედანზე. მეც თან გავყევი.

ლედი უილარდი - მაღალი, თხელი აგებულების ქალი - თალხით იყო მოსილი, მისი გადაქანცული სახე მწუხარებას დაენისლა.

- თქვენს კეთილშობილებაზე მეტყველებს, ასე დაუყოვნებლივ რომ მობრძანდით, მესიე პუარო.

- მზად ვარ გემსახუროთ, ლედი უილარდ. ჩემი რჩევა გჭირდებათ?

- თქვენ, რამდენადაც ვიცი, პოლიციის აგენტი ბრძანდებით, მაგრამ, ამჯერად, მე რჩევისთვის, როგორც პოლიციის აგენტს ისე არ მოგმართავთ. ვიცი, რომ დიდი გამოცდილება, ორიგინალური შეხედულებები და თქვენეული წარმოდგენები გაქვთ ამა თუ იმ მოვლენაზე. მითხარით, გეთაყვა, მესიე პუარო, რა აზრის ბრძანდებით ზებუნებრივ ძალებზე?

პუაროს წუთით ყოყმანი დაეტყო ვიდრე პასუხს გასცემდა. ჩანდა, ფიქრობდა. ბოლოს თქვა:

- მოდით, გასაგებად ვილაპარაკოთ. ლედი უილარდ, ეს ის მთავარი საკითხი არ არის, რაც თქვენ გაინტერესებთ, ხომ ასეა? თქვენ არაპირდაპირ ეხებით თქვენი მეუღლის გარდაცვალების გარემოებას.

- მართალი ბრძანდებით, - დაეთანხმა ქალი.

- თქვენ გსურთ, რომ მე გამოვიძიო მისი დაღუპვის მიზეზები?

- მე მინდა დამარწმუნოთ რამდენად სწორია გაზეთების ჭორები და რამდენად შეიძლება დადგინდეს ეს ფაქტებით. სამი ადამიანის სიკვდილი, მესიე პუარო! ყოველი მათგანი თავისებურად ამოუცნობი, მაგრამ უეჭველად დაუჯერებელი დამთხვევებით; და ყველაფერი ეს ხდება იმ ერთი თვის განმავლობაში, რაც სამარხი გაიხსნა. ეს შეიძლებოდა ნაკლებ სარწმუნო, შეიძლებოდა უფრო მეტად წარსულიდან წამოსული რისხვა ყოფილიყო, რომელიც იმ გზებით მოქმედებს, რაც თანამედროვე მეცნიერებისათვის აუხსნელია, მაგრამ ფაქტი ფაქტად რჩება -სიკვდილის სამი შემთხვევა! და, მეშინია, მესიე პუარო; საშინლად შეშინებული ვარ. შეიძლება ამით არ დამთავრდეს.

- ვის გამო შიშობთ?

- ჩემი ვაჟის გამო. როცა ჩემი მეუღლის დაღუპვის ამბავი მოვიდა, მე ავად ვიყავი. ჩემი ვაჟი, რომელიც ის იყო ოქსფორდიდან ჩამოვიდა, გათხრების ადგილზე გაემგზავრა და მიცვალებული ჩამოასვენა. მაგრამ ახლა ისევ წავიდა, მიუხედავად ჩემი ხვეწნა-მუდარისა. ის ისეა გატაცებული ამ საქმით, რომ გადაწყვიტა მამამისის ადგილი დაიკავოს და გათხრები განაგრძოს. იქნებ ბრიყვ და გულუბრყვილო ქალად ჩამთვალთ, მაგრამ, მესიე პუარო, მე მაინც მეშინია. ხომ შეიძლება გარდაცვლილი მეფის სული ჯერაც არ იყოს დამშვიდებული? შესაძლოა, თქვენ ფიქრობთ, რომ სისულელეს ვროშავ.

- არა, ლედი უილარდ, - სწრაფად თქვა პუარომ, - მეც ასევე მწამს გებუნებრივი ძალისა - ის ხომ უძლიერესია ამქვეყნად.

მე გაოცებული შევყურებდი პუაროს, არასდროს შემინიშნავს მისთვის მისტიკით გატაცება. მაგრამ ეს ტანმორჩილი კაცი ამჯერად გულახდილი ჩანდა.

- სინამდვილეში, თქვენ ჩემგან მოითხოვთ თქვენი ვაჟის დაცვას, არა? ყველაფერს გავაკეთებ, რათა არაფერი დაუშავდეს.

- დიახ, ოღონდ მე იდუმალი ძალებისა მეშინია...

- შუა საუკუნეების პაპირუსის გრაგნილზე, ლედი უილარდ, ჩამოწერილია უამრავი საშუალება, წინააღმდეგობას რომ უწევდა იმ შავბნელ მაგიას. თუმცა ჩვენმა ძველებმა ბევრად უფრო მეტი იცოდნენ მაშინ, ვიდრე ჩვენ, მთელი ჩვენი თავმომწონე მეცნიერებით. ახლა, ნება მიბოძეთ, იმ ფაქტებს დავუბრუნდეთ, რომლებითაც შემოიძლია ვიხელმძღვანელო. თქვენ მეუღლეს ეგვიპტოლოგია იტაცებდა, ასე არ არის?

- დიახ, ახალგაზრდობიდან მოყოლებული იგი ეგვიპტოლოგიის ერთ-ერთი უდიდესი ავტორიტეტული სპეციალისტი გახლდათ.

- მაგრამ ბატონი ბლეიბნერი, რამდენადაც გავიგე, ასე თუ ისე, მოყვარული იყო ამ დარგში, არა?

- ოჰ, სავსებით მართალი ბრძანდებით. ბლეიბნერი მეტად შეძლებული კაცი იყო. თავისუფლად ერკვეოდა მოყვარულის დონეზე ნებისმიერ საკითხში, რაც კი გაიტაცებდა. ჩემმა მეუღლემ მოახერხა დაეინტერესებინა იგი ეგვიპტოლოგიით, ვინაიდან სწორედ მისი ფული იყო საჭირო ექსპედიციის დაფინანსებისათვის.

- მისი ძმისწული?.. რას იტყვით მის გატაცებაზე, ისიც თან ახლდა ექსპედიციას?

- მე მგონი, არა, ფაქტობრივად, მე არც კი ვიცოდი ბატონ ბლეიბნერს ძმისწული თუ ჰყავდა, სანამ გაბეთებში არ წავიკითხე ცნობა მისი გარდაცვალების თაობაზე. არა მგონია, რუფეთსა და ბატონ ბლეიბნერს ოდესმე ახლო ურთიერთობა ჰქონოდათ. მას არასდროს ულაპარაკია რაიმე ნათესაურ კავშირზეც.

-ვინ არიან ექსპედიციის სხვა წევრები?

-დოქტორი თოსუილი - ბრიტანეთის მუზეუმის უმცროსი ოფიციალური თანამშრომელი; ბატონი შნეიდერი - ნიუიორკის მეტროპოლიტენ მუზეუმიდან; ახალგაზრდა ამერიკელი მდივანი, დოქტორი ეიმსი და ჰასანი - ჩემი მეუღლის ერთგული მსახური.

- შეგიძლიათ გაიხსენოთ ამერიკელი მდივნის სახელი?

- მგონი, ჰარფერი ერქვა, მაგრამ მთლად დარწმუნებული არა ვარ. ის ბატონ ბლეიბნერთან დიდხანს არ ყოფილა. ვიცი, სასიამოვნო ყმაწვილი იყო.

- გმადლობთ, ლედი უილარდ.

- თუ კიდევ რაიმე გაინტერესებთ...

- ახლა მეტი არაფერი. ამიერიდან მე მომანდეთ ეს საქმე და დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, ყველაფერს ვიღონებ, რაც კი შესაძლებელია, რათა თქვენი ვაჟი საღ-საღამათი დაგიბრუნდეთ.

ეს სიტყვები არც თუ ისე სარწმუნოდ ჟღერდა და შევნიშნე, როგორ შეკრთა ლედი უილარდი მათი მოსმენისას. თუმცა, ამავე დროს, ის ფაქტი, რომ გამომძიებელმა მისი შიში უყურადღებოდ არ დატოვა, თავისთავად შვება იყო ქალისთვის.

რაც შემეხება მე, მანამდე არასოდეს შემინიშნავს, რომ პუაროს ხასიათში ასე ღრმად ჰქონდა მისტიკას ფესვები გადგმული. ამ საკითხზე ჩამოვაგდე საუბარი, როცა სახლისაკენ გზას დავადექით. მის ქცევებში სერიოზულობა და გულწრფელობა იგრძნობოდა.

- მაგრამ, ჰასტინგს, მე მწამს... თქვენ სათანადოდ ვერ უნდა აფასებდეთ მზებუნებრივ ძალებს.

- რა უნდა გავაკეთოთ ამისთვის?

- ყოველდღიური პრაქტიკაა საჭირო, ძვირფასო ჰასტინგს! კეთილი! უპირველეს ყოვლისა, ჩვენ დეპეშა უნდა გავაგზავნოთ ნიუიორკში, რათა სრულიად გავარკვიოთ ახალგაზრდა ბლეიბნერის დაღუპვის გარემოებათა ყოველი წვრილმანი.

მან გაგზავნა სათანადო დეპეშა. პასუხი სრული და დაწვრილებითი იყო. ახალგაზრდა რუფეთ ბლეიბნერი წლების მანძილზე ფინანსურ ხელმოკლეობას განიცდიდა. ის წყნარი ოკეიანის კუნძულების სანაპიროებზე ემიგრანტი იყო, მაგრამ ნიუიორკში

ორი წლის წინათ დაბრუნდა, სადაც თანდათან სულ უფრო და უფრო ეშვებოდა ცხოვრების ჭაობში. ყველაზე საყურადღებო, ჩემი აზრით, იყო ის, რომმმოახერხა წინასწარ საკმაო ფულის სესხება, რათა ეგვიპტეში გამგზავრებულიყო. „მე იქ ერთი კარგი მეგობარი მყავს, ვისგანაც შემიძლია ფული ვისესხო“, - განაცხადა თურმე რუფეთმა. თუმცა აქ მისი გეგმები ჩაიშალა. ის დაბრუნდა ნიუიორკში და წყევლით იხსენებდა თავის ძუნწ ბიძას, რომელიც მიცვალებულთა ძვლებზე და დაფერფლილ მეფეებზე უფრო ზრუნავდა, ვიდრე საკუთარ სისხლსა და ხორცზე. მან ეგვიპტეში დროებითი ვიზიტის შემდეგ შეიტყო სერ ჯონ უილარდის გარდაცვალების ამბავი. მაშინ კიდევ ერთხელ გადაეშვა მისთვის ჩვეულ აღვირაბსნილ ცხოვრებაში ნიუ-იორკში. შემდეგ კი თავი მოიკლა, თან ბარათი დატოვა, რომელიც რამდენიმე, მეტად კურიოზულ ფრაზას შეიცავდა. ეტყობოდა, რომ დაწერილი იყო სინდისის ქენჯნის უეცარი გაღვიძებით. ის თავის თავს კეთროვანსა და მოკვეთილს უწოდებდა. წერილი მთავრდებოდა სიტყვებით, რომ ასეთ სიცოცხლეს სიკვდილი ერჩია.

გაურკვეველმა ეჭვებმა შეიპყრო ჩემი გონება. არასდროს მწამდა დიდი ხნის წინათ გარდაცვლილ ეგვიპტელ მეფეთა სულელების რისხვისა. აქ უფრო თანამედროვე დანაშაული დავინახე, ვივარაუდე, რომ ამ ახალგაზრდა კაცმა გადაწყვიტა თავის ბიძას საწამლავით გასწორებოდა. და სერ ჯონ უილარდმაც საბედისწერო დოზა მიიღო. ახალგაზრდა კაცი ნიუიორკში ჯერ კიდევ ბიძის გარდაცვალებამდე დაბრუნდა, თან სდევდა ფიქრი ჩადენილ დანაშაულზე. ბიძამისის დალუპვის ამბავმა მის ყურამდეც რომ მიაღწია, დარწმუნდა, თუ რა მძიმე იყო მისი დანაშაული, სინდისის ქენჯნა იგრძნო და სიცოცხლე მოისწრაფა.

მე ზოგადად მოვუხაზე პუაროს ჩემი ვარაუდი. იგი დაინტერესდა.

- რასაც თქვენ ფიქრობთ, თქვენს გულუბრყვილობაზე მეტყველებს, - უეჭველად გულუბრყვილობაა. შეიძლება მართლაც ასე იყოს, მაგრამ თქვენ მხედველობიდან გამოგრჩათ სამარხის საბედისწერო ფაქტორი.

მე მხრები ავიჩეჩე.

- თქვენ ისევ ფიქრობთ, რომ სამარხს რაიმე კავშირი აქვს მომხდარ ამბებთან?

- საკმარისია, ჩემო მეგობარო, ხვალ ეგვიპტეში მივემგზავრებით.

- რა-ა? - განცვიფრებისაგან წამოვიყვირე.

- მე ასე გადავწყვიტე, - გმირული შემართება იგრძნობოდა პუაროს გამომეტყველებაში, შემდეგ მოიღუშა და ჩაიბუბღუნა:

- მაგრამ, ოჰ, ზღვა! საძაგელი ზღვა!

ერთი კვირის შემდეგ ჩვენ ფერხთა ქვეშ უდაბნოს ოქროსფერი ქვიშა იყო გართხმული. ჩვენს თავზე ცხელი მზე იღვრებოდა. უბედური პუარო სულის სიმტკიცეს კარგავდა. ეს ტანმორჩილი კაცი არც ისე კარგი მოგზაური აღმოჩნდა. ჩვენი ოთხდღიანი მოგზაურობა მარსელიდან მისთვის დაუსრულებელ ტანჯვად იქცა. ის ისე გადმოვიდა ალექსანდრიის სანაპიროზე, როგორც თავისი ნამდვილი „მე“-ს ორეული; ჩვეული კოპწიაობაც კი დაჰკარგვოდა. ქაიროში ჩამოსვლისთანავე მენა ჰაუზის ოტელში გაგვამგზავრეს, პირდაპირ პირამიდების ჩრდილქვეშ.

ეგვიპტის მოსახლეობამ დამიპყრო, მაგრამ ამას პუაროზე ვერ ვიტყვოდი. ზუსტად ისევ ისე ჩაცმული იყო, როგორც ლონდონში, ჯიბეში მუდამ ტანსაცმლის ჯაგრისი ედო და განუწყვეტლივ ებრძოდა მტვერს მუქი ფერის ტანსაცმელზე რომ ედებოდა.

- ოჰ, ჩემი ფეხსაცმელი, - წუწუნებდა ის. - შეხედეთ, ჰასტინგს, ჩემი ფეხსაცმელი, წმინდა პატენტირებული ტყავისაა; ყოველთვის ისეთი პეწიანი და კრიალა იყო. ნახეთ, როგორ ჩაყრილა

ქვიშა შიგ, თანაც ფეხსაც მტკენს და მხედველობასაც შეურაცხყოფს; სიცხისაგან უღვაშებიც კი დამიღბა.

- შეხედეთ სფინქსს, - გავიძახოდი ისევ ჩემსას - წარმოიდგინეთ, მეც მატყვევებს მისი იღუმალება და მომხიბვლელობა.

პუარომ უკმაყოფილოდ შეხედა სფინქსს.

- ვერ იტყვით, რომ ბედნიერი გამომეტყველება ჰქონდეს, - განაცხადა მან. - ან კიდევ, როგორ უნდა ჰქონდეს, როცა ნახევრად ქვიშაშია ჩამარხული; ოჰ, ეს წყეული ქვიშა!

- აბა, ახლა, გაიხსენეთ, როგორი ქვიშიანია ბელგია? - ვკითხე და გავახსენე მეტად დასამახსოვრებელი დასვენების დღეები, ნოქ-სიულ-მელ-ში რომ გავატარეთ, იმ „უცოდველი დიუნების“ შუაგულში, როგორც გზამკვლევეშია განმარტებული.

- ბრიუსელში ქვიშა არ ყოფილა, - განაცხადა პუარომ. ის ჩაფიქრებული ათვალიერებდა პირამიდებს, - მართლაც სოლიდური, გეომეტრიული ზომები აქვს, მაგრამ ზედაპირი უსიამოვნოდ უსწორმასწოროა. და, არც პალმის ხეები მომწონს ასე ჩამწკრივებული!

წუწუნი იმით შევაწყვეტინე, რომ შევთავაზებ ბანაკისაკენ გზას დავდგომოდით. იქ აქლემებზე ამხედრებულები უნდა წავსულიყავით. ეს ცხოველები კი დაჩოქილნი მოთმინებით გველოდებოდნენ. ჩვენ იმ რამდენიმე კოლორიტულად ჩაცმული ბიჭის განკარგულებაში ვიყავით, რომელთა მეთაური ერთი მოლაყებ თარჯიმანი აღმოჩნდა.

როცა პუაროს სათვალეს აქლემზე ამხედრებისას ფეხი დავაბიჯე, ოხვრასა და წუწუნს მოჰყვა, ხელების ქნევით უხმობდა წმინდა მარიამსა და ყველა წმინდანს, ვინც კი საეკლესიო კალენდარში მოიხსენიება. ბოლოს, სამარცხვინოდ ჩამოვიდა აქლემიდან და ეს მოგზაურობა სახედარზე ამხედრებულმა დაასრულა. უნდა დავამატო ისიც, რომ ჩორთით მიმავალი აქლემი

არც ისე სახუმარო საქმეა გამოუცდელი კაცისათვის. რამდენიმე დღე ტანში მამტვრევდა.

ბოლოს და ბოლოს მივუახლოვდით გათხრების ადგილს. ერთი მზემოკიდებული, ჭალარათმიანი კაცი, რომელსაც თეთრი ტანსაცმელი ეცვა და თავზე ჩაჩქანი ეხურა, ჩვენს შესახვედრად გამოემართა.

- მესიე პუარო და კაპიტანი ჰასტინგსი ბრძანდებით? თქვენი დეპეშა მივიღეთ. ბოდიშს გიხდით, რომ ვერავინ გამოგიგზავნეთ ქაიროში დასახვედრად. გაუთვალისწინებელმა შემთხვევამ სრულიად შეცვალა ჩვენი გეგმები.

პუარო გაფითრდა, ხელი ტანსაცმლის ჯაგრისისაკენ რომ აპარებდა, ადგილზე გაუშეშდა.

- კიდევ ხომ არავინ მომკვდარა? - აღმოხდა მას.

- დიახ.

- სერ გაი უილარდი? - წამოვიყვირე მე.

- არა, ბატონო ჰასტინგს, ჩემი ამერიკელი კოლეგა, ბატონი შნიდერი.

- მიზეზი? - ჰკითხა პუარომ.

- ტეტანუსი.

მე ფერი დავკარგე, ვგრძნობდი, ირგვლივ საშინელი ატმოსფერო სუფევდა - რთული, საბედისწერო და ავისმომასწავებელი. საზარელმა ფიქრებმა მომიცვა: ნუთუ მორიგი მსხვერპლი მე ვიქნები?

- ღმერთო ჩემო! - თქვა პუარომ დაბალი ხმით, - გაუგებარია... რა საზარელია... მითხარით, მესიე, ნამდვილად ტეტანუსია?

- დარწმუნებული არა ვარ. მაგრამ დოქტორი ეიმსი უფრო უკეთ მოგახსენებთ.

- აჰ, დიახ, თქვენ ექიმი არ ბრძანდებით.

- მე თოსუილი ვარ.

ეს იყო ბრიტანელი ექსპერტი, ლედი უილარდის გადმოცემით, ბრიტანეთის მუზეუმის მთავარი ოფიციალური პირი. ამ კაცში იყო რაღაც ავტორიტეტული და შეუდრეკელი, რამაც მიმიზიდა.

- თუ გამომყვებით, - განაგრძო დოქტორმა თოსუილმა. - სერ გაი უილარდთან მიგიყვანთ. ის ძალზე მოწადინებული იყო, ეცნობებინათ, როგორც კი ჩამოხვიდოდით.

ბანაკში შევედით და ერთ დიდ კარავს მივუახლოვდით, დოქტორმა თოსუილმა ასწია კარვის კალთა და შიგ შევედით. იქ სამი კაცი იჯდა.

- მესიე პუარო და კაპიტანი ჰასტინგსი ჩამოვიდნენ, სერ გაი, - უთხრა თოსუილმა.

ამ სამიდან ერთ-ერთი, ყველაზე ახალგაზრდა კაცი წამოხტა და შემოგვეგება. ასე, ოცდაორი წლის იქნებოდა. მისი მოძრაობა ერთგვარად იმპულსული იყო, რითაც ძალიან ემსგავსებოდა დედამისს: ის სხვებივით მზემოკიდებული არ იყო, დაღლილი კაცის გამომეტყველება ჰქონდა და ამის გამო უფრო ასაკოვანი ჩანდა, ვიდრე სინამდვილეში იყო, თანაც აშკარად ცდილობდა მედგრად გაეძლო მკაცრი გონებრივი დაძაბულობისათვის.

სერ გაიმ წარმოადგინა თავისი ორი კომპანიონი: დოქტორი ეიმსი - ჭკვიანური გარეგნობის ოცდაათს გადაცილებული კაცი, შევერცხლილი ქილვაშებით, და ბატონი ჰარფერი - მდივანი, სასიამოვნო აღნაგობის ახალგაზრდა კაცი. მას ეროვნული ემბლემებით შემკული ძვლისჩარჩოიანი სათვალე ეკეთა.

რამდენიმე წუთის უთავბოლო საუბრის შემდეგ, ეს უკანასკნელი გავიდა. დოქტორი თოსუილიც თან გაჰყვა. დავრჩით მარტო მე, სერ გაი და დოქტორი ეიმსი.

- მესიე პუარო, გეთაყვა, დამისვით ნებისმიერი კითხვა, რომელიც კი გაინტერესებთ, - თქვა გაი უილარდმა. - ჩვენ თავზარ-

დაცემულნი ვართ ამ უბედურების უცნაური განვითარებით, მაგრამ ეს სხვა არაფერია, თუ არა გარემოებათა დამთხვევა.

ახალგაზრდა კაცის ქცევაში ნერვიული დაძაბულობა იგრძნობოდა, რაც მის სიტყვებს ეწინააღმდეგებოდა. მე არ გამომპარვია, რა გულმოდგინედ აკვირდებოდა პუარო სერ გაის.

- თქვენ მთელი გულით ეძლევიტ ამ სამუშაოს, სერ გაი?

- სავსებით. არა აქვს მნიშვნელობა რა ხდება, ან რა მოსდევს ამას, სამუშაო გრძელდება. გაითვალისწინეთ.

პუარო დოქტორ ეიმსს მიუბრუნდა:

- თქვენ რაღას იტყვით, ბატონო დოქტორო?

- იცით, - სიტყვა გაწელა დოქტორმა. - არც მე ვაპირებ სამუშაოს შეწყვეტას.

პუაროს სახე შეეცვალა.

- მაშინ უნდა გავარკვიოთ, როგორ წავიყვანოთ საქმე. როდის დაიღუპა ბატონი შნიეიდერი?

- სამი დღის წინ.

- დარწმუნებული ხართ, ტეტანუსმა იმსხვერპლა?

- გვამმა დაგვარწმუნა.

- სტრიქნინით მოწამვლა ხომ არ შეიძლებოდა ყოფილიყო?

- არა, მესიე პუარო. მესმის, რასაც გულისხმობთ, მაგრამ ეს აშკარად ტეტანუსი იყო.

- შრათი არ გავუკეთეთ?

- რა თქმა უნდა, გავუკეთეთ, - თქვა ნირწამხდარმა დოქტორმა. - ყველაფერი ვიღონეთ, რაც კი შეიძლებოდა.

- შრათი თან გქონდათ?

- არა. ქაიროდან ჩამოვიტანეთ.

- კიდევ იყო ბანაკში ტეტანუსით სიკვდილის შემთხვევები?

- არა, არც ერთი.

- დარწმუნებული ხართ, რომ ბატონი ბლეიბნერის სიკვდილი ტეტანუსის დამსახურება არ არის?

- აბსოლუტურად დარწმუნებული ვარ. ცერი გაჩხაპნილი ჰქონდა, საიდანაც მოწამვლა დაიწყო და სეფსისიც განვითარდა. უნდა გითხრათ, ამას არაპროფესიონალიც კი მიხვდებოდა, მაგრამ ორი რამ კი სხვაგვარადაა.

- მაშ, საქმე გვაქვს სიკვდილის ოთხ, ერთმანეთისაგან სრულიად განსხვავებულ შემთხვევასთან. ერთი ადამიანი გარდაიცვალა გულის ავადმყოფობით, მეორე - სისხლის მოწამვლით, მესამე სიცოცხლე თვითმკვლელობით დაასრულა, მეოთხე კი ტეტანუსმა იმსხვერპლა.

- სწორედ ასეა, მესიე პუარო.

- დარწმუნებული ხართ, რომ არაფერია ამ ოთხ შემთხვევას შორის საერთო?

- კარგად ვერ გავიგე.

- უფრო გასაგებად აგიხსნით: ხომ არ მომხდარა რაიმე ისეთი, რაც შესაძლოა, ნიშნავდეს მენ-ჰორ-რას წეს-ჩვეულებათა უპატივცემულობას?

დოქტორი გაოცებული მიაჩერდა მას.

- სისულელეა! მესიე პუარო! იმედი მაქვს თავს არ მოიტყუებთ ამ აბდაუბდით!

- მტკნარი სისულელეა, - ჩაილაპარაკა ბრაზმორეულმა უილარდმაც.

პუარო უშფოთველად, გაუნძრევლად იდგა და თავის კატასავით მწვანე თვალებს აფახურებდა.

- მაშ თქვენ არ გჯერათ, მესიე დოქტორო?

- არა, სერ, არა, - განაცხადა დოქტორმა ხაზგასმით. მე მეცნიერული აზროვნების კაცი ვარ და მჯერა, რასაც მეცნიერება გვასწავლის.

- ანტიკურ ეგვიპტეში მეცნიერება არ არსებობდა? - იკითხა რბილად პუარომ, - არა, არა, ნუ მიპასუხებთ, მაგრამ მითხარით, რას ფიქრობენ ადგილობრივი მუშები?

დოქტორი ეიმსი დაბნეული ჩანდა.

- მე ვფიქრობ, თქვა მან ბოლოს. - რომ, იქ, სადაც თეთრკანიანები წონასწორობას კარგავენ, ადგილობრივებიც არ ჩამორჩებიან. დასაშვებად მიმაჩნია, რომ ისინი, ასე ვთქვათ, თავზარდაცემულნი არიან, მაგრამ ამის საბაბი არა აქვთ.

- საინტერესოა, - თქვა პუარომ ორჭოფულად.

სერ გაი წამოიწია:

- უეჭველია, - წამოიძახა სკეპტიკურად, - ვერ დაიჯერებთ, მაგრამ ეს აბსურდია! თქვენ ვერაფერს გაიგებთ ანტიკური ეგვიპტისას, თუ ასე იფიქრებთ.

პასუხად პუარომ ჯიბიდან პატარა წიგნი ამოიღო და გაუწოდა. ეს იყო ძველისძველი დაფლეთილი წიგნი „ეგვიპტელთა და ქალდეველთა მაგია“. შემდეგ შებრუნდა და კარვიდან გამოვიდა. დოქტორი მე მომაჩერდა.

- რა განუზრახავს?

სხვისგან ნათქვამმა ამ ფრაზამ, რომელიც ასე ჩვეული იყო პუაროსთვის, ღიმილი მომგვარა.

- ზუსტად არ ვიცი, ვაღიარე მე. - დარწმუნებული ვარ, რაღაც გეგმა შეიმუშავა, რათა განდევნოს ბოროტი სულები.

მე პუაროს საძებნელად გავემართე. იგი გამხდარი სახის ახალგაზრდას, ბატონ ბლეიბნერის ყოფილ მდივანს ესაუბრებოდა.

- არა, - ამბობდა ბატონი ჰარფერი. - მე სულ ექვსი თვეა ექსპედიციაში ვარ. დიახ, საკმაოდ კარგად ვიცნობდი ბატონ ბლეიბნერის საქმეებს.

- შეგიძლიათ დაწვრილებით მიაშობოთ მისი ძმისწულის შესახებ?

- ის აქ მოულოდნელად გამოჩნდა; სასიამოვნო გარეგნობის ყმაწვილი იყო, ადრე არასოდეს შევხვედრივარ; სხვები - კი, მგონი, ეიმსი და შნეიდერი იცნობდნენ. მოხუცს სულაც არ გახა-

რებია მისი ჩამოსვლა. მოულოდნელად წამოიწყებდნენ უმოწყალო ჩხუბს. „არც ერთი ცენტი, - ყვიროდა მოხუცი, - ვერც ერთ ცენტს ვერ მიიღებ, არც ახლა და არც ჩემი სიკვდილის შემდეგ. მთელი ჩემი ფინანსები უნდა მოვახმარო ჩემს ცხოვრებისეულ, მასულდგმულელებელ საქმეს. ამაზე ამ დილით უკვე ველაპარაკებ ბატონ შნეიდერს“. და კიდევ ბევრი ამგვარი რამ. ამის შემდეგ ახალგაზრდა ბლეიბნერი ქაიროში გაიპარა.

- იმ დროს კარგად გრძნობდა თავს?

- მოხუცი?

- არა, ახალგაზრდა.

- მგონი რაღაც კი აწუხებდა, მაგრამ სერიოზული არაფერი ყოფილა, თორემ გამახსენდებოდა.

- კიდევ ერთი, ბატონმა ბლეიბნერმა ანდერძი ხომ არ დატოვა?

- რამდენადაც ვიცით, არა.

- ბატონო ჰარფერ, ექსპედიციაში დარჩენას აპირებთ?

- არა, სერ, მე არა. ნიუიორკში მივემგზავრები, როგორც კი მოვაგვარებ საქმეებს; გნებავთ დამცინეთ, მაგრამ მე არ ვაპირებ, იმ დაწყევლილი მენ-ჰორ-რას მომდევნო მსხვერპლი გახდე; აქ რომ დავრჩე, ნამდვილად მეც შემიწირავს.

ახალგაზრდამ შუბლზე ოფლი მოიწმინდა. პუარო შებრუნდა, შემდეგ თავი ოდნავ მოაბრუნა და მისთვის დამახასიათებელი ღიმილით მხრებს ზემოდან გადმოულაპარაკა:

- გაიხსენეთ, მას ერთი მსხვერპლი ნიუიორკში ჰყავდა.

- ეშმაკმა დალახვროს! - თქვა ბატონმა ჰარფერმა დამაჯერებლად.

- ის ყმაწვილი ნერვიულია, - თქვა ჩაფიქრებით პუარომ. - გაღიზიანებულია, ძალიან გაღიზიანებულია.

პუაროს ცნობისმოყვარეობითყმივაჩერდი, მაგრამ მისმა იდუმალმა ღიმილმა არაფერი მანიშნა. სერ გაი უილარდისა და

დოქტორ თოსუილის თანხლებით გათხრები დავათვალიერეთ. მთავარი აღმოჩენები ქაიროში გადაეტანათ. სამარხის ზოგიერთი ნივთი მეტისმეტად საინტერესო აღმოჩნდა. ახალგაზრდა ბარონეტის ენთუზიაზმი აშკარა იყო, მაგრამ შევატყვე, ნერვიულობდა, გრძნობდა, მას რაღაც საფრთხე ემუქრებოდა. როცა ჩვენთვის განკუთვნილ კარავში შევდიოდით ვახშობამდე დასაბანად, თეთრებში ჩაცმული შავკანიანი მამაკაცი გვერდზე გადგა და გზა მოხდენილად დაგვითმო, თან არაბულ ენაზე ხმადაბლა მოგვესალმა. პუარო შეჩერდა.

- თქვენ ჰასანი ხართ, სერ ჯონ უილარდის მსახური?

- მე ჩემს ბატონ სერ ჯონს ვემსახურებოდი, ახლა მის ვაჟს ვემსახურები.

მან ნაბიჯი გადმოდგა ჩვენკენ და ხმადაბლა გვითხრა:

- ამბობენ, თქვენ ძალიან ჭკვიანი ბრძანდებით და გამოცდილი ხართ ამგვარი ბოროტი სულების საქმეების მოგვარებაში, უთხარით ახალგაზრდა ბატონს, წავიდეს აქედან. აქ უბედურება ტრიალებს.

პასუხს არც დაელოდა, ისე მოსწყდა ადგილს და გაქანდა.

- უბედურება ტრიალებს, — ჩაიბუტბუტა პუარომ. - დიახ, მე ამას ვგრძნობ.

ვახშამმა არცთუ მხიარულად ჩაიარა. პირველობა დოქტორ თოსუილს დაეთმო. იგი დაწვრილებით გვიყვებოდა ეგვიპტის სიძველეებზე. როგორც კი სხვა საკითხზე გადასასვლელად შევემზადეთ, სერ გაიმ პუაროს მკლავში ხელი ჩაავლო და რაღაცაზე მიუთითა. გაურკვეველი ლანდი კარვებს შორის დადიოდა, ეს ადამიანის ლანდს არ ჰგავდა. მე კარგად გავარჩიე ძაღლისთავიანი მოჩვენება, ზუსტად ისეთი, როგორიც სამარხის კედლებზე იყო ამოტვიფრული.

ამის დანახვაზე სისხლი გამეყინა.

- ღმერთო ჩემო! - ჩაიბუტბუტა პუარომ და პირჯვარი გულდა-გულ გადაიწერა. - ტურისტავიანი ენუბისი, წარმავალი სულების ღმერთი.

- ვილაც გვამასხარავებს, - იყვირა დოქტორმა თოსუილმა და აღშფოთებული ზეზე წამოიჭრა.

- თქვენს კარავში შევიდა, ჰარფერ, - ჩაილაპარაკა სერ გაიმ და საშინლად გაფითრდა.

- არა, - თქვა პუარომ და თავი გადააქნია, - დოქტორ ეიმის კარავში დავინახე.

ექიმი მას უნდობლად მიაჩერდა; შემდეგ, დოქტორ თოსუილის სიტყვები გაიმეორა და დაიყვირა;

- ვილაც დაგვცინის, წავიდეთ და დავიჭიროთ.

იგი გაექანა იმ გაურკვეველი მოჩვენების საძებნელად. მეც გავყვი, მაგრამ როგორადაც არ ვეცადეთ, კვალის კი ვერ ვიპოვეთ იმ სულიერისა, იქ რომ ჩაიარა. ერთგვარად შეძრწუნებულები დავბრუნდით და დავინახეთ, პუაროს რაღაც გადაწყვეტილება მიეღო, რათა უბრუნველყო თავისი უსაფრთხოება. ის საქმიანად ხაზავდა ათასგვარ დიაგრამას, აკეთებდა წარწერებს ჩვენი კარვის ირგვლივ ქვიშაზე. მე ხუთქიმიან ვარსკვლავს თუ ხუთკუთხედს მოვკარი თვალი, ხშირად მეორედებოდა. პუარო ამავე დროს იმპროვიზებულ ლექციას კითხულობდა გრძნეულებასა და, საზოგადოდ, მაგიაზე; თეთრ მაგიაზე, როგორც შავი მაგიის საწინააღმდეგობზე; აქვე იყო მიცვალებულების სულთა ნაირსახეობები და წმინდა წიგნიც შიგ ჩართული.

ჩანდა, რომ ამან აშკარა ზიზღი გაუღვიძა დოქტორ თოსუილს, გამძვინვარებულმა გვერდზე გამწია, სრული ამ სიტყვის მნიშვნელობით.

- სისულელეა, სერ, - აღმოხდა გააფთრებულს. - მტკნარი სისულელეა. ეს კაცი თვითმარქვიაა. ის ვერ ასხვავებს შუა საუკუნეების რელიგიურ ცრურწმენასა და ანტიკური ეგვიპტის რწმე-

ნას ერთმანეთისაგან, არასოდეს შევხვედრივარ უვიცობისა და რწმენის მსგავს აღრევას.

აღშფოთებული ექსპერტი დავამშვიდე და კარავში პუაროსთან შევედი. ჩემ ტანმორჩილ მეგობარს მხიარულად უბრწყინავდა თვალები.

- ახლა შეგიძლია მშვიდად დავიძინოთ, - განაცხადა მან მხიარულად. შემიძლია გემოზე გამოვიძინო. თავი მისკდება ტკივილისაგან. აჰ, კარგი იქნებოდა ახლა გვირილის ნაყენი.

თითქოს სურვილი შეისმინაო, კარვის კალთა აიწია და ჰასანი გამოჩნდა ორთქლიანი ფინჯნით ხელში. ფინჯანი პუაროს მიაწოდა. შიგ მართლაც აღმოჩნდა გვირილის ნაყენი, პუაროს ასე რომ უყვარდა. პუარომ ჰასანს მადლობა გადაუხადა, მაგრამ რატომღაც ნაყენი ჩემთვის არ შემოატანინა. ჩვენ მარტონი დავრჩით. ტანთ რომ გავიხადე, ცოტა ხნით კარვის ზღურბლთან შევჩერდი და უდაბნოს გავხედე.

- შესანიშნავი ადგილია, - ხმამაღლა ვთქვი, - და საინტერესო სამუშაოა. მოხიბლული ვარ: უდაბნოს ცხოვრება, წარმავალი ცივილიზაციის კვალის ძიება! უუეჭველია, პუარო, თქვენც გრძნობთ ამ მომხიბვლელობას?

პასუხი რომ ვერ მივიღე, გაბრაზებულმა მივიხედე მისკენ. ჩემი გაბრაზება ელდამ შეცვალა. პუარო პრიმიტიულ ტახტზე გადაწოლილიყო, სახე საშინლად შეშფოთებული ჰქონდა; გვერდით ცარიელი ფინჯანი ედგა. მისკენ გავექანე, შემდეგ გარეთ გავვარდი და დოქტორ ეიმსის კარვისაკენ გავიქეცი.

- დოქტორო ეიმს! - დავიყვირე, - სასწრაფოდ წამოდით!

- რა მოხდა? - იკითხა ექიმმა.

- ჩემი მეგობარი... ავადაა, კვდება. გვირილის ნაყენი... ჰასანი არ გაუშვათ ბანაკიდან!

ერთ წუთში დოქტორი უკვე ჩვენს კართან იყო. პუარო ისევ ისე იწვა, როგორც დავტოვე.

- საოცრებაა, - იყვირა ეიმსმა. - ტვინში სისხლის ჩაქცევას ჰგავს... როგორ თქვით, რა დალიაო? - მან ცარიელი ფინჯანი აიღო.

- ოღონდ ნაყენი არ დამიღევია! - გაისმა მშვიდი ხმა. განცვიფრებულებმა მივიხედეთ და დავინახეთ პუარო საწოლზე წამომჯდარიყო და იღიმებოდა.

- არა, - თქვა მან მშვიდად. - არ დამიღევია. სანამ ჩემი ერთგული მეგობარი ჰასტინგსი დამეს ეჩურჩულებოდა, დრო ვიხელთე და პატარა ბოთლში ჩავასხი. ამ პატარა ბოთლს ანალიზისთვის წავიღებ. არა... - თქვა მან, როცა დოქტორი უცებ შეიხრა, - როგორც გონიერ კაცს შეეფერება, მიხვდებით, რომ წინააღმდეგობას აზრი არა აქვს; ჰასტინგსი თქვენს საძებნელად რომ წამოვიდა, ბოთლი საიმედო ადგილას შევინახე. აჰ, სწრაფად, ჰასტინგს, დაიჭირეთ!

მე ვერ მივხვდი პუაროს აღშფოთების მიზეზს და ვინაიდან ჩემი მეგობრის გადარჩენა მინდოდა, წამსვე მასთან გავჩნდი, მაგრამ დოქტორის სწრაფი მოძრაობა სულ სხვა რამეს ნიშნავდა. მან ხელი პირთან მიიტანა, ჰაერი ნუშის მძაფრი სუნით გაიჟღინთა, დოქტორი მოიხარა და დაეცა.

- კიდევ ერთი მსხვერპლი, - თქვა პუარომ მკაცრად. - მაგრამ უკანასკნელი. თუმცა ეს ერთადერთი გამოსავალი იყო. მას უკვე სამი სიკვდილი აწევს კისერზე.

- დოქტორი ეიმსი? - წამოვიყვირე გაოგნებულმა. - მაგრამ, მე ვფიქრობდი, თქვენ გჯეროდათ ბნელით მოცული ძალების გემოქმედებისა.

- თქვენ ვერ გამიგეთ, ჰასტინგს. მე მხედველობაში მქონდა, რომ მწამს მისტიკური ძალებისა. ხალხში მტკიცედ დამკვიდრდა რწმენა, რომ მსგავსი მკვლელობები ზებუნებრივი ძალების მეშვეობით ხდება, ხოლო ცრურწმენის ინსტინქტმა იმდენად ძლიერად დაიმკვიდრა თავი კაცობრიობაში, რომ შესაძლოა

კაცს დაესხა დღისით-მზისით და ეს ბნელი ძალის რისხვას მიაწერონ. თავიდანვე ეჭვი მქონდა, რომ ვინმე ისარგებლებდა ამ ინსტინქტით. წარმოვიდგინე, რომ ეს იდეა ვილაცას მოუვიდოდა სერ ჯონ უილარდის გარდაცვალების შემდეგ. მართლაც რელიგიურმა ცრურწმენამ მაშინვე იფეთქა; რამდენადაც შემეძლო დამენახა, შეუძლებელი იყო ვინმეს რამე გარკვეული გამორჩენა ჰქონოდა სერ ჯონის სიკვდილით. ბატონი ბლეიბნერის საქმე სხვაგვარად იყო. ის დიდი ქონების პატრონი ჩანდა. ეს ინფორმაცია ნიუ-იორკიდან მივიღე, რომელიც შეიცავდა რამდენიმე წინადადებას. უპირველეს ყოვლისა, იმ თქვენს ახალგაზრდა ბლეიბნერს ეთქვა, რომ მას ერთგული მეგობარი ჰყავდა ეგვიპტეში, ვისგანაც შეეძლო ფული ესესხა. შეიძლებოდა გვევარაუდა, რომ თავის ბიძას გულისხმობდა. მაგრამ, ჩემი აზრით, ამ შემთხვევაში ასე რომ ყოფილიყო, ის აშკარად იტყოდა. ბლეიბნერის სიტყვები მიგვანიშნებს მის მხიარულ თანამეინახეებზე. მეორე ის, რომ მან დააგროვა საკმაო თანხა, რათა ეგვიპტეში გამგზავრებულიყო. ბიძამისმა აშკარად უარი უთხრა წინასწარ მიეცა თუნდაც ერთი პენიც, თუმცა ჰქონდა იმის შესაძლებლობა, რომ მისთვის ნიუ-იორკში დასაბრუნებელი ფული გადაეხადა. ვილაცას უნდა ესესხებინა მისთვის ფული.

- ყველაფერი ეს თეთრი ძაფითაა ნაკერი, - გაუწიე წინააღმდეგობა.

- მაგრამ, მეტსაც გეტყვით. ჰასტინგს, ხშირად ხდება, რომ მეტაფორულად ნათქვამ სიტყვებს პირდაპირი მნიშვნელობით იგებენ. ასევეა პირიქითაც; ამ შემთხვევაში, იმან, რაც ნათქვამი იყო პირდაპირი გაგებით, მეტაფორული მნიშვნელობა მიიღო. ახალგაზრდა ბლეიბნერმა საკმაოდ გასაგებად დაწერა: „მე კეთროვანი ვარ“ მაგრამ არავის უფიქრია, რომ მან თავი მოიკლა იმიტომ, რომ კეთრი შეეყარა.

- რა-ა? - წამოვიძახე მე.

- ეს იყო ვერაგი ჭკუის გონივრული გადაწყვეტილება. ახალგაზრდა ბლეიბნერი იტანჯებოდა კანის რალაც ძლიერი დაავადებით. ის წყნარი ოკეანის კუნძულებზე ცხოვრობდა, სადაც ეს დაავადება მეტად გავრცელებულია. ეიმსი მისი ერთადერთი მეგობარი იყო, და კარგად ცნობილი მედიკოსიც; მას არასოდეს ეპარებოდა ეჭვი ბლეიბნერის სიტყვებში. როცა აქ ჩამოვედი, ჩემი ეჭვი ჰარფერსა და დოქტორ ეიმსზე შევაჩერე. მაგრამ მალე მივხვდი, რომ მხოლოდ დოქტორს შეეძლო ჩაედინა და დაეფარა დანაშაული. ჰარფერისაგან კი გავიგე, რომ მას ადრევე გააცნეს ახალგაზრდა ბლეიბნერი. უეჭველია, ეს უკანასკნელი ოდესმე ანდერძს შეადგენდა ან უზრუნველყოფდა დოქტორის ცხოვრებას. დოქტორმა დაინახა ქონების მიღების შანსი. მისთვის სიძნელეს არ წარმოადგენდა მომაკვდინებელი აცრები ჩაეტარებინა ბატონი ბლეიბნერისათვის. შემდეგ კი ძმისწულმა, რომელიც უიმედობამ შეიპყრო, იმ საზარელი ახალი ამბის შემდეგ, რაც მისმა მეგობარმა შეატყობინა, თავი მოიკლა. ბატონ ბლეიბნერს არავითარი განზრახვა არ ჰქონია ანდერძი შეედგინა. მისი სიმდიდრე ძმისწულს გადაცემოდა, მისგან კი - დოქტორს.

- და ბატონი შნეიდერი?

- ჩვენ დარწმუნებული არა ვართ. ისიც იცნობდა ახალგაზრდა ბლეიბნერს, და, შესაძლოა, ეჭვობდა კიდევ რალაცას, ან იქნებ, ისევ დოქტორი ფიქრობდა, რომ კიდევ ერთი, უმოტივო და უმიზნო სიკვდილი გააძლიერებდა ცრურწმენის გორგალს. გარდა ამისა, ახლა ერთ საინტერესო ფსიქოლოგიურ ფაქტს მოგახსენებთ, ჰასტინგს. მკვლელს ყოველთვის აქვს სურვილი გაიმეოროს თავისი უკვე წარმატებით ჩატარებული დანაშაული. ამის წარმოდგენა მას სულ უფრო და უფრო იტაცებს. ამიტომაც მეშინოდა ახალგაზრდა უილარდის გამო. ენუბისის გამოსახულება, რომელიც ამ საღამოს შენიშნეთ, ჰასანმა განასახიერა ჩემი მითითებით. მინდოდა მენახა, თუ შევძლებდი დოქტორის შე-

შინებას. მაგრამ მისი შეშინება ზებუნებრივ ძალებსაც არ შეეძლო. მე დავინახე, რომ ის არ შეიპყრო იდუმალებით მოცულმა რწმენამ, არ მოატყუა იმ პატარა კომედიათ, რომელიც მისთვის გავითამაშე, მე ვვარაუდობდი, რომ ეცდებოდა მორიგი მსხვერპლი მე გავმხდარიყავი. აჰ, და მიუხედავად იმ წყეული ზღვისა, საზარელი სიცხისა და მომაბეზრებელი ქვიშისა, პატარა რუხი სამარე მაინც ასრულებს თავის ფუნქციას...

პუარომ დაგვარწმუნა, რომ ის სავსებით მართალი იყო თავის ვარაუდში. რამდენიმე წლის წინ კარგად შეზარხოშებულმა ახალგაზრდა ბლემბენერმა ხუმრობით შეადგინა ანდერძი, სადაც ეწერა: „გიტოვებ ჩემს პორტსიგარს, რომელიც ასე მოგწონს და ყველაფერი, რაც მე მეკუთვნის, ჩემი სიკვდილის შემდეგ გადაეცემა, როგორც ვალი, ჩემს ერთგულ მეგობარს რობერტ ეიმსს, ვინც ერთხელ დახრჩობისაგან გადამარჩინა“.

ეს ამბავი, რამდენადაც შეიძლებოდა, მიჩქმალული იყო. ხალხი იმ მკვლელობებს მენ-ჰორ-რას სამარხს უკავშირებდა და ლაპარაკობდა, რომ ეს იყო გარდასული მეფის რისხვის ერთ-ერთი ტრიუმფალური შურისგების ნიშნში მისი სამარხის შებღალვის სანაცვლოდ. ეს ის რწმენაა, რომელიც, როგორც პუარომ დამანახა, ეწინააღმდეგება მთელი ეგვიპტის მრწამსსა და აზროვნებას.

ცისფერი ლარნაკის საიდუმლო

ჯეკ ჰარტინგტონმა ცენტრიდან უხალისოდ შეამოწმა თავისი დარტყმა, ბურთთან დადგა, უკან მოიხედა და თვალით გაბომა მანძილი სასტარტო ბაქნიდან. სახეზე ზიზღი აღბეჭდოდა, რასაც თავადაც გრძნობდა. ერთი ღრმად ამოისუნთქა, გოლფის ჯოხი ორჯერ უმიზნოდ მოიქნია და ბაბუაწვერა და აბიბინებული ბალახი ერთიანად გადასხიპა.

ძნელია, ოცდაოთხი წლის კაცმა დრო და ყურადღება დაუთმო საკუთარი ცხოვრების უზრუნველყოფის პრობლემებს, მაშინ, როცა შენი ერთადერთი მიზანი გოლფის თამაშია. შვიდიდან ხუთნახევარი დღე ჯეკი გამოკეტილი იყო ქალაქში, წითელი ხით მოპირკეთებულ ერთ სენაკივით ოთახში. შაბათი საღამო და კვირა, რელიგიის მიხედვით, განკუთვნილი იყო ჭეშმარიტი ცხოვრებისეული მოთხოვნილებებისათვის. თავი რომ დაჩაგრულად არ ეგრძნო, ერთ პატარა სასტუმროში, სტაურტონ ჰითის გოლფის სათამაშო მოედნის მახლობლად, დაიდო ბინა. ყოველ დილით ექვს საათზე დგებოდა, რათა ერთი საათი ევარჯიშა, სანამ მსთ. და 45წუთზე მატარებელს გაჰყვებოდა ქალაქში.

მაგრამ ნაკლი ამ გეგმას მაინც ჰქონდა, ჯეკი შინაგანად გრძნობდა, რომ გოლფისათვის გამოყოფილი დრო მისთვის საკმარისი არ იყო.

გოლფის ჯოხი უგერგილოდ მოიქნია, მაგრამ „დრაივი“ ვერ ჩაატარა, ანუ მიზანს ააცდინა

მოკლე დარტყმებით ბურთი მიწაზე ნელა მიგორავდა, ოთხი ჩაგდება კი გოლფის ნებისმიერი სათამაშო მოედნის მინიმუმია.

ჯეკმა ღრმად ამოისუნთქა, ჯოხს მაგრად მოუჭირა ხელი და თავისთვის ჩაილაპარაკა მაგიური სიტყვები: `მარცხენა მხარი მარჯვნივ, თავი არ აიღო ...“

ის იყო, ტანი უკან გადაზნექა და დარტყმისთვის მოემზადა, რომ ყურისწამლებმა კვილიმა გააპო ზაფხულის დილის სიჩუმე.

- მკლავენ! - ყვიროდა ვიღაც, - მიშველეთ! მკლავენ!

ქალის ხმას ჰგავდა, რომელიც თანდათან, თითქოს ბუბუყით, კვნესაში ჩაინთქა.

ჯეკმა ჯოხი დააგდო და იქითკენ გაიქცა, საიდანაც ის ხმა შემოესმა. კვილი სადღაც სულ ახლოს ისმოდა. ეს უჩვეულო რამ ხდებოდა ერთი, თითქმის უკაცრიელი სოფლის იმ ნაწილში, სადაც მხოლოდ რამდენიმე სახლს თუ მოჰკრავდით თვალს. იქვე, ახლოს, ერთი პატარა, კოხტა სახლი იდგა, რომელიც ჯეკს ადრეც ხშირად შეუნიშნავს მისი ძველებური სინატიფის გამო. სწორედ ამ კოტეჯისკენ გაემურა ახლა იგი. სახლი მანანით მოფენილ ფერდობს იყო მოფარებული; ჯეკმა შემოურბინა ამ ფერდობს და წუთიც არ იყო გასული, რომ ჩარაბულ ჭიშკარს ეძგერა.

ბაღში გოგონა იდგა და ჯეკმა, ბუნებრივია, დაასკვნა, რომ ეს გოგონა ითხოვდა შველას; მაგრამ მალე აზრი შეეცვალა.

გოგონას ხელში პატარა კალათა ეჭირა, შიგ ნახევრამდე სარეველა ბალახით; ეტყობოდა, წახრილი მარგლიდა იების კვალს და ის იყო წამოიძარტა. ჯეკმა შენიშნა, რომ მას თვალები თვით იმ იებს მიუგავდა - ისეთივე ხავერდოვანი და თბილი ჰქონდა, ოღონდ უფრო მუქი ფერი დაჰკრავდა. იგი თავად ჰგავდა ციცქნა იას თავისი იისფერი ჩითის კაბით. გოგონა ჯეკს შესცქეროდა გაჯავრებული და თან განცვიფრებულიც.

— მაპატიეთ, — წამოიჩყო ახალგაზრდა კაცმა, ახლახან თქვენ ხომ არ ყვიროდით?

— მე-ე? რა თქმა უნდა, არა.

ის იმდენად გულწრფელად იყო გაოცებული, რომ ჯეკი სახტად დარჩა. გოგონას ხმაში სილბო და მიმზიდველობა იგრძნობოდა, შეზავებული მსუბუქი უცხოური აქცენტით.

- მაშინ ... უთუოდ თქვენც გაიგონებდით ყვირილს, — წამოიძახა ჯეკმა. — ხმა, სადღაც, აქედან მოდიოდა.

გოგონა მას მიაჩერდა: — არაფერი გამიგონია.

ჯეკიც, თავის მხრივ, გოგონას მისჩერებოდა, სრულიად წარმოუდგენელი იყო, ვერ გაეგონა გამწარებული ქალის კვილი. მაგრამ მისი სიმშვიდე ისე აშკარა იყო, რომ ჯეკს ვერც კი წარმოედგინა გოგონა თუ იცრუებდა.

— ხმა სადღაც აქედან ისმოდა, — დაიჟინა ჯეკმა. გოგონა მას ეჭვის თვალთ შესცქეროდა.

— რას ყვიროდა? — იკითხა მან.

— „მკლავენ... მიშველეთ! მკლავენ!..“

- „მკლავენ... მიშველეთ, მკლავენ...“ - გაიმეორა გოგონამ. - ვიღაც გაგეხუმრათ, მესიე, აქ ვინ უნდა მოეკლათ?

გონებაარეულმა ჯეკმა იქაურობას თვალი მოავლო, იქნებ რაიმე აღმოვაჩინო. სავსებით დარწმუნებული იყო, რომ ყვირილი ნამდვილად გაიგონა, რომ ეს მისი წარმოსახვის ნაყოფი არ იყო. მან კოტეჯის ფანჯრებს ახედა. ირგვლივ თითქოს სრული სიწყნარე და სიმშვიდე სუფევდა.

— ჩვენი სახლის გაჩხრეკა ხომ არ გინდათ? - ჰკითხა გოგონამ ცივად.

გოგონა ისეთი გულგრილი ჩანდა, რომ ჯეკის განცვიფრებას საზღვარი არ ჰქონდა და ჯეკი შებრუნდა:

- მაპატიეთ, - თქვა მან, - ალბათ ტყიდან თუ მოდიოდა ის ხმა...

ჯეკმა ქუდი მოუხადა და გაეცალა. უკან რომ მოიხედა, გოგონა კვლავ მშვიდად მარგლიდა. რამდენიმე ხანს ჯეკი ტყეში დახეტიალობდა, მაგრამ უჩვეულო ვერაფერი შენიშნა. თუმცა მაინც დარწმუნებული იყო, რომ ყვირილი ნამდვილად გაიგონა. ბოლოს, შეწყვიტა ძებნა და სახლისკენ გასწია, რათა სწრაფად გადაეყლაპა თავისი საუბმე და დილის მატარებლისთვის,

ჩვეულებრივ, წუთიწუთზე მიესწრო. მატარებელში რომ იჯდა, ცოტათი სინდისი ქენჯნიდა კიდევ; იქნებ მაშინვე უნდა ეცნობებინა პოლიციისთვის? ასე რომ არ მოიქცა, მარტოოდენ იმ თვალჯუჯუნა გოგონას წყალობა იყო. ჩათვალა, რომ თვითონ აზვიადებდა და, შესაძლოა, პოლიციასაც ასევე ეფიქრა; მაგრამ, ახლა თუ იყო აბსოლუტურად დარწმუნებული, რომ ყვირილი მართლა გაიგონა?

უკვე ისე დარწმუნებული აღარ ჩანდა, როგორც მაშინ; ბუნებრივია, ადამიანი ცდილობს, აღიდგინოს მივიწყებული განცდები. ნუთუ რომელიმე ჩიტის ხმა შემოესმა შორიდან და ქალის ხმას მიაამსგავსა?

თავიდან ამოიგდო რა ეს აზრი. ის ნამდვილად ქალის ხმა იყო. ჯეკს გაახსენდა, საათს რომ დახედა, სანამ იმ კვილს გაიგონებდა. დაახლოებით იქნებოდა რვის ოცდახუთი წუთი, როცა ყვირილი შემოესმა. ეს ფაქტი პოლიციისთვის საყურადღებო იქნებოდა, თუ... თუკი, საერთოდ, რაიმეს აღმოაჩენდნენ.

იმ საღამოს, შინ მიმავალმა, გზად საღამოს გაბეთები ყურადღებით გადაათვალიერა, რათა ენახა, იყო თუ არა ნახსენები რაიმე მკვლელობის თაობაზე: მაგრამ არაფერი აღმოჩნდა. და არც კი იცოდა, შვება ეგრძნო თუ იმედგაცრუება.

წვიმიანი დილა გათენდა; ისეთი ნესტი იყო, რომ ყველაზე უფრო მგზნებარე გოლფის მოთამაშესაც კი ჩაუქრებოდა ენთუზიაზმი. ჯეკი ლოგინიდან გვიან წამოდგა, ფაციფუცით გადასანსლა თავისი საუბმე და მატარებლისკენ გაქუსლა. კვლავ ყურადღებით გადაათვალიერა გაბეთები. არც ახლა იყო სიტყვა ნახსენები რაიმე საზარელ შემთხვევაზე და არც საღამოს გაბეთებში აღმოჩნდა მისთვის საინტერესო ცნობა.

- საოცარია, - ჩაილაპარაკა ჯეკმა თავისთვის; უსათუოდ პატარა, ანცი ბიჭები ტყეში თამაშობდნენ.

მეორე დღეს დილაადრინად გამოვიდა. კოტეჯს რომ ჩაუარა, თვალი გააპარა და ისევ ის პატარა გოგონა შენიშნა ბაღში, მარგლიდა: „უთუოდ ჩვევად აქვს“. მან ერთი კარგად და-
არტყა, მაგრამ ბურთმა ფოსოს გვერდი აუარა და გაგორდა. ჯეკი იმედოვნებდა, რომ გოგონამ ეს შენიშნა. როცა ხელახლა მეორე სასტარტო ნიშანზე დადო ბურთი, საათს დახედა.

- რვის ოცდახუთი წუთია, - ჩაიბუტბუტა კაცმა თავისთვის და ეს სიტყვები ბაგებზე შეეყინა, ზურგსუკან ისევ ის კვილი გაისმა, რამაც ამას წინათ ასე შეაშფოთა. ქალის შემზარავი ხმა იყო:

- მკლავენ!.. მიშველეთ! მკლავენ!

ჯეკი ადგილს მოსწყდა. ის თვალუჯუჟუნა გოგონა ისევ ჭიშკარ-
თან იდგა. ისიც შეშინებული იყურებოდა, აღელვებული ჯეკი მი-
ვარდა და დაუყვირა:

- ახლა ხომ გაიგონეთ?

გოგონას აგზნებული თვალები კიდევ უფრო გაფართოებოდა, მაგრამ ჯეკი მაინც ვერ ჩაწვდა მის განცდებს. მხოლოდ ის შენიშ-
ნა, როგორ გახტა იგი უკან, როცა ჯეკი მიუახლოვდა და სახლის-
კენ მიიხედა, თითქოს იქიდან შველას ელოდაო.

გოგონამ თავი გააქნია და მიაჩერდა.

- არაფერი გამიგონია, - თქვა განცვიფრებულმა.

ჯეკს ისეთი შეგრძნება დაეუფლა, თითქოს, თვალებს შორის
რაღაც ჩასცხესო. გოგონას გულწრფელობა ისეთი აშკარა იყო,
რომ ეჭვიც არ შეპარვია. თუმცა, ვერც კი წარმოიდგენდა... არც
შეეძლო... ნამდვილად არ შეეძლო... ჯეკს მისი ნაზი, სასიამოვ-
ნო ხმა შემოესმა...

- თქვენ გაცელებული ხართ, არა?

ჯეკს არ გამოეპარა გოგონას შიშნარევი გამოხედვა, მისი
უკან მიხედვა. გოგონამ ალბათ გაიფიქრა, რომ ეს მოჩვენებე-
ბით შეპყრობილი კაცი იყო.

და შემდეგ, თითქოს ცივი წყალი გადაასხესო, საზარელი ფიქრი აეკვიატა, ნუთუ გოგონა მართალი იყო? ნუთუ მართლა მოჩვენებები დაეწყო? ამ საზარელი ფიქრებით მოსვენებადაკარგული, შემობრუნდა და უსიტყვოდ წალასლასდა. გოგონამ თვალი გააყოლა, ერთი ამოიოხრა, თავი გადააქნია, დაიხარა და მარგვლა განაგრძო.

ჯეკმა სცადა ყველაფრის აწონ-დაწონვა: „თუ კიდევ გავიგონე ეს დაწყევლილი ხმა რვის ოცდახუთ წუთზე“, - თქვა მან თავისთვის, - „ნათელი იქნება, რომ ჰალუცინაციები დამეწყო. მაგრამ, ეს აღარ განმეორდება“.

მთელი დღე აფორიაქებული იყო და ადრე დაწვა დასაძინებლად,

თან გადაწყვიტა, დილით ყველაფერი კიდევ ერთხელ შეემოწმებინა.

მთელი ღამე არ უძინია, დილით კი ისე ჩაეძინა, რომ უკვე რვის ოცი წუთი იყო სასტუმროდან როცა გამოვიდა და გოლფის სათამაშო მოედნისკენ გასწია. დარწმუნებული იყო, რომ ვერ მიასწრებდა იმ საბედისწერო ადგილას რვის ოცდახუთ წუთამდე; მაგრამ, უეჭველია, ხმას, თუ იგი, უბრალოდ, წმინდა ჰალუცინაცია იყო, მაინც გაიგონებდა. მან განაგრძო სირბილი, თვალები საათზე მიეყინა.

რვის ოცდახუთიც გახდა და შორიდან ქალის ყრუ ყვირილიც შემოესმა. სიტყვების გარჩევა შეუძლებელი იყო, მაგრამ დარწმუნებული იყო, რომ იგივე ხმა ესმოდა, და ისევე იმ ადგილიდან მოდიოდა ეს ხმა, სადღაც, კოტეჯის მიდამოებიდან.

მეტად უცნაურია, ამ ფაქტმა უფრო დაარწმუნა, რომ ბოლოს და ბოლოს, ეს, შესაძლოა, ოინი ყოფილიყო. საეჭვო იყო, რომ გოგონა ამასხარავებდა. მხრები გაბედულად გაშალა და ჩანთიდან გოლფის ჯოხი ამოიღო.

გოგონა, ჩვეულებრივ, ყვავილებს მარგლიდა. მან თავი ასწია და, როცა ჯეკმა ქუდი მოუხადა, მორცხვად მიესალმა. ახლა გოგონა კიდევ უფრო მომხიბვლელი ჩანდა.

- მშვენიერი დილაა, არა? - წამოიყვირა ჯეკმა მხიარულად; თავი მაინც ვერ აარიდა ამ ბანალურ ფრაზას...

- დიახ, მართლაც მშვენიერი დღეა.

- მგონი ბაღისთვის სასარგებლო უნდა იყოს?

გოგონამ ოდნავ გაიღიმა და ლოყები მომხიბვლელად ჩაეჭუტა.

- სამწუხაროდ, არა! ჩემს ყვავილებს ახლა წვიმა უფრო მოუხდება. ნახეთ, როგორ დამჭკნარა.

ჯეკი დაბალ ღობეს მიუახლოვდა და ბაღში გადაიხედა.

- კარგად კი გამოიყურებიან, - უხერხულად თქვა, რადგან გოგონას სიბრაღულით აღსავსე მზერას გრძნობდა.

- მზე მართლაც სასიამოვნოა, - თქვა გოგონამ, - ყვავილების მორწყვა ყოველთვის შეიძლება, მზე კი აცოცხლებს და აჯანსაღებს მათ. მესიე დღეს თავს უკეთ გრძნობს, როგორც ვატყობ.

გოგონას გამამხნეველმა სიტყვებმა ძლიერ მოაბებრა თავი ჯეკს. „ეშმაკმა დალახვროს, - ჩაილაპარაკა თავისთვის, - მგონი, ჩემს განკურნებას ცდილობს“.

- სავსებით კარგად ვგრძნობ თავს, - გაფიცხდა ჯეკი.

- მაშ, კარგია... - მიუგო გოგონამ დამამშვიდებლად.

ჯეკი იმან გაახელა, რომ გოგონას მისი არ სჯეროდა.

ერთი-ორჯერ კიდევ გაჰკრა ბურთს და სასაუბმოდ წავიდა. ჭამის დროს ისევ იგრძნო მის წინ მჯდომი კაცის გამომცდელი მზერა. ეს იყო შუა ხნის, ძლიერი, მტკიცე სახის მამაკაცი; მოკლე შავი წვერი, მეტად გამჭვალავი რუხი თვალები ჰქონდა; ბუნებრივი და თავდაჯერებული მანერებით იგი უმაღლესი რანგის პროფესიონალად წარმოგიდგებოდათ. ჯეკს გაგონილი ჰქონდა რომ

მას ლევინგტონი ერქვა და ცნობილი ექიმი იყო. მაგრამ ეს ყურ-
მოკრული ცოტას ან, შესაძლოა, სულაც არაფერს ეუბნებოდა.

ამ კაცის ჩუმმა თვალთვალმა და მზერამ ცოტათი შეაშინა კი-
დეც. ნუთუ ყველაფერი აშკარად ეწერა სახეზე ყველას დასანა-
ხად? ნუთუ ამ კაცმა, თავისი პროფესიული მოწოდების წყალო-
ბით, იცოდა, რომ რაღაც დაფარული იმალებოდა მის ფსიქიკა-
ში.

ჯეკს ამის გაფიქრებაზეც კი ჟრუანტელმა დაუარა. ნუთუ მარ-
თლა შეიშალა? ნუთუ ეს ყველაფერი ჰალუცინაცია იყო, თუ რა-
ღაც გრანდიოზული ოინი?

და, მოულოდნელად, გზაც გამოჩნდა: აქამდე იგი - ჯეკი - მარ-
ტო იყო! ვთქვათ და, სხვა ვინმეც რომ ყოფილიყო მასთან? ხმა,
თუკი კვლავ განმეორდებოდა იგი, ან ორივეს უნდა გაეგონა, ან
მხოლოდ მას - ჯეკს.

ლევინგტონი სწორედ ის კაცი იყო, ვინც ახლა მას სჭირდებო-
და. მათ საკმაოდ ადვილად გააბეს საუბარი - შესაძლოა ეს
ხნიერი კაცი ასეთ რამეს ელოდა კიდეც. ნათელი იყო, რომ, ამა
თუ იმ მიზეზის გამო, ჯეკმა მისი ინტერესი გამოიწვია. ამ უკანას-
კნელს შეეძლო სრულიად უმტკივნეულოდ და ბუნებრივად
ჩაეტარებინა თავისი ცდა დილით, საუბმემდე, გოლფის მინ-
დორზე. შეთანხმდნენ მეორე დილისთვის.

სასიამოვნო დილა იყო, მშვიდი და უღრუბლო, მაგრამ ძალი-
ან არ ცხელოდა. ექიმი კარგად თამაშობდა, ჯეკი - ცუდად. მისი
გონება სხვაგან ჰქროდა, მალულად სულ საათს დასჩერებოდა.
რვის ოც წუთზე უკვე მეშვიდე ფოსოსთან იდგნენ, რომელიც ყვე-
ლაზე ახლოს იყო კოტეჯთან.

გოგონა, როგორც ყოველთვის, ბაღში საქმიანობდა, როცა
მათ ჩაიარეს. მას არც გამოუხედავს.

ორივე ბურთი ბალახზე ეგდო, ჯეკისა - ფოსოს ახლოს, ექიმი-
სა - ცოტა მოშორებით.

- ეს კი უნდა ჩავარდეს! - თქვა ლევინგტონმა.

იგი დაიხარა და ის ხაზი შეამოწმა, საიდანაც უნდა დაეწყო. ჯეკი უძრავად იდგა, თვალები საათისთვის მიეპყრო. ზუსტად რვის ოცდახუთი წუთი შესრულდა. ბურთი მინდორზე მსუბუქად გაგორდა, ფოსოს კიდეზე წამით შეჩერდა და შიგ ჩავარდა.

- კარგი დარტყმაა, - თქვა ჯეკმა. მის ხმაში ხრინწი იგრძნობოდა, რაც მეტად უჩვეულო იყო მისთვის. საათი მაჯიდან მკლავზე აიწია და შვეებით ამოიოხრა, არაფერი მომხდარა, ჯადო მოეხსნა...

- ერთი წუთით, - თქვა მან, - ჩიბუხს მოვუკიდებ.

მერვე ფოსოსთან იდგნენ. ჯეკმა ჩიბუხი დატენა და მოუკიდა, თითები თავისდაუნებურად უცახცახებდა. ისეთი გრძნობა დაეუფლა, თითქოს უზარმაზარი ტვირთი მოხსნოდა.

- ღმერთო, რა დიდებული დღეა, - აღნიშნა მან და წინ გადაშლილ პანორამას უდიდესი კმაყოფილებით გადახედა. - განაგრძეთ, ლევინგტონ, თქვენი დარტყმაა.

და უცებ ხმა გაისმა... სწორედ იმ წამს, როცა ექიმმა დაარტყა. ქალის განწირული ხმა მთელი ძალით ისმოდა...

- მკლავენ... მიშველეთ! მკლავენ!

ჯეკს ხელებში ძალა გამოეცალა, ჩიბუხი ძირს დაუვარდა. იქითკენ დააპირა გაქცევა, საიდანაც ხმა შემოესმა, მაგრამ უცებ გაახსენდა თავისი პარტნიორი, შედგა და დაჟინებით მიაშტერდა.

ლევინგტონი ბურთს დასჩერებოდა, თან თვალებს იჩრდილავდა.

- ცოტა დააკლდა... ქვიშას გვერდი აუარა... თუმცა ვფიქრობ...

მას არაფერი გაუგონია.

ჯეკმა ერთი-ორი ნაბიჯი გადადგა, მძიმედ წატორტმანდა... როცა გონს მოეგო, მოედანზე იწვა და ლევინგტონი ადგა თავს.

- აბა, მშვიდად, ახლა დაწყნარდით!
- რა მოხდა?
- გული შეგიღონდათ, ყმაწვილო... შეიძლება...
- ღმერთო ჩემო! - თქვა ჯეკმა და ამოიოხრა.
- რა გაწუხებთ? თავი ხომ არ გტკივით?
- ერთი წუთი დამაცადეთ და მოგახსენებთ! მაგრამ ჯერ ერთი რამ უნდა გკითხოთ.

ექიმმა ჩიბუხს მოუკიდა და მიწაყრილზე ჩამოჯდა.

- გისმენთ, - თქვა მან მშვიდად.
- თქვენ ეს ორი დღეა მითვალთვალებთ. რატომ?
ლევინგტონს თვალები აუციალდა.
- მეტად უხერხული შეკითხვაა. ნათქვამია, კატამ მეფეს შეხედ-
დაო, ხომ იცით.

- სიტყვას ბანზე ნუ მიგდებთ, არ გეხუმრებით; რაკი გეკითხე-
ბით, ამის საბაბიც მაქვს.

ლევინგტონმა სერიოზული გამომეტყველება მიიღო.

- გულახდილად გეტყვით. მე თქვენში შევიცანი ადამიანი, რომელიც მწვავე დაძაბულობას მოუცავს და ცნობისმოყვარეობა აღმეძრა, გამეგო, რა სულიერი ტკივილით უნდა ყოფილიყო იგი გამოწვეული.

- შემიძლია საკმაოდ მარტივად აგიხსნათ, - თქვა ჯეკმა, - მე შევიშალე.

იგი სასოწარკვეთილი გაჩუმდა, მაგრამ მისმა სიტყვებმა ისე არ იმოქმედა, როგორც მოელოდა და ხელახლა გაიმეორა.

- დიახ, შევიშალე!

- საოცარია, - ჩაიბურტყუნა ლევინგტონმა. - მართლაც კურიოზია...

ჯეკს ბრაზი მოერია.

- გეუბნებით, გავგიჟდი. ვფიქრობ, თქვენც ასე გეჩვენებათ, მაგრამ ექიმები ხომ საშინლად უგულოები ხართ.

- აბა, აბა, ჩემო ახალგაზრდა მეგობარო, თქვენ ჰაიჰარად ლაპარაკობთ. ჯერ ერთი, თუმცა, ხარისხიც კი მაქვს მედიცინაში, მაგრამ პრაქტიკოსი არ გახლავართ. გულახდილად რომ გითხრათ, ექიმიც არა ვარ. - არა ვარ ადამიანის სხეულის მკურნალი, სულ ეს არის.

ჯეკმა ყურადღებით შეთვალა იერა.

- მაშ, გონების?

- დიახ, გარკვეული აზრით... უფრო სწორედ, მე ადამიანის სულის მკურნალი ვარ.

- ოჰო?!

- ვგრძნობ თქვენს ირონიას, და მაინც, ჩვენ უნდა გამოვიყენოთ ზოგიერთი ტერმინი. იმ პირველი მიზეზის აღსანიშნავად, რომელიც თავისი სხეულებრივი გარსიდან შეგვიძლია გამოვყოთ და ცალკე განვიხილოთ. თქვენ მოგიწევთ ამ ტერმინებში გარკვევა. იცით, ყმაწვილო; ეს მღვდლების გამოგონებული რელიგიური ტერმინები არყ გეგონოთ; მოდით, ჩვენ მას სული ვუწოდოთ, ან ქვეცნობიერი „მე“, ან ნებისმიერი სხვა სიტყვა, რომელიც ხელს გაძლევთ. თქვენ ეს-ეს არის შეურაცხყოფად მიიღეთ ჩემი ტონი, მაგრამ შემეძლია დაგარწმუნოთ, რომ მართლაც განმაცვიფრა იმან, რომ ასეთი დინჯი და სრულიად ნორმალური ყმაწვილი, როგორც თქვენა ხართ, იტანჯება მოჩვენებებით და თანაც, გონს ჰკარგავს...

- მე მართლაც ჭკუიდან შევიშალე. ნამდვილად სამკურნალო ვარ.

- მაპატიეთ, ამას რომ გეუბნებით, მაგრამ არ მჯერა.

- მე მოჩვენებებით შეპყრობილი ადამიანი ვარ.

- შეუძლებელია, - თქვა ექიმმა და კვლავ მოუკიდა ჩამქრალ ჩიბუხს.

- გეუბნებით, მე ისეთი რამეები მესმის, რაც არავის არ ესმის.

- ას კაცში ერთს შეუძლია იუპიტერის დანახვა. იმიტომ რომ, დანარჩენ ოთხმოცდაცხრამეტს არ ძალუძს მისი ხილვა, არავითარი ეჭვის მიზეზი არა გვაქვს, რომ იუპიტერი არ არსებობს და არც იმის მიზეზია, რომ იმ მეასე კაცს შეშლილი ვუწოდოთ.

- იუპიტერის არსებობა დამტკიცებული მეცნიერული ფაქტია.

- სავსებით შესაძლებელია, რომ დღევანდელი ილუზიები და მოჩვენებები ხვალ მეცნიერულად დასაბუთებული გახდეს.

ლევინგტონის პროზაულობამ თავისდაუნებურად იმოქმედა ჯეკზე. მან საოცარი სიმშვიდე და ხალისი იგრძნო. ექიმი ყურადღებით დააკვირდა ერთი-ორი წუთით და შემდეგ თავი დაუკრა.

- ასე უკეთესია, - თქვა მან, - თქვენი უბედურება, საერთოდ, ყმაწვილებისა, ის არის, რომ ძალიან თავდაჯერებულები ხართ, გგონიათ, რომ თქვენი ფილოსოფიის მიღმა არაფერი არსებობს და შეკრთებით ხოლმე, როცა აღმოჩნდება ისეთი რამ, რაც ამ აზრს შეგაცვლევინებთ. აბა, ერთი მომიყევით თქვენი ამბავი, რათა გავიგო, მართლა დასამწყვდევნი ხართ თუ არა.

ჯეკმა რამდენადაც შეძლო, გულახდილად უამბო ყველაფერი.

- მაგრამ ვერ გამიგია, - თქვა ბოლოს მან, - ამ დილით ხუთი წუთის დაგვიანებით რატომ მომესმა ხმა?

ლევინგტონი ერთი-ორი წუთით ჩაფიქრდა.

- რომელი საათია თქვენს საათზე ახლა?

- რვას აკლია თხუთმეტი წუთი, - უპასუხა ჯეკმა.

- ჩემთან ოცი წუთი აკლია. თქვენი საათი ხუთი წუთით წინ მიდის. ეს მეტად საინტერესო და მნიშვნელოვანი მომენტია ჩემთვის, მეტად მნიშვნელოვანი...

- რა მხრივ? - ჯეკს დაინტერესება დაეტყო.

- იცით, აშკარაა, რომ პირველ დილით თქვენ მართლაც გაიგონეთ ასეთი წამოკვივლება, რაც, შესაძლოა, ვინმემ იხუმრა

კიდევ, მერე კი თვითონ აიძულეთ საკუთარი თავი, მოგჩვენებოდათ იგივე ზუსტად იმავე დროს.

- დარწმუნებული ვარ, არ მომჩვენებია.

- არა, რა თქმა უნდა, მაგრამ, იცით, თვითშთაგონება აგვიყოლიებს ხოლმე. მაგრამ არც სხვა რამაა გამორიცხული. ეს რომ მოჩვენება იყოს, თქვენ კვილს რვის ოცდახუთ წუთზე გაიგონებდით, თქვენი საათის მიხედვით.

- კეთილი, შემდეგ?

- ჰოდა, ნათელია, არა? ეს კვილი იკავებს გარკვეულ ადგილს და დროს სივრცეში. ადგილია - კოტეჯის მიდამოები, ხოლო დრო - რვის ოცდახუთი წუთი.

- დიახ, მაგრამ რაღა მართო მე მომესმა? მე არც მოჩვენებებისა მჯერა და არც - მოლანდებებისა, არც აჩრდილების კაკუნისა და სხვა სისულელეებისა. რატომ უნდა მესმოდეს ეს წყეული ხმა?

- აჰ! ამას ახლა ვერ გავარკვევთ. საკვირველი კია, რომ უმეტესად ცხოვრების პირობებს თავს ართმევენ ჭეშმარიტი სკეპტიკოსები. ამ ხალხს არ აინტერესებს ის იდუმალი ფენომენი, რომელიც აღიარებას პოულობს. ზოგნი ხედავენ და ესმით ისეთი რამეები, რაც სხვას არ ძალუძს, ჩვენც კი არ ვიცით, რატომ. ათიდან ცხრას არ სურს, ესმოდეს ან დაინახოს ის, რასაც ის ერთი ხედავს და დარწმუნებული არიან, რომ ილუზიებმა შეიპყრო სწორედ ისე, როგორც თქვენ. ელექტრობის მსგავსად, ზოგი ნივთიერება ვარგი გამტარუნარიანია, დიდხანს ვერც კი მივხვდით, რატომ, და იძულებული გავხდით, იმით დავკმაყოფილებულიყავით, რომ ეს ფაქტი ფაქტად მიგველო. დღესდღეობით კი უკვე ვიცით, რატომაცაა ასე. ერთ დღესაც უსათუოდ გავიგებთ, რატომ გესმით ეს ხმები თქვენ და რატომ არ გვესმის მე და იმ გოგონას. ყველაფერს ბუნებრივი კანონები მართავს, ხომ იცით? - არ არსებობს სანამდვილეში იმაზე დიდი ძალა, ვიდრე ზებუ-

ნებრივი ძალებია. ამოცნობა იმ კანონებისა, რომლებიც მართავენ, ეგრეთ წოდებულ ფსიქიკურ მოვლენებს, რთული საქმეა, მაგრამ ამასაც მოევლება.

- მე რა ვქნა? - იკითხა ჯეკმა.

ლევინგტონმა ჩაიციხა.

- ახლა, ჩემო ახალგაზრდა მეგობარო, კარგად უნდა ისაუბროთ და ქალაქში გაემგზავროთ; თავს ნუ იტანჯავთ იმ რაღაცებზე ფიქრით, რისიც არაფერი გაგეგებათ. ჩემი მხრივ, ვაპირებ მოვიარო აქაურობა და ვნახო, რა ხდება ამ კოტეჯის უკან. შემიძლია დავიფიცო, სწორედ აქ იყრის თავს საიდუმლოება.

ჯეკი წამოდგა.

- კეთილი, სერ. მე მზად ვარ, მაგრამ გაფრთხილებთ...

- დიახ?

ჯეკს უხერხულობისაგან სახე აელეწა.

- იმედი მაქვს, გოგონას არაფერი შეემთხვევა, - ჩაიბუტბუტა მან.

ლევინგტონი ამან გაამხიარულა.

- თქვენ არ გითქვამთ, რომ ლამაზი გოგონაა! კარგი, გამხნევდით. ვფიქრობ, საიდუმლოებამ აქ მის მოსვლამდე დაისადგურა.

ჯეკი იმ საღამოს სახლში დაბრუნდა ცნობისმოყვარეობის ციებ-ცხელებით შეპყრობილი; ის ბრმად მიენდო ლევინგტონს. ექიმმა ეს ფაქტი იმდენად ბუნებრივად მიიღო, იმდენად ჩვეულებრივად და მშვიდად, რომ ამან ჯეკი განაცვიფრა.

მეორე დღეს თავისი ახალი მეგობარი ჰოლში შეხვდა. ექიმმა შესთავაზა ერთად ესადილათ.

- ახალი ხომ არაფერია, სერ? - იკითხა აღელვებულმა ჯეკმა.

- მე შევკრიბე ცნობები ამ კოტეჯის ყველა მფლობელთა შესახებ. პირველად ის ერთმა მოხუცმა მეზალემ და მისმა ცოლმა დაიქირავეს. მოხუცი კაცი გარდაიცვალა, ქალი კი თავის ქა-

ლიშვილთან გადავიდა საცხოვრებლად. შემდეგ ვილაც მშენებელმა ჩაიგდო ხელში, განაახლა და ერთ ქალაქელ ჯენტლმენს მიჰყიდა, რომელიც შაბათ-კვირას თუ ჩამოდიოდა. ერთი წლის წინათ მან კოტეჯი ცოლ-ქმარ ტურნერებს მიჰყიდა. კაცი ინგლისელი იყო, მეუღლე კი, ძალიან ლამაზი, უცხოური გარეგნობის ქალი, ნახევრად რუსი. ისინი წყნარად ცხოვრობდნენ, არავის ხვდებოდნენ და იშვიათად თუ გამოვიდოდნენ კოტეჯის ეზოდან. ადგილობრივ მკვიდრთა მითქმა-მოთქმის მიხედვით, მათ რაღაცის ეშინოდათ, მაგრამ ვფიქრობ, ჭორებს ვერ დავეყრდნობით.

ჯეკი დაძაბული უსმენდა.

- მოულოდნელად, ერთ დღეს აქაურობა მიატოვეს, დილაადრიან დაცალეს სახლი და მას მერე არც დაბრუნებულან. მალე აქაურმა აგენტებმა ბატონი ტურნერის წერილი მიიღეს ლონდონიდან. იგი სთხოვდა მათ, სასწრაფოდ გაეყიდათ იქაურობა. ავეჯი გაიყიდა, თვით სახლი კი ბატონმა მოლივერემ შეიძინა. მან სულ ორი კვირა იცხოვრა აქ, შემდეგ მოითხოვა, ავეჯით გაეწყოთ. ახლა ამ სახლში ჭლექით დაავადებული ერთი ფრანგი პროფესორი ცხოვრობს თავისი ქალიშვილით. ისინი სულ ათი დღის ჩამოსული არიან.

ჯეკმა ეს ამბავი მდუმარედ მოისმინა.

- არა მგონია ამან გზა გაგვიკაფოს წინ, - თქვა მან ბოლოს, - თქვენ როგორ გგონიათ?

- მინდა უფრო მეტი ვიცოდე იმ ტურნერებზე, - თქვა ლევინგტონმა მშვიდად, - გახსოვდეთ, მათ დილაადრიან მიატოვეს აქაურობა. რამდენადაც ვხვდები, სინამდვილეში არავის დაუნახავს, როგორ წავიდნენ; ბატონი ტურნერი კი უნახავთ მას შემდეგ, მაგრამ ვერავინ აღმოვაჩინე ისეთი, ვისაც შეიძლებოდა ქალბატონი ტურნერი ენახა.

ჯეკი გაფითრდა.

- იქნებ... თქვენ როგორ ფიქრობთ...

- ნუ ღელავთ, ყმაწვილო. სიკვდილის ჟამსაც, მით უფრო ძალმომრეობით სიკვდილისას - ნებისმიერი ადამიანის ზეგავლენის ფაქტორი გარესამყაროზე ძალზე ძლიერია. იმ გარესამყარომ, შესაძლოა, უნებურად შთანთქოს ეგ თქვენი ზეგავლენა, გადასცეს რა შესაბამისად სათანადოდ დაყენებულ მიმღებ ტალღებს, ამ შემთხვევაში თქვენ...

- მაგრამ რატომ? - ჩაიბუტბუტა ჯეკმა.

- თქვენ ძალმომრეობას მიიჩნევთ, როგორც საზრიანსა და მიზანდასახულს, და არა ბრმასა და მექანიკურს. მე არ ვთვლი თავს დედამიწის იმ გონიერ ბინადრად, რომელიც ერთადერთი გარკვეული მიზნით დაიარება ამ ქვეყანაზე, მაგრამ რაც ვნახე, წარმოუდგენლად მიმაჩნია, რომ წმინდა შემთხვევითობა იყოს. არის ერთგვარი ბრმა ხელის ცეცებით ჭეშმარიტებისაკენ სწრაფვა- ბრმა ძალების ფარული მოქმედება, რომელიც მუდამ ბნელით მოცულია იმ დასასრულის მიმართ...

ლევინგტონი შეიშმუშნა - თითქოს რაღაც აკვიატებული ცდუნება ამოიგდო თავიდან, მთელი მისი გონება რომ მოეცვა და ჯეკს ღიმილით მიუბრუნდა.

- მოდით, დავივიწყოთ ეს საქმე, თუნდაც ამ საღამოს.

ჯეკი ხალისით დაეთანხმა.

კვირის ბოლოს, შაბათს, ენერგიულად შეუდგა ცნობების შეკრებას, ცოტათი იმაზე მეტის შეტყობაც მოახერხა, ვიდრე ექიმმა. საუბმის წინ გოლფის თამაშიც კი მიატოვა...

ამ ჯაჭვის მორიგი რგოლი ანაზღეულად გამოჩნდა. ერთ დღეს, როცა უკან ბრუნდებოდა, ჯეკს შეატყობინეს, რომ ერთ ახალგაზრდა ლედის მისი ნახვა სურდა. მის გასაოცრად ეს ის გოგონა აღმოჩნდა, ბალში რომ იხილა - ის თვალჩუქუნა გოგონა, როგორც თავის გონებაში უწოდებდა. გოგონა აღელვებული და თან შემცბარი ჩანდა.

- მაჰატიეთ, მესიე, მაგრამ რაღაც მინდოდა მეთქვა, მე... - გოგონამ გაუბედავად მიმოიხედა.

- აქ მოდით, - ჩურჩულით უთხრა ჯეკმა და გაიყვანა სასტუმროს ქალთა სადარბაზო ოთახში. ეს იყო წითელი ხავერდით მორთული მყუდრო ოთახი, - ახლა დაჯექით, მის...

- მარშოდი მქვია, მესიე. ფელაიზ მარშოდი.

- დაჯექით, მადმუაზელ მარშოდ და ყველაფერი მიაბზეთ.

ფელაიზი მორჩილად ჩამოჯდა. ამჯერად მას მუქი მწვანე კაბა ეცვა და პაწია სახის სილამაზე და მომხიბვლელობა კიდევ მეტად იკვეთებოდა. ჯეკს გული უფრო ძალუმად აუჩქროლდა, როცა მის გვერდით ჩამოჯდა.

- აი, რა, - დაიწყო ფელაიზმა, - ჩვენ აქ სულ ცოტა ხნის წინ ჩამოვედით და თავიდანვე გავიგეთ, რომ ეს სახლი - ეს ჩვენი საყვარელი, პატარა სახლი - მოკადოვებულია. არც ერთი მსახური აქ არ ჩერდება. ეს კიდევ არაფერი, - მე თვითონ ვუვლი სახლს და სადილსაც ვამზადებ...

„ნამდვილი ანგელოზია“, - გაიფიქრა მოხიბლულმა ყმაწვილმა. „მშვენიერი გოგონაა“. მაგრამ გარეგნულად ჯეკმა მოჩვენებითი საქმიანი ყურადღება შეინარჩუნა.

- მოჩვენებებზე საუბარი აქამდე სისულელე მეგონა. ეს მანამ, ვიდრე ოთხი დღის წინ... მესიე, აგერ უკვე ოთხი ღამეა ერთი და იგივე სიზმარს ვხედავ. ერთი ლედი თავს მადგას, ლამაზი, მაღალი... ხელში ცისფერი ფაიფურის ლარნაკი უჭირავს; ძალიან დამწუხრებულია და სულ ამ ლარნაკს მაწვდის, თითქოს მევედრება, რაიმე ვიღონო. მაგრამ ამაოდ! ვერ ლაპარაკობს და მე კი არ ვიცი, რას მთხოვს. ეს პირველ ორ ღამეს მესიზმრებოდა; - გუშინწინ ღამით კი თავის ცისფერ ლარნაკთან ერთად გაუჩინარდა და მოულოდნელად ქალის ყვირილის ხმა შემომესმა, - ნამდვილად მისი ხმა იყო, თქვენ მიხვდებით ალბათ... ოჰ, მესიე! მესიე! ის იმ სიტყვებს ამბობდა, თქვენ რომ იმ დილით მეუბნე-

ბოდი: „მკლავენ... მიშველეთ! მკლავენ!“ მე შიშისგან გამეღვიძა, თან ჩემს თავს ვარწმუნებდი, უბრალოდ კოშმარია-მეთქი... წუხელ კვლავ მესიზმრა. მესიე, რა არის ეს? - თქვენც ხომ იგივე მოგესმათ.

ფელაიზს სახე შეშლოდა. პატარა ხელები ერთმანეთზე გადაეჭლო და გულისამაჩუყებლად მისჩერებოდა ჯეკს. ეს უკანასკნელი თავს იკავებდა, - თითქოს გულგრილად უსმენდა.

- კეთილი, მადმუაზელ მარშოდ. ნუ სწუხხართ, თუ საწინააღმდეგო არ გექნებათ, გეტყვით, რა უნდა გააკეთოთ. ეს ყველაფერი ჩემს მეგობარს, დოქტორ ლევინგტონს უამბეთ. ის აქ ცხოვრობს.

ფელაიზი დაჰყვა მას და ჯეკი გაეშურა ლევინგტონის მოსაძებნად. რამდენიმე წუთის შემდეგ მასთან ერთად დაბრუნდა. ლევინგტონმა გოგონას გამომცდელი მზერა მიაპყრო, როცა ჯეკის ნაჩქარევი მონათხრობი მოისმინა, გოგონას დაუყვავა, გამხნევა და, თავის მხრივ, მასაც ყურადღებით მოუსმინა.

- მეტად უცნაურია, - თქვა მან, როცა გოგონამ ლაპარაკი დაამთავრა, - მამას უამბეთ ეს ყველაფერი?

ფელაიზმა თავი გააქნია.

- არ მინდოდა მისი აღელვება. ის ისეც ძალიან ავადაა, - თავლები ცრემლებით ავესო, - მას არაფერს ვუყვები, რომ არ განაწყენდეს, ან არ აღელდეს.

- მესმის, - მიუგო ლევინგტონმა თანაგრძნობით, - მე მოხარული ვარ, ჩვენთან რომ მოხვედით, მადმუაზელ მარშოდ. ხომ იცით, ჰარტინგტონსაც იგივე შეემთხვა. ვფიქრობ, რომ სწორ გზას ვადგავართ. სხვა ხომ არაფერი მომხდარა?

ფელაიზი სწრაფად შეირხა.

- რა სულელი ვარ! უყურეთ, მესიე; შეხედეთ რა ვიპოვე ბუფეტის უკან...

გოგონამ ქჭუჭყიანი სახატავი ქალაღლის ნაგლეჯი გაუწოდა, სადაც წყლის საღებავებით უხეშად იყო შესრულებული ქალის ესკიზი. ეს იყო მარტივი, უშნოდ ნახატი. ქალაღღბე ასახული იყო მაღალი, ლამაზი ქალი, რომელსაც რაღაცნაირი არაინგლისური სინატიფე დაჰკრავდა სახეზე. ქალი მაგიდასთან იდგა, მაგიდაზე კი ცისფერი ლარნაკი იდო.

- ეს ამ დღით ვიპოვე, - აუხსნა ფელაიზმა, - ბატონო ექიმო, ეს სწორედ იმ ქალის სახეა, სიზმარში რომ ვიხილე და ეს ცისფერი ლარნაკიც ზუსტად ის ლარნაკია...

- საოცარია, - შენიშნა ლევინგტონმა, - ამ საიდუმლოებათა გასაღები აშკარად ეს ცისფერი ლარნაკია. ვფიქრობ, ეს ძველებური ჩინური ლარნაკი უნდა იყოს, საუცხოო რელიეფური მოხატულობა აქვს.

- ჩინურია, - განაცხადა ჯეკმა, - ზუსტად ამის მსგავსი ბიძაჩემის კოლექციაში მინახავს - იცით, ის ჩინური ფაიფურის უდიდესი კოლექციონერია და მახსოვს, ამას წინათ ზუსტად ასეთი ლარნაკი მაჩვენა.

- ჩინური ლარნაკი... - ოცნებაში გადაიჭრა ლევინგტონი. ერთი-ორი წუთით ფიქრებში იყო ჩაძირული. შემდეგ, მოულოდნელად თავი წამოსწია, თვალებში საკვირველი შუქი აუკიაფდა, - ჰარტინგტონ, რამდენი ხანია, რაც ის ლარნაკი ბიძათქვენთანაა?

- რამდენი ხანი? ზუსტად არ ვიცი...

- აბა გაიხსენეთ, ბოლო ხანებში ხომ არ უყიდიან?

- არ ვიცი... ჰო, ვფიქრობ, ასეა... ახლა მომაგონდა. მე თვითონ არ მაინტერესებს ფაიფური, მაგრამ გამახსენდა თავისი „ახალი შენაძენი“ რომ მაჩვენა და ერთ-ერთი მათგანი სწორედ ეს ლარნაკი იყო.

- დაახლოებით ორი თვის წინ? ტურნერებმა კოტეჯი სულ რაღაც ორი თვის წინ მიატოვეს.

- დიახ, ვფიქრობ, ასეა.

- თქვენი ბიძა სოფლის აუქციონზე ესწრება ხოლმე?

- ის ხშირად მიემგზავრება ეტლით აუქციონზე.

- მაშინ, უჩვეულო არაფერია იმაში, რომ მან სწორედ ეს ფაიფურის ნიმუში აუქციონზე შეიძინა იმ ტურნერის ნივთებს შორის. უცნაური დამთხვევაა, ანუ, რასაც მე ვუწოდებ - ჭეშმარიტების ხელით შეხება. ჰარტინგტონ, თქვენი ბიძისგან ახლავე უნდა გაიგოთ, სად იყიდა ეს ლარნაკი.

ჯეკს სახე შეეცვალა.

- ეს შეუძლებელია, ძია ჯორჯი კონტინენტზე გაემგზავრა; არც კი ვიცი სად, რომ მივწერო მაინც.

- რამდენი ხნით გაემგზავრა?

- ალბათ, ერთი თვით.

სიჩუმე ჩამოწვა. ფელაიზი შეშფოთებული შესცქეროდა ხან ერთს, ხან-მეორეს.

- ნუთუ არაფრის გაკეთება არ შეგვიძლია? - იკითხა მან მოკრძალებით.

- ჰო, არის კიდევ ერთი გზა, - წარმოთქვა ლევინგტონმა დაძაბულად. ჰარტინგტონ, თქვენ ხელთ უნდა ჩაიგდოთ ის ლარნაკი, აქ მოიტანოთ და, თუ მადმუაზელი ნებას დაგვრთავს, ერთ ღამეს იმ კოტეჯში გავათევთ ამ ლარნაკთან ერთად.

ჯეკს ტანში ჟრუანტელმა დაუარა. - რა უნდა მოხდეს?-იკითხა მან უხერხულად.

- ვერც კი წარმომიდგენია, მაგრამ გულწრფელად მჯერა, რომ საიდუმლოება აიხსნება და ის მოჩვენებაც თავის ადგილს დაიკავებს. სავსებით შესაძლებელია, ლარნაკს ორმაგი ფსკერი ჰქონდეს და იქ რაიმე იყოს დამალული. თუ უჩვეულო არაფერი აღმოჩნდა, მაშინ ჩვენს საკუთარ გამჭრიახობას უნდა მივმართოთ.

ფელაიზმა ხელები ერთმანეთს გადააჭდო.

- შესანიშნავი აზრია, - წამოიძახა მან.

მას აღფრთოვანებისაგან თვალები აუკიაფდა. ჯეკი იმდენად აღფრთოვანებული არ ჩანდა - არ უნდოდა, რომ ფელაიზი რაიმე ხიფათს გადაჰყროდა, ექიმი ისე იქცეოდა, თითქოს დარწმუნებული იყო, რომ მისი თვალსაზრისი ჭეშმარიტებასთან უფრო ახლოს იდგა.

- როდის შეძლებთ ლარნაკის მოტანას? - მიუბრუნდა ფელაიზი ჯეკს.

- ხვალ!

ჯეკს ბოლომდე უნდა მიეყვანა ეს საქმე; ის გამკვივანი ხმა მეხსიერებიდან არ ამოსდიოდა, მოსვენებას არ აძლევდა. და ახლა მისი ერთადერთი საფიქრალი იყო, როგორმე გადაერჩინა გოგონა.

მეორე საღამოს ბიძამისის სახლში ლარნაკი რომ იხილა, ნამდვილად დარწმუნდა, ეს სწორედ ის იყო, წყლის საღებავებით დახატული, მაგრამ ყურადღებით რომ შეათვალიერა, არავითარი საიდუმლო ფსკერი არ აღმოაჩნდა.

თერთმეტი საათი იქნებოდა, როცა ის და ლევინგტონი კოტეჯს მიუახლოვდნენ. ფელაიზი მათ უკვე ელოდა და კარი მანამ გააღო, ვიდრე ისინი დააკაკუნებდნენ.

- მობრძანდით, - დაიხურჩულა მან, - მამაჩემს ზემოთ სძინავს, არ გავაღვიძოთ; ყავა უკვე მოგიმზადეთ.

იგი მათ ერთ პატარა, მყუდრო ოთახში შეუძღვა. სპირტქურა ბუხრის ცხაურში ჩაედგა; გოგონა გადაიხარა და ყავა ზედ შემოღდა.

ჯეკმა გახსნა საგულდაგულოდ შეფუთული ჩინური ლარნაკი. ფელაიზმა განცვიფრებისგან პირი დააღო.

- დიახ, დიახ, - მოუთმენლად გაიძახოდა გოგონა, - სწორედ ეს არის. მე ამას ათასში გამოვარჩევდი.

ამასობაში ლევინგტონი ემზადებოდა. მან პატარა მაგიდიდან ყველაფერი ააღაგა და მაგიდა შუა ოთახში დადგა; ირგვლივ სამი სკამი შემოუწყო. შემდეგ ჯეკს გამოართვა ცისფერი ლარნაკი და მაგიდის შუაში დადგა.

- ახლა, - თქვა მან, - მზადა ვარ. გამორთე შუქი და სიბნელეში შემოვუსხდეთ მაგიდას.

დაემორჩილნენ. ლევინგტონის ხმა კვლავ გაისმა სიბნელეში.

- ნურაფერზე იფიქრებთ, ანუ ყველაფერზე ნუ იფიქრებთ. თავს ძალას ნუ დაატანთ. შესაძლოა, ერთ-ერთ ჩვენგანს მისტიკურ სამყაროსთან კავშირის უნარი აღმოაჩნდეს. თუ ასე მოხდა, ის პიროვნება ტრანსში მოექცევა. გახსოვდეთ, საშიში არაფერია. შიში გულს არ გააკაროთ და მიჰყევით... მიჰყევით დინებას...

ოთახში სიჩუმემ დაისადგურა. ყოველ წუთს ამ სიჩუმეში მოლოდინი თანდათან უფრო მრავლისმეტყველი ხდებოდა, მაგრამ, რასაც ჯეკი გრძნობდა, ეს შიში არ იყო, იგი უფრო პანიკას ჰგავდა. თანაც დარწმუნებული იყო, რომ ფელაიზიც იგივეს გრძნობდა. უცებ გოგონას დაბალი და შედრწუნებული ხმა გაისმა.

- რაღაც საზარელი უნდა მოხდეს, ვგრძნობ...

- შიში განდევნეთ, - თქვა ლევინგტონმა, - თქვენზე მოქმედ ძალას წინააღმდეგობას ნუ გაუწევთ.

სიბნელესა და სიჩუმეში უფრო იკვეთებოდა და უფრო ახლოვდებოდა რაღაც გაურკვეველი მუქარის შეგრძნება.

ჯეკმა იგრძნო ყელში რაღაც ეჩხირებოდა... სული ეხუთებოდა... უბედურება ახლოვდებოდა...

მერე თანდათან დამშვიდდა და მოდუნდა... დინებას მიჰყვა... ქუთუთოები დაუძიმდა... ირგვლივ ყველაფერი მიწყნარდა... უკუნმა დაისადგურა...

გონს რომ მოეგო, მზე კაშკაშებდა... ჩიტები ჭიკჭიკებდნენ... იწვა და ცის კაბადონს შესცქეროდა... სად იყო, ვერ გაერკვია.

შემდეგ ყველაფერი აღუდგა გონებაში: მაგიდასთან იჯდა... პატარა ოთახი... .. ფელაიზი და ექიმი... რა მოხდა?

ჯეკი წამოჯდა, თავი უსიამოვნოდ უგუგუნებდა; იქაურობას თვალი მოავლო, - კოტეჯის შორიახლო წოლილიყო. ახლომახლო არავინ ჩანდა. მან საათი ამოიღო. მისდა განსაცვიფრებლად, პირველის ნახევარს უჩვენებდა.

ჯეკი წამოხტა და, რაც შეიძლებოდა, სწრაფად მოჰკურცხლა კოტეჯისაკენ. ისინი ალბათ შეშფოთებულები იქნებიან მისი მარცხით, ტრანსიდან გამოსული ღია ცის ქვეშ რომ აღმოჩნდა.

კოტეჯის კარზე ბრახუნი ატეხა, მაგრამ პასუხი არავინ გასცა; იქ სიცოცხლის ნიშანწყალიც კი არ იგრძნობოდა. უთუოდ დასახმარებლად წამოვიდნენ, ან შეიძლება... ჯეკი უჩვეულო შიშმა შეიპყრო... რა მოხდა წუხელ?

სასწრაფოდ სასტუმროსაკენ გაეშურა. შესასვლელში ისეთი ძლიერი მუჯღუგუნი იგრძნო ფერდში, ლამის ფეხები მოეკვეცა. რომ შებრუნდა, მის წინ იდგა თეთრთმიანი მოხუცი ჯენტლმენი, რომელიც სიხარულისაგან მძიმედ სუნთქავდა.

- არ მელოდი, ჩემო ბიჭუნი, რაო, არ მელოდი? - მიმართა მან გამომწვევად.

- ოჰ, ძია ჯორჯ, მეგონა, აქედან შორს, სადმე იტალიაში, იმყოფებოდით.

- ჰო-ო! მაგრამ მე არ წავედი.. დოუვერთან გავჩერდი წუხელ. ვიფიქრე, ავტომობილით ავიდოდი ქალაქში და გზად შენც მოგინახულებდი, და რა ვიხილე... რაო, მთელი ღამე შინ არა ხარ? შესანიშნავია... ჯორჯ...

- ჯეკმა ძალუმად ჩასჭიდა ხელი, - ერთი მეტად უჩვეულო რამ უნდა გიამბო. შეიძლება, არც კი დაიჯერო.

მან ყველაფერი უამბო.

- და, ღმერთმა იცის, იმათ რა დაემართათ, - თქვა ბოლოს ჯეკმა.

ბიძამისს თითქოს დამბლა დაეცაო.

- ლარნაკი... - აღმოხდა ბოლოს, - ცისფერი ლარნაკი სად არის?

ჯეკი დაბნეული მისჩერებოდა, სიტყვების კორიანტელში ჩაძირული თანდათან გამოერკვა.

სეტყვასავით დაატყდა თავს ეს სიტყვები: - მინგების დინასტიის დროინდელია... უნიკალურია... ჩემი კოლექციის გემმაა... ათი ათასი გირვანქა სტერლინგი მაინც ღირს... ამერიკელმა მილიონერმა, ჰოგენჰეიმერმა შემომთავაზა... მსოფლიოში ერთადერთია. - ეშმაკმა დალახვროს, სერ, რა უყავით ჩემი ცისფერი ლარნაკი?!

ჯეკი შენობაში შეიჭრა. მას ლევინგტონი უნდა მოეძებნა. ახალგაზრდა ლედიმ ერთი უგულოდ გადახედა:

- ექიმი ლევინგტონი გუშინ ღამით ავტომობილით გაემგზავრა. წერილი დაგიტოვათ. ჯეკმა გახსნა წერილი, სადაც მოკლედ და კონკრეტულად ეწერა:

„ჩემო ახალგაზრდა მეგობარო!

როგორ ფიქრობთ, ზებუნებრივმა ძალებმა თავისი დრო მოჭამა? სულაც არა; - მით უმეტეს, თუ თანამედროვე მეცნიერულ ენაზე იოხუნჯებ. მიიღეთ კეთილი სურვილები ფელაიზისა, მისი ინვალდი მამისა და თვით ჩემგანაც. თორმეტი საათი კიდევ წინა გვაქვს, რაც სავსებით¹საკმარისი უნდა იყოს...

მარად თქვენი ემბროუზ ლევენგტონი,
სულის მკურნალი.